

T.C.

KAFKAS ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TARİH ANABİLİM DALI

YENİÇAĞ BİLİM DALI

**ADALAR MAHKEMESİ 1 NUMARALI ŞER'İYE SİCİLİ
(TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN

MEHMET MUSTAFA YAMAN

TEZ YÖNETİCİSİ

DOÇ.DR. JÜLİDE AKYÜZ ORAT

KARS-2013

T.C
KAFKAS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Mehmet Mustafa YAMAN'a ait "Adalar Mahkemesi 1 Numaralı Şer'ie Sicili (Tanskripsiyonu Ve Değerlendirilmesi)" konulu çalışma jürimiz tarafından, Tarih Anabilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak oy *kararıyla* kabul edilmiştir.

Öğretim Üyesi'nin Unvanı Adı ve Soyadı

İmza

Doç. Dr. Jülide AKYÜZ ORAT

Yrd. Doç. Dr. Akın BİNGÖL

Yrd. Doç. Dr. Savaş DURMUŞ

Bu tezin kabulü Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun/...../2013 tarih ve/..... sayılı kararı ile onaylanmıştır.

UYGUNDUR

...../...../.....

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

Yemin Metni

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum "Adalar Mahkemesi 1 Numaralı Şer'îye Sicili (Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi)" adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım kaynakların kaynakçada gösterilenlerden ibaret olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

...../...../2013

Adı Soyadı: Mehmet Mustafa YAMAN

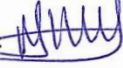
İmza:

PLAGIARISM

I hereby declare that all information in this document has been obtained and presented in accordance with academic rules and ethical conduct. I also declare that, as required by these rules and conduct, I have fully cited and referenced all material and result that are not original to this work.

...../...../2013

Name Surname: Mehmet Mustafa YAMAN

Signature:

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	I
ABSTRACT.....	II
ÖNSÖZ.....	III
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

İSLAM HUKUKU'NDA MAHKEME VE MAHKEME GÖREVLİLERİ

1. 1. Şer'iyeye Mahkemeleri.....	8
1.2.Mahkeme Görevlileri.....	9
1.2.1. Katip.....	9
1.2.2. Sahibü'l-Meclis(Mübaşir).....	9
1.2.3. Tercüman.....	9
1.2.4. Kassam(kasım).....	9
1.2.5. Seccan.....	10
1.3. Osmanlı Devletinde Şer'iyeye Mahkemeleri.....	10
1.3.1. Kadı.....	12
1.3.2.Naib.....	14
1.3.3.Katipler.....	15
1.3.4.Muhzırlar.....	15
1.3.5.Subaşı.....	16
1.3.6.Çuhadar.....	17
1.3.7. Muhtesip.....	17
1.3.8.Şuhudu'l-Hal.....	18
1.3.9. Askeri görevliler.....	19
1.4.Şer'iyeye Mahkemesinden Verilen Belge Türleri.....	19
1.4.1.Hüccetler.....	22
1.4.3. Ma'ruzlar.....	23
1.4.4. Mürasele.....	23
1.4.5. Fermanlar ve Buyruldular.....	23
1.4.6. Beratlar.....	23
1.5. Adalar Mahkemesi 1 Numaralı Şer'iyeye Sicilinin Tanıtımı.....	23
1.6. Adalar 1 Numaralı Şer'iyeye Siciline Göre İdari Taksimat.....	30

1.6.1.Üsküdar'a bağlı nahiyeler.....	30
1.6.2.Adalar'a tabi yerler.....	30
1.6.3.Kartal'a Tabi Yerler.....	31

İKİNCİ BÖLÜM

ADALAR MAHKEMESİ 1 NUMARALI ŞER'İYE SİCİLİNİN İHTİVA ETTİĞİ KAYITLAR ÇERÇEVESİNDE İDARİ VE SOSYAL HAYAT

2.1. Adaların İdari Görevlileri.....	32
2.1.1.Yasakçılar.....	32
2.1.2. Muhzır.....	33
2.1.3 Subaşı.....	33
2.1.4 Serdar ve Zabitanlar.....	34
2.1.5 Sakabaşı.....	35
2.1.6 Hatip.....	35
2.2. Sosyal Yapı.....	35
2.3. Aile Hayatı.....	39
2.3.1.Nikah.....	40
2.3.2.Boşanma.....	41
2.3.3. Mihr (Mehir).....	42
2.4.Ev Hayatına Yönelik Bulgular.....	44
2.5.Adli Olaylar.....	46

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ADALAR'DA EKONOMİK HAYAT

3.1. Adalar'da Ekonomik Faaliyetler.....	51
3.2.Meyve Ve Sebzeçilik.....	52
3.3. Adalar'da Meslek gurupları ve Esnaflık.....	53
3.4.Miras – Tereke.....	54
3.5. Deyn (Borç).....	58
3.6. Hibe.....	59
3.7. İbra.....	59
3.8. İcar.....	60

3.9.Vakıflar.....	60
3.10.Mukata'alar.....	62
3.11.Narh.....	63
3.12. Osmanlı Rus Savaşı (1768-1774) Ve Adalar Halkına Etkileri.....	64
SONUÇ.....	70
KAYNAKÇA.....	73
EKLER.....	76
ÖZGEÇMİŞ.....	221

ÖZET

Bu çalışmada XVIII. yüzyılda Üsküdar'a bağlı Adalar Nahiyesi'nin sosyal, ekonomik ve idari yapısı ele alınmıştır. Çalışma üç ana bölümden oluşup girişte Adalar Nahiyesi'nin tarihçesinden ve tarihi seyir içindeki durumundan bahsedilmiştir.

Birinci bölümde kısaca Şer'ie Mahkemelerinin tarihçesinden, yapısından Osmanlı Devletindeki uygulamasından bahsedilmiştir. Bölüm sonunda ise Adalar Şer'ie Sicili'nin tanıtımı yapılmıştır. İkinci bölümde, 1 Numaralı Adalar Şer'ie Sicilinin ihtiva ettiği kayıtlar çerçevesinde Adalar'daki idari görevli, memurlardan ve 1 Numaralı Adalar Şer'ie Sicilindeki kayıtlara göre Adalardaki sosyal hayat, üçüncü bölümde ise Adalardaki ekonomik hayat ele alınmıştır. Bu çalışmamız birinci elden kaynak olan Adalar Mahkemesi 1 numaralı şer'ie sicili kayıtları ile desteklenmiştir.

Anahtar kelimeler: Adalar, Şer'ie sicili, Kadı, Gayrimüslim

ABSTRACT

In this work the social, Economic and managerial constitution of Adalar in XVIII. century has been examined. The work has been divided in to three main parts and in the introduction first part the history of Adalar and courtesy record Which are a reliable data Orient have been explained.

In the second part we have examined the managerial constitution of Adalar by using the data wich we obtained from the courtesy records and we tried to give the social and besides we tried to give the social and religional constitution of Adalar with giving the document of courtesy records as examples.

In the third thatlast part. We worked on the economic costitution of Adalar and our work has been supported by the records.

Key words: Adalar, Şer'ıye sicili, Kadı, Gayrimüslim

ÖNSÖZ

Şer'îye Sicilleri, Osmanlı Devletinin Taşra Teşkilatının en önemli görevlisi olan kadıların Şer'î mahkemelerinde tutmuş oldukları zabıtların, merkezden gelen emir ve fermanların, mahalli kararların, dava tutanaklarının ve önemli olayların kaydedildiği Şer'îye Mahkemesi defterleridir.

Bu defterler, bir yerin bütüncül tarihini inceleme ve doğruluğu şüphe götürmeyen birinci elden kaynak olması bakımından önemlidir. Çünkü bu defterler bir köydeki tarihi değeri olmayan küçük bir olaydan tutun, çok önemli konular hakkında padişah'tan gelen fermanlara kadar birçok belgeyi ihtiva etmektedir.

Adalar 1 Numaralı Şer'îye Defteri de H.1178 ile 1184 (M.1765-1771) yıllarına ait kayıtları ihtiva etmektedir. Defter 41 sayfa ve 175 vesikadan ibarettir. Defterin tarih aralığı 6 yıllık bir dilimi kapsamakla birlikte M.1752-1757 -1764 tarihlerine ait birer belge bulunmaktadır. 1772 yılına ait 3 belge, 1774 yılına ait 7, 1783 ve 1785 yıllarına ait birer belge bulunmaktadır.

Adalar 1 Numaralı Şer'îye Defteri o dönem Adalar halkının sosyal, kültürel, ekonomik ve iktisadi tarihini yansıtmakta olup Adalar halkı aile yapısı, nüfus yapısı hakkında bilgi sahibi olmamıza olanak sağlamıştır. Üzerinde çalıştığımız Adalar Şer'îye Sicilleri ve Adalar hakkında çok az çalışma yapılmış olması, Şer'îye Sicillerinde bazı yer isimlerinin şimdiki yer isimlerinden farklı olması ve o dönemde Adalar'daki nüfusun büyük çoğunluğunun yabancı olması okumada bazı değişikliklere sebep olmuş olabilir. Bu okumaların tarafımıza ait olduğunu belirtmek gerekmektedir. Bu çalışmanın başından sonuna kadar yardımlarını esirgemeyip konu hakkında bilgi sahibi olmamıza olanak sağlayan değerli hocamız Doç. Dr Jülide AKYÜZ ORAT'a ve sicil çalışmaları sırasında bizlerden yardımlarını esirgemeyen Ahmet ACAR'a, ve aileme teşekkür etmeyi borç biliriz.

GİRİŞ

Kartal sahili karşısında, Büyükada, Heybeli Ada, Burgaz Ada, Kınalı Ada, Sedef Adası, Yassı Ada, Sivri Ada, Tavşan Adası ve Kaşık Adası isimlerini taşıyan dokuz adanın oluşturduğu Adalar, batı kaynaklarındaki adıyla prens adaları (Pityusa, Prinkipunisi, les Ilesdes Princes), İstanbul Boğazı'nın güney ağzı ile İzmit Körfezi arasında yer alır ve İstanbul'a bağlı bir İlçedir. Toplam yüzölçümleri 10,48 km², İstanbul'a yaklaşık uzaklıkları en yakını Kınalı Ada, en uzağı Sivri Ada olmak üzere 7 deniz mili ile 13,5 deniz mili (25 km) arasındadır.

Adalar, tarihi olarak birçok medeniyetin yerleşim alanı olmuştur. Bizans Döneminde yerleşme alanı olmasına rağmen Bizans öncesi devirlere ait pek az bilgi bulunmaktadır. Bu döneme ait bilgilerden en önemlisi M.Ö 298'de Makedonya Kralı Büyük İskender'in komutanlarından Antigonos'un oğlu Dimitrios Poliorkites'in Burgaz Ada'da bir kale yaptırıp buraya babasının ismi olan Antigoni ismini vermesidir.¹ Adalar'ın Bizans yönetiminde iken ismi "Bemonisia" (Halk Adaları)ydı. Bizans tarihinde İmparator, İmparatoriçe ve prenslerin sürgün yeri olmasından "Prens Adaları", manastırların çok olması nedeniyle "Papaz Adaları", toprağının kırmızıya yakın olmasından dolayı "Kızıl Adalar" gibi adlar da Türkler tarafından verilmiştir.² Adalar Bizans tarafından bir sürgün ve ceza çektirme yeri olarak kullanılmıştır.

Adalar, Bizans Döneminde birçok facialara sahne olduğundan kötü bir şöhrete sahip idiler. İskat edilmiş imparatorlar, prensler, asi kumandanlar, patrikler ve diğer yüksek rütbeli zevat umumiyetle Adalar'a sürülmüş ve birçoğu orada idam edilmiştir. Bedbaht imparatoriçe ve prensesler de her türlü ihtilattan mahrum edilerek ada manastırlarına kapatılmışlardır. Aynı zamanda imparatorların gezinti ve rahatlama mekânları da olmuşlardır.³

Adalarda Bizans'ın kesin egemenliği M.S 395-1453 yılları arasında sürmüştür.⁴ Bizans imparatoru Theodosios'un İstanbul'da hakimiyeti sağlaması ile

¹ Ataol Behramoğlu, **Benim Prens Adalarım**, İstanbul, Heyamola Yayınları, 2010, s. 29

² M. Orhan, **Resimli İstanbul Tarihi**, İstanbul, İnkılap Yayınları, 2003, s. 256

³ Eremya Çelebi Kömürcüyan, **İstanbul Tarihi**, İstanbul, Kurtulmuş Basımevi, 1952, s. 305

⁴ Behramoğlu, **Benim Prens Adalarım**, s. 29

Adalar Bizans yönetimine dahil olmuştur.⁵ Bu tarihten 1453 yılına kadar Bizans hakimiyetinde kalmıştır. 395'ten önce Konstantinus Doğu Roma'nın başkentini İstanbul'a taşıyınca Adalar o tarihte Bizans'a bağlandı.⁶ Bu tarihten sonra geçici bir süreliğine İstanbul surları önüne gelen Vizigotların elinde kaldı.⁷

668 yılına gelindiğinde Emevi Hükümdarı Muaviye İslam dünyasındaki karışıklıkları giderdikten sonra Horasan, Afrika ve Bizans taraflarına akınlar başlatmıştı. Muaviye döneminde Anadolu akınları her yıl devam etti. Bizans'ı yıpratmak için Ankara ve Amorion'a kadar gidildi. İlk İstanbul seferi 668 yılında yapıldı. Anadolu'dan Kadıköy'e varıldı ve 668 yılında kış Kadıköy'de geçirildi. Bir yıl sonra 669 yılında Muaviye oğlu Yezid'i İstanbul kuşatmasına yardımcı olmak için gönderdi. İstanbul Boğazı geçilip İstanbul kuşatıldı. İslam Orduları surlar karşısında bir şey yapamayınca geri dönmek zorunda kaldı. Muaviye daha Şam Valisi iken planlamış olduğu İstanbul seferlerini sürdürmek istiyordu.⁸ Araplar kara saldırılarından bir sonuç alamamışlardı. Bu sefer denizden büyük bir donanma ile saldırıya geçtiler. Araplar tarafından işgal edilmiş olan Kıbrıs- Rodos-Kos Adaları-Khios (Sakız adası) hattı tamamlanmış oldu. Araplar Kapıdağı yarımadasına kadar geldiler ve kuşatma yıllarca devam etti karadan aşamadıkları surları denizden aşmayı denemişlerdi. Bu savaşlarda hem İstanbul hem de Adalar çok tahribata uğradı.⁹ Neticede İstanbul alınmadı ve Bizans şehri olarak kalmaya devam etti.

Hicretin 52. Senesinde (M.673) senesinde Arap Orduları yeniden İstanbul'u kuşatma altına aldılar. Bu sefere Ebu Eyyüb El Ensari, Abbas oğlu Abdullah ve Zeyd Oğlu Abdullah gibi nice sahabe ile 50.000 asker katıldı.¹⁰ Bu seferden hemen önce 672 yılında hilafet donanmasının bir filosu diğer bir deniz birliği Kilikya sahillerine taarruz ederken "Smyria" yı (İzmir) işgal etti. Böylece Bizans'a Egeden gelebilecek bir yardıma karşı kendilerini güvende tuttular. Ancak bu hareket sadece İstanbul'un kuşatılması için bir ön hazırlıktı. İstanbul'a karşı ana harekât 674 yılının ilkbaharında başladı.¹¹ 50.000 askerle başlatılan kuşatma sağlam surlar nedeni ile çok uzun sürdü. Mesleme 200 askerle Emevi ordularının yardımına geldi ise de Grejuva denilen Rum

⁵ Georg Ostrogorsky, **Bizans Devleti Tarihi**, Ankara, TTK, 1999, s.50

⁶ Hasan Karaköse, **Ortaçağ Tarihi Ve Uygarlığı**, Ankara, Nobel Yayın Dağıtım, 2006, s. 233

⁷ Ostrogorsky, **Bizans Devleti Tarihi**, , s. 50

⁸ Karaköse, **Ortaçağ Tarihi Ve Uygarlığı**, s.52

⁹ Ostrogorsky, **Bizans Devleti Tarihi**, s.115

¹⁰ Evliya Çelebi, **Evliya Çelebi Seyahatnamesi**, İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, 2003, C.1, s.42

¹¹ Ostrogorsky, **Bizans Devleti Tarihi**, s.115

Ateşi'nde etkisi ile Emevi Orduları başarılı olamadı. Yapılan müşavere sonucunda Bizans'ın haraca bağlanması kararlaştırılır. Yapılan anlaşma sonucu Bizans imparatoru haracı kabul eder ve Emevi Askerlerinin Kısa süreliğine İstanbul'da namaz kılmalarına izin verir. Ancak anlaşmaya uymayıp İstanbul'a giren Emevi askerlerine saldırırlar böylece Emevi Ordusu bozularak geri çekilir. Bizans bir çok askeri esir alır ancak kral'ın oğlu Emevi esiri olduğundan bir şey yapamaz. Emevi Orduları bütün ağırlıklarını ve hazinelerini alarak Kızıl Adalar dediğimiz Adalar'a çekilirler. Bizans gece olunca ansızın 200 parça gemi ile Adalar'daki Emevi askerlerine saldırır ve Adalar çetin bir savaşa sahne olur. Bizans bu savaştan istediği sonucu alamayarak geri çekilir. Emevi orduları da Kyzikos da bir süre bekledikten sonra¹² birçok yeri yağmalayarak Şam'a geri dönerler.¹³ Böylece Bizans ve Avrupa büyük bir Arap istilasından kurtulmuş olurlar. Yani IV. Konstantinos'un bu zaferi büyük bir başarıyı da birlikte getirmiş Arap ileri harekâtını durdurmuştur.¹⁴ O tarihten sonra Adalar için önemli sayılabilecek bir gelişme Latinler'in İstanbul'u yağmalamasına kadar olmamıştır.

1185 yılında Bizans tahtına geçen İsaakos Normanları Korfu'dan attı. Ama Bulgarlar İsaakos'un tahttan indirilmesine sebep oldular.(1195)¹⁵ İsaakos'un oğlu prens Aleksios da hapse atılmıştı ancak hapisten kaçarak Avrupa ya gitmiş ve papa III. İnnocent ile başarısız bir görüşme yapmış. Bunun üzerine Venedikliler ile müzakere ederek onlardan taht için yardım istedi. Böylece Venedik Doçu ve haçlı kumandanı Boniface de Montferrat Bizans'ın içişlerine karışmak için mükemmel bir fırsat elde ettiler. Mayıs 1203'te Korfu'dan hareket edildi, 24 Haziran 1203'te de İstanbul'a varılarak şehir işgal edildi. Daha önce gözlerine mil çektirilen II. İsaakos ve oğlu Aleksios müşterek krallık tacını giydi. Kısa bir zaman sonra Venediklilere verilen vaatleri yerine getiremeyen Aleksios'a karşı İstanbul'da İsyân çıktı ve hem Aleksios hem de babası tahttan indirildi. İstanbul'da müthiş bir Latin istilası başladı.¹⁶

Konum olarak İstanbul'a çok yakın olan Adalar İstanbul'un geçirmiş olduğu her kuşatma ve istiladan nasibini almıştır. Çeşitli zamanlarda da korsan saldırılarına

¹² Carl Brockerman, **İslam Ulusları Ve Devletleri Tarihi**, Ankara, TTK, 1992, s. 60

¹³ Evliya Çelebi, **Evliya Çelebi Seyahatnamesi**, s.43

¹⁴ Ostrogorsky, **Bizans Devleti Tarihi**, s.117

¹⁵ M.V Levçenko, **Kuruluşundan Yıkılışına Kadar Bizans Tarihi**, İstanbul, Özne Yayınları, 1999, s. 220

¹⁶ Ostrogorsky, **Bizans Devleti Tarihi**, s. 385, 386

uğramış tahrip edilmiştir. İstanbul'u istila etmeye başlayan Haçlılardan ve şöretleri Avrupa'ya yayılan Villehardouin'in, le Moustier Saint Etienne (Saint Etien) manastırı dediği Aya Stefanos (San Stephano –yeşilköy)e ayak basışından hemen sonra Escutaire'e, yani Üsküdar'a geçmişlerdi. Oradan yemeklik tedarik etmekle görevli adamlarını Adalar'a gönderip oradaki halkı soydurdular. Bu da, Villehardouin'un dediğine göre, Dandolo'nun tavsiyesi üzerine oldu. Dandolo arkadaşlarına Adalarda güzel buğday ve şarap var deyip onları Adalar'a yönlendirdi. Bunun üzerine Adalar'da büyük bir yağma başladı.¹⁷ İstanbul ile birlikte Adalar'da Latin egemenliği 1261 yılına kadar sürdü. Bu süre içerisinde Latinler Adalar'da büyük katliamlar yaparak halkı sömürdüler.¹⁸ Adalar bundan sonra da birçok işgal ve talan gördü. Andronikos Kommenos ve sonra İhtiyar Andronikos Palailogos zamanında bir takım Latin maceracılar gelip Adalar'daki Manastırları ile evleri yaktıktan sonra Adaları işgal ettiler. Bu başıbozuklar her seferinde, hayli çetin çarpışmalar sonucunda, imparatorluk kuvvetleri tarafından bozguna uğratılmışlardır. Andronikos Palailogos zamanında gerçekleşen bu saldırılardan Adalar'da büyük zararlar gördü. 1302 yılında Adalar korsan saldırılarına sahne oldu. Candie, ve Negrepont'de donatılmış 13 kadirga gemi Giustiniani komutasında İstanbul'a doğru saldırıya geçtiler. Bu başarısız saldırı girişiminden sonra Candie ve Eubee (Negrepont) korsanları iyice tahkim edilmiş olan Escutaire'ye (Üsküdar) doğru saldırıya geçtiler Bizans Kuvvetleri bunları da geri püskürttükten sonra korsanlar Büyük Ada'ya doğru hareket etmeye başladılar. İstanbul'a gelmeden önce de Carpathos, Samos (Sisam), Chios (Sakız), ve Tenedosu (Bozcaada) tahrip etmiş çok sayıda köle de alarak kendilerine kürekçi yapmışlardı. Bu yağmacılar Büyükada da aynı şeyi yaptılar. Bütün binaları yıktılar. Birçok aralarında keşişlerinde bulunduğu birçok kişiyi yakaldılar. Ve bunlardan yerine getiremeyecekleri kadar fidye istediler. Ve tanınmış insanları ve keşişleri alarak İstanbul'un karşısına geçip demirlediler. Ve Andronikostan fidye istediler Venedik eli ile yapılan bu saldırı karşısında Bizans ve Andronikos bir şey yapamadı..¹⁹ Korsanların istediklerini yapmak zorunda kaldı.

Adalar'ın Türklerle ilk karşılaşması İstanbul'un fethinden daha önce 1412 yılındadır. Kendisini Edirne de Sultan ilan eden Musa Çelebi Rumeli'de devlet teşkilatını kurdu. Bizans'a da elçi göndererek babası zamanından kalan vergileri

¹⁷ Gustave Schlaumberger, **İstanbul Adaları**, İstanbul, Kesit Yayınları, 2006, s.125

¹⁸ Behramoğlu, **Benim Prens Adalarım**, s. 31

¹⁹ Gustave Schlaumberger, **İstanbul Adaları**, s.125

istedi, bu isteği kabul edilmeyince İstanbul'a sefer açtı. İstanbul'u karadan ve denizden muhasara altına alan Musa Çelebi 1411 yılında Silivri'ye gelmiş İstanbul'a ambargo uygulayarak açlıkla teslim almaya çalışmıştır. Bu sırada Adalar yakınında Yassıada'da Osmanlı donanması ile İonnes Palailogos'un oğlu Manuel komutasındaki Bizans donanması karşı karşıya gelir. Yapılan savaş sonucu Musa Çelebi kuvvetleri yenilir. Böylece Adalar ilk defa Osmanlı Türkleri ile karşılaşmış oldular. Bizans ile işbirliği yapan Mehmet Çelebi'nin Musa Çelebi üzerine yürümesi sonucu kuşatma kaldırılır.²⁰ Bu tarihten sonra II. Murat Devrinde İstanbul kuşatmasında Adalar civarında bir deniz savaşı vuku bulmamıştır.

1453 yılına gelindiğinde Bizans ile yapılan görüşmelerden bir sonuç çıkmayınca İstanbul kuşatması başladı. Padişahın emri ile 11 Nisanda büyük toplar Silivri Kapı ile Topkapı taraflarına nakledildi. Aynı zamanda 12 ve 18 Nisan tarihleri arasında Marmara'dan gelip Beşiktaş önünde toplanan donanmadan ayrılan bir kısım, Boğaziçi'nde Tarabya ve Rumelikavağı gibi yerleri zapt ettiği gibi, Baltaoğlu Süleyman bey'in emrinde bulunan asıl kısımda, Büyükkada kalesini fethetti. Böylece Adalar Türk egemenliğine girmiş oldu.²¹

Fatih, şehri yağmasız almaya çalışmış, fakat başaramamıştı. Fetihden sonra dağılan ahaliyi toplamaya çalıştı. Silivri ve Galata'dan nüfus getirip yerleştirdi. Sürgün usulüyle şehre nüfus getirip yerleştirme işini saltanatının sonuna kadar uyguladı. Foça'dan, Argos'tan, Amasra'dan, Trabzon'dan, Mora'dan, Taşoz ve Samotraki adalarından, Midilli ve Agriboz'dan, Kefe'den şehre Rum, İtalyan Yahudi nüfusu getirip yerleştirdi. Almanya ve İtalya'dan Yahudilerin gelmesini teşvik etti. Konya, Aksaray, Larende ve Ereğli'den mühim miktarda Müslüman Türk halkı sürüp getirdi. Şehrin etrafındaki bölgede savaş esirlerinden yerleştirerek 100 kadar köyü ihya etti.²² Böylece İstanbul ve çevresinden kaçan gayrimüslim nüfus yeniden İstanbul'a getirilmeye çalışıldı. Bu çalışmalar sonucunda Adalardaki gayrimüslim nüfus da arttı. Adalar güzel ve ma'mur hale geldi.²³ Bunda Fatih'in patrikhaneye toprak kullanım hakkını vermesi de etkili olmuştur. Böylece buraya yerleşen halk balıkçılık ve tarım ile hayatlarını sürdürürler.

²⁰ Hakkı Dursun Yıldız, **Doğuştan Günümüze Büyük İslam Tarihi**, İstanbul, Çağ Yayınları, cilt 10, s.721

²¹ Hakkı Dursun Yıldız, **Doğuştan Günümüze Büyük İslam Tarihi**, cilt 10, s.215

²² Halil İnalçık, **Devlet-i Aliye**, İstanbul, Yapı Kredi Kültür Yayınları, 2009, s. 125

²³ Eremya Çelebi Kömürcüyan, **İstanbul Tarihi**, s. 304, 307

Adalar'da bunlara rağmen gerçek bir canlanma yoktu. Asıl canlanma 1839 Tanzimat Fermanı ile gerçekleşir.²⁴ 3 Kasım 1839 yılında ilan edilen Tanzimat Fermanı ile herkesin mal mülk edinmesinin sağlanması, istediğinde bunları satması veya yenisi alması, çocuklarına miras olarak bırakması hakkı gayrimüslimlere de getirilir.²⁵ Bu şekilde gayrimüslimler Adalar'da mülk edinmeye başladılar.

1876– 1877 Osmanlı – Rus Savaşında Ruslar Ayestefanos'a (Yeşilköy) kadar ilerlediler. Ruslar'ın kazandığı başarı başta İngiltere olmak üzere Avrupa devletlerini harekete geçirdi. İngiltere Plevne düştükten sonra İstanbul'da ki yurttaşlarını bahane ederek İstanbul'a bir filo gönderme kararı aldı. Rusya İngiltere'nin bu girişiminin düşmanca olduğunu belirtti ve Osmanlı'ya bir ultimatom verdi. Bu ultimatomu göre İngilizler İstanbul'a filo gönderirse Rusya'da Ayestefanos'a (Yeşilköy) 12000 asker çıkaracaktı. Ancak İngiltere ve Rusya'nın karşılıklı iyi niyet anlaşmasından sonra İngilizler Adalar önüne yurttaşlarını korumak bahanesi ile filo gönderdi.²⁶ İngiltere'nin bu hareketi ile İstanbul ve Adalar arası kesilmiş oldu. İngiltere Adalar'a asker çıkarmadı ve Adalar üzerinde herhangi bir müdahalesi olmadı. Sadece donanmayı bir tehdit unsuru olarak kullanmıştır.

Adalar ilk kez Fransızlar tarafından seyfiye yeri olarak benimsenmiş onları Rum, Ermeni Ve Museviler izlemiştir. Böylece Adalar XIX ve XX. Yüzyıllarda seyfiye yeri olarak kullanılır. Türkler Adaları daha sonra keşfetmiştir. Böylece Adalar daha çok XIX ve XX. yüzyıla kadar daha çok seyfiye yeri olarak kullanılmıştır.

Heybeliadada 1831 yılında Elen Ticaret Okulu ile yine bu adada Ortodoks din adamı yetiştirmek için 1844 yılında Ruhban Mektebi açılmıştır.

Galata Köprüsü'nden yapılan ilk vapur seferlerinin başlangıç tarihi 1846'dır. 1890'daki nüfus sayımında Adalar Halkının %50 ye yakının Rum- Ortodoks (İstanbul genelinde bu oran %20 dir.), %25 e varan bölümünün de Gregoryen ve Katolik Ermeni olduğu (İstanbul genelinde %16) saptanmıştır. Bu nüfus yapısı XX. Yüzyıl başlarına kadar büyük değişikliğe uğramamıştır. Rum Ahalinin Adalar'dan

²⁴ Behramoğlu, **Benim Prens Adalarım**, s. 34

²⁵ Refik Turan, **Atatürk İlke Ve İnkılap Tarihi**, Ankara, Okutman Yayınları, 2009, s.34

²⁶ Rifat Uçarol, **Siyasi Tarih**, İstanbul, Der yayınları, 2006, s. 379, 380

ilk göçü I. Dünya Savaşı sırasında Heybeli Ada'daki Rum okullarına Bahriye Nezaretince el konulması süreçlerinde başlamıştır.

1923'ten sonraki ahali değiş tokuşu ile Rum nüfus yoğunluğu Anadolu'nun birçok yeri ve İstanbul'da olduğu gibi Adalar'da da büyük ölçüde azalmış 1906 yılında kurulan İngiliz "Prinkipo Yeacht Club," cumhuriyetten sonra "Büyükada Yat Kulübü" olmuş, 1937 yılında ise "Anadolu Kulübüne" devredilerek Atatürk'ün direktifi ile 1926'da kurulan ve önce Anadolu'da hizmet veren Anadolu Kulübünün şubesi olarak etkinliğe başladı.

II. Dünya Savaşı sonrasında çeşitli halk topluluklarından oluşmuş yeni zenginlerin özellikle Büyükada'ya yerleşmeleri ile yazlık yaşam yeniden büyük bir renklilik ve hareketlilik kazanmıştır.²⁷

1955 tarihinde Yunanistan ile Türkiye arasında Kıbrıs Adasını nedeniyle meydana gelen gelişmeler üzerine uluslar arası arenada Kıbrıs Sorunu alevlenmiş, 6 Eylül 1955'te bir İstanbul Gazetesinde Yunanlıların Atatürk'ün Selanik'te doğduğu eve bomba attıkları haberi yayımlanınca, İstanbul Rumları'na karşı geniş ve taşkın bir halk hareketi başlamıştır.²⁸ 6-7 Eylül 1955 tarihindeki olaylar İstanbul ve çevresinde bulunan Rum Ahalinin Yunanistan'a göçünün başlangıcı olmuş, 1960'lar da bir bölüm Musevi'nin İsrail'e göç etmesi aynı yıllarda İstanbul Rum'unun Yunanistan'a yerleşmesi gibi nedenlerle Adalar'da Müslüman halk sayısal olarak üstünlüğe ulaşmıştır.²⁹

²⁷ Behramoğlu, **Benim Prens Adalarım**, s. 35

²⁸ Mete Tunçay, "Siyasal Tarih 1950-1960," **Türkiye Tarihi**, İstanbul, Cem Yayınevi, 1997, C.IV, s.184

²⁹ Behramoğlu, **Benim Prens Adalarım**, s.35-36

BİRİNCİ BÖLÜM

İSLAM HUKUKU'NDA MAHKEME VE MAHKEME GÖREVLİLERİ

1. 1. Şer'îye Mahkemeleri

Şer'î; şeri'at konuları ile ilgili işlerdir.¹ Bunlar şeri'ata uygun, islamiyetçe makbul olan ilahi kanunlar topluluğudur.² Şer'î mahkeme ise, şeriat hükümlerine göre davalara bakan mahkemedir.³

Kur'an ve sünnette hüküm kelimesi ve türevleri çok sayıda geçmekle birlikte mahkeme kelimesi yer almamaktadır. Yargılama / muhakeme hukuku ile ilgili olarak daha ziyade kazai tasarrufta bulunacak kişilerin nitelik ve şartlarına ve bunların ve bunların yargılama esnasında uymaları gereken kurallara temas etmektedir. İslamın ilk devirlerinde de mahkeme terimi kullanılmayıp yargı kurumunu temsil eden kadı ve yargı kararı manasında ki kaza / hüküm kelimeleri esas alınarak mahkemeyi karşılayan kavramların üretildiği görülür. Mesela “babü'l-kadı / kada, meclisü'l-hükm, “ebvabü'l-kudat, divanü'l-hükm mahkeme sicil defterlerini, “katibü'l-kadi” mahkeme katibini, “velayetü'l-kadi” yargı gücünü, mahkemelerin görev yetkisini, “näsübü'l-kadi” mahkemelerin kuruluşunu, “mansübü'l-kadi” yargı makamını ifade etmek üzere ortaya çıkmış tabirlerdir. Bunlar arasında “meclisü'l-kada terkinin hem “yargılama mekânı” hem de “mahkeme kurumu ve makamı” anlamına gelecek şekilde daha sık bir kullanımı vardır. Daha sonraki dönemlerde özellikle XIX. Yüzyıldan itibaren mahkeme mehakim, mahkeme katibi gibi tabirler daha sıklıkla karşımıza çıkmaktadır.

İslam'ın ilk dönemlerinden itibaren mahkemeler genelde tek hakim usulüyle ve tek dereceli olarak kazai faaliyette bulunmuş ancak nadir de olsa bazı mahkemeler çok hakimli esasa göre çalışmıştır.

¹ İsmail Parlatur, **Osmanlı Türkçesi Sözlüğü**, Ankara, Yargı Yayınları, 2011, s 1573.

² Abdullah Yeğin, **İslami İlmî Felsefi Lügat**, İstanbul, Hizmet vakfı Yayınları, 2008 s.960

³ Yeğin, **İslami İlmî Felsefi Lügat**, s.621

Hz. peygamber Medine’de bi’z-zat kendisi davalara bakıyor ve Medine dışındaki davalara ise görevli gönderiyordu. Eğer davalı veya dava sahibi kararı beğenmezse durumu Hz. Muhammed’e arz edebiliyordu.⁴

Dört halife devrinde ise Hz. Ebubekir devlet işlerinin yanında adliye işlerine de bakardı. Hz. Ömer de yardımcısı idi. Ancak Hz. Ömer’e 2 yıl boyunca herhangi bir dava gelmedi. Hz. Ömer, kendi zamanında ilk defa vilayetlere kadı tayin ederek adalet işlerini halifeden alıp kadı’ya devretmiştir.⁵

Mahkemenin tek dereceli olması ve verilen kararın taraflar için kazıye-yi muhkeme sayılması kural ise de hakimin yanılabilceği ve kasıtlı davranabilceği hesaba katılarak tarafın belirli esaslar çerçevesinde itiraz edebilmesi ilkesi benimsenmiştir.

1.2.Mahkeme Görevlileri

Mahkemenin birinci derece de en önemli insan unsuru kadıdır. Mahkeme unsurunu kadı temsil ettiği için fıkıh alimleri mahkemeden ziyade kadıdan bahsetmişlerdir. Kadı kelimesini mahkemeyi kapsayacak şekilde kullanmışlardır. İlk dönemlerde davalar sadeydi kadı davacı ve davalıyı huzuruna aldırıp İslami kurallar ve deliller çerçevesinde davayı karara bağlardı. Ancak zamanla şehirler büyüdü ve davalar karmaşık hale gelince görevli tayini yapılmak zorunda kalındı. **Bunlar;**

1.2.1. Kâtip: Görevi, tarafların dilekçelerini kadıya arz edip gerekli zabıtı tutmak.

1.2.2. Sahibü’l-Meclis(Mübaşir): Sırası gelen tarafları çağırıp güvenliği sağlardı. Cilvaz, nakip, bevvab, hacip, arif gibi isimleri de vardı.

1.2.3. Tercüman: Başka dillerde konuşanların, sağır ve dilsizlerin tercümanlığını yapar.

1.2.4. Kassam(kasım): Hisse-i şayiayı mirasçılar ve ortaklar arasında taksim eden memurdur. Kassamın emin olması, fıkıh ve matematik bilgisine sahip olması gerekir.

⁴ Fahrettin, Atar, “Mahkeme,” T.D.V. **İslam Ansiklopedisi**, Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 2003, C.27, s 338.

⁵ Hasan Karaköse, **Ortaçağ Tarihi Ve Uygarlığı**, Ankara, Nobel Yayın Dağıtım,2006, s. 47, 48

1.2.5. Seccan: Kaynaklarda, şehirlerde ağır hapis cezasına mahkum olan suçluların valilerin hapishanelerine, hafif hapis cezasına mahkum olanlar ise kadı hapishanelerinde tutulurdu. Kadı kendi yönetiminde bulunan hapishanenin idari işlerini görmek ve mahkûmlar hakkında bilgi almak için “**seccan(Sahibü'l sicn)**” adıyla görevli tayin etmiştir.⁶

1.3.Osmanlı Devletinde Şer’iye Mahkemeleri

Osmanlı Devleti’nde Tanzimat dönemine kadar tek yetkili mahkeme şeriye mahkemeleri idi. Ülkede yaşayan Müslim Gayrimüslim zengin, fakir bütün Osmanlı Vatandaşları şeriye mahkemelerinde yargılanırdı.⁷ Osmanlı Mahkemesi önceki çağdaşı İslam devletlerinde görülen örneklere nispetle gelişmiş bir yapı arz eder. Süreç içerisinde Osmanlı Mahkemesinin görev ve yetki alanı genişlemiştir. Gayrimüslimlerle ve bilhassa gayrimüslim din adamları ile ilgili davalar ve hazineye intikal etmiş mirasçısız tereke ve istihkak davaları dışında Osmanlı Mahkemesi’nin baktığı dava çeşidi artmıştır. Diğer İslam Devletleri’nde görev yapan mezalim divanları Osmanlı’da yerini kısmen mahalli mahkemelere, kısmen Divan-ı Hümayuna bırakmıştır. Bununla birlikte meclis-i şer’ dışında; Divan-ı Hümayunun yanı sıra sadr-ı Azamın katıldığı ve başkanlık ettiği Rumeli ve Anadolu Kazaskerlerinin de katılımı ile toplanan Cuma divanı, İstanbul kadılarının katılımı ile toplanan Çarşamba divanı divan-ı hümayunun yargı yükünü hafifleten yapılardır.

Bu mahkemelerin hem şeri’ hem de örfi hukuku uygulayan mahkemeler olması bazı İslam devletlerinde var olan mezalim, ihtisap, şurta gibi farklı yargı kurumlarının sebep olabileceği karmaşayı önlemiştir. Hakimü’ş-şer denilen kadılar önüne gelen şeri’ davalara fıkıh kitaplarında, örfi davalara ise kanunnamelerde yer alan kuralları uygulamışlardır.⁸

Şer’i ve örfi hukukun aynı mahkemede uygulanması bu iki hukuk sisteminin uyumlu beraberliğini sağladığı gibi ayrıca güven ve istikrar da getirmiştir. Yine bu uygulama sonucu keyfi kararlar en aza inmiştir.

⁶ Atar, “Mahkeme”, s 338.

⁷ Abdullah Demir, *Karınca Hakkını Arayınca*, İstanbul, Yitik Hazine Yayınları, 2012, s.68

⁸ M. Akif Aydın, “Osmanlı Devleti’nde Mahkeme”, **T.D.V İslam Ansiklopedisi**, Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 2003, C.27, s.343

Osmanlı Şeri' Mahkemeleri esas itibariyle Anadolu ve Rumeli olmak üzere 2 bölgeye ayrılmışlardır. Anadolu'daki kadılar Anadolu kazaskerliği, Rumeli de, Kırım ve Kuzey Afrika da ki kadılar da Rumeli kazaskerliği bünyesinde mevleviyet, sancak ve kaza kadılıkları olarak teşkilatlanmıştır.

Osmanlı Devletinde mahkemeler için özel bir binanın hangi tarihten itibaren ayrılmaya başlandığı kesin olarak bilinmemektedir. Osman Nuri Ergin yeniçeri ocağının kaldırılması üzerine bunların mekânı olan ağa kapısının şeyhü'l-İslamlığa devredilmesinden sonra 1836 da Anadolu ve Rumeli kazaskerlikleri ile İstanbul Kadılığının buraya nakledildiğini böylece resmi bir binaya kavuşmuş olduğunu söylemektedir.⁹

Osmanlı Hukuk Tarihinde mahkeme yapısındaki en köklü değişiklik Tanzimat sonrasında olmuştur. Bu devir de tek hakimlik yerini toplu hakimliğe bırakmaya başlamış, bu alanda ilk değişiklik ticaret alanında görülmüştür. Klasik mahkemelerin yanı sıra toplu hakimli ilk ceza mahkemesinin ortaya çıkışı da İstanbul'da Tanzimat sonrasında bir meclis-i tahkikatın kurulması ile başlamış, bunu 1847'de yabancılarla Osmanlı vatandaşlarının dahil olduğu ceza davalarına bakan karma bir mahkemenin kurulması izlemiştir. Bu alandaki en köklü değişiklik, 1864 Vilayet Nizamnamesi ile bütün imparatorluk dahilinde ceza ve hukuk mahkemelerinin kurulması ile gerçekleşmiştir. 1879 da çıkarılan "*mehakim-i nizamiyenin*" teşkilat kanunu ile bu mahkemelere yeni bir yapı klazandırmış üye sayıları azaltılmış ve ilk defa bu kanun ile "*savcılık kurumu*" Osmanlı Ceza Yargılamasına dahil olmuştur. 1917'de İttihat ve Terakki Hükümeti gerçekleştirdiği bir dizi reform çerçevesinde bu mahkemeleri Şeyhü'l-İslamlıktan alıp adliye nezaretine bağlamışsa da 1919 yılında şer'ie mahkemeleri Şeyhü'l-İslamlık bünyesine iade edilmiştir. Osmanlı Şer'i mahkemelerinde hakimden (kadı) başka bir çok görevli bulunurdu. Bunlar adaletin sağlanmasında kadının yardımcıları şeklindeydiler.¹⁰

⁹ Aydın, "**Osmanlı Devleti'nde Mahkeme,**" s.343

¹⁰ Yusuf Halaçoğlu "**Klasik Dönemde Osmanlı Devlet Teşkilatı**" **Türkler**, Ankara, Yeni Türkiye Yayınları, 2002, C.9,s.705

1.3.1.Kadı

Kadı Osmanlılarda şeri ve örfi hukuku tatbik eden ayrıca devletin emirlerini yerine getiren bir fonksiyona sahipti. Dolayısıyla kadı hem hukuki hem de adli yetkilere sahipti.¹¹ Osmanlı Devletinde bütün meseleler şeri' mahkemelerde Hanefi fikhî üzerine çözüme bağlanırdı. Bu vazifeyi yerine getiren kadılar şehirlerde noter gibi alım satım vs işlerine de bakardı. Osmanlı kaynaklarında kadı kelimesine ilk defa Orhan Gazi devrinde rastlanmaktadır.¹²

Bir kimse, medreseden mezun olup, kadıasker divanında bir nevi staj gördükten sonra kadılığa atanırdı. İsteyenler ise bir medresede müderrislik yaptıktan sonra doğrudan doğruya bir kazaya kadı olarak atanabilirdi. Bu gibi zatlar müderrislikleri sırasında ki derecelerine göre kadılığa getirilirlerdi. Mesela yirmili bir medrese müderrisi kırkbeş akçelik kadılığa, sahn ve Ayasofya müderrisi ise kadılığın en yüksek mertebesi olan “taht kadılığı veya“mevleviyet” adı verilen beşyüz akçelik eyalet kadılıklarına tayin edilirdi.

Kadı tayini XIV ve XV yüzyılda divan-ı hümayun toplantılarında Anadolu ve Rumeli defterdarlarının arzı ve padişahın onayı ile olurdu. Fatih devrinden itibaren vezir-i azam divana başkanlık etmeye başlayınca kadı atamalarını da artık vezir-i azam yapmıştır. Kadılık müddeti devirlere göre 18 ayda 3 seneye kadar değişmiştir. Sürelerini dolduran kadılar ma'zul olarak kazasker dairesinde tecrübelerini arttırarak terfi beklerlerdi şayet bir makam için birden fazla kadı çıkarsa imtihan yapılırdı.

Her eyalet ve sancakta XVI. asır sonlarına kadar “*toprak kadıları*” ismi ile seyyar kadılar bulunurdu. Gerek devlet merkezinde gerek eyaletlerde tahkiki icap eden bir iş varsa görevi bu kadılar yerine getirirdi. Ayrıca köylülerin sancakbeyi, alaybeyi subaşı, zeamet ve tımar sahipleri ile ilgili şikâyetleri yine bu kadılar tarafından değerlendirilir ve gerekli işlemler yapılırdı. Toprak kadılarından başka “mehayif” müfettişleri de vardı ki bunlar mahalli kadılar ve naipler dışında köylere kadar halkın dertlerini dinlemek ve şikâyetlerini değerlendirmek için devletin görevlendirdiği kadılardı. Bunlar gördükleri davaları ve şikâyetleri doğrudan divan-ı hümayuna arz etme yetkisine sahipti. Sefer sırasında padişahla orduya katılan

¹¹ Aydın, “Osmanlı Devleti’nde Mahkeme” s.344

¹² Mahir Taş, H.1326 Tarihli Kırşehir Şeriye Sicili, (Y. Lisans tezi),Kars, 2007 s.3

kadıaskerler ordu ile ilgili işleri görürlerdi ancak padişah seferi terk ettikten sonra kadıaskerler de sefere katılmayıp yerine vekâleten “ordu kadısı” atamışlardır.¹³

Osmanlı Devletinde güçlü kimselerin ve kadıların yargılanması ise divan-ı hümayunda yapılırdı. Çünkü bunlar güçlü kimseler olduklarından dolayı yargılanmaları adil olarak yapılamayabilirdi bunların önüne geçmek için bu tür bir yöntem uygulanmıştır.¹⁴

Kadı mülki amir olarak doğrudan merkeze bağlı idi. Merkezi yönetimin emirlerini yürütme sorumluluğunu taşıyordu. Bunun yanı sıra belediye başkanlığı ve noterlik görevlerini de yapıyordu. Mülki amirlerle kadının ilişkisi yardımlaşma ve müşavere esasına dayanıyordu. Osmanlı yönetiminin taşrada görev yapan ehl-i örf ve ilmiye mensupları arasında denge kurma ve birini, diğerine kontrol ettirme düşüncesinden kaynaklanıyordu. Yargılama yapan ve kanunu uygulayan bir hukuk adamı ve Şeri’hâkim olarak kadı bağımsızdı; hükümdarın mutlak yetkiye sahip vekili idi. Kazaskerlik ve Şeyhü’l İslamlık, hukuki yolsuzluk ve yanlışlıkları önleyen temyiz makamları gibiydi.

Kadılar devletten maaş almazdı. Geçimlerini gördükleri dava ve yaptıkları diğer işlemler üzerinden aldıkları harçlarla sağlardı. Bu harçlar bazı işlemlerde yüzde hesabı ile bazen de maktu olarak belirlenirdi. Kadılar miras davalarından miras bedellerinin %20 sini, temlik işlemlerinden 32 akçe, nüfus örneğinden 12 akçe, nikâh işlemlerinden 36 akçe ve kütük kaydından 7 akçe harç alırlardı. Kadılar gelir durumuna göre belli bir hiyerarşik sıraya göre konulmuştu. Bu gelir 100 hane başına günde 10 akçe üzerinden hesaplanıyordu. Günlük geliri 40-150 akçe arasında olan kazalar kadılık hiyerarşisinin alt tabanını oluştururdu. Bunlar da kendi aralarında belli bir sıralamaya tabiydi. Hiyerarşide bundan sonra günlük geliri 300-500 akçe arasında değişen eyalet ve sancak merkezlerindeki kadılar geliyordu. Hiyerarşinin zirvesinde sırasıyla Bursa, Edirne ve İstanbul kadıları yer alırdı. İstanbul kadısı terfi ettirilince kazasker olurdu.

Kazaskerin hazineden aldığı maaş günlük 500 akçeydi. Ancak ayrıca yaptıkları işlerden de belli bir yüzde alırdı. Bu harçlardan Rumeli Kazaskerine günde

¹³ Hakkı Dursun Yıldız, **Doğuştan Günümüze İslam Tarihi**, İstanbul, Çağ Yayınları, 1993, C.3, s431,432

¹⁴ Demir, **Karınca Hakkını Arayınca**” s.72

8000, Anadolu kazaskerine günde 15000 akçe gelir gelirdi. Ve bunlar emekli olunca kendilerine arpalık verilirdi.¹⁵

1.3.2.Naib

Sözlükte birini temsil etmek birine vekâlet etmek anlamında ki **nevb (niyabe)** masdarından türeyen naib bir makamın sorumluluğunu geçici bir zaman için yüklenen kimse demektir.

Kadınların yetkisi alanında bulunan tüm bölgelere kişi olarak hizmet götürmek dönemin koşulları bakımından zordur. Çünkü her kazaya bir kadı atanmasına rağmen bu görevlilerin yargı sorumluluğunda olan yerlerin sayısı 40 tan 300 e kadar çıkabiliyordu. İşte bu hizmet kadı nın atadığı naipler aracılığı ile görülmektedir. Naiplik kadı nın hizmet ettiği yerde olduğu gibi kadı nın gönderdiği yerde de olmaktadır. Naipler yaptıkları işe göre isim almaktadırlar bunlar; “bab naibi, ayak naibi, toprak naibi” şeklindeydi.

Naipler teorik olarak kadınlar ile aynı yetkiye sahiptirler. Hatta bazen kendilerine kadı diyebiliyorlardı. Naipler önemli sorunlar dışındaki konularla ilgilenebilirlerdi. Ve genellikle aydınlardan oluşurlardı.¹⁶

Çeşitli İslam devletlerinde başlıca devlet ricalinin kendilerine yardımcı olmak ve bulunmadıkları zaman işlerini yürütmek için kendileri yerine geçici görevle atadıkları kişilere naib denir. Hz. Peygamber(SAV) Medine dışına çıktığında İbn-i Ümmü Mektum, Ebu Rühm Külsüm Bin Husayn ve Muhammed bin Mesleme gibi sahabileri vekil bıraktığı ve bu uygulamanın hûlefa-yi raşidin döneminde devam ettiği görülmektedir. Ayrıca Emeviler döneminde, Abbasiler döneminde Selçuklular döneminde ve Osmanlılar döneminde bu uygulama devam ettirilmiştir.

Osmanlılarda naiplik baştan beri devam eden bir uygulama idi yeni feth edilen yerlere idareyi temsilen sancak beyi veya subaşı atamak, hukuku temsilen de kadı veya kadı naibi atamak bir fetih geleneğiydi.

¹⁵ Ekmeleddin İhsanoğlu, **Osmanlı Devleti Ve Medeniyet Tarihi**, İstanbul, İslam, Tarih, Sanat Ve Kültür Araştırma Merkezi(ircica yayınları), 1994-1998, C.1,s.461

¹⁶ Nurcan Abacı, **Bursa Şehrinde Osmanlı hukukunun Uygulanması (17.yy)**, Ankara, Kültür Bakanlığı Yayınları, 2001, s.61

Naipler medrese eğitimi olarak özellikle fıkıh alanında kendi kaza dairesinde ihtilafları çözebilecek bilgi ve beceriye sahip olmaları zorunlu idi. Ataması kadı tarafından yapılırdı. Ve genelde süresiz olarak tayin edilirdi. Belirli süreler içinde görev değişiklikleri olurdu. Ancak istisna olarak 25-30 yıl aynı yerde naiplik yapanlar da olabiliyordu. Naipler kendisini bu göreve getiren kadı tarafından görevden alınamazdı ve kadı'nın azli veya ölümü ile de görevleri sona ermezdi. Bilgisizlikleri, yolsuzlukları ve ehl-i örf ile iş birliği yapmaları sonucunda Divan-ı Hümayun tahkikat başlatır, gerekirse kazasker naibi görevden alabilirdi.

Kazasker veya mevleviyet derecesindeki kadılar arpalık olarak verilen kazalara bi'z-zat gitmeyip yerlerine naip gönderirlerdi. Naipler “*mahkeme-i şer'iyeye hasılatı*” adıyla biriken harcın bir kısmını aldıktan sonra çoğunu naibi oldukları kadıya teslim ederlerdi.

Mahkeme harçları naiplerin temel geçim kaynağıydı. Baktıkları davalardan ücret alırlardı. Osmanlı Mahkemeleri için kadı ve naip yetiştirmek üzere Şeyhü'l-İslam Meşrepszade Arif Efendinin meşihatında 1854 yılında “Muallimhane-i Nüvvab” adıyla bir mektep açılmış burası 1885 de “*Mekteb-i Nüvvab*”, 1908 de de “*Mekteb-i Kudat*” açılmış ve bir yıl sonra “*Medresetü'l-Kudat*” adını almıştır. Cumhuriyet döneminde de Şeri' mahkemelerin kaldırılmasıyla naiplik de kaldırılmıştır.¹⁷

1.3.3.Kâtipler

Kâtipler yazışma ve davaların sicile kaydedilmesi işini yürütmektedir. Ender durumlarda mahkeme dışında yerine getirilmesi gereken keşif olayları ile ilgili görevlendirdikleri görülmektedir. Naiplerde olduğu gibi bu grubunda çoğunlukla yerel aydınlar oluşturmaktadır. Özellikle şairliği ile bilinen pek çok kişi mahkemede geçimini mahkeme de kâtiplik yaparak sağlamaktadır. Bu grubun geliri de naipler gibi mahkemeyi kullanan kişilerden alınan harçlarla sağlanmaktadır. Atamaları konusunda hukuki bir düzenleme olmasa da göreve gelmelerini patronaj ilişkileri çerçevesinde geliştiğini düşünmenin yanlış olmayacağı inancındayız.

Gerek naipler gerekse kâtipler doğrudan kadıya bağlıdırlar ve değiştirilmeleri mümkündür. Muhzırlar ve subaşı ise yargı sistemi içinde çalışmalarına rağmen

¹⁷ Mehmet İpşirli, “Naib”, **T.D.V. İslam Ansiklopedisi**, Diyanet Yayınları, İstanbul, 2006,C.32, s.344

atanmaları bu görevin sağladığı gelirin padişah hasları arasında olması nedeni ile doğrudan kadı'nın elinde değildir¹⁸

1.3.4.Muhzırlar

Mübaşir, mahkeme çığırtkanı¹⁹ anlamına gelir. Yani mahkemelerde davacı ve davalıyı huzura getirmekle mükellef olan görevlidir. İslam hukukunda davalı ve davacıyı huzura sevk eden görevli için a'van ve müşhis tabirleri kullanılmıştır. Mahkemede hazır bulunması lazım gelen kişiye kadı bir celbname(mürasele) gönderir. Muhzır da bu şahsı mahkemeye çağırırdı. Muhzırın zor kullanma yetkisi yoktur ancak gerek görüldüğünde kadı tarafından biraz asker verilebilirdi.²⁰ Muhzırların temel görevi; sorunlu kişileri mahkemeye getirtmektir. Ancak muhzır ikinci olarak merkezle ilgili bazı işlerde kullanılmışlardır.²¹

1.3.5.Subaşı

Kökeni orta asyaya dayanan "sû" kelimesi ordu, asker anlamlarına gelmektedir. Sülemek, ordu sevk etmek, sefer etmek demektir. Sülemiş erkek adının kökeni bu kelimedir. Subaşı ordu komutanı demektir. Kelime Osmanlı devrinde subaşı haline gelmiştir. Selçuklularda subaşı, bir vilayetın askeri valisi demektir.

Osman Gazi'nin Karacahisarı aldıktan sonra buraya kardeşi Gündüz Beyi subaşı tayin ettiğinden bahsedilmektedir. Karacahisarı kadı ve sancakbeyi de atandığına göre adli ve askeri meseleler haricinde kalan işler subaşının yetki ve sorumluluğunda demektir ki bu da şehrin ve sancağın asayışı ile ilgilidir.

Fatih kanunnamesine göre biri miri subaşı, diğeri tımar subaşısı 2 tür subaşılık vardır. Miri subaşılar şehirlerdeki ihtisap işlerine bakarlar; bu çerçevede vazifelerinden biri gündüz kol gezerek çarşı, Pazar ve mahalle aralarının temizliğine nezaret ile kaldırımları tamir ettirmektir. Öteki vazifesi ise geceleri asesbaşı ile gezerek uygunsuz takımının teftiş ve takibi ile meşgul olmaktadır. Kısaca kadı'nın emrinde olan miri subaşı, şehir ve kasabalarda belediye, zabıta ve asayiş işlerine bakmaktadır.

¹⁸ Abacı, **Bursa Şhrinde Osmanlı hukukunun Uygulanması (17.yy)**, s.62

¹⁹ İsmail Parlatır, **Osmanlı Türkçesi Sözlüğü**, s.1124

²⁰ Recep Ahıskalı, "Muhzır" **T.D.V.İslam Ansiklopedisi**" İstanbul, 2006, C.31, s.85

²¹ Abacı, **Bursa Şhrinde Osmanlı hukukunun Uygulanması (17.yy)**, s.62

Tımar subaşı ya da tımarlı subaşı ise sancakbeyinden sonra sipahilerin en önemli subayıdır. Görevi bulunduğu eyalet ve sancak merkezlerinin idare amirliğidir. Bunlar serbest dirlik tasarruf ederler ve sefere cebelüleri ile birlikte katılırlardı. Serbest olmayan tımar sipahileri, “*Rûsum-u Serbestiye*” denilen bir kısım vergileri tımarlı subaşılar ile paylaşmak zorunda idiler.²²

1.3.6.Çuhadar

Farsça da “yün kumaş” manasına gelen çuhaya sahip olan anlamında ki “dar” kelimesini ilavesi ile oluşmuştur. Selçukulularda ki “camedar” ın karşılığıdır. Yaygın olarak çukadar şeklinde kullanılır. Çukadar Çelebi, Sultan II. Mehmet zamanında ortaya çıkmıştır. Başçuhadar ağa ve mahiyetindeki ikinci ve üçüncü çuhadarın asıl görevi; padişahın yağmurluğunu, kürk, kaftan, ayakkabı ve çizmelerini taşımak, merasimlerde bunları bir yerden bir yere götürmektir.

Osmanlılarda sadr-ı azamların sivil taharri görevlilerine de “*çuhadar*” denirdi. Bunlar belgelerde “*Tebdil Çuhadari*” olarak geçmektedir. Şeyhü'l İslamların, mevleviyete kadar yükselen kadıların, kaptan paşanın, tersane emininin, özel çukadarı vardı.²³

Askeri kökenliler de çuhadar olabilmekteydiler. Bunların mahkemelerde askeri kişiliğinden yararlanmışlardır. Mahkemelerde bilhassa alacak verecek davalarında beşe unvanı taşıyan çuhadarlar gerektiğinde borcunu ödemeyen veya mahkeme kararına uymayanları hapsedirme yetkisine sahipti. Çuhadarlar, asli görevlerinin yanında bazen mahkeme dışında çözülmesi yada kaydedilmesi gereken işlerle ilgilenabilmektedirler. Ancak bu ilgilenmenin gerçekleşme oranı bunun görevleri arasında sayılmasında gerektirecek kadar çok değildir.²⁴

1.3.7. Muhtesip

Muhtesip, eski bir kurum olan ihtisabın Osmanlı İmparatorluğu devlet organizasyonu içinde aldığı şekli uygulamakla yükümlü görevlinin adıdır. Bu kurum Osmanlı öncesi devletlerde kişilerin gündelik hayatta sahip olduğu tüm ilişkileri

²² Ahmet Nezihi Turan, *Tarih El Kitabı*, Ankara, Grafiker Yayınları, 2006, s.265-266

²³ Özcan, Abdülkadir, “çuhadar” *T.D.V İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1993, C.8, s.381

²⁴ Abacı, *Bursa Şehrinde Osmanlı Hukukunun Uygulanması(17.yy)*, s.63

düzenleme iddiasındadır. Bunların arasında sarhoşları cezalandırmak, ahlaksızlıkları önlemekte vardır

Osmanlı hukukunda oynadığı rol ise; ihtisap rüsumu diye bilinen ve satılan mallardan alınan perakende vergi ile beraber üretim ve hizmet sektöründe çalışıp kurallara aykırı davranan esnaftan alınan cezalar “ihtisap mukata’ası” adı altında iltizama verilmektedir. Bu çerçeveden bakıldığında muhtesip bir nevi vergi memuru olarak çalışmaktadır.

Muhtesibin temel görevleri olarak niteleyebileceğimiz satılan malların fiyatlarını belirlemek ve üretim ve hizmet sektörünün kurallara uygun çalışmasını sağlamaktır. Muhtesibin kadı ya yardımcı olduğu ikinci konu kurallara aykırı üretim veya satım yapan esnafın cezalandırılmasıdır. Ancak denetimlerde yanında naibin bulunması bağımsız hareket etmediğinin göstergesidir.²⁵

1.3.8.Şuhudu’l-Hal

Osmanlı Mahkemesinde yargılanmanın denetlenmesi “Şuhudu’l-Hal” denilen şahitler huzurunda sağlanmaktaydı. Şuhudu’l-Hal bölgenin önde gelen şahsiyetlerinden oluşan ve yargılama esnasında hakimin adaletli davranmasını sağlayan bir kurumdu.²⁶ Ancak yargılama sürecine herhangi bir katkısı yoktur.²⁷

Şuhudu’l-Halin görevi yargılamanın usulüne uygun yapılması için gözlem yapmaktı. Çoğunlukla emekli kadı, müderris, müftü gibi seçkin kimselerden oluşmaktaydı. Bu kimselerin yargılamayı gözlemlemeleri dolaylı olarak hakim üzerinde bir denetleme mekânizması oluşturmaktaydı. Bazı şer’iye sicillerinde bu kişilerin sayıları otuz kişiyi bulmaktadır. Şuhudu’l-hal, davada ki şahitlerden farklıydı. Şahitler tarafların beyanlarının doğru veya yanlış olduğu yönünde beyan yaparken Şuhudu’l-hal davanın usulüne uygun yapılıp yapılmadığı yönünde gözleme yapar.

Şuhudu’l-hal olarak seçilen kişiler, davanın tarafları göz önünde bulundurularak seçilirdi. Söz gelimi yeniçerilerin taraf olduğu bir davada yeniçeriler, ulemanın taraf olduğu bir davada ise ulemadan kimseler Şuhudu’l-hal olmaktadır.

²⁵ Abacı, *Bursa Şhrinde Osmanlı hukukunun Uygulanması (17.yy)*, s.66-67

²⁶ Demir, *Karınca Hakkını Arayınca*, s.96

²⁷ Abacı, *Bursa Şhrinde Osmanlı hukukunun Uygulanması (17.yy)*, s.68

Şuhudu'l-hal kurumu bazı yönlerden günümüzdeki jüri sistemine benzemektedir. Yani her iki kurumda da vatandaşlar içerisinde seçilen bazı kimselerin yargılamaya katılması söz konusudur. Ancak jüri olarak seçilen kişi hakimin karar vermesinde doğrudan etkili olurken, gözlemci ve danışman olarak görev yapan Şuhudu'l-hal ise dolaylı olarak yargılamayı etkilemektedir.²⁸ Kadı üzerinde adeta manevi bir yük hakini almaktadır. Böylece kadı karar verirken toplumun hassasiyetlerini göz önünde tutmak zorunda kalmıştır.

1.3.9. Askeri görevliler

Kadı'nın yargılama görevini yerine getirirken kadıya yardımcı bazı askeri görevliler vardır. **Bunlar şunlardır.**

a. Kethüdayeri: Bu görevli taşrada bulunan altı bölük askerlerinin komutanıdır.²⁹ Kethüdayerinden beklenen görev atanmış kişiye adı geçen askeri itaat ettirmektir. Ve ikinci beklenen görev ise reaya ve esnafı rahatsız eden levendant taifesini cezalandırmaktır.

b. Yeniçeri serdarı: Bu askerin görevi ise kendisine bağlı olan “yeniçeri, acemi oğlan, topçu ve cebecilerden suç işleyenleri cezalandırmaktır.

c. Dizdar: Kale muhafazası ile görevli olan Kale Eri ya da mustahfız olarak görevlendirilen görevlilerin komutanıdır. Görev alanları kale ve kale içidir. Ayrıca bölgeden geçen hazinenin güvenliği de dizdardan sorulur.³⁰

1.4.Şer'iyeye Mahkemesinden Verilen Belge Türleri

Selçuklulardan, Memlûklere özellikle Osmanlı Devleti'nde kadıların verdiği kararlar ve tuttuğu zabıtlar tarih sırasına göre kadı sicili denilen defterlere kaydedilmiştir.³¹ Bu defterlere Şer'iyeye Sicili denir. Bu defterlere; kadı defteri, sicil-i

²⁸ Demir, **Karınca Hakkını Arayınca**, s.96

²⁹Altı bölük askerleri şunlardan oluşur; “Sipah, Silahdar, ulufeciyan-ı yesar, ulufeciyan-ı yemin, gureba-yı yesar ve gureba-yı yemin”

³⁰ Abacı, **Bursa Şehrinde Osmanlı hukukunun Uygulanması (17.yy)**, s. 69

³¹ Halil Cin, **Türk Hukuk Tarihi**, İstanbul, Osmanlı Araştırmaları Vakfı,1995, s.108

mahfuz, mahkeme defteri, zabt-ı vekayi sicilleri de denmektedir.³²Yani şer'i mahkemelerde mahkemenin bilgisi dahilinde tutulan resmi statü taşıyan her türlü kaydın olduğu defter şer'iyecilerdir.

Yazılı belgelerin hazırlanmasında öteden beri İslam aleminde uygulanmakta olan usul, Osmanlı mahkemelerinde de uygulanmış ve kayda geçilmesi gereken belgeler kayda geçilmiştir. İslam Hukukunda, yazılı muamelelerde tatbik edilecek usul, fıkıh kitaplarında "eş-şurut ve el mehadır ve sicillat" bölümlerinde belirtilmektedir. Osmanlılar, yazılı muameleleri daha standart hale getirmişler ve fikhin bütün babları ile ilgili belge çeşitlerini, bir bütünlük içerisinde Türkçe olarak düzenlemiş ve bu konuda kitaplar telif etmişlerdir. Bu şekilde şer'iyecilerde kullanılacak kelimelere kadar üslup birliği sağlanmıştır.³³

Şer'i ve örfi kanunlara göre hüküm veren kadılar hem adli hem de idari görevler üstlenmiş olduklarından şer'iyecilerde onların her iki görevleri ile ilgili kayıtlar bulunmaktadır. Adli kayıtların başında i'lamlar, hüccetler, vakfiyeler ve ma'ruzlar gelir. İdari kayıtlara gelince bunlar me'mur, ve müderris tayini, resmi yapıların keşif ve tamiri, esnafın teftişi, narh koyma, yiğitbaşı ve kethüda tayini, mukata'a teftişi gibi kayıtlardır. Devletin mahalli herhangi bir iş hakkında göndermiş olduğu fermanların infaz ve uygulaması da kadılar vasıtası ile yapıldı.³⁴

Şer'iyecilerdeki belgeler konularına göre tasnif edilmiştir. Buna göre;

1. İdari nitelikli belgeler (tayin, azl, menzil ve menzilhaneler ve iç düzen vb. kayıtlar)
2. İktisadi nitelikli belgeler. (sikke, tevzi, salyane, avarız, masraf ve vergi tahsili, narh, cizye, esnaf. Mahalle ve köy listeleri, vergi ve vergi toplanmasıyla ilgili döküm ve evraklar, miras, alım-satım ve iktisadi düzenle ilgili diğer kayıtlar.)
3. Sosyal nitelikli belgeler (cürüm, cinayet, sulh, kaybolma, fuzuli işgal, ölüm, darp, hırsızlık, vb. suçlarla ilgili vesikalar, alacak verecek davaları, ve emanetle ilgili kayıtlar, vasi, vekil, kisve baha ve nafaka tayini, veraset, zimmet, ve azl ile ilgili dökümanlar ve eşkıyalıkla ilgili kayıtlar).

³² Nesrin Bilgiç, **Antakya Beylan (Belen) 67 Numaralı Şeriyeciler Sicili** (yüksek lisans Tezi), Kars, 2009, s.6

³³Abdülaziz Bayındır, **İslam Muhakeme Hukuku**, İstanbul, İslami İlimler Araştırma Vakfı Yayınları", 1986, s.1

³⁴ Taş, **Hicri 1326 Tarihli Kırşehir Şeriyeciler Sicili**, (Yüksek Lisans Tezi), Kars;2007 s.4

4. Askeri nitelikli belgeler. (Askeri ikmal, zahire, iaşe ve askeri düzenle ilgili kayıtlar).

5. Vakıflar

6. Terekeler³⁵

Şer'îye sicillerinin mahkemece tutulup muhafaza edilmesi bir ihtiyaçtan dolayıdır. Çünkü hakim, i'lam ve senetlerin bir nüshasını hak sahiplerine vereceğinden sahtekarlık yapma ihtimali ortaya çıkar. İ'lam ve senetlerin kadı tarafından korunmaya alınması ihtiyaç halinde onlara güvenle müracaat edilebilmesine olanak tanır. Ceza muhakemesiyle ilgili şikâyetler tutanaklar ve taraflar arasında yapılan sulh antlaşmaları da sicillere kaydedilmiştir. Bu kayıtlar daha çok ma'ruz defterlerinde yahut i'lam defterlerinin içerisinde yer almıştır.³⁶

Mahkemeye intikal eden her türlü resmi yazı belirli bir tertip içinde sicillere kaydedilirdi. Mahalli konulara ilişkin olarak kadıların veya naiplerin verdiği kararlar, sicillerin bir tarafına merkezden gelen her türlü resmi yazılar ise öbür tarafına yazılırdı. Mahalli konuların yazıldığı bölüme sicil-i mahfuz, merkezden gelen her türlü yazının yazıldığı bölüme ise "sicil-i mahfuz defterlü" denilirdi. Sicillerdeki kayıtların büyük bir kısmını kadının kendisinin kaleme aldığı kayıtlar oluşturmaktaydı. Sicil defterlerinde ki mevcut kayıtlar mahiyet ve şekil itibarıyla iki kısma ayrılır.

1. Kadılar tarafından inşa edilerek yazılan kayıtlar: bunlar kendi aralarında hüccetler, i'lamlar, ma'ruzlar, mürasele ve diğer olmak üzere 5'e ayrılmaktadır.

2. Kadıların kendilerinin inşa etmedikleri, kendilerine hitaben gönderilen ve sicillere kayıt edilen fermanlar, tayin beratları, buyrulduklar, emirler, tebliğler ve diğer hüküm çeşitlerinden oluşmaktadır³⁷.

³⁵ Bilgiç, Antakya Beylan (Belen) 67 Numaralı Şerîye Sicili, s. 7

³⁶ Bayındır, İslam Muhakeme Hukuku, s.2

³⁷ Bilgiç, Antakya Beylan (Belen) 67 Numaralı Şerîye Sicili, s.6

1.4.1.Hüccetler

Kelime anlamı itibarıyla senet, vesika, delil manalarına gelmektedir. Şeriye sicillerinde ki anlamıyla hakimin hükmünü ihtiva etmeyen taraflardan birinin ikrarı diğerinin tasdiki havi bulunan ve üzerinde bunu düzenleyen hakimin mühür ve imzasını taşıyan senet demektir. Bunların i'lamdan farkı hakimin hükmünün yazılı bulunmasıdır³⁸. Bir mahkemenin hüccet tanzim edip ilgiliye vermesi ve bir suretini de sicil defterine kaydetmesi o konuda hukuki çelişmenin vaki olacağına, olursa hücceti elinde bulunduranın lehinde karar verileceği manasını taşır.³⁹

Şer'îye sicillerinde kayıtlı bulunan hüccetler bey', nafaka, vasiyet, ikrara, istidane, sulh, vasi ve kaim tayini, ferağ-ı kati' ve ferağ-ı bi'l-vefa, fekk-i vefa, icare, kefalet, havale-i deyn, hibe ve teslim, tahmil-i şehadet,, isbat-ı rüşd, ibra, akd-i müzara, akd-i müsakat, müdarebe ve daha birçok isimle hüccetler tanzim edilmiştir. Bunların her biri gerektiğinde bir vesika olarak kullanılmaktadır. Hüccetler kendi aralarında 3 kısma ayrılır. Satım akdinin kesin olarak yapıldığını gösteren hüccete **Bey'-i Kat'i Hücceti denir**. Bunun karşılığı **bey'-i bi'l vefa** hüccettir. Kişi vasiyetini yazılı hale getirmek istediği takdirde yazılan bu yazıya **vasiyet hücceti** denir. Bir başkasına güvenerek bazı işlerini yapma konusunda onu yetkili kılmaya vekâlet denir. Vekâlet çeşitli konularda olabilir. Bununla ilgili hükümler fıkıh kitaplarında açıklanmıştır. Birisine yazılı olarak vekâlet verildiği takdirde bu yazıya **vekâlet hüccet denir**. Bu 3 hüccetten başka birde sulh hücceti vardır. Taraflar, aralarındaki çeşitli dava ve anlaşmazlıkları sulh olma yoluyla da çözme hakkına sahip olduklarından şer'îye sicillerinde çok sayıda sulh hücceti bulunmaktadır. Sulh hüccetler ceza davalarında çok görülmektedir.⁴⁰ Sulh yolu ile çözülen davalardan sonra tutulan kayıtlara da **sulh hücceti** denir.

İ'lam hakimin şer'iata göre verdiği hükmünü ve üstünde imza ve mührünü taşıyan bir vesikadır. Davacının davasını, dayandığı delilleri ve sonuç bölümünde de gerekçeli olarak hakimin hükmünü ihtiva eder.⁴¹

³⁸ Bayındır, **İslam Muhakeme Hukuku**, s.12

³⁹ Taş, **Hicri 1326 Tarihli Kırşehir Şeriye Sicili**, s 5.

⁴⁰ Bayındır, **İslam Muhakeme Hukuku**, s.12, 14, 16,

⁴¹ Bayındır, **İslam Muhakeme Hukuku**, s.3-11

1.4.3. Ma'ruzlar:

Kelime manası itibarıyla arz edilen şey anlamına gelir. Halkın çeşitli konularda yaptıkları şikâyetler, hakimin emri ile görevliler tarafından yapılan keşif ve tahkikat raporları, naiplerin daha çok ceza konularında yürüttükleri soruşturma ve kadı'nın tasvibine bağlı olarak verdikleri hükümler, bir üstlerine arz ettikleri konular ma'ruz başlığı altında sicil defterlerine kaydedilmişlerdir. Bu konuda müstakil defter tutulduğu gibi bazı i'lam veya hüccet defterlerinin ortasına veya sonuna da yazıldıkları görülmüştür.⁴²

1.4.4. Mürasele

Bir konuda merkez ile yapılan haberleşmedir⁴³

Kadıların kendi inşa etmeyip merkezden kadı'ya gelen kadı'nın da mutlak surette uymak zorunda oldukları yazılar şunlardır:

1.4.5. Fermanlar ve Buyrulduklar

Emir, buyruk, padişahın yazılı emridir.⁴⁴Osmanlı tarihi termolojisinde padişahın herhangi bir konudaki emri anlamına gelir. Kadıların Osmanlı Devletinde yüklendikleri özel konum nedeniyle mahkeme kayıtlarına yansıyan fermanlar çok çeşitlidir. Bunların ilk çeşidi kadı'nın bazı görevleri yapmasını emreden fermanlardır. İkincisi ise bireysel başvuru sonucunda alınan fermanlardır. Fermanlar hiçbir şekilde davanın çözümünü içermez.⁴⁵

1.4.6. Beratlar

Padişah tarafından verilen imtiyaz senedir. Herhangi bir konuda olabilir.⁴⁶

1.5. Adalar Mahkemesi 1 Numaralı Şer'iyeye Sicilinin Tanıtımı

Tarihin en eski devirlerinden beri insanlar haklarını aramak için nüfuzlu birilerine ihtiyaç duymuşlardır. Bu durum şüphesizki hak ve adalet mefhumlarının

⁴²Taş, **Hicri 1326 Tarihli Kırşehir Şeriyeye Sicili**, s.5-6

⁴³Yeğin, **İslami İlmî Felsefi Lügat**, s.732

⁴⁴Parlatır, **Osmanlı Türkçesi Sözlüğü**, s.454

⁴⁵Abacı, **Bursa Şehrinde Osmanlı hukukunun Uygulanması (17.yy)**, s.110

⁴⁶Parlatır, **Osmanlı Türkçesi Sözlüğü**, s. 180

çok eskilere dayandığının bir göstergesidir. İslamın gerek Kur'an ve gerekse hadisler vasıtasıyla üzerinde durduğu konularından biri de her türlü haksızlığı ortadan kaldırmaya yönelik olan adalet anlayışıdır. Bu durum beraberinde İslam Hukukunu ortaya çıkarmıştır.

İslam Hukukunun en önemli yargı organı olan Şer'i Mahkemeler Osmanlı Devleti'nin yıkılması ile birlikte tarihe karışmakla beraber, devletin muhtelif devirlerdeki hukuki, iktisadi, dini, askeri ve idari müesseseleri hakkında bize çok değerli tarihi belgeler bırakmıştır. Bu siciller XV. Yüzyılın yarısından başlayarak XX. yüzyılın ilk çeyreğine kadar ki uzun bir zaman dilimi içinde, en azından 472 yıllık Türk Tarihini, Türk iktisadını ve Türk siyasi, sosyal ve hukuki hayatını yakından ilgilendirmekte hülasa Türk kültür ve tarihinin temel kaynaklarının başında gelmektedir.

Osmanlı Tarihinin kaynakları arasında şer'îye sicillerinin, birinci derecede önemli bir kaynak olduğuna şüphe yoktur. Kadıların devlet merkezi ile yaptıkları resmi yazışmaları, halkın şikâyet ve dileklerini mahalli idarelere ait hukuki düzenlemeler olarak kabul edilen ferman ve hükümleri, en önemlisi de ait olduğu mahallin sosyal ve iktisadi hayatını yansıtan mahkeme kararlarını ihtiva eden bu siciller incelenmeden Osmanlı Devleti'nin siyasi, idari ve sosyal tarihini hakıyla ortaya koymak mümkün değildir. Sicillerin genel tarihe katkıları, önemli tarihi olayların, tarihi şahsiyetlerin, mahalli yer adlarının ve önemli tarihi müesseselerinin bütün ayrıntıları ile doğru olarak tespitinde de birinci dereceden önem arz etmektedir.

1 Numaralı Adalar şer'îye sicili İstanbul Müftülüğü Şeri'ye Sicilleri Arşivinde bulunmaktadır. Adalar ile ilgili sicil defteri toplam 8 adet olup bu defterler H.1177 ve 1262 (M. 1764-1846) tarihleri arasını kapsamaktadırlar⁴⁷. İncelediğimiz Adalar Mahkemesi 1 numaralı şer'îye sicili ise H.1178 ile 1184 (M.1765-1771) yıllarına ait kayıtları ihtiva etmektedir. Defter 41 sayfa, 82 varak ve 177 vesikadan ibarettir. Defter sağlam şekilde günümüze kadar gelmiş olup, kayıtlar okunaklı ve düzgün tutulmuştur. Defterin tarih aralığı 6 yıllık bir dilimi kapsamakla birlikte M.1752-1757 -1764 tarihlerine ait birer belge bulunmaktadır. 1772 yılına ait 3 belge, 1774 yılına ait 7, 1783 ve 1785 yıllarına ait birer belge bulunmaktadır.

⁴⁷ Bayındır, **İslam Muhakeme Hukuku**, s.27

1. Tablo. 1 Numaralı Adalar Şer'îye Sicilinin Yıllara Göre Belge Dağılımı

Yıllar	1752	1757	1764	1765	1766	1767	1768	1769	1770	1771	1772
Belge adedi	1	1	1	23	33	11	24	30	16	8	3
Yıllar	1774	1783	1785								
Belge adedi	7	1	1								

Kullanılan defterde kadıların görev süreleri belgelerin tarihinden ve kadı tayinlerinden tespit edilebilir. Kadıların görev süreleri başlangıçta, 1559'da 3 yıl daha sonra 2 yıl ve XVII. Yüzyılın sonlarından itibaren ise 1 yıla indirilmiştir. İncelediğimiz defterden hareketle aşağıdaki tabloda Adalara tayin olunan kadıların tayin tarihini ve görev süreleri hakkında bilgiler vermeye çalıştık. Her kadı mahkemeye geldiği andan itibaren deftere bir başlangıç yapmakla birlikte, bu alışılmış bir kural olmadığı için çok dakik belirlemeler yapılamamaktadır.⁴⁸

Adalar Mahkemesi 1 numaralı Şer'îye sicilinde 3, 9, 42, 60, 77, 134, 169 numaralı belgeler kadı ataması hakkındadır. 1765'te Adalar Üsküdar'a bağlı bir nahiye olduğundan⁴⁹ kadı tayini Üsküdar Kadılığından gönderilen hüküm ile yapılmaktaydı.⁵⁰

2. Tablo Adalar Mahkemesi Kadı Tayin Tablosu

Kadı İsmi	Başlama Tarihi
Mevlana Kerimzade Mehmet Efendi	1177 gurre-i Zilkade (Mayıs 1764)

⁴⁸Jülide Akyüz, **Ankara'nın Bütüncül Tarihi Çerçevesinde XVIII. Yüzyılda Ankara**, (doktora Tezi) Ankara 2003, s.6

⁴⁹ Adalar Mahkemesi 1 Numaralı Şer'îye Sicili (AŞS) 1/3 *Üsküdar nevhisinden Adalar nâhiyesinin...*

⁵⁰ AŞS,1/60

Mevlana İmamzadeAhmet Said Efendi	h.1178 Cemaziye'l-ahire(Kasım 1764)
Es-seyit Mehmet Efendi (naib olarak atanmış)	h. 1179 Cemaziye'l-evvel(Ekim 1765)
Mevlana Mehmet Reşid Efendi	h. 1179 10 Şa'banü'l-muzzam (Ocak 1766)
El Hacc Mustafa Efendi	h.1180 gurre-i Rebi'u'l-ahir (Ekim 1766)
Şehzade Hüseyin Efendi	h.1182 gurre-i Zilkadeti'ş- şerif (Nisan 1769)
El Hac Mustafa Efendi	h.1183 Zilkade (Mart 1770)
Kartal Kazası naibi	h. 1184 gurre-i Zilhicce (Nisan 1771)

H. 1177 ile 1184 yılları arasında 9 kadı ataması gerçekleştirilmiştir. Bu atamalardan 7'si Adalar Mahkemesine kadı ataması iken Es-Seyit Mehmet Efendi Kartal Kazası naibi olarak bu mahkemeye de bakmıştır.⁵¹ Daha sonra ise Kartal Kazası naibi Adalar'a Kadı olarak atanmıştır.⁵² Yukarıda kadı tabloları Adalar nahiyesine atanan kadılardır. Bunlardan başka 101 numaralı belge de 1181 tarihli Kartal kazası için kadı ataması yapılmıştır. Yine 1182 tarihli 123 numaralı belgemizde Kartal için bir kadı ataması yapılmıştır

İncelediğimiz sicillerde 20 adet görev tayini ile ilgili berat bulunmaktadır. Bu tayinlerin 9'si kadı tayini, 6'sı yasakçı tayini, 2 naip, 1 serdar, 1 tanesi sakabaşı ve 1 tane de müezzın tayinidir.⁵³

⁵¹ AŞS. 1/42

⁵² AŞS,1/69

⁵³ AŞS, 1/3, 10, 21, 22, 29, 32, 42, 60, 65, 77, 82, 89, 101, 105, 123, 128, 134, 139, 159, 169

Adalar Mahkemesi 1 numaralı Şer'îye Sicili 177 belge içermektedir. Bu belgelerin bir bölümü görülmüş davalardan oluşurken bir bölümü de ferman, berat, mektup gibi belgelerden oluşmaktadır.

3. Tablo. Adalar Mahkemesi 1 Nolu Şer'îye Sicilinde Yer Alan Belgelerin Konulara Göre Dağılımı

İdari nitelikli belgeler	
Atama ile ilgili belgeler	17
Keşif	1
İstifa	1
Tamir ile ilgili belgeler	2
Öşür vergisinin tahsili hakkında	1
Diğer idari belgeler (hazine kaydı, vs.	13
İktisadi nitelikli belgeler	
Mukata'a, iltizam ve tahrir ile ilgili belgeler	17
Narh ile ilgili belgeler	1
Borç, veraset, miras, bey, icar, ibra vs ilgili belgeler	53
Sosyal nitelikli belgeler	

Adli olaylar	10
Yaralanma ve kaza ile ilgili belgeler	2
Hırsızlık, eşkıyalık, huzursuzluk, kanunsuz işlerle ilgili belgeler	7
Aile yapısı ve sosyal yaşam ilgili belgeler	
Nikâh, talak, mihr-i mü'eccel ile ilgili belgeler	3
Vakıf ve vakf etme ile ilgili belgeler	3
Askeri nitelikli belgeler	8

Tabloda görüldüğü gibi defterde en çok alım satım ile ilgili kayıtlar yoğunluktadır. İnsanoğlu gerek ihtiyaçtan gerekse para kazanma gibi kişisel istekler doğrultusunda ekonomik olarak ilişkide bulunmuştur. Bu doğallığın bir neticesi olarak kişiler arasında yapılan her türlü ekonomik işlem mahkeme huzuruna getirilmiş, gerektiğinde ellerinde belge gücünün olması bir nevi garanti olarak telakki edilmiştir.

Bu belgelerden 54'ü bey' (satış), kiralama, vs gibi ekonomi ile ilgilidir. Bu kayıtlardan 3 tanesi Müslüman ile gayrimüslim arasında yapılan sözleşme olup 8 tanesi de Müslümanlar arasında yapılan alış verişlerdir. Diğer kalan 43 tane alım satım işlemi de gayrimüslimlere aittir.

Adalar'da yaşayan nüfus defterdeki veriler esas alındığında daha çok gayrimüslim çoğunluktan ibarettir. Birinci Bölümde gayrimüslimlerin hukuki statüsü hakkında bilgi verilmekle birlikte, Adalar şer'iyeye sicillerine yansıyan çoğu kayıtları

gayrimüslimlerle alakalı olması Osmanlı toplumunun bir parçası olduklarını göstermesi açısından önemlidir.

1 Numaralı Adalar şer'îye sicilinde 1 tımar olmak üzere⁵⁴ 11 adet mukata'a ile ilgili belge vardır. Bunlar daha çok vakıf ve mukata'a alanlarının tevzii ile ilgili belgelerdir.⁵⁵

Üsküdar'dan Adalar naibi Es-Seyit Mehmet Efendi'ye gönderilen Şabanu'l Muazzam 1179 (Ocak 1766) tarihli belgede Donanma-yı Hümayun'un 3 gece şehre bir ziyaret gerçekleştireceği bundan dolayı esnafın dükkanlarını tezyin etmesi ve konunun ahaliye duyurulması gerektiği emredilmiştir.⁵⁶

Sicilimizde geçen 33, 63 ve 117 numaralı belgelerde ferman olup padişah gönderdiği ferman ile öğücü ve serseri takımının İstanbul'a gelmesinin engellenmesini istemektedir.

Osmanlı Devleti 18. Yüzyılda sürekli Ruslar ile mücadele içerisinde olmuştur. Bu mücadelelerin bir safhası da 1768-1774 Osmanlı-Rus Savaşıdır. Savaş zamanlarında devlet ordununun hem asker ihtiyacının hem de lojistik ihtiyacının karşılanması amacıyla halka bazı yükümlülükler tevzi etmiştir. Adalar 1 Numaralı Şer'îye Sicili 1769 Osmanlı-Rus savaşına tekabül ettiğinden Osmanlı Rus Savaşı ile ilgili belgeler mevcuttur. 120 ve 137 numaralı belgeler Osmanlı-Rus Savaşı ile ilgilidir. 120 numaralı belgede Rus savaşı için sefer hazırlığı yapan devlet, ilgili mevkilere ferman göndererek asker istemektedir. Devletin Üsküdar Kazasından talep ettiği asker miktarı 1.000 neferdir.

Savaşlar devletler için olduğu kadar ahali için de oldukça sıkıntılı süreçlerdir. Savaşın ahaliye getirdiği en büyük olumsuzluklardan biri asayiş sorunudur. Bu asayiş sorunu içinde savaşa gitmemek bir düzensizlik ifade etmektedir. Bunun somut örneklerinden biri Rus Savaşı'nda yaşanmıştır. Savaşa gitmesi gereken tımar erbabı bahane uydurmak suretiyle savaştan kaçınmışlardır. Bu durum ile ilgili olarak 161 numaralı 1184 tarihli belge de "*nice kimesneler dahi sabi kaydıyla zeamat ve*

⁵⁴ AŞS, 1/5

⁵⁵ AŞS, 1/27, 64, 83, 98, 104, 106, 111, 138, 146, 163, 167

⁵⁶ AŞS, 1/32

tumarlara mutasarrıf olup kaydlarımızda sabi işareti vardır deyü sefere gelmediklerinden”⁵⁷ bunlar hakkında düzenleme yapılması istenilmektedir.

Kocaeli sancağı Osmanlı Devleti için önemli bir iskele mahiyetindedir. Kıyı bounca şehrin uzanması ve elverişli konumu şehrin önemini arttırmaktadır. 1181 tarihli 31 numaralı belgede ise 50.740 kerestenin donanma inşası için acilen Gekbuze’ye nakledilmesi istenilmektedir. 153 numaralı belgede de yine aynı amaçla 12.800 kerestenin hassa korularından Gelibolu’ya nakledilmesi istenilmektedir. 158 numaralı belgede de donanmanın levazımatı için Kocaeli sancağından nakledilen kereste hakkında Hüseyin Ağa ve Soman Yazıcı adlı şahısların emre itaat etmediği gerekçesi ile te’dibi istenilmektedir.

1.6. Adalar 1 Numaralı Şer’iye Siciline Göre İdari Taksimat

1.6.1.Üsküdar’a Bağlı Nahiyeler

Adalar İstavroz, Kuzguncuk, Pendik, Darıca, Tuzla, Kartal, Maltepe, Çengal, Karye-i Kadi,⁵⁸ Gekbuze, Beykoz, Şile, Ağaçlı, Taşgeri, Kaymas.⁵⁹

1.6.2.Adalar’a Tabi Yerler

Kartal Kazası,⁶⁰ Kuru Karyesi,⁶¹ Kurt Karyesi,⁶² Dolaroba,⁶³ Veyari Kasabası,⁶⁴ Pendik,⁶⁵ Büyük Ada,⁶⁶ Maltepe⁶⁷, Bergos,⁶⁸ Heybeliada,⁶⁹ Bendak,⁷⁰

⁵⁷ AŞS, 1/161

⁵⁸ AŞS, 1/81 *Üsküdar nevâhisinden İstavroz ve Kuzguncuk ve Pendik ve Darıca ve Tuzla ve Kartal ve Maldebe ve Çengal ve Adalar ve Karye-i Kâdi*

⁵⁹ AŞS, 1/121 *Şeri’at şî’âr Üsküdar’ a tâbi’ nevâhide Kartal ve Gekbuze ve Karamürsel ve Beykoz ve Şele ve Ağaçlı ve Taşgeri ve Kaymas*

⁶⁰ AŞS, 1/35, 37, 46

⁶¹ AŞS, 1/5

⁶² AŞS, 1/166

⁶³ AŞS, 1/7

⁶⁴ AŞS, 1/13

⁶⁵ AŞS, 1/44

⁶⁶ AŞS, 1/52

⁶⁷ AŞS, 1/58

⁶⁸ AŞS, 1/68

⁶⁹ AŞS, 1/71

⁷⁰ AŞS, 1/76

1.6.3.Kartal'a Tabi Yerler

Yuvacık Karyesi, Yakacık,⁷¹ Heleke, Yalakabad.⁷²

Yukarıda Kartal ile ilgili olarak 35 numaralı H.1170 (M.1757) tarihli belgede Kartal Kasabası Adalar'a tabi olarak görülmektedir.⁷³ Bu durum H.1179 (M.1765) tarihinde de aynı durumdadır.⁷⁴ Ancak H.1180 (M 1766) tarihinde Kartal'ın Adalar ile birlikte Üsküdar' a bağlı birer nahiye olduğu anlaşılmaktadır.⁷⁵ Kartal'ın Üsküdar'a bağlı nahiye konumu H.182 (M.1768) tarihinde de devam etmiştir.⁷⁶

⁷¹ AŞS, 1/31

⁷² AŞS, 1/119

⁷³ AŞS, 1/35 AŞS, *Medine-i Üsküdar' a muzâfe Adalar nâhiyesine tâbi' Kartal kasabasında*

⁷⁴ AŞS, 1/46 *Medine-i Üsküdar' a muzâfe Adalar mâhiyesine tâbi' Kartal kasabasında*

⁷⁵ *Üsküdar nevâhisinden İstavroz ve Kuzguncuk ve Pendik ve Darıca ve Tuzla ve Kartal ve Maldebe ve Çengal ve Adalar ve.....*

⁷⁶ AŞS, 1/119 *Üsküdar' a muzâfe Kartal nâhiyesi...*

İKİNCİ BÖLÜM

ADALAR MAHKEMESİ 1 NUMARALI ŞER'İYE SİCİLİNİN İHTİVA ETTİĞİ KAYITLAR ÇERÇEVESİNDE İDARİ VE SOSYAL HAYAT

2.1. Adaların İdari Görevlileri

2.1.1. Yasakçılar

Yeniçeriler arasından seçilen yasakçılar yasakçıbaşı yoluyla subaşıya bağlı olarak hizmet ifa ederlerdi. Bunlar, şehir girişlerinde ve kendilerince önemli olan noktalarda nöbet tutarak alım ve satım ile taşınması yasaklı veya kısıtlı madde ve eşyaların denetimini yaparlardı.

Tanzimat'a kadar sefarethanelerin korunmasına memur edilen yeniçerilere de yasakçı denmiştir. Tanzimat'tan sonra bunlara kavas denmeye başlanmıştır.¹ Defterimizde birçok yerde yasakçı tayini ile ilgili beratlar bulunmaktadır.² Ayrıca Adalar nahiyesine bağlı Dolaroba karyesinde gayrimüslimlerin işleri ile ilgilenen kollukçudan da bahsedilmektedir.³

Defterimizde geçen yasakçı atamaları şu şekildedir.

Adı	Atandığı Yer	Tarih
Ali Beşe	Pendik	Şa'ban-Şerif 1178 (Ocak 1765) ⁴
(silik okunamadı)	Bendirek	Zi'l kade 1178 (Mayıs 1764) ⁵
Es-Seyit Mehmet Ağa	Maltepe-i Kebir	Cemaziyel-Ahire 1179(Aralık 1765) ⁶
Es-Seyit Ahmet Ağa	Maltepe-i Kebir	Şa'ban-Şerif 1180(Ocak 1767) ⁷

¹ Hasan Yağar, "Osmanlı Polis Teşkilatı Ve Yenileşme Süreci" **Türkler**, Ankara, Yeni Türkiye Yayınları, 2002, C.13, s.634

² Adalar Mahkemesi 1 Numaralı Şer'iyeye Sicili, (AŞS) 1/21, 29, 82, 105, 107, 139,

³ AŞS, 1/ 59

⁴ AŞS, 1/21

⁵ AŞS, 1/29

⁶ AŞS, 1/65

Hasan Beşe Pendik Şa'ban-Şerif 1181 (Aralık 1767)⁸

Es-Seyit Ahmet Maltepe Şa'ban-Şerif 1182 (Aralık 1768)⁹

Yukarıda listesini verdiğimiz yasakçıların atanma tarihlerine dikkat edilirse yasakçıların görev süresinin 1 yıl ile sınırlıdır. 1 yıl dolduktan sonra görev süresi tamamlanan eski yasakçı yerine yenisi tayin edilir. Belgelerimizin bazılarında zaten görev süresinin ne kadar olacağı ifade edilmiştir.¹⁰ Ayrıca 1765 yılında Maltepeye atanan Es-Seyit Mehmet Ağa'ya ve 1768 yılında yine yine Maltepe'ye atanan Es-Seyit Ahmet'e ikişer değnek verilmiştir. Diğer yasakçılara ise birer değnek verilmiş.

2.1.2. Muhzır

Bu unvan, Arapça olup, hazır etme ve huzura çıkarma ve hazırlama anlamına gelen “ihzar” kelimesinden türemedir. Bu unvanı taşıyan zabıta görevlisi, davası görülmekte olan tarafları duruşma öncesinden araştırıp haberdar eden ve icabında, mahkemeye çıkarılmak üzere yakalayıp zorla mahkemede hazır bulunduran bir memurdu.¹¹ Defterde muhızır ile ilgili husus görevi ile ilgili olmayıp muhızırın ücreti ile ilgilidir. Buna göre hazineden muhızırlara 30 kuruşluk bir ücret ayrılmıştır.¹²

2.1.3. Subaşı

Fatih kanunnamesine göre biri miri subaşı, diğeri tımar subaşısı 2 tür subaşılık vardır. Miri subaşılar şehirlerdeki ihtisap işlerine bakarlar; bu çerçevede vazifelerinden biri gündüz kol gezerek çarşı, Pazar ve mahalle aralarının temizliğine nezaret ile kaldırımları tamir ettirmektir. Öteki vazifesi ise geceleri asesbaşı ile gezerek uygunsuz takımının teftiş ve takibi ile meşgul olmaktır. Kısaca kadı'nın

⁷ AŞS, 1/82

⁸ AŞS, 1/105

⁹ AŞS, 1/139

¹⁰ AŞS, 1/21, 82,105, *Dergâh-ı Ali yeniçerilerinden es-Seyyid Ahmed Ağâ nâm yoldâş işbu bin yüz seksen senesi mâh-i Şa'bân-i şerîf gurrelerinden senesi temâmnadeğîn...yasâkçı Zâbita nasb ve ta'yîn olunmağîn...*

¹¹ Yağar, “Osmanlı Polis Teşkilatı Ve Yenileşme Süreci,” s.634

¹² AŞS, 1/112

emrinde olan miri subaşı, şehir ve kasabalarda belediye, zabıta ve asayiş işlerine bakmaktır.¹³

Şehir (Miri) Subaşısının emrinde “Asesbaşı” ve onun kumanda ettiği “Ases Bölükleri” vardı. Kalesi bulunan şehirlerde ise, “Kale erleri” ile onların amiri durumunda olan “Dizdar” da bu Subaşıya bağlı olarak görev yapardı. Dizdar ve Kale erleri sadece kalesi bulunan şehirlerde bulunurdu. Kalesi olmayan şehirlerde bu tür görevliye rastlanmazdı.¹⁴ Bundan dolayı Adalarda kale bulunmadığından dizdar ve kale erlerine rastlanmamıştır.¹⁵ Kartal Kazasında subaşı ağasının bir konağı olduğu tespit edilmiştir.¹⁶

2.1.4. Serdar ve Zabitanlar

Taşrada zabıtan denilen ve askerî kuvvetleri oluşturan yeniçeriler, yeniçeri serdarının, altı bölük halkı kethüdayerinin emrinde bulunurdu. Yeniçeri serdarlığı yerine, yeniçeri ağalığı tabirinin de kullanıldığı görülmektedir. Yeniçeri serdarı olmadığı zamanlar, bu görev yeniçeri serdar vekilleri tarafından yerine getirilirdi. Yeniçeri serdarları her üç ayda bir “zabt mektubunu” yenilemek veya “ibkâ” larını almak ve eski “caize”leri ocağa vermek zorundaydılar. Ancak, XVIII. yüzyılda rica ve iltimas ile yeniçeri serdarı olunduğu da görülmektedir. Yeniçeriler sefer sırasında ordugâhta bulunmaktaydılar. XVIII. yüzyılda yeniçerilerin önemli bir kısmı seferlerden kaçmakta, kasaba ve köylerde “seferliyiz” diye halkın mallarını zorla almakta, zulümler yapmaktaydılar.¹⁷ Sicilimizin 22 numaralı belgesinde serdar tayini görülmektedir. Bu tayinde serdardan beklenen görevler sıralanmaktadır.¹⁸

¹³ Ahmet Nezih Turan, **Tarih El Kitabı**, Ankara, Grafiker Yayınları, 2006, s.265-266

¹⁴ Hasan Yağar, “Osmanlı Polis Teşkilatı Ve Yenileşme Süreci” **Türkler**, Ankara, Yeni Türkiye Yayınları, 2002, C.13, s.634

¹⁵ AŞS,1 /114, 119, 144, 160

¹⁶ AŞS1/114

¹⁷ Yücel Özkaya, “XVII Yüzyılda Taşra Yönetimine Genel Bir Bakış” **Türkler**, Ankara, Yeni Türkiye Yayınları, 2002, C.13, s.703

¹⁸ AŞS, 1/22.; *sen ki serdar-i mûmâ ileyhimsin mukim ve musâfirden zuhûr iden erâzil ve eşkiyâyı zabt ve rabtlarına ve şikâh-i beldende emn ve râhatlerine bâ'ism-i mâl utlâk olunur kudret sıhhasına mebrûk vucûde getürmeğe mücedded say'ı olub müceb-i mektûble âmel olasız.*”

2.1.5. Sakabaşı

Sarayın ve ordunun su ihtiyacını karşılama ile yükümlü olan görevlidir. 129 numaralı belgede sakabaşının varlığı görülmektedir.¹⁹

2.1.6. Hatip:

Hatip camilerde dini meseleler üzerine va'z verip nasihat eden kimseye denir.²⁰

Defterimizin 1178 (1764) tarihli 32 numaralı belgesinde Yuvacık nam karyede Hasan Nam sahibü'l-Hayrın bina eylediği mesci-i şerife berat_1 şerif ile günlük 2 akçeye Hasan Halife hatip tayin olmuştur.²¹

2.2. Sosyal Yapı:

İslam Hukuku'nda insanlar, mensup oldukları dinlere göre tefrik edilirler. Ve millet mefhumları yerine, aynı dinin tabi'leri demek olan **“ümmet”** kavramı bu sebepten dolayı gündeme gelmiştir. Selçuklu ve Osmanlı Devleti'nin ilk dönemlerinde vatandaş demek olan **“raiyyet,”** Müslüman ve gayrimüslim olarak ikiye ayrılır. Osmanlı Hukuku'nda İslam ülkesinde ikamet eden insanlar dinlerine ve tabi oldukları devlete göre üç ana guruba ayrılırlar. Bunlar **müslümanlar, zimmiler ve müste'menlerdir.”**

Zimmiler; Müslüman olmadığı halde İslam ülkesinde ikamet eden ve bazı istisnalar dışında İslam Hukuku'nun uygulama alanına dahil olan kimselere zimmi denir. Hanefi Hukukçular'a göre ve dolayısı ile Osmanlı Hukukçuları'na göre zimmiler şu sınıflara ayrılır. Ehl-i kitap olanlar ve Zerdüş'tü peygamber kabul edenler zimmi olabilir. Ancak mürtedler ve müşrikler isteselerde İslam Ülkesinde hayat hakkına sahip olamazlar.²²

¹⁹ AŞS, 1/129

²⁰ Abdullah Yeğin, **İslami İlmî Felsefi Lügat**, İstanbul, Hizmet vakfı Yayınları, 2008 s.1073

²¹ AŞS, 1/32

²² Halil Cin, **Türk Hukuk Tarihi**, İstanbul, OSAV, 1995, C.1, s.193

Müste'menler ise; Müste'men, emn ya da eman kökünden türeyen ve kendisine eman verilen kimse manasına gelir. Terim olarak ise İslam ülkesine eman olarak giren gayrimüslim kimse demektir.²³

Hem Selçuklu hem de Osmanlı Devletinde, Müslümanlara tanınan hak ve hürriyetler, zimmi denilen gayrimüslimlere de bazı istisnaların dışında tanınmıştır. Müslüman Türk Devletleri, kendilerine “Bize tanınan haklar onlara da tanınır; bize yüklenen ödevler onlara da yüklenir.” şeklindeki hadis-i şerifi esas olarak kabul ve tatbik etmişlerdir. Müste'men denilen yabancılar da, zımmiler gibidirler. Ancak İslam Ülkesinde sadece geçici ikamet hakkına sahip olduklarından devamlı ikamet nimetinin külfeti bunlara yüklenmez.

Seçme ve seçilme konusunda seçimle iş başına gelen halifenin kendisi Müslüman olması gerektiği gibi onu seçenlerin de Müslüman olması gerekir. Şûra meclisi yani yürütme meclisinin üyeleri konusunda da zımmilere seçme ve seçilme hakkı tanınmamıştır. 1876 tarihli **İntihab-ı Meb'ûsan Kanunu** ile zımmilere seçme ve seçilme hakkı tanınmıştır²⁴

İslam ülkesinde müslim ve gayrimüslim, devletin yargı sistemine kanunlarına tabi olmakla birlikte gayrimüslimlere tanınan inanç özgürlüğü gereği zimmi ve müste'menlere aile, şahıs, miras, ve borçlar hukuku gibi inançla yakından ilgili konularda adli ve hukuki muhtariyet tanınmıştır. Gayrimüslimler aralarındaki ihtilaflar için İslam mahkemelerinde dava açabilecekleri gibi bu ihtilafları kendi mahkemelerine de götürebilirler. Taraflardan birinin Müslüman olması halinde tek görevli merci İslam Mahkemesidir. Taraflar gayrimüslim olup da dava getirdikleri zaman mahkemenin bu davaya bakıp bakmayacağı tartışmalıdır. Bir kısım hukukçulara göre tarafların müste'men ya da zimmi olmaları göz önünde bulundurulur. Bir kısım hukukçulara göre de böyle bir ayırım yapılmaz. Bir kısım hukukçu da her iki tarafın rızalarını şart koşar. Mahkemenin davaya bakması halinde genel kural onlara uygulanacak hükmün Müslümanlarla aynı olmasıdır. Hukuk davalarında gayrimüslimlere tanınan muhtariyet ceza davaları için söz konusu değildir. Bu hususta Müslümanlar gibi İslam Ceza Hukuku'na tabi olmakla birlikte yine kendilerine tanınan inanç hürriyeti gereği meşru kabul ettikleri bazı fiilleri

²³ Ahmet Özel, “Müste'men,” **T.D.V. İslam Ansiklopedisi**, İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 2006, C.32, s 140.

²⁴ Ahmet Akgündüz, **Bilinmeyen Osmanlı**, İstanbul, OSAV,2000, s.430-433

işlemeleri veya bir kısım suçların teşekkülünde aranan şartları taşımamaları sebebi ile cezalandırılmazlar veya daha az cezalara çarptırılırlar.²⁵

Osmanlı Devleti İstanbul'un fethinden sonra başkent olması hasebiyle İstanbul'u her anlamda şenletmek için büyük çaba sarf etmiştir. İstanbul fetihten önce de bir başkent konumundaydı dolayısıyla bu potansiyele sahipti Fatih Sultan Mehmed fetihten sonra İstanbul'a nüfus göçürülmesi ile ilgili bir takım düzenlemeler yapmıştır. İstanbul'da bu nedenle çeşitli etnik ve dini birçok unsur bir arada yaşamıştır. Payitaht İstanbul'un nüfusu her dönem için içinde barındırdığı birçok unsur nedeniyle önem arz etmiştir. Araştırma XIII. Yüzyılı kapsadığı için bu dönem İstanbul nüfusu ile ilgili bilgi vermek doğru olacaktır.

İstanbul'un XVII. ve XVIII. Yüzyıllardaki nüfusu hakkında ünlü seyyah Evliya Çelebi ve Eremya Çelebi'nin eserlerinden bilgi edinmek mümkündür. Evliya Çelebi 1656-48'de İstanbul'da 9973 müslüman mahallesi bulunduğunu yazar. Buna ek olarak 354 Rum Mahallesi, 257 Yahudi Mahallesi, 17 Frenk Mahallesi ve 27 Ermeni mahallesi olduğunu yazmaktadır²⁶. Yani bu 4 gayrimüslim toplumun toplam 655 mahallesi bulunmaktadır. Diğer gayrimüslim topluluklar da ilave edildiğinde toplam 1005 gayrimüslim mahallesi bulunmaktadır. Gayrimüslim mahalleler Müslüman mahallelerin yaklaşık olarak 1/10'una tekabül etmektedir. Söz konusu dönemde Üsküdar, Galata ve Adalar çevresinde Ermeni, Rum, Venedik, Fransız'ların yaşadığından bahsetmektedir. Ermeniler İstanbul'da Samatya, Kumkapı, Balat gibi yerlerde ikamet etmişlerdir.²⁷

İstanbul Bizans Döneminden başlayarak her ulustan insanın gelip geçtiği, kozmopolit bir ortam içinde gelişen bir dünya kentiydi. Fetihten sonra da bu özelliğini korumaya devam etmiştir. II. Mehmet kenti Bizans Dönemine uygun olarak 13 bölgeye ayırmıştı. Azınlıklar İstanbul'un belirli yerlerinde dinsel liderlerinin çevresinde bir kilise ya da sinagogun çevresinde gruplar halinde yaşamakta, çalışma yerleri de genelde yaşadıkları yerlere yakın olmaktadır.²⁸

²⁵ Özel, "*Müste'men*," s 141.

²⁶ Evliya Çelebi, *Evliya Çelebi Seyahatnamesi*, İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, 2003, s.468

²⁷ Robert Mantran *17.yy ın İkinci Yarısında İstanbul*, Ankara, TTK,1990, s 49-50.

²⁸ Nur Akın, *XIX. Yüzyılın İkinci Yarısında Galata Ve Pera*, Literatür Yayınları, İstanbul 1999, s,2.

1 numaralı defter Adalar ve Üsküdar'ı kapsadığı için XIII. Yüzyılda Adalar'ın demografik durumunu incelerken Üsküdar da ele alınmaktadır. Çünkü bu dönemde Adalar Üsküdar'a bağlı bir nahiye konumundadır.²⁹

1 Numaralı Adalar sicil defterinde demografik olarak kesin bir tespit yapılamamasına rağmen gayrimüslimlerin varlığı hakkında sicile yansımış kayıtlar mevcuttur. Belgelerde açıkça Rum, Yahudi, Ermeni yazılmamakla birlikte kullanılan isimlerden hareketle gayrimüslimlerin mevcudiyeti anlaşılmaktadır. Yine kayıtlar incelendiğinde müslimler ile gayrimüslimlerin bir arada yaşadığı, karşılıklı alış-veriş, yaptığı, genellikle huzur içerisinde bir arada yaşadığı anlaşılmaktadır.

İstanbul'da hatırı sayılır diğer bir grup da Rumlardır. İstanbul'a daha çok Ege Adaları, Mora, Sinop, Samsun, Trabzon gibi şehirlerden gelerek yerleşen Rumların İstanbul'da 354 mahallesi bulunmaktadır. Rumlar daha çok Haliç'in öte yakasında, Galata, Tophane'de oturmaktadırlar. İstanbul'da nüfusları Rumlardan daha kalabalık olan Yahudiler ise; Ayazma kapısı, Balat, Haliç'in kuzey kıyıları, Beşiktaş, Ortaköy, Kuzguncuk ve Üsküdar'da yaşamışlardır. Bunlardan başka Venedikliler, Frenkler, İspanyollar, Ruslar da İstanbul'da mevcut diğer unsurlardır.³⁰

Müslümanlar ile birlikte yaşayan gayrimüslimlerin ibadetlerine, gelenek-göreneklerine dair her hangi bir kısıtlamanın yaşanmadığı gerek kayıtlara yansımış belgelerden, gerek Osmanlı toplumu hakkında bilgi veren yazarların ifadelerinden de anlaşılmaktadır. Örneğin İstanbul ile ilgili eser yazan seyyah Josephus Grelot gayrimüslimlerin evlilikleri, törenleri, ziyafetleri hakkında bilgi vermiş, gayrimüslimlere yönelik her hangi bir olumsuzluktan bahsetmemiştir.

Grelot yaşam ile ilgili şu bilgileri de verir: Gayrimüslimler özgür bir şekilde dini vecibelerini yerine getirirken ayrıca evlilik törenleri gibi sosyal geleneklerini de kiliselerde yapabiliyorlardı. Kilise törenlerinden sonra evlenen kişi akrabalarını eve götürür, durumu elverişli ise 8 gün boyunca eğlenirlerdi. Gayrimüslimlerin şenlik ve eğlencelerine yıl boyunca kutlanan yortular da eklenebilir. Özellikle anakara kentlerinden daha özgür olan Adalarda büyük eğlenceler düzenlenirdi. Bu yortuların başlıcaları Aziz Andreas, Aziz Nikola, Kırk Şehitler ve Aziz Georgius'tur. Bu

²⁹ AŞS,1/6 *Medine-i Üsküdar'a tabi Adalar Nahiyesi...*

³⁰ Mantran, *17.yy ın İkinci Yarısında İstanbul* s. 56, 57, 48

yortular daha çok dans şeklinde geçer. Şenlikler İstanbulda genellikle Okmeydanı gibi geniş alanlarda yapılırdı.³¹

Adalarda yukarıda bahsettiğimiz gibi hem Müslümanlar hemde gayrimüslimler ibadetlerini özgürce yapabiliyorlardı. İnsanların ibadetlerini kendi dinlerine göre yapabilecek ibadet yerleri de Adalar'da mevcuttu. Sicillerimizde bu ibadet yerlerinin yerleri ve isimleri tam olarak belirtilmesede bazı belgelerden Müslümanlara ve gayrı müslümlere ait ibadet yerlerinin olduğu anlaşılmaktadır.³² 31 numaralı belgede Kartal nahiyesine tabi Yuvacık karyesinde El Hacc Hasan tarafından yapılan mescitten, Kartal'da şiddetli yağış sonucu duvarı yıkılan bir camiden bahsedilmektedir.³³ Gayrimüslimler için de 86 numaralı belgede satışa konu olan mülk tarif edilirken Manastıra çıkan yoldan bahsedilmektedir.³⁴ Ayrıca Üsküdar'a bağlı Adalar nahiyesinin Eskiyele Karyesinde bir manastır olduğu 86 numaralı belgeden anlaşılmaktadır.³⁵

2.3. Aile Hayatı

Kur'an-ı kerim, erkek ve kadının bu dünyadaki yalnızlığının karşı cins ile giderildiğini belirtmektedir. "size onlar sayesinde veya onlarla huzur ve sükunete ermeniz için kendi cinsinizden eşler yaratması ve aranızda sevgi ve merhamet halketmesi o'nun kudretinin alametlerindendir. Bunda düşünen bir topluluk için işaretler vardır."(Er-Rum 30/21). Fakat bu rahatlama ve sükûnet bulma sadece zevk için değildir. Bunu hem maddi hem de manevi anlamda düşünmek gerektir.³⁶ Yani aile, sadece maddi zevklerin tatmini için değil aynı zamanda İslam toplumu için de son derece lüzumlu bir kurumdur.

İslam Hukuku'nda aile nasıl kutsal bir yapı olarak nitelendirilmişse Türk toplum yaşayışında da durum bundan farklı değildir. Aile toplumun temel müesseseleri arasında yer almaktadır. Sahip olduğu bu öneminden dolayı aile, bilim dünyasında çeşitli yönleri ile tartışılmış ve genelde şu sonuca varmışlardır. "Aile aynı çatı altında toplanan bireylerin toplamıdır." XVIII. Yüzyılda aile hayatı içerisinde

³¹ Josephus Grelot, **İstanbul Seyahatnamesi**, İstanbul 1998, Pera Turizm, s 167,169

³² AŞS, 1/31, 91, 86

³³ AŞS, 1/31, 91

³⁴ AŞS, 1/86

³⁵ AŞS, 1/86

³⁶ M.Akif Aydın, **İlmihal II**, Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, ,2006, s.193

giren evlenme, boşanma, mehir gibi konular Adalar ahalisi için ne anlam ifade etmektedir, aile ile ilgili bilinenlere katkı nasıl yapılabilir? Bunlar hakkında 1 numaralı Adalar şer'iyeye sicilini esas alınarak birkaç konu değerlendirilmeye çalışılmıştır.

2.3.1.Nikâh

Osmanlı toplumunda nikâh işleri kadı veya kadı'nın yetki verdiği kişiler tarafından yürütülürdü.³⁷ Evliliklerde kadın ve erkek her iki tarafın rızasının mutlaka olması gerekirdi. Nikâh için mahkeme huzuruna gelmesi kadın ve erkeğin İslam hukukunun ön gördüğü haklardan faydalanmak ile alakalı olduğu gibi, erkek-kadın münasebetinin meşru hale gelmesinin bir göstergesidir. Kadı mahkemesine evlenmek için başvuranlar Müslümanlardır. Gayrimüslimler kendi ibadethanelerinde bu töreni yapmak hakkına sahiptirler.

1762 tarihinde Ayşe adlı kadın ile Abdülfettah adlı erkeğin nikâh akdi gerçekleştirilmiştir. Ayşe, kendi rızası ve velisinin izniyle (baba ya da anne) kendisine talip olan Abdülfettah ile şahitler huzurunda mehr-i müeccel almak suretiyle nikâh akdi yapmıştır. Bu nikâh akdi Kartal Kasabası Abdülaziz Ağa Mahallesi İmamı tarafından kıyılmış olup, taraflar aynı mahalledendir.

*“Abdulaziz Ağâ mahallesi İmâmı Efendi El-muğcem mahallesi sâkinelerinden Ayişe binti Abdülganî nâm bîkr-i bâliğanın mâni'-i şer'îyesi yoğise işbu tâlibi olan Abdülfettâh nâm kimesneye tarafının rızâsıyla Velîsi izniyle şuhûd mahzarında teslîm-i mihr-i mü'eccel idüp akd-i nikâh eylesin ve's- selâm”*³⁸

Nikâh kıyılması istenirken taraflar için “*mâni'-i şer'îyesi yoğise*” ifadesindeki mani-i şer' şunlardır; arada kan veya süt hısımlığı veya sıhri hısımlık gibi devamlı ya da başkası ile evli olma, üç kere boşanma gibi geçici bir evlenme engelinin mevcut olması durumu. Bu engeller ortadan kalkana kadar birbirileri ile evlenemezlerdi.³⁹

³⁷ Nesrin Bilgiç, *Antakya Beylan (Belen) 67 Numaralı Şeriye Sicili* (yüksek lisans Tezi), Kars, 2009, s.30

³⁸ ADŞS,1/12

³⁹ Aydın, M.Akif, “*İlmihal II*”, s.205

Nikâhların imam tarafından kıyıldığı ve kadı huzurunda mahkeme siciline kaydedildiği anlaşılmaktadır.⁴⁰ Evliya Çelebi İstanbul ve Adalarda düğünlerin renkli ve eğlenceli geçtiğinden bahseder, bölgenin ileri gelenlerinin düğünlerinde iki üç yüz adam okuyucu, sazıcı, çalıcı, raksçı, güldürücü, taklitçi vs.bir günden beş güne kadar milleti eğlendirdiklerini anlatmaktadır.⁴¹

2.3.2.Boşanma

İslam Hukukunda evlilik birliğinin sona ermesi, bazen akitdeki bir bozukluktan bazen de eşlerin evliliği yürütmede zorlanmalarından kaynaklanır.⁴²

1 numaralı Adalar şer'iyе sicilinde aile hayatı kısmında ele alınan boşanma ile ilgili sadece 1 kayda rastlanmıştır. Bu kayıt da yine doğrudan boşanma hadisesi ile ilgili olmayıp, boşanma esnasında kadının hakkı olan mehir ve hul' miktarı ile ilgilidir. Boşanma ile ilgili her hangi bir kaydın olmaması toplumda boşanmanın gerçekleşmediğine kanıt olamaz. Çünkü Adalarda zaten gayrimüslimler çoğunlukta ve gayrimüslimler Osmanlı mahkemesine gelmek yerine kendi hukuklarına göre boşanma işlemi gerçekleştirmiş olabileceklerinden bu durum sicile yansımış olamaz. Diğer taraftan mahkemede yapılan işlemlere göre ödenmesi gereken mahkeme ücreti başvuran kişiye ait olduğundan bu ücret nedeniyle taraflar mahkemeye de başvurmamış olabilirler.

Boşanma ile ilgili olarak söylenebilecek husus tarafların anlaşamadıkları yönündedir. "*beynimizde hüsn-i zindegân ve imtizâcımız olmayub*" ifadesi kadın ile erkeğin anlaşamadıklarının mahkemede dile getirilmiş halidir.

57 numaralı belgede Halil beşe ile Ayşe binti el hac İbrahim Efendi arasında şiddetli geçimsizlik nedeniyle boşanma olmuştur. Burada kadın yerine vekil kullanmayıp kendisi mahkemeye başvurmuştur. Kadın mihrinden, nafaka-i iddetinden ve borcundan vaz geçip hul' ile (anlaşarak boşanma) kocasından ayrılmak istediğini belirtmiştir.

⁴⁰ AŞS, 1/135.; "*Kartal kasabası İmâm Efendi el-mukır-i ra'ibi's- selâm hülâsa-i kelâm inhâ olunur ki; Emîne binti Sâlih, tâlibi Mehmed bin Ahmed' e gıbbe'l-merâbitu'r-re'âbitu'l-nikâh tesmiye-i mühriyle akd-i nikâh eylesiz.*"

⁴¹ Evliya Çelebi, **Evliya Çelebi Seyahatnamesi**, s.646

⁴² Aydın, **İlmihal II**, s.223

“Medine-i Üsküdar’ a muzâfe Adalar nâh îyesine tâbi’ Kartal kasabasında sâkine olub zât-i vech-i meşrûh üzre ma’rûfe olan Ayişe binti el-Hâcc İbrâhîm Efendi nâm Hâtûn meclis-i şer’-i hatîr lâzîmu’t- tevkîrde işbu bâ’isetu’l- vesîka Halîl Beşe bin Hasan mahzarında bi nefsihâ ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Halîl Beşe zevc-i dâhilim olub beynimizde hüsn-i zindegân ve imtizâcımız olmayub beni talâk-ı tâlibe ve mufârakata râğîb olduğum ecilden zimmetimde mütekarrir ve ma’kûdun aleyh olan on iki bin altı yüz akçe mihr-i mü’eccelem ve nafaka-i iddet-i mâ’lûmem üzerine ve mev’ûnet süknâm dahi kendi üzerime olmak üzre zevcem mezbûr ile muhâsebe-i sahîha-i şer’îye ile hali’ olduğumuzda hali’-i mezbûri ba’de’l- kabûl zevciyet mukîm iken mezbûr Halîl Beşe târîh-i kitâba gelince üç sene benim bâğ ve bostân ve tarlalarım hasılı vâridâtlarından ba’de’l- harc vel mesârif üç yüz guruş ve (...) bey’ idüp elli guruş deynimden cebren alub kendüsi kürk aldı diyü kırk guruş ki cem’an üç yüz doksan guruşe hakkım taleb ve da’vâ eylediğimde ol dahi meblağ-ı mezkurden kırk iki guruş Mehmed Ağâ’ ya ve def’e yedi guruş ve Dünbelekçi Hasan Ağâ’ ya eyli beş guşu ve kadına kırk guruş ve Kalaycı Velî Beşe zevcesine dokuz guruş cem’an yüz elli üç guruş deynimi emrim ile her birine ba’de’l- edâ meblağ-ı bâkî-i mezkurun mutâlebesine ve’l- hâsıl hukûk-i zevciyet vesâir ahz ve i’tâyâ müte’allika ame-i da’vâ ve kâfe-i mutalebât ve esmâ-ı muhâsebattan ebédihimâ âharın zimmetini ibar-i âmme iley ibrâ ve sikat idüp her bîimiz aharın iştirâsın ba’de’l- kabûl fimâ ba’d mezbûr Halîl Beşe kalbinde benim için vicâhen mine’l- vucûh hâk ve alakam kalmadı didikde gibbe’t- tasdîkî’ş- şer’î mâ vak’a bi’t- taleb ketb olunur Tahriren fi’l- yevmu’r- râbi’ min Şa’bânu’l- mu’azzam li sene tis’a ve seb’in ve miete ve elf.”⁴³

2.3.3.Mihr (Mehir)

Erkeğin evlenirken karısına vermeği tahhüt ettiği sair mala mihr ya da mehir denmektedir. Kur’an-ı Kerim’ de evlenen erkeğin karısına vermek zorunda olduğu mehir ile ilgili müteaddit ayetler vardır. (Nisa 4/4, 24 gibi) İslam Hukuku’nda mehir doğrudan kızın kendisine verilir.

Mehir, kadını hem evliliğe ısındırır hem de ona belli bir mali güç kazandırır. Özellikle kocanın sahip olduğu tek taraflı boşama yetkisini kötüye kullanması durumunda kadın böyle bir mali imkâna fazlasıyla ihtiyaç duyacaktır. Boşama

⁴³ AŞS, 1/57

yetkisinin kötüye kullanıldığı bölgelerde mehirin yüksek tutulması belli bir ölçüde buna engel olmak içindir ve kadın için bir avantajdır.

Mehir nikâh anında belirlenip belirlenmemesine göre ikiye ayrılır. Eğer nikâh anında belirlenmiş ise buna “mehr-i müsemma” , belirlenmemiş ise “mehr-i misil” denir. Mehir yine ödenme zamanına göre “muaccel ve müeccel” olarak ikiye ayrılır. Eğer evlilik anında peşin olarak ödenmiş ise bu muaccel mihrdir, ödenmesi sonraya bırakılmış ise müeccel mihrdir.⁴⁴

Kadına verilecek mehir miktarı İslam Hukukunda belirlenmekle birlikte bu konuda mezhepler arasında görüş ayrılıkları vardır. Hanefiler en düşük mehir miktarını 10 dirhem gümüş, Malikiler ise halis altından bir dinarın ¼ ü, halis gümüşten de 3 dirhem veya bunlara eşit mal olarak kabul etmişlerdir. Şafii ve Malikiler ise herhangi bir miktar belli etmemişlerdir. Ancak dini bakımdan mehirin az olması hoş görülmemektedir. Buna rağmen mehirin en yüksek miktarı da belirlenmemiş koca'nın maddi durumuna göre bir miktar ödeme yapması kabul edilmiştir. Bunun dışında güzellik, yaş, bakirelik gibi bir takım özellikler kadınlara ödenen mehirin miktarını etkilemektedir.⁴⁵

Mehir ile ilgili kayıtlar genellikle evliliğin bitiminde gündeme gelmektedir. Çünkü kadın evlenirken peşin aldığı mehrin geri kalanını boşanma durumunda talep etmektedir. “mehr-i müeccel” ertelenmiş mehir anlamına gelmekte olup, kadın boşanma esnasında erkekten bu mehri almak istemektedir ve bu onun yasal hakkıdır. 57 numaralı belgede ise kadın mihrini talep etmektedir. Yalnız kadın İslam Hukukunda **hul'** denilen, kadının mali bir ödeme yapması veya mali bir hakkından feragat etmesi suretiyle tarafların anlaşarak evlilik birliğine son verme uygulamasından yararlanmak istemektedir.⁴⁶ Yani bu durumda boşanmak isteyen kadın olduğu için kendi mihrinden ve yine İslam Hukukunda varolan ve “nafaka-i iddet” dediğimiz iddet bekleyen kadının boşamadan sonra geçiminin erkeğe ait

⁴⁴ M. Akif Aydın, **İlmihal II**, s.218, 219

⁴⁵ Jülide Akyüz Orat, **Evlenme Sözleşmesinin Önemli Bir Ögesi Olan “Mehir” Hakkında Düşünceler**, Ankara, Ankara Üniversitesi Basım Evi, 2005, s. 217

⁴⁶ Aydın, **İlmihal II**, s.224

olması⁴⁷ hakkında da vaz geçmektedir. Ayrıca hul' için eski kocasının kendisine vermesi gereken mehr-i mü'eccel 390 kuruş borcundan da vaz geçmektedir.⁴⁸

2.4. Ev Hayatına Yönelik Bulgular

Eski Osmanlı evlerinde yemek, misafir, yatak ve oturma odaları farklı değildi. Selamlık dışında her oda bütün hizmetleri görmektedir. Odaların giriş kısmında eşik denilen bölüm, ayakkabıların bırakılması için tahsis edilmiştir. İki katlı olan evlerin zemin katı mutlaka kesme taştan, üst katın duvarları ve ara bölmeleri “Bağdadi” yapılmış olup, evlerin pencereleri avluya bakar. Çarşıdaki evlerin ise ancak üst katı çarşıya bakar ve bu pencereler de koruyucu öğeler taşır. Bazı evlerde de yola bakan odalarda taş konsollar üzerine yerleştirilmiş ahşap kirişler üzerine oturtulan ve hem odanın çevre ile ilişkilerini zenginleştiren hem de odanın çevreye hakimiyetini arttıran çıkmalar dikkati çeker.

Evlerin avluya bakan yüzünde kapılar ve pencereler genellikle kemerlidir. Odaya açılan ucu küçük bir pencere ile kapalıdır. Yine bu tepe pencereleri arasında duvara, her biri ayrı özellikte motifler taşıyan ve cepheyi zenginleştiren, daire veya kare biçimli rozet şeklinde süslemeler eklenmiştir. Bazı evlerde zemin kat pencereleri hizasında fanus, lamba, mum, fener vb için “fanus takası”, kuyu yakınında ise “sebil takası” adı verilen nişler vardır.

XIX. yüzyıla kadar Osmanlı kent evlerinde bu günkü anlamda mobilya diye nitelendirilebilecek çok az sayıda eşya vardı. Birkaç sandık ve kutu, üstüne kap kacak ya da sini koymak için tahtadan ya da deriden bir yer sofrası altılığ, duvarda da üstüne lamba veya kitap koymak için işlemeli raflar vardı.⁴⁹ Osmanlı toplumunda hali vakti yerinde olmayanlar genellikle bir veya iki katlı ahşap ve kerpiç evlerde ikamet ederdi. Seyrek olarak ikamet edilmiş olan bölgelerde Anadolu köylerinde olduğu gibi evler küçük ahşap veya tuğladan olup avlu veya bahçesi bir duvarla sokaktan tecrit edilmişti. Böyle bir ev yaklaşık 400 arşın bir alanı kaplardı.⁵⁰ Adalarda da klasik Osmanlı mimarisine benzer evlerin olduğu şer'iyeye sicillerinden

⁴⁷ Aydın, **İlmihal II**, s.241

⁴⁸ AŞS, 1/57

⁴⁹ Adem Kara, **19. Yüzyılda Bir Osmanlı Şehri Antakya**, İstanbul, Kültür Sanat Yayıncılık, 2005, s.36

⁵⁰ Halil İnalçık, *“İstanbul,” T.D.V. İslam Ansiklopedisi, İstanbul, 2006, C.23, s 231*

anlaşılmaktadır.⁵¹ Çeşitli kayıtlarda satışa konu olan evin özellikleri belirtilirken evin fevkani ve tahtani olduğu ayrıca evde dehliz (koridor) ve kenif (tuvalet) olduğu belirtilmektedir. Dikkati çeken başka bir husus gayrimüslime ait bu evlerin tipik Osmanlı mimari özellikleri taşımasıdır.⁵²

Adalar Şeri'ye sicillerinden çıkardığımız verilere göre evlerin çoğu bahçeli ve bahçelerinde bi'r- ma tabir edilen su kuyuları bulunmaktadır. Bu su kuyuları sadece evlerde değil aynı zamanda tarlada veya bağda da olabiliyorlardı.⁵³

Evler, aile için yaşanılan mekân olması bakımından bir kutsallık ifade eder. Yaşanılan dönem itibarıyla evler tek düze, kullanımı kolay, basit bir başkasının yaşam alanına müdahale etmeyen bir tarzda yapılmıştır. Adalar'da evin fiziki özellikleri ifade edilirken de iki katlı, ahşap, odaları, mutfığı, tuvaleti gibi çeşitli bölümlerinden bahsedilmiştir. 44 numaralı belgede Haraknos'un satışını yaptığı evin özellikleri sayılırken evin klasik Osmanlı mimarisinin bir örneği olduğu görülmektedir. Çünkü ev klasik Osmanlı mimarisinde olduğu gibi fevkanidir, 2 bab odadan oluşmaktadır, evin altında ahır ve kenifi vardır.⁵⁴

Ev fiyatlarına gelince fiyatlar bazen değişiklik gösterebilmektedir. 79 numaralı şeriye sicilimizde Medine-i Üsküdar'a tabi Adalar nahiyesine bağlı Pendik'te H. 1180 (M.1767) yılında iki zımmi mahkemeye başvurarak ev alım satımı yapmaktadır. Ev fevkanidir. Yani çok katlıdır ayrıca iki bab oda, sofa (odaların açıldığı koridor), kenif, ve altında ahır vardır. Zımmi bu evi 340 kuruşa satmaktadır.⁵⁵

Evlerin fiyatları bölgenin özelliklerine, evin özelliklerine veya yerleşim alanının çokluğuna göre değişebilir. Yukarıdaki belgede Pendikte 340 kuruşa satılan bir ev başka bir yerde daha ucuza veya daha pahalıya satılabilir. 96 numaralı belgede ise yine Pendikte 1768 yılında iki zımmi arasında çok katlı (fevkani), 2 odalı ve

⁵¹ Bilgiç, **Antakya Beylan (Belen) 67 Numaralı Şeriye Sicili**, s.41 42

⁵² AŞS, 1/36 "karye-i mezbûrede vâkı' etrâf-ı erba'ası Arab oğlu Dimitri ve Nerzani mülki ve Dimitri mükleri ve tarîk-i âmme ile mahdûd fevkânî iki bâb oda ve iki sofa tahtânî iki bâb oda ve dehliz ve kenif ve iki bi'r-i mâ' ve tahtunda ahur ve bir mahzen ve eşcâr-i müsmire ve gayr-i müsmireyi hâvî bâğçeyi müstemil

⁵³ AŞS, 32, 62, 86, 99, 115, 122,

⁵⁴ AŞS,1/44 fevkânî iki bâb oda ve vüstada iki bâb oda ve tahtunda bir ahur ve kenifi müstemil

⁵⁵ AŞS, 1/79 karye-i mezbûrede vâkı' bir taraflı.... fevkânî iki bâb oda ve bir cedid sofa ve bir kenif oda ve ve tahtunda ahur ve kenif ve zokâk havluyu müstemil mülk-i menzilizini bi'l- cümle't-tevâbi' ve'l- levâhik ve kâfetu'l- hukûk tarafından icâb ve kabûli hâvî şurût-i müfsideden ârî bey'-i bâdî sahih-i şer'î ile müşteri-i mesfûre üç yüz kırk guruşe bey' ve teslim ve temlik...

altında bir sofa ile mahzen bulunan, şehir merkezinden uzak olmayan bir başka ev bir yıl sonra 200 kuruşa satılmıştır. Burada satışın fiyatını etkileyen sebep evin yapısı veya arsasının küçüklüğüdür. İki ev satışı arasında kıyaslama yapıldığında ikinci evin ahır ve kenifinin olmayışı doğal olarak satışın fiyatını düşürmüştür.⁵⁶

Evlerin özelliklerinin fiyatlara etkisine bir örnek daha göstermek gerekirse yine aynı dönemde 94 numaralı belgede M.1752 yılında gerçekleştirilen bir satışta ev 96 kuruşa satılmıştır. Ancak bu ev yukarıda verilen iki eve göre daha küçüktür; çünkü yukarıdaki evler 2 odalı iken 94 numaralı belgede ki ev 1 odalı ve 1 mutfak ve kenifden oluşur. Evin denize kıyısı vardır ve bu evin satış fiyatı 96 kuruştur.⁵⁷ Günümüzde evin denize nazır oluşu ev fiyatını arttıran çok önemli bir avantaj iken, geçmişte bu durumun tam ters bir dezavantaj olduğu anlaşılmaktadır. Sicilimizin 36 numaralı belgesinde 1752 tarihli satışa konu olan ev yukarıda saydığımız evlere göre daha büyük ve o zamanın ihtiyaçlarına fazlası ile cevap verebilecek nitelikte bir evdir. 36 numaralı sicilimize göre bu ev yerleşim yerinin biraz dışındadır. Çünkü 4 tarafında da herhangi bir ev bulunmayıp 4 tarafı da arazi ile kaplıdır. Bu ev fevkanidir. 3 katlıdır üst katta 2 bab oda bulunmaktadır. Alta katta ise yine 2 oda , koridor, kenif bulunup en alt katta ise ahır ve mahzen vardır. Ayrıca bir bahçesi olup bahçede de meyveli ve meyvesiz ağaçlar bulunmaktadır. Bu ev 1752 yılında satılmasına rağmen 1200 kuruşa satılmaktadır çünkü yukarıda bahsettiğimiz 79 ve 96 numaralı belgelerdeki satış 1768 yılında yapılmasına rağmen 79 numaralı belgede ki ev ancak 340 kuruşa satılmışken 36 numaralı belgede ki ev 1200 kuruşa satılmıştır⁵⁸

2.5.Adli Olaylar

1 numaralı Adalar Şer'iyeye sicilinde kayıtlı adli vaka sayısı 10'dur. Bunlar; huzur bozucu sosyal olaylar, kaza ve hırsızlık üzerinedir.

Eski dönemlerde teknoloji günümüzdeki gibi gelişmediğinden suçluların bulunması zor olabiliyordu. Bundan dolayı Osmanlı toplumunda öldürme, ölüm olaylarında suçlunun yakalanamaması durumunda verilecek para cezası olayın meydana geldiği mahallin halkına yüklenirdi. Bu nedenle bu tür durumlarda derhal

⁵⁶ AŞS,1/96

⁵⁷ AŞS,1/94

⁵⁸ AŞS,1/36, *ve tahtında ahır ve bir mahzen ve eşcâr-i müsmire ve gayr-i müsmireyi hâvî bâğçeyi müstemil mülk-i menzilimi tarafından icâb ve kabûli hâvî bey'-i bati sahîh-i şer'-i ile bin iki yüz guruşe muvekkile-i mezbûre Alniya 'ya bey' ve teslim ve temlik eylediğimi"*

mahkemeye başvurularak mahkeme kâtibi mutassarıfın tayin ettiği mübaşiri tarafından keşif yapılması istenilmekte ve mahalle halkı bu cezadan kurtulmaktadır.⁵⁹ 1 numaralı şer'îye sicili'nde de buna benzer bazı olaylar yaşanmıştır.⁶⁰ Adalar Nahiyesine tabi Kartal kasabasında Hamza beşe kuyudan su çekerken kuyuya düşüp vefat etmiştir. Bu durum gayrimüslim Agop veledi Kameri zımmi tarafından mahkemeye bildirilmiştir. Yapılan tahkikat sonucunda Hamza Beşe'nin kaza ile su kuyusuna düştüğü sonucuna varılmıştır.⁶¹

Bir başka hadise tüfek ile kendini yaralayan bir kişi ile ilgilidir. Bu kişi tüfeğini temizlerken tüfeği elinde patlamaktadır ve yara almaktadır. Bu durum mahkemeye intikal ettirilir. Yaralı şahıstan kimse tarafından yaralanmadığına dair sözlü ifade alınmakta, olayın nasıl olduğu tafsilatı ile belgede anlatılmaktadır.⁶²

Şer'îye sicilimizde ki olaylar sadece bunlarla sınırlı değildir. Yukarıda anlattıklarımız şahsi olup toplum huzurunu bozan olaylar değildir.

Adalar 1 numaralı şer'îye sicilinde büyük suç olan ve toplum huzurunu bozucu adli vakı'alar da mevcuttur. Bu tür olaylar ile ilgili olarak Osmanlı Devleti'nde büyük bir suç olan bir kadının yabancı bir erkeği eve aldığı zina olayı hakkında bir belge mevcuttur⁶³

İstanbul'a giden buğdayı çalanlar hakkında bir belgemiz mevcuttur. 50 numaralı belgemizde İstanbul da sakin ibadullahınevmiyeleri için İstanbul'a nakl olunan buğday yollarda hile ile çalınıp taşra ya gönderilmiştir. İstanbul'dan gönderilen ferman ile bu işi yapanların derhal yakalanıp hapsedilmesi ve isimlerinin

⁵⁹Akyüz, **Ankara'nın Bütüncül Tarihi Çerçevesinde XVIII. Yüzyılda Ankara**, s.35

⁶⁰ AŞS,1/1, 38

⁶¹AŞS,1/4 *Hamza Beşe ibni Abdullâh nâm kimesne târîh-i kitâbdan vaktu'l-hayrın zikr olunan bostânın kuyusundan mu'tâd üzre su çeker iken bi- emri'llâhi te'âlâ âsate ta'bîr olunur dirahî üçünda kördâl kamâsı basâmak ağacına isâbet ve şikest olub mezbûr Hamza Beşe düşüp mezkûr kuyuda gark ve fevt olmağla taraf-ı şer'den üzerine varilub keşf ve tahrîr olunmak matlûbumdur didikde kibel-i şer'den Mevlânâ Ahmed Efendi ibni Hasan irsâl olunub ol dahi zeyl-i vesîkada muharreru'l- esâmî-i müslimîn ile mahal-i mezkûre varub mağrûk-i mezbûrûn cesedi mezkûr kuyudan ihrâc-ı nâzır olundukda eser-i cerhden ve hankdan nesnesi olmayub ahvâli muharrer üzre garken fevt olduğu keşf olundu.*

⁶² AŞS, 1/38

⁶³ AŞS, 1/110 *karye-i mezbûrede mütemekkin Katerina binti Matoraki Nasrâniyeye kendüye ecnebiden olan Manolaki veledi Dimitraki zimmî menzilene alub cümle ma'rifetle menziline ahz ve huzûr-i şer'e ihzar ve her birlerini başka başka istiğsar olunduklarından her biri seleflerin ber vech-i muharrer ikrâr ve i'tirâf itmeleriyle mesfûrân Zahiyye ve Nasrâniyeye zâbiti ma'rifetiyle takrîr olduğu Kartal mahkemesine ba'de't- tescil bi'l- iltimâs huzûr-i alilerine i'lâm olundu.*

de der saadete gönderilmesi istenilmektedir.⁶⁴ 14 numaralı belgemizde de Üsküdar muzafaatından Yakacık, Soğanlı gibi yerlerde bazı kimseler gizliden avlanmaktadırlar. Gönderilen ferman ile bu mahallerden şikar (avlanma) yasaklanmaktadır.⁶⁵ 33 ve 117 numaralı belgelerimiz de öğrencüler hakkında olup 33 numaralı belge de İstanbul'a bila maslahat öğrencü ve serseri ve mechul'u ahval kimselerin gelidiği ve padişahın Üsküdar ve nevahisine gönderdiği ferman ile bunların engellenmesini istemektedir. 1182 tarihli belgede de yine aynı şekilde öğrencülerin kesinlikle gelmemesi hakkında bir emir gönderilmektedir.⁶⁶

75 numaralı belgemiz Efrencilerin çıkardıkları kargaşa hakkındadır. Bu belge de efrencilerin çıkardıkları kargaşadan ve halkın memnuniyetsizliğinden bahsedilmektedir.⁶⁷ 110 numaralı belge de bir kadının yabancı erkeği eve aldığından bahsetmektedir.⁶⁸ 132 numaralı belgede de çektirme sefinelerin birinde gayrimüslimler kostati yi şikayet ederek nizamlarını bozduğunu iddia etmekte. Ve sefine-i sultaniyeden atılmasını istemekteler.⁶⁹ 119 numaralı belgede bazı kimselerin Kınalıada'ya eşkıya getirdiklerinden bahsedilmekte bunların yakalanması istenilmektedir.⁷⁰

" İftihâru'l-emâcid ve'l- ekârim, câmi 'u'l-mehâmid v e'l-hükkâm el-muhtass bi-mezîd-i inâyet'l-meliki'd-dâim hâlâ Hassa bostâncıbası olan dâme mecdühû tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olacak mâ'lûm ola ki;

Üsküdar'a muzâfe Kartal nâhiyesine tâbi' Heleke ve Yalakabâd ve Astâne' de Kalafât yeri nâm mahallerden gerek kayıkçu ve gerek sâir eşhâs beş ve altışar müttefikten İstanbul' dan fâhişe avretler alub kayık ile Kınalı adasına ve Servi adada ve Büyük Adalar'dan ikişer üçer gece beynûnet ve mel'aneterin icrâ eyledikten sonra re'âyâ fukarâsının cebren ganem ve keçilerini zebh ve sâir me'kûlât ve meşrûbâtlarına dahi bir akçe virmeyub nakdi meccânen meccânen ekl ve şürb eylediklerinden başka rencide ve ta'addîlerinin nihâyeti olmadığı Adalar subaşisi Hasan zîde kadruhu sen ki bostancı başı-i mûmâ ileyhsin tarafınla inhâ ve olmağla

⁶⁴ AŞS, 1/50

⁶⁵ AŞS, 1/14

⁶⁶ AŞS, 1/33, 117

⁶⁷ AŞS, 1/75

⁶⁸ AŞS, 1/110

⁶⁹ AŞS, 1/132

⁷⁰ AŞS, 1/119

eşkîyâ ber vech-i meşrûh me'ânetleri icrâ için Adalar'a geldiklerinde ahz ve fâhişeleriyle ma'an huzûr-i asafâneye ihzârları için subaşı merkûmûn ma'iyetine mübâşir ta'yîn olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrini istid'â olunduğına binâen vechi meşrûh üzre amel olunmak fermanım olmağın; imdi sen ki bostancıbaşı-i muam ileyhsin tarafından subaşı mûmâ ileyhın ma'iyetine derkâr güzâr mübâşir ta'yîn olunmağla eşkıyâ-i itâle geldiklerinde bi eyy-i hâl ahz ve fâhişeleriyle ma'an huzûr-i âsafîye ihzâra ziyâde takayyud ve ihtimâm eyleyub lakin bu husûsı (...) sevdâsıyla fukarâsı rencide-i zûlm ve ta'addî ruhsat göstermekden gâyetu'l- gâye hazer ve mücânebet olunamk bâbında fermân-i âlişânım sâdır olmuştur. Fî selh-i cemâziye'l- ulâ sene 182”

109 Numaralı belge Emir Ahmet ve Kürt Veli nam müfsitler hakkındadır. Bunlar İznik ve havalisinde eşkıyalık yapmaktadırlar. Bunların der-saadete ahzı ve yakalanması için Mehmet Emin Haseki mübaşir tayin olunmuştur.

“.....tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olacak ma'lum olaki Emir Ahmed nâm müfsid iki sene mukaddem cezâsı tertîb olunan Kürt Velî nâm şakînin refik olduğına binâen ol hinde firâr ve hâlâ yine zuhûr idüp yanında olan on bir nefer refekâsı eşkıyâ ile İznikmid havâlilerinden ve Gekbuze ve Taşgiri kurâsı ve sâir koru-yi hümayûnum dâhilinde vâkı' karyede serseir get u güzâr ve ebnâ-i sebille itâle-i desthasâr üzre oldukları Der-aliyyeme sıhhatı ihbâr olunmağın sen ki Haseki-i mûmâ ileyhimsiz eşkıyâ-i mezbûre havâle-i merkûmede olmakda bulunur ise serdârân ve zâbitân-i mûmâ ileyhim ile bi'l- ittifâk alâ eyyi hâl cümlesi ahz ve Der-sa'âdetüme ihzar için sen hassaten mübâşir ta'yîn olunmuştundur. İmdi işbu emr-i şerîfimle ol tarafa varub sâlifü'z- zikr emn-i hudûd-i kazâsı şakîler el-yevm hangi yerde olduklarını gereği gibi haber alub ibrâz-i hüsn-i tedbir ve gayret iderek mûmâ ileyhimle bi'l- ittifâk buldukları yerlerde mecmû'ına ahz ve kabz idüp bu tarafa ihzarlarına say' ve ihtimâm eyleyub sû-i tedbîr ve hareketten nâşî eşkıyâ-i mezbûre ahz olunub âhar taraflara firâr eylemelerinden ve bu vesile ile ahâlî ve re'âyâdan akçe ahzına ve şekâvetle medhali olmayanları ta'addiye tasaddîden ziyâde hazer ve mücânebet eylesin ve siz ki muam ileyhimsiz ber vech-i muharre fermanım oldukda üzre? Eşkîyâ-i mezbûrenin Haseki-i mûmâ ileyh mübâşeretiyle ol havâlilerde buldukları mahallerde yani vech-i imkân ahz ve ihsârlarına her birlerinin medid say' ve gayret ve bu bâbda musâfadan cümleliz gâyetu'l- gâye tehâşşî ve mübâderet ve infâz-i emr-i hümayûnume ale'l- ittifâk hareket eylemeniz bâbında fermân-i

âlişânım sâdır olmuşdur."⁷¹ Yukarıda örneğini verdiğimiz belgelerden başka yaralama ve gasp⁷² hakkında kayıtlar bulunmaktadır.

⁷¹ AŞS, 1/109

⁷² AŞS, 1/97 *Subaşı mezbûr tamâğ-ı nâsından nâşî bi gayr-i hâk mezkûrleri ahz ve habs ve tecrîm murâd itmekle ben daha tahlis murâd eylediğimde subaşı-i mezbûr avânesiyle üzerime hücum ve urun diyücek bizi ortaya alıp sol kaşım üstüne supa ile darb ve cerh vücûdumi Kara bere eyeldiklerinden mâ'adâ üzerime mevcûd kırk guruş rubhi bir altun saat ve beyâz kise derûninde mahlût sikke altun ve bir çift babuç ve bir efes zâyi' ve gasb. Eylediler.*

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ADALAR'DA EKONOMİK HAYAT

3.1.Adalar'da Ekonomik Faaliyetler

Adalar halkı geçimlerini ne ile sağlıyorlardı? Sorusuna verilecek en uygun cevap iklim ve doğa şartlarının belirlediği ölçüler çerçevesinde olduğudur. Belgelerin satır aralarından çıkan veriler doğrultusunda esnaflık faaliyetlerini dükkân, bakkal¹ gibi işletmelerde gerçekleştirdikleri, Adalar halkının tarım faaliyetleri yaptığı, satılan evlerin birçoğunda ahırın bulunması hasebiyle de halkın hayvancılık ile geçimlerini sağladıklarına işarettir. Bundan başka denizin ortasında ulaşım için en uygun taşıma sistemi olan kayıkçı esnafı da Adalarda fazla sayıdadır.²

Adalar 1 Numaralı Şer'ye sicilinde ekonomi kategorisine alınabilecek 53 adet kayıt mevcuttur. Bu kayıtlardan 2 tanesi Müslüman ile gayrimüslim arasında yapılan sözleşme olup 8 tanesi Müslümanlar arasında yapılan alış verişlerdir. Kalan 43 tane alım satım işlemi ise gayrimüslimlere aittir.³ Yine bu kayıtlarda her iki tarafın kadın olduğu vesika sayısı 3'tür. Sadece bir tarafın erkek bir tarafın da kadın olduğu belge sayısı 24'tür. Bu 24 belgeden 6'sı Müslüman kadın ve erkeklere ait olup 18 tanesi gayrimüslimlere aittir. Sadece kadınların taraf oldukları vesika sayısı gayri müslimlerde 3 olup Müslüman kadınlardan mahkemede iz yoktur.⁴ Buradan hareketle Osmanlı toplumunun bir örneği olan Adalar'da da erkeğin ekonomik hayatta kadından daha baskın olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır.

Bu dönemde gayrimüslimler hem ticaret ile uğraşmış hem de tarım yapmışlardır. İklim ve sulama koşullarının uygunluğu her iki alan için de oldukça elverişlidir. 37 numaralı belgede iki gayrimüslim arasında satışa konu olan tarım arazisidir. Yine belgede aynı mülkün bir tarafında gayrimüslim birinin bağı yer almaktadır. “....bir tarafı David oğlu Tanas bâğı ve bir tarafı Ali zâde oğlu tarlası ve bir tarafı Hacı Begos karındâşı bâğı ve bir tarafı tarîk-i âmme iley mahdûd tahminen altı dönüm kürûmi mülkinde bir kat'a kavun bâğı” denilmektedir. Hem

¹Adalar Mahkemesi 1 Numaralı Şer'ye Sicili, (AŞS) 1/35, 72,109, 116, 126, 127

² AŞS, 1/57 Kayıkçı Süleyman Beşe gibi

³ AŞS,1/2 ,6, 7, 34, 35, 36, 37, 39, 40, 41, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 51, 52, 53, 54, 56, 58, 59, 61, 62, 65, 68, 69, vs.

⁴ AŞS, 1/4, 38, 50, 75, 97, 109, 121

Müslümanlar hem de gayrimüslimler tarım ile uğraşmaktadırlar. Tarlanın konumu tarif edilirken etrafındaki tarla ve bahçeler dikkat çekecek kadar çoktur.

Adalarda üzüm bağları ve kavun tarlaları iklim olarak uygunluğun bir neticesidir.⁵ Yine tarlanın etrafındaki arazi sahiplerinin isimleri sayılırken bu isimlerden Alizade Müslüma, Tanas Rum, Begos ise Ermeni'dir, yani Adalar'da hem Müslümanlar hem Rumlar hem de Ermeniler birlikte bir arada komşuluk ilişkileri çerçevesinde yaşamaktadırlar.

3.2.Meyve Ve Sebzeçilik

Adalar, Boğaziçi'nin Karadeniz'den gelen akıntı ve meltemlerle daima serin bulunan güzel kasabalarına nazaran sıcaklık burada yazın çok yüksektir. Esen lodos rüzgârları ise sıcaklığı daha da yükseltmektedir. Buraların iklimi Adalar Denizi'nin iklimini hatırlatır. Boğaziçi'nde zeytin yetişmediği halde burada çok bulunur. Soğuk burada nadiren kendini hissettirir. Büyük çam ormanları kalıntıları bu gün bile Büyükada ve Heybeliada'nın yamaçlarını örten terementin ve mersin çalılıkları, eskiden bu adaları sürekli bir yeşillik mantosu altında gizlerdi.⁶

Adalar Üsküdar toprağına yakınlardır. Bağ, bahçe ve balık dalyanları çoktur.⁷ Sicillerden o dönemde halkın meyvecilik ve sebzeçilik yaptığı sonucuna varılmakla birlikte halkın meyve ticareti yapıp yapmadığı konusunda bir bilgiye rastlanmamıştır. Ancak şer'iyeye sicillerimizde birçok belgede meyve ağaçlarından, bahçelerden bahsetmesi meyveciliğin yine de ticari amaçlı yapıldığı düşüncesini meydana getirmektedir. Çünkü o dönemlerde İstanbul meyve ve meyve ürünleri ihtiyacını kendisi karşılayamıyordu. İstanbul'un meyve ihtiyacı daha çok Akdeniz bölgesinden karşılanmaktaydı. Ege bölgesindeki bağlar ve bu bağlarda elde edilen pekmez özellikle İstanbul'un ihtiyacı için ayrılmıştı. İstanbul dışından getirilen meyvenin de fiyatları pahalı oluyordu. Fiyatların daha da yükseldiği dönemlerde stokçular devreye girer, İstanbul da meyve fiyatları daha da artardı. XVI. Yüzyılın sonlarında bir kantar

⁵AŞS,1/37, bir tarafı David oğlu Tanas bāğı ve bir tarafı Ali zâde oğlu tarlası ve bir tarafı Hacı Begos karındaşı bāğı ve bir tarafı tarık-i âmme iley mahdûd tahminen altı dönüm kürümü mülkinde bir küt'a kavun bāğı..

⁶Gustave Schlumberger, **İstanbul Adaları**, İstanbul, Kesit Yayınları, 2006, s.11, 12

⁷ Ataol Behramoğlu, **Benim Prens Adalarım**, İstanbul, Heyamola yayınları,2009, s.110

kuru üzümün fiyatı 120 akçeye kadar çıktı.⁸ Bu durumda Adalar'da meyveciliğin daha çok ticari amaçla yapıldığı fikrini güçlendirmektedir. Adalar'da da buna paralel olarak en çok üzüm yetiştirilmiştir. İncelediğimiz sicillerde en çok ismi geçen meyve üzümdür.

O dönemde en çok yetiştirilen ürünler ise; üzüm, vişne, kavun, ceviz ve fıstıktır.⁹ Adalarda yetiştirilen ürünler sadece kavun ve vişne ile sınırlı değildir aynı zamanda daha bir çok ürün yetiştirilmiştir. Ceviz, fıstık hıyar (salata) gibi meyve ve sebzeler de vardır¹⁰. Adalarda bahçeler sadece tarla da değildi, kırsal kesimde yaşayan halkın evlerinin önünde meyve bahçeleri mevcuttu.¹¹

3.3. Adalar'da Meslek gurupları ve Esnaflık:

İncelediğimiz adalar şer'iyeye sicilinde dükkancı tershaneci¹², nalbent,¹³ nalburcu,¹⁴ değirmenci,¹⁵ çoban,¹⁶ kayıkçı,¹⁷ keresteci, kalyoncu,¹⁸ hancı¹⁹ hamal,²⁰ berber,²¹ aşçı,²² dikici,²³ helvacı,²⁴ fırıncı,²⁵ olmak 16 adet meslek gurubunun adı geçmektedir. Bu meslek guruplarının çoğu ticari değeri olmayan sadece kişinin günlük ve kişisel ihtiyaçlarını gidermeye yönelik meslek guruplarıdır.

Bundan anlaşılıyor ki Adalarda tüccar gibi Adalar'ın alış veriş işlerini arttırıp Adalara ekonomik değer kazandıracak meslek gurupları bulunmamaktadır.

⁸ Surayıya Faraoqhi, **Osmanlı'da Kentler Ve Kentliler**, İstanbul, Türk Tarih Vakfı Yayınları, 2004, s.101, 102

⁹ AŞS, 1/6, 34, 39, 46, 54, 61, 85, 122 vb *Ali beş bâğı ve bir taraflı Berber Mustafa bâğı ve bir taraflı es-Seyid Hüseyin bâğı ve bir taraflı el-Hâcc Mustafa veresesi tarlası ve tarik-i âmmeye ile mahdûd dört bin dört yüz kırk sekiz buçuk kürümi mülki bir kıt'a vişne eşcârî hâvîye ve kavun bâğçeleri*

¹⁰ AŞS,1/46

¹¹ AŞS, 1/7, 36 *...fevkânî iki bâb oda ve iki sofa tahtânî iki bâb oda ve dehliz ve kenif ve iki bi'r-i mâ' ve tahtında ahur ve bir mahzen ve eşcâr-i müsmire ve gayr-i müsmireyi hâvî bâğçeyi müştemil*

¹² AŞS, 1/68

¹³ AŞS,1/7, 51, 53, 57, 58, 85

¹⁴ AŞS, 1/46

¹⁵ AŞS, 1/47, 49

¹⁶ AŞS, 1/62

¹⁷ AŞS, 1/ 66

¹⁸ AŞS,1/79

¹⁹ AŞS, 1/80

²⁰ AŞS, 1/100

²¹ AŞS,1/114, 124

²² AŞS,1/113

²³ AŞS,1/126

²⁴ AŞS,1/6

²⁵ AŞS,1/7

3.4.Miras – Tereke

Miras kelimesi hukukta vefat eden kimsenin geride bıraktığı mal ve haklarda (tereke) belli sıra, usûl ve ölçü dahilinde belli şahıs ve gurupların hak sahibi olmasını ifade eden bir terimdir. Bunu konu alan ilim dalına da “miras hukuku “denir. Miras hukukunun klasik İslam Hukuk literatüründeki ismi “*feraiz ilmi*”dir. Miras Hukuku, terekede kimlerin hangi ölçü ve miktarda pay sahibi pay olduğunu belirlemeye dayanması sebebiyle feraiz ilmi adını almıştır.²⁶

Kur’an-ı Kerimde ölenin hısımlarının miras hisseleri ile ilgili olarak 3 ayet mevcuttur. (en-Nisa 4/11, 12, 176), “Allah size miras şöyle ferman buyuruyor,” ile başlayan Nisa 11. Ayette ve devamı olan 12. Ayette Miras paylaşımının nasıl olacağı hakkında bilgi vermektedir. Yine Nisa Süresi’nin 176. Ayet’i de miras paylaşımı hakkında bilgi vermektedir. Bu 3 ayet İslam Miras Hukuku’nun temel ölçü ve esaslarını da belirlemektedir.²⁷ Hz. Peygamber (SAV) de ayetlerde yer alan hükümlerin açıklama ve uygulamasını yapmış. Ayetlerin temas etmediği bazı usûl ve hükümleri de ayrıca beyan etmiştir. Ayet ve hadislerde yer alan kural ve hükümler İslam Hukukçuları’nın yorum ve katkıları ile daha da zenginleşmiş ve İslam Hukuku’nun kendi içinde bütünlük ve tutarlılık gösteren bağımsız bir bölümü olarak gelişme göstermiştir.

İslam Hukukunda mirasçılığın iki temel sebebi vardır. Kan hısımlığı ve evlilik bağı. Mirasın mirasçılara intikali için miras bırakanın (muris)ölmesi veya öldüğüne mahkemece hükmedilmesinin yanı sıra, ölüm anında mirasçının hayatta bulunması ve mirasçılığa engel bir durumunda bulunmaması gerekir.

Ölenin geride bıraktığı mal ve hakları (tereke), techiz ve tekfin masrafları çıktıktan, borçları belli bir sıraya göre ödendikten ve vasiyeti de terekenin 1/3 ü aşmama kaydıyla yerine getirildikten sonra mirasçılara intikal eder. Mirasçılar temel de 3 guruptur. Ashab-ı Feraiz, Asabe, ve zevi’l ehram. Ashab-ı feraiz, terekede ki hisseleri belirli olan 11 çeşit hısım olup bunlar paylarını aldıktan sonra, mirasın geri kalan kısmını asabeyi teşkil eden hısımlar aralarında ki öncelik sırasına göre alırlar. Bu iki guruptan kimse mevcut değilse o zaman zevi’l ehram gurubunu teşkil

²⁶ M. Akif Aydın, **İlmihal II**, Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2006, s.246

²⁷ Elmalılı Hamdi Yazır, **Kur’an-ı Kerim Ve Yüce Meali**, İstanbul, Ravza Yayınları, 2010,s.79, 80, 107

eden hısımlar mirasçı olurlar. Bu bazı sahabe ve tabiin bilginleri ile Hanefi ve Hanbeli mezheplerinin görüşü olup, Maliki, ve Şafiilere göre ilk iki guruptan hısım olmadığında miras zevi'l ehrama değil devlet hazinesine (beytü'l-mal) intikal eder.

Ashab-ı Feraiz sistemi ile eş, ana, baba, dede, kız, kız kardeş gibi birinci derecede yakın hısımlara mirastan belirli paylar verilerek onların mirasçılıkları korunmuş, geri kalan da asabeyi teşkil eden hısımlara ölene yakınlıkları ölçüsünde verilerek ölenin hısımları arasında sorumluluklarına ve ölene yakınlıklarına denk bir dağılım sağlanmıştır. Zevi'l erham gurubunun 3. Sırada yer alması da bu sebeptendir. Terekenin 2/3 ünün mirasçıların mahfuz hissesi sayılıp, terekenin 1/3 ünü aşan vasiyetlerin ancak mirasçıların rızası ile veya bu üç guruptan hiçbir mirasçının bulunmaması halinde yerine getirilebilmesi, ölüm hastalığında yapılan ve mirastan mahrumiyeti amaçlayan tasarrufların geçersiz sayılması gibi önlemler de temelde yakınların mirasçılık haklarını korumaya matuftur.²⁸

1. gurup olan Ashabü'l Feraiz için tayin edilen pay en fazla 2/3 tür. En az pay ise 1/8 dir. Diğer paylar 1/2, 1/3, 1/4 ve 1/6 şeklindedir. Bu guruptakilerin birlikte mirasçı oldukları kişilere göre değişen pay durumları “**kırk hal**” diye adlandırılır. İkinci gurupta ise asabe denilen yakınları yer alır. Ashabü'l Feraizden artakalan miktar ve bunların bulunmaması halinde de terekenin tamamı asabeye aittir. Binefsihi, bigayrihi, maalgayr şeklinde guruplandırılan asabe-yi nesebiyenin ortak özelliği mûrise doğrudan veya erkek vasıtasıyla bağlı yakınlar olmasıdır ve aralarında ki öncelik sırası bellidir. 3 gurup olarak da Zevi'l Erham gurubunu ise kızın çocukları, amca, dayı ve teyze gibi yakınları oluşturur.

Mirasçılıktan söz edebilmek için bazı şartların meydana gelmesi gerekir. Bu şartları şöyle sıralamak mümkündür.

1.) Mûrisin vefat etmiş olması lazım yada kendisinden uzun zaman haber alınamamış olması (mefkut), dinden dönüp darü'l harbe iltica etmiş kişiler hakkında mahkemece verilen “hükmen vefat” kararı sonucu belli sorumluluk hükümleri çerçevesinde bunların malları mirasçılara paylaştırılır.

²⁸ M. Akif Aydın, **İlmihal II**, Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2006, s.246

2.) Mûris öldüğü sırada mirasçının hayatta bulunması lazım gelir. Anne karnında ki ceninin miras payı ayrılır sağ doğarsa hakkı verilir ölü doğarsa miras yeniden hesaplanır. Ama haksız bir işlem sonucu ölürse sağ doğmuş muamalesi yapılır.

3.) Miras engelinin bulunmaması lazım. Varisin mûrisi öldürmesi (kasıt olmadan kaza sonucu olan öldürmeler tartışmalıdır), mûris veya varisin gayr-i müslim olması, lian veya zina sebebiyle çocuğun babaya nisbet edilmemesi, kölelik, Mûris veya mirasçının hangisinin önce öldüğünün bilinmemesi mirasa engeldir.²⁹

Sicilimizde 10 adet miras ve tereke kaydı bulunmaktadır.³⁰ Bu kayıtlardan 4 tanesi varisi olmadan vefat eden eşhas hakkında olup bunların terekelerinin hazineye aktarılması istenilmektedir.³¹ Zira bilindiği üzere Osmanlı Devleti'nde varisi olmadan vefat eden kişilerin mirasları devlet hazinesine aktarılır. 3 ve 18 numaralı şer'îye sicilimizde kadı ataması yapıldıktan sonra yeni kadı'dan mevta-i askeriyenin muhallefatinin tahriri istenilmektedir.³² H. 1178 (M.1765) tarihli 20 numaralı belge de ise memalik-i mahrusede mukim iken vefat eden yeniçeri ve askerlerin metrukatlarının hazineye ait olduğu belirtilmektedir.³³

Varisi olmadan vefat edenlerin terekesinin hazineye aktarılması sadece yeniçeriler ile sınırlı değildi. Bu durumda olan sıradan bir vatandaşın veya Osmanlı ülkesinde yaşayan bir gayrimüslimin terekesi de hazineye aktarılırdı. 112 numaralı belgemizde Çoban Ostoyoko veledi Yanko zimminin varisi yoktur ve onun bıraktığı

²⁹ Hamza Aktan, "Miras" **T.D.V İslam Ansiklopedisi**, İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 2005, C.30, s. 144-145

³⁰ AŞS, 1/3, 18, 20, 35, 39, 46, 69, 72, 80, 112, 113

³¹ AŞS, 1/3.18.20.112

³² AŞS, 1/3, 18

³³ AŞS ,1/30...*memâlik-i Mahrûsemde vâkı' fellâh ve kurâda ve kasabada ve nevâhide mükim müsâfir iken bilâ veled-i vâris-i ma'rûf fevt olan Dergâh-i mü'âllâm yeniçerileri ve ve ana tâbi' olan tevâbi' ve asâkiriyenin cü'i ve külli memlukât ve metrukâtan bâ hatt-ı hümayûn şevket makrûn canibi-beytu'l- mâle âid ve râci'olub ahardan bir ferdin vaz'-ı yed eylemesi icâb itmez iken zuhûr idem mâl beytu'l- mâl ve vaz'u'l- yed olanlar zimmetlerinde mektûm kalub cânibi-beytu'l- mâle gadr olunduğı Der-aliyyem'e inhâ ve ihbâr olunmağla imdi taht-i kazânızda mukaddem ve mu'ahhar bilâ vâris-i ma'rûf fevt olan Dergâh-i mü'âllâm yeniçerileri var ise tâbi' olanlardan metrukât-i melhuz ve muhâllefâtı ocakdan mübâşir ma'rîfeti ve mairfet-i şer'le siren ve alenen teftiş ve tahkîk ve müfredâtı sicilâtından ihrâc ve ber müceb-i defter-i müfredât vaz'u'l- yed olanlardan zimmetlerinde bir akçe ve bir habbesi ketb ve ihfâ itdurtmeyesiz tekmi tahsil ve mümzâ ve mahtûm cânibi-beytu'l- mâle irsâl ve îsâl olunub ketm ve ihfâ ve izâhattan gâyetu'l-gâye hazer eylesiz diyü fermân-i âlişânım sâdir olmuşdur mücebince âmel olasız, hilâfından hazer eyleyesiz ve's- selâm.*

tereke de beytü'l male intikal ettirilmiştir. Bu belgemizde terekenin hangi mallardan ibaret olduğu belirtilmemektedir. Sadece para hesabıyla yapılmış bir hesap vardır.³⁴

Adalar 1 numaralı şeri'ye sicilinde 4 adet de gayrimüslimlere ait miras kaydı bulunmaktadır.³⁵ 39 numaralı belgemizde halik olan Santeman veledi Yamandri nam zımminin mirası zevcesi Panabot binti Frankovili Nasrani ile oğlu ve kızına bırakılmıştır. Bu belgemizden anlaşıldığına göre ölen kişinin biri erkek biri kız olmak üzere 2 çocuğu vardır, terekesi de çocuklarına ve eşine kalmıştır. Bu belgemizde de Adalarda ayrıntılı bilgi söz konusu değildir sadece terekenin kaç kuruştan ibaret olduğu ve yine kabaca hangi malların kaç kuruş değeri olduğu anlatılmakta ancak ev eşyaları giyim eşyaları yada kullanılan eşyalar hakkında herhangi bir bilgi mevcut değildir. *Ma'lumu'l müştemilat* gibi muğlak ifadeler kullanılmıştır. Ancak ölen kişinin terekesinin 240.000 kuruştan ibaret olduğunu dükkân, bahçe sahibi orta halli birisi olduğunu anlamaktayız.³⁶

69 numaralı belgede fevt olan Karabet Zımminin veraseti zevcesine ve Petros'a kalmıştır. Belgeye göre Karabet zımminin çocuğu yoktur. Petros emmioğlunun oğludur. Ancak petros, Karabet zevcesi sera ile miras konusunda anlaşamayarak mahkemeye başvurmuştur. Mahkeme de nizaa konusu olan bağı Petrosa teslim etmiştir.

Müslümanlara ait sadece 2 miras kaydı bulunmaktadır.³⁷ Gayrimüslim miras davalarının Müslümanlardan çok olmasının nedeni; o dönemde Müslüman nüfusun Adalar'da gayrimüslim nüfusa göre az olması ve İslam Hukuku kadına da miras hakkı verdiği için gayrimüslimlerin haklarını şeri' mahkemede araması olarak açıklanabilir. 80 numaralı belgemizde vefat eden İsmail Beşe ibni İbrahim'in veraseti zevcesine kalmıştır. Zevcesi de kendisine düşen hisseyi satmıştır.³⁸ Ancak 113 numaralı belgemizde durum bundan biraz farklıdır. Rençberlik yaparken fevt olan

³⁴ AŞS, 1/112

³⁵ AŞS, 1/ 39.46.69.72.

³⁶ AŞS, 1/39.; *Kartal kasabasında mütemekkin iken bundan akdem hâlik olan Santeman Yani veledi Yamandri nâm zimmînin verâseti zevce-i metrukkesi Panabot binti Frankovili Nasrâniye ile sülb-i sagîr oğlu Nikolaki ve sagîre kızı Afnodu'ye münhasıra olduğu ba'de't- tahakkuki's-şer'î sagîrân-i merkûmânın bâ hüccet-i şer'îye vâsî-i mansûbesi olan anaları mesfûre talebiyle hâlik-i merkûmun tahrîr ve amel-i sahîh ile amel olunub bi'l- ma'rifeti's- şer'îye beyne'l- verâse ..*

³⁷ AŞS, 1/80, 113

³⁸ AŞS, 1/80

İbrahim ibni Abdullah'ın varisi yotur. Hasan adlı şahıs da ona 130 kuruş borçludur. Bundan dolayı devlet 130 kuruşu Hasan'dan tahsil edip hazineye aktarmıştır.³⁹

Adalar 1 Numaralı Şer'îye sicilinde geçen ve miras tereke satış gibi kayıtlara konu olan eşyalar şunlardır. Tencere, yastık, döşek, yorgan, kendir, kilim, kazma, bel(genelde bağ için kullanılan toprak eşme aracı)

3.5. Deyn (Borç)

Zimmet borcuna deyn denir. Satılan bir malın bedeli (semeni), karz bedeli, kadının mehir alacağı, çalışma karşılığı olan ücret, yaralamanın tazminatı, mala verilen zararların tazminatı, boşama karşılığı kocanın alacağı bedel (muhalâ'a bedeli) ve selem⁴⁰ akdinde standart mal alacağı gibi borçlar "deyn" niteliğindedir.⁴¹ Şer'îye sicilimizin 58 numaralı belgesinde borç karşılığı arazi satışı görülmektedir. Bu satışta Halik olan Makrodisi Veledi Hanni zımminin zevcesinin İsrail zımniye borcu olup bu borcu ödemeye gücü yetmemektedir. Borç miktarı 600 kuruştur. Ancak Margırt zımni bu borcun 50 kuruşunu naklen ödeyebilmektedir. Kalan borcu için de mülkünü borç karşılığı satışa çıkarmıştır. Bu uygulamaya uzun zamandan beri insanlar arasında kullanılan bir uygulamadır. Şer'îye mahkemeleride ayrıca yargı görevinin yanında noterlik görevi de görüyordu. Bu belgemiz de de yapılan satışı resmi hale getirmek için mahkemeye başvurmuşlardır. Ve bunu da belgelemek için mahkemeye başvurmuşlardır. Böylece deynden Borç tan kurtulmuştur.⁴²

³⁹ AŞS, 1/80, 113

⁴⁰ SELEM; Arapça bir kelime olup teslim etme manasına gelmektedir.

⁴¹ Hamdi Döndüren, **Delilleriyle Ticaret ve İktisat İlmihali**, İstanbul, Erkam yayınları, 1993, s.161,

⁴² AŞS, 1/58 ..*bâ temessük mezbûr karz-i şer'îyeden altı yüz guruşe vâcibu'l- edâ deyni olup deyn-i mezkûri nakden virmeği kudretleri olmamağla beyneri islâh olunub nakden elli guruş merkûm İsrail'e def' ve teslîm bâkî yüz elli guruş ukâbelesinde bi't- tirâzi tereke-i hâlik-i- merkûmun ile'l- helâk yedinde mülki olup ve ba'de'l- helâk mevrûse-i müvekkilûn-i mesfûrune isâbet ve iş'âr iden karye-i mezbûr toprağında Mezârlık-ı mersûsede vâkî' bir tarafı Koca Süleymân bâğı ve birtarafı Acı İstornasi bâğı ve bir tarafı İsnoros bâğı ve bir tarafı tarik-i âmme ile mahdûd tahminen dört dönüm bir kıza kürûmi mülki yerli bâğında tarafından icâb ve kabûli Hâvî bey'-i bât-i sahihi şer'îye ile yüz elil guruş kıymet ile merkûm İsrail'e bey' ve teslîm ve temlik eylediklerinde ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve tesellüm ve temelluk ve kabz ve kabûl idüp fimâ başd bâğ-ı mezkûrde müvakilun-i verese-i mesfûrunun kat'an ve katiyeten alâka ve medhalleri kalmayub merkûm israil zımminin deyn-i mezkûri mukâbelesinde mülk-i müştêrâsi olmuşdur.*

3.6.Hibe

Karşılıksız olarak bir malı başkasına temlik ertmeye bağışlamaya hibe denir. Arapçada “atıyüzyile, nihle, sadaka ve hediye” sözcükleri de bu anlamda kullanılmaktadır. Mecellenin 833. Maddesindeki tarif şöyledir: hibe bila ıvaz bir malı temlik etmektir. Bedel şartına bağlı hibe her nekadarbaşlangıç bakımından hibe ise de sonuçları bakımından satıştan ibarettir. Ancak bir malı değerinin çok altında fiyatla, alıcıya yardım etmek amacıyla temlik etmek satış bedelinde indirimle yapılan bir satış sayılır. Bir kimsenin oğluna veya kardeşine 100.000 liralık bir arsayı 40.000 liraya vermesi gibi,⁴³

Bir insanın karşılıksız olarak bir malını kesin bir şekilde başkasının mülkiyetine devretmesidir. Kişi başkasının faydalanması için bir mal verir ve bu malı bir süre sonra ondan alırsa hibe olmayıp “ariye” olur. Kişi hayatta iken bir malı başkasına vermeyip ancak ölümünden sonra ona temellükte bulursa bu da hibe olmayıp vasiyet olur. Herhangi bir şey hibe edildikten sonra onu geri istemek caiz değildir. Geri isteyip alması haramdır.⁴⁴ Adalar Şer’iye sicillerinde hibe ile ilgili kayıt bulunmamaktadır.

3.7. İbra

Aklama, temize çıkarma. Bir kimseyi bir yükümlülük veya bir borçtan beri kılmak anlamlarına gelir.⁴⁵ Bir fıkıh terimi olarak ibra; bir kimsenin başkasının zimmetinde veya onun tarafında olan kendisine ait bir hak veya alacağı düşürmesidir. Alacaklının borçlunun zimmetinde bulunan alacağını düşürmesi ve onu borçtan kurtarması gibi. Hak bir kimsenin zimmetinde olmadığı zaman Şüf’a veya lehine vasiyet edilenin meskende oturması gibi, bunu düşürmek ve bırakmak bir ibra sayılmaz. Belki bu yalnız bu borcu düşürmedir. Her ibra bir borcu düşürmedir fakat her borç düşürme bir ibra değildir.⁴⁶

125 numaralı belgede gayrimüslim reis Panzeri evinin yarısını eşi Desponi’ye 125 kuruşa isatmış ve zimmetini ibra etmiştir.

⁴³ Döndüren, *Delilleriyle Ticaret ve İktisat İlmihali*, s.526

⁴⁴ Bilgiç, “Antakya Beylan (Belen) 67 Numaralı Şeriye Sicili” s.67

⁴⁵ Bilgiç, “Antakya Beylan (Belen) 67 Numaralı Şeriye Sicili” s.66

⁴⁶ Döndüren, *Delilleriyle Ticaret ve İktisat İlmihali*, s.583

“Yine merkûm Panzeri Re'is menzili mezkûrun nısfı zevcesi Desponi binti Dimitraki nasrâniyeye beş yüz guruş bey' ve teslîm ve temlik idüp hisse-i mezkûri gabni takrîrine müte'allika âmme-i da'vâdan zimmetini ibrâ ve iskât eyledim.”⁴⁷

3.8. İcar

Sözlükte kiraya verme anlamına gelir. İcare ise gelir, ücret, kira, olarak devlete veya vakıflara yapılan ödeme anlamlarını içermektedir. Adalar Mahkemesi şer'îye sicillerinde icar örneği 95 numaralı belgemizde bulunmaktadırBelgede Banos zımmi bir bab oda ve bir sofa ve bir matbah,ve tahtında bir bab oda ve bodrum ve havlu ve kenifi müştetil evi 200 guruşa icare-i muaccele ile icar etmiştir.⁴⁸

71 numaralı belgemizde ise taraflar kendi aralarında icar konusunda anlaşıp bunu belgelemek için mahkemeye başvurmuşlardır.⁴⁹

3.9. Vakıflar

Vakıf kelimesinin sözlük anlamı, hapsetmek ve alıkoymak demektir. Araplar “vakaftü'd_dabbe” yani hayvanı yerinde durdurum derler. Bu sözlük anlamına 2 kayıt ilave ederek, hukuki manaya nakl edilmiştir. Hukuki mana, bir şeyin intifa' hakkının (veya mülkiyetinin) kamu yararına (Allah'ın kullarına) tahsis edilerek, devamlı olarak başkalarının intifa' ve temellükünü engellemek, durdurmak olduğuna göre; birinci kayıt intifa' hakkı veya mülkiyetin Allah'ın kullarına tahsisi şeklindedir. İkincisi, bu durdurma ve alıkoymanın devamlılığı (te'bid)dir. Sözlük anlamında bu iki kayıt yoktur. Hukuki anlam, yaygınlaştıkça kelimenin anlamı da değişmiş, sözlük anlamı arasına “bir malı alım-satımdan alıkoyp menfaatini fakirlere tayin etmek” cümlesi de girmiştir. Mütercim Asım ise buna “Alâ vechid- te'bid= devamlı olarak” ifadesini eklemiştir. Geline son anlam, hukuki tarifin ta kendisidir. Sözlükçülere göre, sözlük anlamından hukuki anlama geçiş, ya umumi manadan daha hususi bir manaya nakil veya bir mecaz münasebeti ile olur.

⁴⁷ AŞS,1/125

⁴⁸ AŞS,1/95 *bir küt'a temessük mantûkınca menzil-i mahdûd-i mezkûri iki yüz guruş icâre-i mu'accele ve beher yevm birer akçe icâre-i mü'eccele ile cânib-i vakfdan bi't- tevliye baan icâr ve teslîm ve tahtından bâkî iki yüz guruş mu'accele-i mezbûr iki yüz guruş mukasse ve mahsûb eyledikde ben dahi ber vech-i muharrer isticâr ve tesellum ve kabul idüp...*

⁴⁹ AŞS, 1/71 *furun-i mezkûr benim ve ne ahârık gediği olmamağla kadîm üzre senedi altmış guruşe nân-i azîz ve kebed tabh itmek üzere bana icâr ben dahi ber vech-i muharrer furun-i mezkûri altmış guruşe icâri ba'de'l- kabûl da'vâ-yi mezkûremi ben meccânen fârîğ olub ol dahi icâr-i mezkûri ziyâde taleb itmemek üzere beynimizde nizâm verilub ve mugâyir-i nizâm hareket itmemeğe her biri ta'ahhüd eyledik*

Vakfın bir de isim olarak manası vardır bu part partiple yani ism-i mefu'l manasına olup, vakfedilen mal anlamına gelir. Vakfı vakfeden kimseye vakıf; vakfın konusu olan şeye mevkuf veya mahall-i vakıf; vakfın gelirinden yararlananlara mevkufu'n-aleyh denir. Osmanlı Hukukunda “vakıf” ve “vakfetmek” kelimeleri sadece hukuki manada kullanılmaktadır. Bu sebeple Arapça ile Türkçedeki kullanılışları farklıdır, ancak bu kelimedenden türetilen bazı kelimeler Türkçede sözlük anlamında kullanılmaktadır. Mesela “mevkuf” tabiri “tutuklu” anlamında kullanılmaktadır ki, bu sözlük anlamının ta kendisidir. Ancak bunların masdarı olarak, Türkler “vakf”ı değil “tevkif” kelimesini kullanmaktadır. Türkçemizde vakıf tabiri hukuki anlamın sembolü halindedir.⁵⁰

1 numaralı şer'îye sicilinde kurum olarak vakıf ismi geçmemektedir. Bundan dolayı 1 numaralı sicilimizde o dönemde vakıf olup olmadığı ve varsa vakfın ismini çalışma alanı olarak belirlemek mümkün olmamıştır. Ancak vatandaşların kendi istekleri ile para bahsettikleri, cami ve cami minberi yaptırdıkları görülmektedir. Çıkarılan sonuç bu iş kurumsal olarak değil de vatandaşın kendi istekleri ile yaptıkları bağışlar şeklindedir.

Ayşe adlı kadın ölmeden önce 50 kuruş para vakfetmiştir. Bu paranın her sene onu onbir buçuk olamk üzere faizi belirlenmiş, paranın yarısı Çalık Ahmed Ağa'nın mektebine yarsısı ise Süleyman Ağa caminin müezzine ayrılmıştır.

“Medine-i Üsküdar'a muzâfe Adalar nâhîyesine tâbi' Karyalar kasabasında sâkin bundan akdem müteveffa Ayişe Hâtûn binti Abdullâh'ın vakf eylediği elli guruş beher sene oni on bir buçuk ile irbâh olunub ribh-i mezbûrun nisfi Çalık Ahmed Ağâ'nı mektebinde ma'lumü'l-beyân ve nisf-ı âhari dahi Süleymân Ağâ câmi'inin mü'ezzînine olmak üzere vakf-i sahîh-i mü'ebbed ittiği hüfzen lil mekâl kayd şod.”⁵¹

Bir başka gönüllü şahıs da El hac Hasan adlı kişi olup, Kartal Nahiyesi Yuvacık Karyesindeki mescidi yeniden inşa ettirmiştir.

⁵⁰ Akgündüz, Ahmet, **İslam Hukukunda Ve Osmanlı Tatbikatında Vakıf Müessesesi**, TTK Yayınları, Ankara, 1988, s.29, 30

⁵¹ AŞS,1/172

“Mâ'lûm ola ki kazâ-i mezkûre muzâfâtından Kartal nâhiyesine tâbi' Yuvacık nâm karyede vâkı' el-Hâcc Hasan nâm sâhibu'l- hayrın müceddeden binâ eylediği meşid-i şerîf-i...⁵²

3.10.Mukata'alar

Mukata'a, genel bir ifade ile genellikle özel teşebbüs tarafından işletilen kamu iktisadî ve malî kurumlarıdır.⁵³ Buradaki anlam ile mukata'a veya *kesim*, bir devlet gelir kaynağını özel bir şahsa belli bir bedel karşılığı kiralamaktır ki bu genel anlamda bir iltizamdır.

Mukata'a sistemi şöyle uygulanmıştır. Tapuya verilmeyen yani tapu sistemi denilen özel bir rejim altında bir köylü tasarrufunda bulunmayan araziye devlet, belli bir *kira* karşılığı kişilere ihale eder. Burada kişi köylü olmayabilir, şehirli, esnaf, hatta asker de olabilir, köylüler de kişi veya toplu olarak mukata'a ile araziye tutabilirler. Bu çeşit topraklarda, tapu rejiminin kuralları uygulanmaz. Çünkü hukuk bakımından mukata'a tam bir kiralamadır. Kira bedeli, toplu bir miktar para olarak devletle kişi arasında bir sözleşme, mukavele ile belli olur. Zaten *Mukata'a, kesim* tabiri de buradan çıkıyor. Burada, karşılıklı bir anlaşma, kesişme ile rantın miktarı belli olmaktadır. Çoğu zaman, bu bir açık artırma "ile belirlenir. Kiralamayı yapan kimse, ancak üzerinde anlaşma yapılan meblağı öder. Tahrir defterlerinde mukata'alı çiftlik veya mezra'alar üzerinde toptan bir meblağ belirlenmiştir.⁵⁴

Mukata'alar başlıca üç yöntemle işletilirdi. Bunlar iltizam, emanet ve XVII. yüzyılın sonlarından itibaren malikânedir. Malikâne ömür boyu verilen iltizâmlara verilen isimdir. XVII. yüzyılın sonlarından (1695) itibaren, özellikle maliyenin artan nakit ihtiyacının baskısı altında iltizâmla işletilen mukata'alar malikâne haline getirilmeye başlanmıştır. Bu sistemde mukata'a gelirleri birer peşin (muaccele) ve her yıl ödenecek taksitler (müeccele) karşılığında özel kesime satılmaktaydı.⁵⁵

Mukataalar ile ilgili olarak Adalar Mahkemesi 1 numaralı Şer'iyeye Sicilinde 11 belge mevcuttur. 64 numaralı belge de Sultan Orhan Gazi Camii evkafından Kartal ve tevabii mukata'asının nısf (yarım) hissesi Mart 1179 (1765) yılından itibaren 1 yıllığına Seyit Mehmet'e verilmiştir. Bu belgede mukata'anın muaccele

⁵² AŞS, 1/31

⁵³ Ahmet Tabakoğlu, “Yenileşme Dönemi Osmanlı Ekonomisi,” **Türkler**, Ankara, Yeni Türkiye Yayınları, 2002, C.14, s.365-421

⁵⁴ Halil İnalçık, **Devlet-i Aliye**, İstanbul, Yapı Kredi Kültür Yayınları, 2009, s. 250

⁵⁵ Ahmet Tabakoğlu, “Yenileşme Dönemi Osmanlı Ekonomisi,” **Türkler**, Ankara, Yeni Türkiye Yayınları, 2002, C.14, s.365-421

veya müeccel ücret ile mi verildiği ya da kaç kuruşa verildiğine dair herhangi bir bilgi mevcut değildir.⁵⁶ Adalar Nahiyesine tabi Pendik mukata'ası 1180 (1766) Martında 1 yıllığına Ömer Yazıcıya verilmiş ve Ömer yazıcıdan 1800 guruş alınmıştır.⁵⁷ Vakıf mutasarrıfı Arif Ali Bey, Mehmet Emin Efendi'ye Mart 1181 (1767) de Maltepe mukata'asını rüsum-ı örfi, bad-ı heva, tapu-yu zemin gibi vergiler ile birlikte iltizam etmiştir⁵⁸ 1182 senesinden itibaren 1 yıllığına Seyit Ahmet Ağa'ya Maltepe mukata'ası rüsum-ı örfi, bad-ı heva, tapu-yu zemin gibi vergiler ile birlikte iltizam edilmektedir.⁵⁹

Yukarıda belirtildiği gibi mukata'a, devlete ait bir gelirin yıllık peşin para karşılığı kişiye kiralanmasıdır. Kişi devlete olan borcunu anlaşma gereği muaccel veya müeccel olarak ödedikten sonra o yerin gelirine sahip olabilirdi. Bu durum halk nezdinde bazı sorunlara neden olabiliyordu. Örneğin; *“Küplüce-i sagîr mukâta'ası mülhakâtından Kartal ve Gekbuze kazâlarına tâbi' Soğancık ve Yakacık ve Payeler ve Aydınlı ve Ormanlı karyeleri ahâlîlerinden ashâb-ı arz-ı hâl Mehmed Ağâ ve el-Hâcc Mehmed Ağâ ve Mustafâ Beşe ve Sâlih Beşe ve İbrâhîm Çelebî ve es-Seyyid Mehmed ve es-Seyyid Süleymân Beşe ve Hüseyin Usta ve İmâm Sâlih Emri nâm kimesneler”* mahkemeye gelip 18 yıldan beri söz konusu mukata'aya mutasarrıf olan Hasan Ağa kimseye bir zarar vermediğinden *“biz ve sair ahali kendünden hoşnup olup”* deyip mukata'anın Manav Taifesinden Süleyman Efendiye verilmesini istememekteler. Gerekçelerini ise *“mezbûr el-Hâcc Süleymân müddet-i vafirden beru karyelerimizde sükûni sebebiyle evzâh ve etvârı mâ'lûmumuz ve bizleri ızrâr kasdında olacağı yakinen meczûmumuz olub..”* diyerek açıklamaktadırlar. Bu durum mahkeme tarafından da tescil edilmiştir.⁶⁰

3.11.Narh

Narh, sözlüklerde devlet başkanının veya yetki verdiği memurların yahut da halkın işlerini yürütmeyi üzerine alanların pazarlara, esnafa mallarını belli bir fiyata satmalarını emretmesi ve maslahata binâen belirlenen fiyattan aşağı veya yukarı bir fiyata satış yapmayı yasaklaması olarak tanımlanmaktadır. Narh sisteminin hangi dönemde kesin olarak başladığı bilinmemektedir. Eldeki en eski kayıtlara göre

⁵⁶ AŞS, 1/64

⁵⁷ AŞS, 1/104

⁵⁸ AŞS, 1/106

⁵⁹ AŞS, 1/138

⁶⁰ AŞS, 1/146

Fatih'in İstanbul'u fethinden sonra başlamıştır. Osmanlılar'da narh ayarlamasını gerekli kılan sebepler olağan ve olağanüstü sebepler olarak ikiye ayrılır. Olağan durumlarda narhlar; bahar ayında ilk kuzu kesimi yapılacağı günden (rüz-ı hızır) bir kaç gün önce ete narh konulması, ilk ve sonbaharda süt ve mamullerinin ayarlanması, mevsimlere göre sebze fiyatlarının belirlenmesi ve Şaban ayında fiyatların ayarlanmasıyla uygulama alanı bulmaktaydı.

Olağanüstü Narhlar ise, narh uygulamasını gerekli kılan olağanüstü sebepler arasında kıtlık, nüfus artışı, ticari dengelerdeki değişiklikler (özellikle XVI. yüzyılın ikinci yarısından sonra piyasaları etkisi altına alan maden hareketleri) ve paranın değer kaybetmesi gibi oluşan sebepler sonucu konulan narhlardır.⁶¹

Adalar 1 Numaralı Şer'iyeye Sicilinde 1178 (1764) tarihinde koyun etinin kıyyesine⁶² 20 akçe zam verilmiştir.⁶³

3.12. Osmanlı-Rus Savaşı (1768-1774) Ve Adalar Halkına Etkileri

Yukarıda da belirttiğimiz gibi Adalar Mahkemesi 1 numaralı sicil defteri h.1177-1184 yılları arasını kapsamaktadır. Bu dönemde Osmanlı tahtında III. Mustafa (1757-1774) ve I. Abdülhamit (1774-1789) vardır. Ayrıca bu dönem Osmanlı- Rus ilişkileri gergindir. Kont Stanislaw Doniatowskiye "Balta" da zulüm yaptıran Rus Çariçesi II. Katerina'yı durdurmak için h. 1181 (m.1768) de Rusya ya sefer düzenlenir.⁶⁴ Savaşı kaybeden Osmanlı Devleti'nin Küçük Kaynarca Antlaşması ile Kırım'a bağımsızlık verilmesi ve 1783'te de Kırım'ın Rusya tarafından ilhakı üzerine Kafkasya'daki durumu sarsılmıştır. 1828-1829 Osmanlı-Rus savaşından sonra imzalanan Edirne Antlaşması ile Osmanlı Devleti Kafkasya'dan tamamen uzaklaşmıştır.⁶⁵

⁶¹ Temel Öztürk, "Osmanlılarda Narh Sistemi" **Türkler**, Ankara, Yeni Türkiye Yayınları, 2002, C.10, s.861-871

⁶² Kıyye: Osmanlı Devleti zamanında kullanılan bir ağırlık ölçüsü olup şimdiki 1282 gram 1 kıyyeye eşittir.

⁶³ "İşbu yedi yüz yetmiş sekiz senesi medinen-i Kartal kazâsında vâkı' olan eş'âr husûsına verilen narh cümle ma'rifetle ve ma'rifet-i şer'îye ile lahm-ı ganem kıyye 1 meblağ 20 akçe zâm verilub işbu mahalle şerh verildi."

⁶⁴ Cüneyt Harputlu, **Osmanlı Sultanları**, İstanbul, Bab-ı Ali Yayıncılık, 2011, s.205, 207, 211

⁶⁵ Metin Erşan, "Kafkasya'da Son Türk Zaferleri," **Türkler**, Ankara, Yeni Türkiye Yayınları, 2002, C. 13, s. 431

İncelediğimiz defter bu dönemi kapsamaktadır, dolayısıyla savaşın halka getirdiği yükü 1 numaralı şer'îye sicilinde görmek mümkündür. Örneğin; 120 numaralı belgemizde padişah tarafından Anadolu Kadılarına gönderilen ve bir sûreti de Adalar kadılığına gönderilen fermanında; Rusya ile savaşın nedenleri anlatılır. Savaşa sebep olan gelişmelerin müşavere edildiği anlatıldıktan sonra yükümlü askerlerin Edirne sahrasında sefere katılmaları istenir.

“....tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olacak mâ'lûm ola ki Moskov keferesi mümeakininini temlik ve lehluvi kendüye teb'îd ittürmek üzre hudûd-i islâmiyeye kasd-i fikr- i fesâdında olduğı âşikâr ve derûn-i Lehlu askerini ihrâc eylemesi tenbîh ve te'kîd olundukda âdem-i kabûl eylediğinden başka hudûd-i islâmiyede vâkî' balta ? vesâir mahallede top ve tüfenk ve edât-ı sâire-i harbe ile gönderdiğı askeri ehl-i İslam üzerlerine hücum ve muhârebe ve mukâtele ile ehl-i islâmdan bir kaç nefer kimesnelere katl ve i'dâmlarına ihtisâr eylediğine binâen husûs-i mezkûr bizzât huzûr-i te'lîsi'n-nûr-i hümâyûn mu'adelet-makrûnumla bi'l- cümle vüzerâ-i a'zâm ve ulemâ-i fihâm ve ocaklar a'vât ve zâbitâna vesâir ricâl-i devlet-i aliylemde akd-i meclis-i müşârvete olundukda Moskov keferesinin bu misillu hareketi (silik) nakz-i ahdi iş'âr itmekle üzerine varilmek ve şer ve şutûrinden bilâd-i a'yâr te'essî ve tahlîs kılınmak meşrû'olduğına ulemâ-i a'lâm bi'l- ittifâk cevâb virüp ve i'lân olundu. Nusret devâ Hazreti Resûl-i erkem salla'llâhu Te'âlâ aleyhi ve selem in zîr-i sâye-i himâyetlerine dustûr-i ekrem ve müşîr-i müfehham nizâmu'l- âlem nâzim-i menazimu'l-vüzerâ-i a'zâm ve vekîl-i mutlak kavîyüzyılı'l-himem Hasan Paşâ edemâ'llâhu Te'âlâ iclâlehu vezâ'if-i bi't-tedbîr-i iktidârehu ve ikbalehu işbu sene-i mübârekede evvel bahâr hiccesine bi'l- cümle ocaklar ve ağvât-i neferât ve Dergâh-i mü'âllâm gedikleri vesâir umûmen nüvvâb-i askeri ile bi tevfikî Sübhâhehu ve Te'âlâ Der-aliyüzyilemden azîmet ve Moskov keferesinin kahr ve tedmîrine azîmet eylemek emr-i sevâb idüğünü ocak-i ricâl dahi müstahseni görmeleriyle Moskov keferesinin kahr ve i'dâmları esbâbına teşebbüs ve tedârigân kavî i'dâdına temessük olunub vezîr-i a'zâm müşârun ileyh sancakağ-ı şerîf ve cümel ocaklar ve neferât ve ecnâs-ı tevâif-i askeri-i sâire ile akâllet-i ferîka çehâr ve kazâ ve i'dâ-i kelimâtu'llâhi aleyih için dua ve fâtiha olub müste'inâyât-i Te'âlâ tarîk-i duhûlinden evvel ordû-yi hümâyûnum Astâne-i aliyemden hareket ve Dâvûd Paşâ uhdesinde nasb-i hayâm nusret ve andan dahi savb-i maksût e sür'at-i mertebeye cezm-i niyet olunmak binâen aleyih hamiyetin nâmûs-i şer'-i Ahmedî ve

gayretdârân-ı dîn-i Muhammedî olan i'bâda mebnî ümenâ ve mukaddesin ve nûr-i dîn ve Devlet-i aliyüzyilemden kazâ ve çehâr eyâletleri vâcibe-i hayât ve lâzimu'l-kazâ mu'tâd olub tevkîri- asker ve tedbîr-i leşker ve nusret-i sâir mühim olmaktan nâşî(silik) havâlinin orta ve sağ ve sol kollarına olan erbâb-i cehd ve güzide-i ihtiyâdın (kesik) nevrûzden evvel Edirne sahrâsına gelub Ordû-yi hümâyûnume mülâki olmaları”...

Osmanlı–Rus savaşı nedeniyle⁶⁶ sefer için Kartal ve Mudanya yolu üzerindeki kazaların kadılarına merkezden gönderilen hüküm ile asker istenilmektedir. Yine savaş için acilen 20 gemi lazım olduğu ve bunların inşası için Gekbuze, Yoros ve Şile ve Akabad taraflarından Hassa korularından zikr olunan kaza ve tevabi'i ahalilerinin marifetiyle kereste ve bal istenilmektedir. Donanma için gerekli olan kerestenin naklinin derhal yapılması istenilmektedir. Devlet, sefere katılmayan cebelülerin ref' olunmaları için de bir ferman yayınlamıştır.

“Anadolu ve Rûmili'inde eşkinici zeamete ve timârlarına mutasarrıf iken alîl ve ihtiyâr olduklarına binâen tekâ'udi cebelu ile mukayed olanlardan mâ'adâ tevâna ve kılıca kâdir nice kimesneler dahi sabî kaydıyla ze'âmet ve timârlara mutasarrıf olub kaydlarımızda sabî işâreti vardur diyü sefere gelmediklerinden dolayı yeni ve sancakları dahi bu makûlelerin haber vermediklerinden bu anadeğin cebelu i'tâsıyla seferder vareset olmalarıyla bu keyfiyetin evlâd-i askeriyenin kanlarına ihtilâl-i nizâm ve teşviş ahvâllerine bais olduğuna binâen Anadolu' da ve Rûmili' nde bu misillu kayıdlarla timâr ve ze'âmete mutasarrıf olanların defterhâne-i âmiremde ve baş muhâsebede olan Kapûdân tetbi' ve iştigâra ve cebelu kayd olunduklarında târîhli fukarâ el-yevm tevânâ iktizâ idenlerin cebeluleri deefi' ve refi' ve ilgâ vesâir neferi zümresine idhâl ile sahîh kuyûdâtı irâde-i aliyüzyileme ta'alluk eylediği cümlesine işa'ât ve ifhâm olmak fermânım ve Anadoluda olanlar iki buçuk ayadeğin ve Rûmili'nde olanlar bir buçuk ayadeğin sancaklarının küşâd iderek kayd.”

Savaş sonucu ahaliye bazı görevler yüklenmiş ama sıkıntı sadece bununla kalmamış, başka sıkıntılar da doğmuştur. Mesela bazı kimseler savaşın getirdiği boşluktan yararlanarak ve savaşı bahane ederek savaşı kanunsuz bir biçimde fırsata

⁶⁶ AŞS, 1/137 *İ'dâ-yi dîn ve devlet-i aliyem olan Moskov keferesinin nakz-i ahd ile hudûd-i islâmiyeye sû-i kastlarından nâşî işbu sene-i mübârekeke üzerlerine sefer-i hümâyûnunm vâcib ve lâzib olub...*

çevirme gayreti içinde hareket etmişlerdir. Bu gibiler “seferliyiz” diyerek halktan zorla ve cebren eşya almışlar, halka adetea zulm etmişlerdir.⁶⁷

“Memâlik-i Mahrûsede vakî’ re’âyâ ve berâya ve bi’l- cümle fukarâ emâneti’llâh olub sefer ve hazerde ve her hâlde zûlm ve ta’addîden nâşî aramış ve şerefiye ve âsâyişleri Ahmed Bey üzerlerine lâzım ve lâbet ve himâyet vesiyânetleri her kese mühim ve vâcib idüğü ve henûz seferden murâd gîr-i düşmandan te’mîn-i bilâd ve ibâd idüğü ve husûsi yeniçeri ocağı Şer’-i garrânın hizmetkârı ve re’âyâ ve fukarânın kol ve kolluk ile himâyet ve siyânetleri olduğı küçük ve büyük bi’l- cümle ahâlî-i islâmın mâ’lûmi iken bu hilâlde sefer-i hümayûnum tahakkukı şuyû’ ve herkes ve ’reyaa ve fukarâsını siyânet olundukda ziyâde himâyet eylemek ve ecnebiye-i zimmetleri iken kasaba-i mezbûrelerde bazı sefer bevâ’l-hûd seyyâh ?seferliyuz diyü envâ’-ı fesâdâne zimmetleri iken kasaba-i mezbûrelerde ve mugâyir-i rızâ-i münîf e harekete gerdân-firâz ve re’âyâ ve fukarâya zûlm ve rencidesâz oldukları sahîhen tarafmıza inhâ ve ihbâr olunmağın bu misillü harekâtlarına aslâ aslâ ve kat’an Rızâ’llâh ve rızâ-i Pâdişâhi ve cevâz olmamağla imdi bu mekûle hilâf-ı rızâ harekâtla vukû’ına sermû rızâ ve cevâz göstermeyub herkesi kendi arzıyla tedârik rü’yet ve fukarâ zümresi min külli’l- vucûh mezâlimden himâyet ve siyânet olunub âsâyişleri olur ise cümle ittifâkıyla ahz ve gayreti- lil gayr kal’a bend olunmalarıçün mahbûsen Astâne-i sa’âdete ihzar ve bu husûse ziyâde ihtimâm ve sarf-i iktidâr eylemek bâbında işbu mektûb tahrîr ve kaydı irsâl olunmuşdur.

Adalar Şer’iye Sicilinde 11 tane adli olay olup toplumsal olaylarla ilgili olarak da belgeler mevcuttur. Bu olaylarla ilgili 8 kayıt söz konusudur.⁶⁸ 50 numaralı belgede İstanbul’a gelen hintayı (buğday) türlü hilelerle çalanlar tespit edilmiş olup padişah fermanı ile bunların te’dibi istenmiştir. İstanbul’dan bakıldığında vilayetlerin başlıca rolü padişahın sarayını, ordularını ve donanmalarını ve payitaht halkını beslemektir. Para, gıda, hammadde ve iş gücü talepleri çok yüksekti ve bunları temin etmek yerel yönetimlerin en önemli yükümlülüklerinden biriydi.⁶⁹ Bu nedenle İstanbul’a gıda sevkiyatı çok önemli bir konu idi.

Yukarıda belirtilen hırsızlık türü olaylar hem devlete hem de Adalar halkına zarar vermekteydi. Zira bilindiğı üzere İstanbul’da eskiden beri buğday sıkıntısı

⁶⁷ AŞS,1/121

⁶⁸ AŞS, 1/ 50, 75, 97, 109, 110, 119,121, 138

⁶⁹ Suraiya Faroqhi, **Yeni Bir Hükümdar Aynası**, İstanbul, Alfa Tarih, 2011, s.279

çekiliyordu. Bundan dolayı o günün şartlarında buğday dışarıdan İstanbul'a geliyordu. Bu tür hırsızlık olayları İstanbul'a buğday akışının yavaş olmasına ve buğday fiyatlarının daha da yüksek olmasına neden oluyordu. Bundan dolayı 50 numaralı belgemizde geçen türden kaçakçılık tipi işler yapıldığında devlet ağır cezalar verebiliyordu. 50 numaralı belgemizde İstanbul'a gelen hintanın (buğday) kaçakçılık ile taşraya sevk edilmeye çalışılmaktadır. Padişah bir fermanla bunun önüne geçilmesini istemektedir.

“Astâne' i sa'âdetümde sâkin ibâdullâhın erzâk-ı yevmiyeleriçün Bahr-i siyâh tarafından tedârik ve isticlâb olunan hintayı hafiyeten kayıklar re'isleri vesâir kimesneler iştirâ ev bir tarikle kayıklara vazı ve ol mahalde nakl eyledikleri tahkiken ve sahîhen ihbâr olunub bu hâlet-i müessefe Astâne-i sa'âdetümde mukim ibâdullâhın maâşlarına ve killet ve zarûret ve fûrûhtine bâ'is olduğundan gayri Astâne'ye gelemeyenden taşraya zahîre naklı evâmîr-i şerîfemde mecmû' iken yollarda zikr ve hîle ile hinta ve zehâyir-i sâirenin taşralara nakl ve fûrûht olunacağına bir dürlü rızâ-yi hümayûnum olmayub bu mel'anete cesâret idenlerin ahz ve te'dîbi ve tahrîr ve tezkiri ehem-i hemâm-i devlet-i aliyemde olmağla ba'de'l-yevm iskelelerinde İslambol'dan varan kayıklara gereği gibi bakub uşâkçı anbârlarından tersâne-i âmirem anbârlarına gelub İslambol hârici olmakdan nâşî fûrûht olunub İslâmbol gümrüğü Emîninden yedlerinde tezkireli olanlardan maada kayıklar derûninden bulunan hintayı ahz ve bir mahal-i mahfûza vaz' ve hıfz ve aşâkçı hintasından gayri hintayı götürenleri eyyen min kâne ahz ve muhkem habs idüp kayıkta zuhûr iden hintanın mikdârını ve re'is ve sâhibesinin isimlerini Der-aliiyem tahrîr i'lâma müsâra'at ve bu bâbda tenfîz-i emr-i şerîfime i'mâz idenlerin bilâ emân haklarından gelinmek....”⁷⁰

Adaların en önemli sorunlarından biri asayiş konusudur. Çünkü etrafı su ile kaplı, karadan uzak Adalar bu anlamda savunmasız durumda idi. Adalara gelen yabnacılar halkı rahatsız etmekte, emeklerine zarar vermekteydi. Örneğin şu 1181/.....75 numaralı sicilde Üsküdar'a bağlı Adalar nahiyesine tabi Büyükadada efrenci taifesinden bazıları ahaliye zarar vermişler, bağ ve tarlaları bozmuşlar, boşa fişeng atarak ahaliyi rahatsız etmişlerdir.⁷¹ Bunun haricindeEşkıyalık türü olaylar

⁷⁰ AŞS, 1/ 50

⁷¹ AŞS,1/75

ise sicilimize yansıyan şekli ile Adalar halkına zarar verip tarım alanlarının bozulmasına sebep oluyorlardı.⁷²

⁷² AŞS, 1/75

SONUÇ

Adalar, tarihsel süreç içerisinde Bizans dönemine kadar uzanan eski, fakat küçük bir yerleşim alanıdır. Etrafının denizlerle çevrili olması, İstanbul'a yakınlığı nedeni ile tarihi bakımdan İstanbul tarihiyle benzerlik gösterir. İstanbul pek çok millet için cazibe alanı olmuş ve bundan dolayıdır ki tarihsel süreç içerisinde pek çok istila ve işgallerle karşı karşıya kalmıştır. Yukarıda açıkladığımız nedenlerden dolayı da Adalar'da bu işgallerden nasibini almış ve en çok zarar gören yerler arasında yerini almıştır.

Adalar, daha çok Bizans döneminde ismini duyurmuştur. Bizans öncesi devirlere ait çok az bilgi bulunmaktadır. Bizans Döneminde ise daha çok sürgün yeri olarak kullanılmıştır. Arap işgalleri sırasında Arap ordularının saldırılarında Adalar önemli roller oynamış ve daha çok orduların ikmal merkezleri olarak kullanılmıştır. Adalar 1412 yılında Türklerle tanışmış ve 1412 Musa Çelebi Bizans donanması ile Yassıada da savaşmıştır. Baltaoğlu Süleyman Bey 12 Nisan 1453 yılında Büyüka'da olarak Adalar'ı Türk Hakimiyetine almıştır. Türk hakimiyetine girdikten sonra Adalarda çok kültürlü bir mozaik meydana gelmiş Osmanlı İmparatorluğunda ki farklı milletlerin küçük bir özetini oluşturmuştur.

Adalar XVIII. Yüzyılda Üsküdar'a bağlı bir nahiye olarak Osmanlı idari teşkilatı içerisinde yerini almıştır. Adalar bu dönemde pek çok Osmanlı yerleşim yerinden farklı olarak gayrimüslimlerin müslümanlardan fazla olduğu bir yerleşim alanıdır. Bundan dolayıdır ki sicil kayıtlarının çoğunda muhatap gayrimüslimdir. Gayrimüslimlerin ırklarının sicillerde belirtilmemesi orada yaşayanların kimliğini belirtmek bakımından zorluk meydana getirmektedir. 1 numaralı Şeri'ye sicilinde böyle bir çalışma isimlerden yola çıkılarak ancak yapılabilir.

Adalar 1 numaralı Şeri'ye Sicilinin 6 yıllık bir süreci kapsamı (M.1765-1771) ve buna karşılık sadece 176 kayıt bulunması ve bunların nda çoğunun satış, veraset gibi kayıtlardan oluşması bir kısmının da merkezden gelen fermanlar buyuruldulardan vs. meydana gelmesi o dönemde Adalarda nüfusun kalabalık olmadığı sonucunu doğurmaktadır.

Adalar 1 numaralı Şeri'ye sicilinde dini ve sosyal amaçlı kamusal alanların isimlerine ve kayıtlarına rastlanmamaktadır.

Yerleşim alanı (mekân) kullanımı bakımından Adalar'da Müslümanların ve gayrimüslimlerin bir arada yaşadıkları görülür. Gayrimüslimlerin büyük çoğunluğunu isimlerden yola çıkarak Rumların ve Ermenilerin oluşturduğunu söyleyebiliriz. Yukarıda belirttiğimiz gibi bu dönemde gayrimüslimler Müslümanlardan nüfus olarak çok olmalarına rağmen Müslümanlara veya gayrimüslimlere ait mahalle isimlerine veya böyle mahallelerin olduğuna dair herhangi bir kayıta sicilimizde rastlayamıyoruz. Gayrimüslim ve müslim ilişkileri bakımından sadece 75 numaralı numaralı belgede birkaç seneden beri Osmanlıda yabancı anlamına gelen “Efrenci”taifesinin kargaşa çıkardıklarını görmekteyiz. Bundan başka herhangi bir belgede Müslüman ve gayrimüslim ilişkilerine zarar verecek herhangi bir kayda rastlayamıyoruz.

Adalar mahkemesi 1 numaralı Şeri'ye sicili XVIII. Yüzyılda Adalar'ın özellikle sosyal, kültürel ve ekonomik yapısını yansıtmaya bakımından önemli bilgiler içermektedir. Sicilimizde Adalar'ın ekonomik, sosyal ve kültürel yapısına ışık tutacak pek çok kayıt mevcuttur. Sicilimizde o dönemde Adalar Şeri'ye Mahkemesinin daha çok noterlik görevi gördüğü görülmektedir. Çünkü sicilimizde 53 tane satış ve verasetle ilgili kayıt bulunmaktadır. Bu kayıtların çoğu dava nitelikli olmayıp belgeleme niteliklidir. Veraset ve satış ile ilgili davalarda gayrimüslimlerin Müslümanlardan daha çok Şeri' Mahkemeye başvurduğunu görmekteyiz. Bunun nedeni; veraset ile ilgili davalarda İslam Hukuku'nun kadına da hak vermesi, satış ile ilgili belgelerde ise daha çok satış veya alış verişin belgelenmek istenmesidir. Şeri'ye sicilimizde dikkatimizi çeken bir diğer konu da yapılan satışların genelde aynı dine mensup kişiler arasında yapılmasıdır. Bir çok belge de bu tür alış verişler ya Müslümanlar arasında olmuş veya gayrimüslimler arasında olmuştur.

Ekonomik faaliyet olarak da Adalar'da insanların, daha çok insanların zaruri ihtiyaçlarını gidermeye yönelik olan dükkancılık, nalbentlik, nalburculuk, değirmencilik, çobanlık,, kayıkçılık, kerestecilik, hancılık, hamallık, berberlik, aşçılık, dikicilik, helvacılık, fırıncılık gibi meslek dalları ile uğraştığını görmekteyiz. Esnaf ve tüccar gibi meslek dallarının kayıtlarda olmaması Adalar Halkı'nın genel olarak pek zengin olmadığını orta halli olduklarını düşündürmektedir. Ayrıca incelediğimiz bazı kayıtlarda evlerin altında ahır olduğunu görmekteyiz evlerin altında ahırın olması Adalar Halkının yukarıda saydığımız meslekler dışında hayvancılık yaptığını göstermektedir ancak yapılan

hayvancılığının mahiyetinin ne olduğunu maalesef 1 numaralı şeri'ye sicilimizden çıkaramıyoruz. Çünkü Adalar Halkının geçim veya tüccarlık amacıyla hayvancılık yaptığını düşündürecek herhangi bir kayda rastlamamaktayız. Sadece ahırdan bahsetmesi halkın sadece kendi ihtiyacı için hayvan besledikleri fikrini güçlendirmektedir.

Adalar Halkı tarımsal faaliyet olarak meyvecilik ve bostancılıkla uğraşmaktadır. Meyve bahçelerinin küçük ev bahçeleri şeklinde olmaması ve satışa konu olacak kadar büyük olması ayrıca İstanbul'un kendi meyve ihtiyacının karşılayamadığını, İstanbul'da meyvenin çok pahalı olduğunu düşündüğümüzde Adalar Halkının meyveciliği kendi ihtiyacı için değil de ticaret için yaptığı sonucuna varabiliriz.

İncelediğimiz Şeri'ye Sicilinde Adalar Halkı'nın sahip olduğu ev tipleri ve yapıları hakkında bilgi sahibi olmak mümkündür. Buna göre Adalar'da içinde yaşanılan ev tipleri daha çok fevkani dediğimiz çok katlı evlerden meydana gelmekte ve aşağı yukarı her evin altında ahır bulunmaktadır ve genelde evler bahçelidir.

KAYNAKÇA

- ABACI, Nurcan, **Bursa Şehrinde Osmanlı hukukunun Uygulanması (17.yy)**, Ankara, Kültür Bakanlığı Yayınları, 2001
- AHISKALI, Recep “Muhzır” **T.D.V.İslam Ansiklopedisi**” İstanbul, 2006, C.31, s.85
- AKGÜNDÜZ, Ahmet **Bilinmeyen Osmanlı**, İstanbul, OSAV, 2000
- AKGÜNDÜZ, Ahmet, **İslam Hukukunda Ve Osmanlı Tatbikatında Vakıf Müessesesi**, Ankara, TTK Yayınları, 1988
- AKIN, Nur **XIX. Yüzyılın İkinci Yarısında Galata Ve Pera**, İstanbul, Literatür Yayınları, 1999
- Aktan, Hamza “Miras” **T.D.V İslam Ansiklopedisi**, İstanbul, 2005, C.30, s. 144, 145
- AKYÜZ, Jülide **Ankara'nın Bütüncül Tarihi Çerçevesinde XVIII. Yüzyılda Ankara**, (Doktora Tezi) Ankara 1997
- AKYÜZ ORAT, Jülide, **Evlenme Sözleşmesinin Önemli Bir Ögesi Olan “Mehir” Hakkında Düşünceler**, Ankara, Ankara Üniversitesi Basım Evi, 2005
- ATAR, Fahrettin, “Mahkeme,” **T.D.V. İslam Ansiklopedisi**, Ankara 2003, c.27, s.338
- AYDIN, M.Akif, **İlmihal II**, Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, ,2006
- AYDIN, M. Akif “Osmanlı Devleti’nde Mahkeme,” **T.D.V İslam Ansiklopedisi**, Ankara, 2003, C.27, s.343-344
- BAYINDIR, Abdülaziz, **İslam Muhakeme Hukuku**, İstanbul, İslami İlimler Araştırma Vakfı Yayınları”, 1986,
- BEHRAMOĞLU, Ataol, **Benim Prens Adalarım**, İstanbul, Heyamola, 2009
- BROCKERMAN, Carl, **İslam Ulusları Ve Devletleri Tarihi**, Ankara, TTK, 1992,
- BİLGİÇ, Nesrin, **Antakya Beylan (Belen) 67 Numaralı Şeriye Sicili** (yüksek lisans Tezi), Kars, 2009
- CİN, Halil, **Türk Hukuk Tarihi**, İstanbul, Osmanlı Araştırmaları Vakfı,1995
- DEMİR, Abdullah, **Karınca Hakkını Arayınca**, İstanbul, Yitik Hazine Yayınları, 2012
- DÖNDÜREN, Hamdi **Delilleriyle Ticaret ve İktisat İlmihali**, İstanbul, Erkam yayınları, 1993

- ERŞAN, Metin “Kafkasya’da Son Türk Zaferleri”,**Türkler**, Ankara, Yeni Türkiye Yayınları, 2002, C. 13, s. 341
- EVLİYA Çelebi, **Evlıya Çelebi Seyahatnamesi**, İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, 2003
- FARAOQHİ, Suraiya, **Osmanlı’da Kentler Ve Kentliler**, İstanbul, Türk Tarih Vakfı Yayınları, 2004
- FAROQHİ, Suraiya, **Yeni Bir Hükümdar Aynası**, İstanbul, Alfa Tarih, 2011
- GRELOT, Josephus, **İstanbul Seyahatnamesi**, İstanbul 1998, Pera Turizm
- HALAÇOĞLU, Yusuf “Klasik Dönemde Osmanlı Devlet Teşkilatı” **Türkler**, Ankara, Yeni Türkiye Yayınları, 2002
- HARPUTLU, Cüneyt **Osmanlı Sultanları**, İstanbul, Bab-ı Ali Yayıncılık, 2011,
- İHSANOĞLU, Ekmeleddin, **Osmanlı Devleti Ve Medeniyet Tarihi**, İstanbul, İslam, Tarih, Sanat Ve Kültür Araştırma Merkezi(ırcıca yayınları), 1994-1998, c.1
- İNALCIK, Halil, **Devlet-i Aliye**, İstanbul, Yapı Kredi Kültür Yayınları, 2009
- İNALCIK, Halil “İstanbul,” **T.D.V. İslam Ansiklopedisi, İstanbul**, 2006, C. 23
- İPŞİRLİ, Mehmet “Naib”, **T.D.V. İslam Ansiklopedisi**, Diyanet Yayınları, İstanbul, 2006, C.32
- KARA, Adem, **19. Yüzyılda Bir Osmanlı Şehri Antakya**, İstanbul, Kültür Sanat Yayıncılık, 2005
- KARAKÖSE, Hasan, **Ortaçağ Tarihi Ve Uygarlığı**, Ankara, Nobel Yayın Dağıtım, 2006
- KÖMÜRCÜYAN, Eremya Çelebi, **İstanbul Tarihi**, İstanbul, Kurtulmuş Basımevi, 1952
- LEVÇENKO, M.V, **Kuruluşundan Yıkılışına Kadar Bizans Tarihi**, İstanbul, Özne Yayınları, 1999
- MANTRAN, Robert, **17.yy ın İkinci Yarısında İstanbul**, Ankara, TTK,1990,
- ORHAN, Mehmet, **Resimli İstanbul Tarihi**, İstanbul, İnkılap Yayınları, 2003, s. 256
- OSTROGORSKY, Georg, **Bizans Devleti Tarihi**, Ankara, TTK, 1999
- ÖZCAN, Abdülkadir “çuhadar,” **T.D.V İslam Ansiklopedisi**, İstanbul, 1993, c.8, s. 381
- ÖZEL, Ahmet “Müste’men,” **T.D.V. İslam Ansiklopedisi**, İstanbul 2006, c.32, s. 140-141

- ÖZKAYA, Yücel “XVII Yüzyılda Taşra Yönetimine Genel Bir Bakış” **Türkler**, Ankara, Yeni Türkiye Yayınları, 2002, c.8, s.703
- ÖZTÜRK, Temel, “Osmanlılarda Narh Sistemi” **Türkler**, Ankara, Yeni Türkiye Yayınları, 2002, C.10, s.861-871
- PARLATIR, İsmail, **Osmanlı Türkçesi Sözlüğü**, Ankara, Yargı Yayınları, 2000
- SCHLUMBERGER, Gustave, **İstanbul Adaları**, İstanbul, Kesit Yayınları, 2006
- TABAKOĞLU, Ahmet “Yenileşme Dönemi Osmanlı Ekonomisi,” **Türkler**, Ankara, Yeni Türkiye Yayınları, 2002, C.14, s.365-421
- TAŞ, Mahir, **H.1326 Tarihli Kırşehir Şeriye Sicili**, (Y. Lisans tezi),Kars, 2007
- TURAN, Ahmet Nezih, **Tarih El Kitabı**, Ankara, Grafiker Yayınları, 2006,
- TUNÇAY, Mete “Siyasal Tarih 1950-1960,” **Türkiye Tarihi**, İstanbul, Cem Yayınevi, 1997, c.IV
- TURAN, Refik, **Atatürk İlke Ve İnkılap Tarihi**, Ankara, Okutman Yayınları, 2009
- UÇAROL, Rifat, **Siyasi Tarih**, İstanbul, Der Yayınları, 2006
- YAĞAR, Hasan, “Osmanlı Polis Teşkilatı Ve Yenileşme Süreci” **Türkler**, Ankara, Yeni Türkiye Yayınları, 2002, c.XIII, s.634
- YAZIR, Elmalılı Hamdi, **Kur’an-ı Kerim Ve Yüce Meali**, İstanbul, Ravza Yayınları, 2010
- YEĞİN, Abdullah, **İslami İlmî Felsefi Lügat**, İstanbul, Hizmet vakfı Yayınları, 2008
- YILDIZ, Hakkı Dursun, **Doğuştan Günümüze İslam Tarihi**, İstanbul, Çağ Yayınları, 1993, c.3
- YÜCEL, Ali, “XVII Yüzyılda Taşra Yönetimine Genel Bir Bakış” **Türkler**, Ankara, Yeni Türkiye Yayınları, 2002, c.XIII, s. 70

EKLER

1 NUMARALI ADALAR ŞER'İYE SİCİLİNİN TRANSKRİPSİYONU

numara 1

Mûcebince âmel oluna deyü

İyd-i adhânın altıncı günü pencşembe günü âtiyen çâyıra götürdi?

numara 2

Kasâb ve Muhâsebe çukâdârı Mermeço? nâm kassâba kefil olub ekser mahalleliye gerek guuşte bir zarar isâbet ider ise benden suâl olunur vucûh ile kifil oldum diyü huzûr-i şer'e ikrâr ve i'tirâfına binâen işbu [binâen işbu]kayd olunur. Bundan akdem hâlik olan İstiban veledi Kirkor veledi Panos zimmînin verâseti zeyl-i defterde olan zimmiyân (silik) halik-i mersûmun ez defter-i hârici zuhûr iden eşyâ ve nukûdi defteridir ki hallî kadr-i husûsuhum tevzî' ve taksîm olundu. Deyü hurrire fî'l- yevmu's- salis aşere min şehr-i cemâziye'l- evveli li sene seb'î ve semânin ve mieteyn ve elf

Baygîr aded 6 beher fiyâtı 200

Meblağ 144012 yalnız bin iki yüz otuz beşdir

Der zimmet-i vâsî-i mesfûr meblağ 60000 yalnız beş yüz

Guruşdur.

Cem'an yekûn meblağ 204012 yalnız bir yedi yüz guruşluk akçeden

Lil taksîm beyne'l- verese

Hisseti'l- zevci'l- mesfûr meblağ 22668

Hisetil ebi'l- mesfûr meblağ 30224

Hisseti'l- ümmü'l- mesfûr meblağ 30224

Hisseti'l- binti'l- merkûm meblağ 30224

Hisseti'l- binti'l- ehadi meblağ 30224

Hisseti'l- binti'l- merkûme meblağ 30224

Hisseti'l- binti'l- mersûme meblağ 30224

Mühürler

Cülûs-i Sultân Mustafâ Hân ibni'l- Sultân Abdülhamîd Hân

Sene 1222 min şehri-rebi' u'l- evvel yevm-i Cuma fî 22

144-12

Mühür ve tuğralar ve sahh

22668

30224

30224

30224

30224

30224

30224

304012

060000

264012

304012

144012

numara 3

Devletlü inâyetlü merhametlü Efendim Sultânım Hazretleri der-devlet ebedî ile sâğ olsun arz-ı hâl kullarıdır ki bu kulları Sivas sâkinlerinden olup bazı maslahat ile Der-aliyye'ye;

Bismillahi 'r-rahmani 'r-rahim El-hamdu li'llâhi'llezî ahkemu's-şer'îl-kayyûm bi'l- kalem nizâmu'l- âlem yektebu's-sukûki't-tescilât beyne'l- ümem ve's-selevatu ve's- selâm Alâ min ba'ise rahmetu'llâhi'l-âlemîn bi'l- âlem ve'l- hükm ve alâ alihi ve ashâbihi ellezîne aşâ'û cerâyidi's-şer'îl-azîm Beyne'l- Arab ve'l- Aceb ve ba'dehu fehrendi cerîdetu't-tahzet lil vekâyî'i's-şer'îye ve'l- umûri'l-mer'îye Mine'l-kazâ ve'l- hükkâm fî zemîni Kerîm zâde Mehmed Azîz bin Mehmed SâdıkEl-müvellâ-i hilâfete be nâhiye-i Adalar ufiye anhuma Bismillahi 'r-rahmani 'r-rahim Yâ Fettâh Yâ Rezzâk Yâ Alîm Yâ Rahîm Yâ Allâh

Kâmyâb İzz simât şeri'at nisâb Mevlânâ Kerîm zâde Mehmed Azîz Efendi:

Ba'de't- tahiyetu'l-vafiye inhâ olunur ki havza-i hükûmetimiz olan Üsküdar nevâhisinden Adalar nâhiyesinin umûr-i şer'îyesi işbu sene-i seb'î ve seb'in ve mieteyn ve elf şerh-i zi'l-ka'desi gurrelerinden zabt eylediğ üzre menziline tefvîz olunmuşdur gerekidir ki nâhiye-i merkûme gurre-i mezbûrden zabt eyleyub beyne'l-ahâlî icrâ-yi ahkâm-i şer'îye ve tenfiz-i evâmir-i aliyye iyleyesiz ve kismet-i askeriyesi dahi tarafımıza ihâle olunmağla vâkı' olan mevtâ-yi askeriyenin muhalledâtını tahrîr ve beyne'l- verese bi'l- farîzati's- şer'îye tevzî' ve taksîm eyleyub cadde-i şer'î kavvîmden sermû inhirâf buyurmayasız ve's-selâm

El-fakîr Velîyüddîn el-Kâdî be Üsküdar

numara 4

Medine-i Üsküdar'a muzâfe Adalar nâhiyesine tâbî' Kartal? Kasabasında mütemekkin işbu râfi 'i'r-rakîm Agob veledi Kameri zimmî meclis-i şer'î hatîrde takrîr-i kelâm ve ta'bîr ani'l- merâm idüp yine kasaba-i mezbûrede vâkı' ve mutavattin Hamâmcı oğlu Acı Koruk veledi Dervîş zimmînin yedinde mülki olup arâzî-i mîrî ze'âmet toprağında Kavak nâm mevki'de kâin taht-i icâresinde olan havân bostânında ücret-i mâ'lûme ile hizmetinde istihdâm iden fi'l- asl vilâyet-i Anadolu'da vâkı' Hekimhân'nın ahâlîsinden Hamza Beşe ibni Abdullâh nâm

kimesne târîh-i kitâbdan vaktu'l-hayrın zikr olunan bostânın kuyusundan mu'tâd üzre su çeker iken bi- emri'llâhi te'âlâ âsate ta'bîr olunur dirahht üçünda kördâl kamâsı basâmak ağacına isâbet ve şikest olub mezbûr Hamza Beşe düşüp mezkûr kuyuda gark ve fevt olmağla taraf-ı şer'den üzerine varilub keşf ve tahrîr olunmak matlûbumdur didikde kıbel-i şer'den Mevlânâ Ahmed Efendi ibni Hasan irsâl olunub ol dahi zeyl-i vesîkada muharreru'l- esâmî-i müslimîn ile mahal-i mezkûre varub mağrûk-i mezbûrûn cesedi mezkûr kuyudan ihrâc-ı nâzır olundukda eser-i cerhden ve hankdan nesnesi olmayub ahvâli muharrer üzre garken fevt olduğu ba'de'l- mu'âyene ve'l- müşâhede Mevlânâ-i mezbûr mahallinde ketb ve keşf ve tahrîr ba'dehu ta'yîn olunan es-Seyyid Eyyûb ibni es-Seyyid Hasan ile mahal-i şer'e gelub alâ vukû'a inhâ ve takrîr eylemeleri mâ vak'a bi't- taleb ketb olundu.

Fî'l- yevmu's- sâni aşere Fî şehri zi'l-hicce'i ş-şerîfe li sene seb'i ve semânin ve mieteyen ve elf

Şuhûdu'l-hâl

Tahtu'y-mîrî Abdülkerîm es Hüseyin ibni Mustafâ

İmâm Ömer Efendi

Kayseriyeli Mehmed Ağâ

Serdâr Mehmed Ağâ bin Ali

Sarı Ali bin Ahmed

Koruci Osmân Beşe

Çukâdâr Ağâ

numara 5

Vech-i tahrîr mevrûd oldur ki:

Üsküdar kazâsna tâbi' Adalar nâhiyesinde bâ berât-i şerîf-i âlîşân mutasarrıf olduğum Koru karyesi nâm karye ve Müşîri ve Boğaz kesen kal'ası müstafızlığı timârının işbu bin yüz yetmiş yedi senesi mardı ibtidâsından sene-i mezbûr Şa'bânı gâyetine gelince dâire-i temessük kıdvetu'l- emâsil ve'l- akrân Hüseyin Ağâ zîde

izzuhuye yüz kırk guruş deruhde ve ilzâm olunum beldel-i iltizâ olan meblağ-ı mezsuri Ağâ-yi mûmâ ileyh taraflarından taramıza edâ ve teslîm ve temaen ahz ve kabz olunmakla işbu temessük verilde gerekdur ki:

Timâr-i mezbûrden sene-i mezburden hâsıl olan eş'âr-i şer'îye ve rüsûm-i örfiye ve nısf-ı tâpû-yi resmiyesi ve resm-i arûsâne ve sâir rüsûmât-i sâireyi hazîne vekîli mîrîye ise Ağâ-yi mûmâ ileyh dahi ahz ve kabz ve zabt ve Rabt idüp tarafımızdan ve taraf-ı âherden hiç ferd-i âhar mâni' ve müdâhele olmayalar.

(...) kal'ası mustahfizi İsmâîl Bende

numara 6

Medine-i Üsküdar'a muzâfe Adalar nâhiyesine tâbi' Kartal kasabasında sâkin Pehlivan Mustafâ ibni Ömer meclis-i şer'-i hatirde mahmiye-i İstanbul' da sâkin Çömlekçi işbu bâ'isu'l- vesîka Ali ibni Ömer mahzarında matbû'a ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp akd-i âti'l- zikrin sudûrine değin yedimde mülküm olub ze'âmet toprağında Çözler nâm mevkî'de vâkî' bir tarafı- Ali beş bâğı ve bir tarafı Berber Mustafa bâğı ve bir tarafı es-Seyyid Hüseyin bâğı ve bir tarafı el-Hâcc musatafa vereseşi tarlası ve tarîk-i âmme ile mahdûd dört bin dört yüz kırk sekiz buçuk kürümi mülki bir kıt'a vişne eşcârı hâvîye ve kavun bâğçeleri tarafından icâb ve kabûli hâvî şurût-i müfsideden ârif bey' -i bâti sahîh-i şer'î ile müşteri-i mezbûre beher şehir cumû'ı onar akçeden cem'an kırk dört bin dört yüz seksen akçeye bey' ve teslîm ve temlîk eylediğimde ol dahi ber vech-i muharre iştirâ ve tesellum ve temellük ve kabz ve kabûl eylediğinden sonra semeni olan meblağ-ı mezkur kırk dört bin dört yüz seksen akçeyi müşteri-i mezbûr yedinden bi't- temâm ve'l- kemâl ahz ve kabz eyleyup fimâ ba'd ma'ru'z- zikr bâ'is ve vicâhen mine'l- vucûh ve sebeben mine'l- esbâb benim kat'an alâka ve medhalim kalmayup müşteri-i mezbûr es-Seyyid Ali' nin mülk-i müşterasi ve hakk-ı sarıhı olmuşdur. Keyfemâ yeşâ ve yahtâr mutasarruf olsun didikde gıbbe't- tasdîkî's- şer'î mâ vak'a bi't- taleb ketb olundu. Fî 14 muharrem sene 178

Şuhûdu'l-hâl

Helvacı İbrâhîm Ağâ

El-Hâcc Mehdî el-Hâcc Mustafâ

Hüseyin Beşe Ermûvî

Kalangoz Ali Beşe

Es-Seyyid Ali bin Yûsûf

Mollâ Haydâr el-Hâcc Musatafa

Na'lbend Zekerriyâ Rahmî

Na'lbend vili bin mahmza

Ahmed Efendi zâde Hasan

numara 7

Medine-i Üsküdar' a muzâfe Adalar nâhiyesine tâbî' ve Dolaroba nâm karyede sâkin Halil beşe ibni Ahmed meclis-i şer'-i hatirde kaynı işbu bâ'isu'l-vesîka Ahmed Beşe ibni Abdullâh nâm kimesne mahzarında bi tav'î ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp akd-i câyi'l- zikrın vukû'ına değil yedimde mûkl ve hakkım olub karye-i mezbûrede vâkı' bir tarafı vakf-ı arsa ve bir tarafı benim anbârım ve bâğçem ve bir tarafı tarîk-i âmme ile mahdûd fevkânî üç bâb oda ve bir sofa ve kenîf ve tahtında ahur ve fırın ve sâye bend ve benim anbârım tarafından iki buçuk zirâ' yukaru havluyı müştemil mülk-i menzilimi amelu't-tevâbî' ve'l- levâhık ve kâfetu'l-hukûk ve'l- murâfık tarafından ahz ve kabûli hâvî şurût-i müfsideden ârî bey'-i bâti sahîh-i şer'î ile sened-i mezbûre iki yüz elli guruşe bey' ve teslim ve temlik eylediği ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve tesellüm ve temelluk ve tesellum ve kabûl eyledikten sonra semen-i mezbûre meblağ-ı mezkûr iki yüz elli guruşun mutâlebesine müte'allik âmme-i da'vâdan kayyum müşteri-i mezbûr Ahmed Beşe' nin zimmetini ibrâ-i âmme kat'u'l-nizâ'ide ibrâ ve iskât eyledim fimâ ba'd sâlifuz- zikr menzilde vicâhen mine'l- vucûh ve sebeben mine'l- esbâb kat'an ve kâtîben benim aslâ medhalim ve alâkam kalmayub kaynım müşteri-i mezbûr Ahmed Beşe' nni mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sırfi olmuştur keyfemâ yeşâ ve yahtâr mutasarrıf olsun didikde gıbbe't- tasdîki's- şer'î mâ vak'a bi't- taleb ketb olundı.

Tahiren fi'l- yevmu't- tâsî' ve'l- işrîn min şehr-i rebî'u'l- evveli li sene semân ve seb'ine ve mieteyn ve elf.

Şuhûdu'l-hâl

Küçük Mehmed Beşe

Ömer Usta Kurd

Hasan Beşe oğlu İbrâhîm Beşe

Ahmed Beşe ibni Süleymân

İbrâhîm Beşe ibni Müderrisîn

Kalyonci Mehmed Beşe bin Sâlih

Sedâr Mehmed Ağâ bin Ali

El-Hâcc Süleymân

Mehmed Serdâr el-Hâcc Ahmed

Amed Efendi ibn Hüseyin

numara 8

(ÇIKMAMIŞ)ve (boş) ve mefâhiru'l-kuzât ve'l-ekârim ma'denu'l-fezâil ve'l- ekâlim kuzât ve nüvvâb zîde fezâiluhum ve mefâhiru'l- emâcid ve'l- a'yân bi't- tahrîr zâbitânları zîde mecduhum ve mefâhiru'l- emâsil ve'l- akrân mütesellimler ve alâybeyleri vesâir bi'l- cümle zâbitân zîde kadruhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olacak mâ'lûm ola ki:

Memâlik-i mahrûsemde leyl u nehârda müteselsilen olan ibâdullâhın umûr-i husûsleri vaz'-i kadîmesi üzre rü'yet ve icrâi- ahkâm-i şerîfe olarak zu'efâ ve fukarâ zîr-i cenâh bir (...) Hoş hâl olmak üzre her kazaya Der-sa'âdet'ümde birer Kâdî veyâhûd birer nâib nasb ve irsâl ve ecnâs-i askeri tâifesini zabtına ve umûr-i lâzîmelerini görmeğe me'zûn kadimi üzre ve ocakları tarafında zâbitân ta'yîn ve bu vecih ile umûr-i reaya ve askeri biri birinde mümâna'at müstesnâ olduğına binâen asâkir ve re'âyânın hukûk-i dâire olan husûslerini sâkin oldukları kazâ hâkimi görmeğe me'mûr ve asâkir tâifesinin umûr-i şer'îyeye dâir olmayan husûslarının nizâmı ve mahlûlatının Der-sa'âdet'üme i'lâmı ancak zâbitânlarına maksûr ve

zâbitân dahi ancak kendülere mahsûs olan neferâtının umûr-i husûslerine rü'yet ve nizâmlarını ve te'dîblerini tahrîre mecrûr olmadıkları kâbaileri Kadîme-i ODevlet-i Aliyyemizde olub hitâm-i şer'-i şerîfi olanlarını tevcîhi kendüye i'lânının mahsûs olan cihâddan mâ'adâ kazâ-i aharda olanlara da'vânın bilâ emr-i şerîf isti'mâğında ve asâkiri kullarımın umûri şer'iyeden gayri olan nizâmlarının ve mahlûlâtlarının i'lâmların ve zâbitân dahi âharlarını havza-i zâbitlerinde olan fukarânın umûri nizâmlarının tahrîrinde ve sâbık alây beyleri ze'âmet ve timâri arzında memnû' ve mehcûrler iken Anadolu' nun sağ kolunda vâkı' kazâlar kâdîları ve nâibleri ziyâde akçe ihtilâs iylemek tamî'i ile hâkim oldukları kazâların umûr-i şer'îyesine ve kendülere mahsûs olan cihânın arzına kanâ'at eylemeyub âhar kazâda sâkin olan a'yân-i vilâyeti ve re'âyâ ve kocabaşlarla istinâd-ı madde olduklarında bilâ tehârrî hâiz-i me'mûriyetleri muhâlif ifk ve iftirâya mutazammen hilâf-i şer'-i şerîf tahrîr ve tedkîk olunmalarının iştirâyedlerine i'lâmları ve kezâlik hüsn-i hâl üzre sû-yi hâllerini ve müfsid olanlarını hey'et-i hâllerini mu'ayyen ve ef'âlin hilâfına kâğıdlar virilub ve sâbık alây beyleri dahi fuzûli timâr ve ze'âmet için arzlar virüp iştirâ dahi yedlerine virilen i'lâmları tenkîz sevdâsıyla ibâdullâhın bi kusûr ve mağdûr olmaların a ve râyete nizâm ve memleketine ihtilâli ve harâbiyete ve fukâra ra'iyetine meşûşu'l-hâl olmalarına bâ'is bir hâlet ve bu harekât-i şena'etde gayr-i serhedât-i mehâlislerine me'mûr zâbitân ve ağvâtda birbir kuvvet olmakda mahlûl olan Ağâlığı ve evliye-i vilâyet-i arziye ve fukârât mahlûl Ağâları ve timâr ve ze'âmet mahlûli alây tekâlifleri arzları ile ne vecihle olunagelmiş iken bilâ me'mûriye zeylen fermân kaziyât ve kabûli bu husûse dahi müdâhele ve mugâyir bir tavr-i kadîm arz vermeğe cesâret ve tevâbik-i askeriyenin zâbitâni dahi zâbitânlarına me'mûr olmadıkları fukarânın umûrlerine müdâhele ve vazîfeleri olmayan umûr-i arz i'tâ ile kâil-i mer'îye-i kadîmiyenin ihtilâline ba'id oldukları bu hallerde kesret üzre tevâriyet iden i'dâmlardan âmed şod idenlerini ihbârlarında mâ'lûm-i hümâyûnum olub bu mefâyinden def' ve ref'i esbâba teşebbüs sebebi olunarak üslûb-i kadîmi üzre taht-i zâbite-i müstedimeye idhâl ve râbita olunmak emri mühîm ve vâcibu'l-müte'ayyen idi işbu emr-i şerîf-i vâcibu'l- imtisâle kâfe-i hükkâm ve zâbitân mevâliyelerine ba'de'l- kurâ ve'l- inşâ cümle mehâkim sicilât sebt ve kurâ mazmûn-i münîfi üzre ba'de'l- yevm her kadi ve nâib künde hâkim olduğu kazânın dâhilinde vâkı' havak ve evkâf ve ze'âmet ve timâr ve karyeleri re'âyâsı ve ahâlîlerini umûr-i şer'îyesi zâbitleri ma'rifetiyle Hakk-ı adl üzre görülerek vukû'iyeleri kendu arzlarına mahsûs olan cihât-i sulhiyetini i'lâm iderek icrâ-yi ahkâm-i şer'îyeye ve ihyâ-yi kavânîni

münîfine mübâderet idüp tâm'-ı hâmma ve celb-i emvâli maslahatıyla bilâ fermân ahar kazânın umûrini görkele ve âhar kazlarda sâkin ehl-i İslâm ve re'âyâ haklarında i'lâm virmeğe kazâlarında ve mahlûl ve rûşen yerlu ağalığını ve ze'âmet ve timârları ve yerlu neferâtı esâmisini i'lâm eylemekde ve ashâb-i ağrâzın efken ve bühtânlarına mebnî hüsn-i sîret üzre olanlarını savb-i hâllerini ve şekâvet üzre olanlarını hüsn-i evsâfını hilâf-ı vâkı' tahrîrinde ve levâik-ı askeriyenin zâbitânı dahi kendülere mahsûs olan neferâtı tâlibiyle me'mûr olmadığı âharin fukarânı umûrine müdâhelede ve vazîfeleri olmamyan husûs-i tahrîrde ve sâbık alâybeyleri dahi me'mûr olmadıkları ze'âmet ve timâra arz vermekde ve memleketi ihtilâle ilkâ eylemekde cümleliz ziyâde hazer ve ittikâ eyleyesiz şöyle ki istid'â mebnin matlûb-i hümâyûnun olan nizâm-i merkûm mugayir bundan sonra siz ki Kâdîlar ve nâiblersiz kâğıdleriniz hâzır eylemek ve siz ki zâbitânsız neferatınızdan gayri âhar zâbiti umûr-i nizâmiye müdâheleniz istimâ' olunmak lâzım gelur ise öZR-i cevâbınız isgâ ve gayretiniz ile ittikâ olunmabuy gayreten ve mevzû'en şenâ'at-i mezbûri irtikâb iden kadi ise ismi her biri rûz-i nâhiyede hak ve ekser nâib ise neyâbetinden azîl ve ekser zâbitândan ise muhkem te'dîbi ve tenkihi olunacağını muhakkak ve mukarre bilup ana göre âkıl kâri te'emmül ve tefekkür ile mübassirâne ve intibah üzre âmel ve harekete ve sermû hilâfindan ihtirâz ve mücânebet eylemezsin bâbında fermân-i âlîşân sadir olmuşdur buyurdum ki mübâşir ta'yîn olunan sadr-i a'zâmı Ağâlarından gayri velîyu'n-nâimileri ve akzâ-kuzât el-Hâcc Ahmed zîde kadruhû vusûl buldukda bu bâbda veech-i meşrûh üzre şeref-yafda sâdir olan fermân-i vâcibu'l- ittibâ' ve lâzimu'l- imtisâl limin mazmûni itâ'at makrûni ile âmel olub hilâfindan be gâyet hazer ve mücânebet eyleyesiz şöyle bilesiz alamet-i şerîfe i'timâd kılâsız

Tahrîren Receb-i şehR-i evâhir sene tis'î ve seb'in

numara 9

Berât-i Bismillahi 'r-rahmani 'r-rahim

El-Hamduli'llâhi Rabbi'l-âlemîn ve's-selevâtu ve's-selâm alâ Resûlinâ Muhammed ve alihi ve sahbinhi ecma'în ve'l-hamdüleke Yâ Rabbe'l-âlemîn Allâhım ani't-tevessul-i ileyke bi hürmeti Nebîyi'l-muhtâr Sâhibi'ş-şerî'âtî'l-garrâ ve fekenâ fi hazeL-mekâm lil hayr ve bi't- tahiyya ve terzâ

Rabbi yesir velâ tu'asir Rabbi temim bi'l- hayr tevekkeltu ileyke Yâ Hâyî Yâ Kayyîm hurrîre min gurre-i cemâziye'l- ahir li sene semâne ve seb'îneVe mieten ve elf

numara 10

İzzet-me'âb şeri'at-nisâb Mevlânâ İmâm zâde Ahmed Saîd Efendi kâmyâb:

Ba'de't-tahiyyatu'l-vâfiye inhâ olunur ki işbu sene-i semân ve seb'în ve miete ve elf cemâziye'l- ahiresi guresinden zabt itmek üzere canibi- Hüsrev zâde kaddese takaddes pâyesiyle inâyet ve ihsân buyurulan Üsküdar kazâsı muzâfatından Adalar nâhiyesine merkûm cemâziye'l- ahire guresinden zabt itmek üzere umûr-i ahkâm-i şer'îyesi cenâbınıza tevfiz ve sipâriş olunmuşdur ki gerekdur ki gurre-i mahr-i merkumden kazâ-i mezbûre varub beyne'l- ahâlî icâr-i şeri'at-i garrâdan say'-i tâm ve ced ve ihtimâm eyleyub ve vâkı'a olan muhallefât-i askeriye ve belediyesi dahi tahrîr ve beyne'l- verese bi'l- farîzati'ş- şer'îye tevzî' ve taksîm eyleyub tarîk-i caddede sermû-u ihtirâf göstermeyub ecr-i cerîle nâil olasız ve's- selâm hurrîre fi't-târîhi'l-merkûm

El-Abdî'd-dâ'î lil devleti'l-aliyyetu'l-ebediye

El-Hâcc Ahmed Nâşid el- Kâdî nemîka Üsküdar

numara 11

İşbu yedi yüz yetmiş sekiz senesi medinen-i Kartal kazâsında vâkı' olan eş'âr husûsına verilen narh cümle ma'rifetle ve ma'rifet-i şer'îye ile lahm-ı ganem kıyye 1 meblağ 20 akçe zâm verilub işbu mahalle şerh verildi.

Lahm-i ganem kıyye fi meblağ 20 bâşi gram 90 dirhem akçe 1

numara 12

Abdulaziz Ağâ mahallesi İmâmı Efendi el-muğcem mahallesi sâkinelerinden Ayişe binti Abdülganî nâm bîkr-i bâliğanın mâni'-i şer'îyesi yoğise işbu tâlibi olan Abdülfettâh nâm kimesneye tarafının rızâsıyla Velîsi izniyle şuhûd mahzarında teslîm-i mihr-i mü'eccel idüp akd-i nikâh eylesin ve's- selâm

Mine'd-dâ'î Abdürrezzâk el-Kâdî nemîka Şeyhü'l-islam

numara 13

Medine-i Üsküdar'a muzâfe Adalar nâhiyesine tâbi' Veyâri kasabasında mütemekkiye olup şahs-i vech-i şer'î üzre ma'rûfe olan Neruhi artini nâm nasrâniye meclis-i şer'-i hatîr lâzîmu't- tevkîrde dâmâdı Asari işbu râfi 'u't-terkîm Dibekçi Mikail veledi Vartan nâm zimmî müvâcehesinde bi tavihâ ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp adâtiyu'l-zikrin vukû'nadeğîn yedimle emlâkimden olup eşyâmdan üç aded tencere ve dört aded miner ve dört aded beledi yasdık ve iki aded döşek ve iki aded yorgan ve ikik aded beyâzi minder kılıfı tarafından icâb ve kabûli hâvî bey'-i bâti sahîh-i şer'îye ile be safka-i vâhide müşteri-i merkûm Mikail zimmîye yigirmi guruşe bey' ve teslîm vetmelik eyledim ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve tesellum ve temelluk ve kabz ve kabûl eyledikden sonar teslîm olunan meblağ-ı mezkûr yigirmi guruşun mukâbelesine müte'allika âmme-i da'vâdan müşteri-i merkûm Mikail zimmînin zimmetini ibrâ-i âmme kâti'u'n-nizâ'la ibrâ ve iskât eyledim fimâ ba'd eşyâ-yi muharrere-i mezkûre vicâhen mine'l- vucûh ve sebeben mine'l- esbâb kat'an alâka ve medhalim kalmayub müşteri-i merkûm Mikail zimmînin müşterâsı ve hakk-ı sırfi olmuşdur keyfemâ yeşâ ve yahtâr mutasarruf olsun didikde mine'l-tasdîkiş- şer'î ve yine müşteri-i mersûme Neruhi Nasrâniye meclis-i mezkûrde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp işbu (...) merkûm mikail dahi zimmî zimmetinde cihet-i karz-i şer'den yüz otuz sekiz guruş alacakhakkımo lub meblağ-ı mezkûr yüz otuz sekiz guruş hakkımı târîh-i vesîkada merkûm Mikail zimmîden temâmen ahz ve kabz eyledum fimâ ba'd meblağ-ı mezkûrden merkûm Mikail dahi zimmetinde bir açe ve bir habbe bâkî kalmayup hukûk-i mezkûre müte'allika âmme-i da'vâ ve kâfe-i mutâlebat esmân-i muhâsemâtdan mesfûr Mikail zimmînin zimmetini ibrâ-i âmme kâti'i'n-nizâ'la ibrâ ve iskât eyledim didikde mâ huve'l- vâkı' bi't- taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l- yevmu's- sâni min recebu'l- ferd li sene semân ve semânin ve miete ve elf

Şuhûdu'l-hâl

Ahmed Efendi

Hüseyin Beşe Efendi

Serdâr Mehmed Şâkir Ağâ

Berber Hüseyin Beşe

Hüseyin Beşe ibni Mehmed

Hasan Usta Irâk

El-Hâcc Osmân ibni

Süleymân Ağâ Efendi

Ohan veledi Mirat

Avak veledi Sifail

Acı Samân veledi

Kazgâncı oğlu Nikos

Acı Baron veledi Kirohi

numara 14

Akzâ kuzâti'l-müslimîn evlâ vülâti'l- mu'eddîn ma'denu'l- fazl ve'l- yakîn râfi
'-i i'lâmi's-şer'î ve'd-dîn vâris-i ulûm-i Enbiyâ ve'l- mürselîn el-muhtas bi-mezîd
inâyeti'l- melikü'l- mü'in Mevlânâ Üsüdar Kâdîsı zîde fezâilu tevkî'-i refî'-i
hümâyûn vâsıl olacak mâ'lûm ola ki üskadar havâlilerinde ve hudûdinde mu'tâd-i
kadîm üzre şikâr-ihümâyûn olunacak mahallerde Üsküdar muzâfâtından Yakcık ve
Soğanlık ve Tuzla ve sâir karyelerden bazı kimesneler hafiyeten avlanub ve bazıları
dahi müceddeden gezmeye kesüb orman ittihâzı kat'î ve şikâri- hümâyûn
olunmasının külli zararları olmağla tazıcıbaşı olanlara bu mekûleleri men'
değemleriyle mukaddemâ tazıcıbaşı Abdullâh zîde kadruhû dahi men'î murâd
eylediğinin memnû' olmadığından gayri taraf-ı hümâyûn için kendüden şikâr tâleb
olundukda Üsküdar havâlilerinde semtleri ve Gekbuze'ye varınca şikâr için âdemler
çıkartılmak dahi mu'tâd-i kadîm iken kimesne çıkamayub ol vecihle müstatiru'l-hâl
olduğuna bilâ tahrîr olunan karyelerden kadîmi üzre sayd-i şikâr için âdem

çıkartılıb ve kadimden taraf-ı hümâyûn için sayd-i şikâr olagelen mahallerde kimesneye sayd-i şikar ittirilmeyub men´ve def´ olunmasın mukaddemâ mûmâ ileyh Abdullâh istid´â eyledikde vech-i meşrûh üzre mu´tâd-i kadîm ve olageldiği üzre zıkr olun kurâlar ahâlîsi şikâra çıkartulub zinde tavşan sayd-i eylemeleri için tenbîh Ahmed Hân tabe serâhu zemânında virdiği emr-i şerîf hilâfına emr verilmiş ise vech-i meşrûh üzre âmel oluna diyü emmi zâdem merhûm Sultân Mahmûd Hân tabe serâhu zemânında yüz kırk dört senesi evâil-i rebî´u'l- ahiresinde tahrîr olunduğı inhâ ve bu def´a dahi tahrîrleri ricâ olunmağın işbu emr-i âlî ibâdullâha zûlm ve ta´addî olunmağın bilâ müceb fukarâ ve re´âyâ cevri ve ezâdan vâcibu'l- işgâlden gâyetu'l-gâye hazer ve mücânebet olunmak şerâitle vech-i meşrûh üzre âmel olunmak bâbında fermân-i âlîşân sâdır olmuştur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte sudûr olan fermân-i vâcibu'l-ittibâ´ ve lâzimu'l- imtisâlimin mazmûn-i itâ´at makrûni üzre hilâfından be gâyet ittikâ ve mücanebe eylesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i´timâd kılasız Tahriren evâil-i cemâziye'l- ahire lise semâne ve seb´in ve miete ve elf. Mahrûse-i İstanbul

numara 15

Astâne-i aliye ebediyu'l-istimrârın varîdât-i cesimesinden Kebanlı ve Ergani ma´denlerinin i´mâl ve idâresi için bu def´a haberhânen-i âmirenden sermâye gönderilmesi müktezâ olduğına binâen zıkr olunan hazînenin emnen ve sâlîmen mahalline teslîm ve selâmet birle vusûlünde verdikleri kazânın kazâ ve tevâbinden i´lâm-i şer´î ahz ve habsına ta´yîn me´mûrinden memhûr temessük götürüp hıfza fermân-i âlî sâdır olmuştur.

numara 16

Üsküdar' dan Şâm-i şerîf'e varınca yol üzerinde yemin ve yesarında mütesellim e Kethüdâ yerleri ve bilur serdârları ve havâs ve evkâf zâbitleri ve a´yân-i vilâyet zîde kadruhum tevkî´-i refî´-i hümâyûn vâsıl olacak mâ´lûm-i harameyn-i şerîfeteyn ahâlîsine ala vechi'l- mu´tâd irsâl olunagelen sürre-i hümâyûn inâyet makrûn işbu sene-i mübârekede dahi hazîne-i âmireden an nakden ihrâc ve Dergâh-i Muallamdan geduklulerinden Hâssa kişverlerimden sürre emini nasb olunan kıdvetu'l- emâcid ve'l- a´yân Mehmed zîde kadruhume teslîm olunmağın ve azîmet itmekle yollarda menâzillerde Emîn mahalle kondurub yanına kadr-i kifâyeden

ziyâde gecelerde âdemler koşub ve muhâfıza ittürdesuz ve konâklardan (...) ve meccânen zât ve zahîre mutâlebesinde ve âhar vecihle zûlm ve ta'addîden ziyâde ihtirâz eylesin ve's- selâm. Tahrîren evâsıt-ı zi'l-ka'de li sene semân ve seb'ine ve miete ve elf

numara 17

Sahîfe gerdûn beridî Hâyy-ı ezel ve li külli nasb lâ yed-i min azl ber lisânım er li hulüsâ ? ki el-fakiru'llâh izzi şâne İmâm (...) Ahmed Saîd el-müvellâ-i hilâfe be nâhiye-i Adalar Astâne-i aliyye' den bâr-i cenûbine gönderilen hazîne mashûben Kartal kasabasına emnen ve sâlimen selâmet birle vâsıl olduğı tescîl olunmuştur

Fî 22 muharrem sene 1185

numara 18

Bismillahi 'r-rahmani 'r-rahim Yâ Fettâh Yâ Rezzâk

Yâ Kerîm Yâ Allâh. İzzet-me'âb şeri'at nisâb Mevlânâ es-Seyyid İsmâîl Efendi kâmyâb.

İşbu bin yüz yetmiş sekiz senesi Şa'bân-i şerîfin gurrelerinden zabt itmek üzere cenâbınıza tefvîz ve sipâriş olunmuştur diyü devr ile merkûmeden kazâ-i mezbûre varub beyne'l- ahâlî icrâ-yi ahkâm-i şer'îyede takayyud-i tâm ve cümle ihtimâm eyleyub ve vâkı'a olan mevtâ-yi askeriye ve belediyesi dahi tahrîr ve terkîm ve beyne'l- verese bi'l- farîzati's- şer'îye tevzî' ve taksîm ile ecri- cüziyle nâil olasız ve's- selâm. Hurrirer fi't-târîhi'l-merkûm

el-abdî'd-dâ'î lil devleti'l-aliyye el-Hâcc Mehmed Paşâ el-Kâdî be Medine-i Üsküdar.

numara 19

Mâ'lûm ola ki Üsküdar' dan Şâm-i şerîf' varınca yol üzerinde vâkı' vezîrleri a'zâm kuzât ve nüvvâb zîde fazluhum ve sıfâtı'l-emâil ve'l- akrân Kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları voyvoda vesâir zâbitân ve iş erleri ve a'yân-i vilâyet zîde kadruhum tevkî'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak mâ'lûm tarîk-i meşâyihden işbu sene-i mübarekede dahi sakâbaşı nasb ve ta'yîn olunan kıdvetu'l- emâcid ve'l- a'yân

kebîr ve sagîr mahfûz mahalle kondurup âdemler ta'yîn ve yeniçeri ve cebelulerle bir birlerini götürüp idâre-i dikkat eylesiz.

Fî 15 recebu'l-ferd sene 178

numara 20

Mûcebince

Mektûb-i sadr-ı a'zâmi mefâhiru'l- kuzât ve'l- hükkâm ma'denu'l- fezâil ve ikrâm Anadolu' da orta kol yemin ve yesârında nihâyetine varınca vâkî' olan kuzât ve nüvvâb zîde fazluhum ve yeniçeri serdârları zîde kadruhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olacak mâ'lûm olaki memâlik-i Mahrûsemde vâkî' fellâh ve kurâda ve kasabada ve nevâhide mükim müsâfir iken bilâ veled-i vâris-i ma'rûf fevt olan Dergâh-i mu'âllâm yeniçerileri ve ve ana tâbî' olan tevâbî' ve asâkiriye'nin cü'i ve külli memlukât ve metrûkâtta bâ hatt-ı hümâyûn şevket makrûn canibi- beytu'l- mâle âid ve râci'olub ahardan bir ferdin vaz'-ı yed eylemesi icâb itmez iken zuhûr idem mâl beytu'l- mâl ve vaz'u'l- yed olanlar zimmetlerinde mektûm kalub cânib-i beytu'l- mâle gadr olunduğı Der-aliyyem'e inhâ ve ihbâr olunmağla imdi taht-i kazânızda mukaddem ve mu'ahhar bilâ vâris-i ma'rûf fevt olan Dergâh-i mü'âllâm yeniçerileri var ise tâbî' olanlardan metrûkât-i melhuz ve muhâlefâtları ocakdan mübâşir ma'rifeti ve mairfet-i şer'le siren ve alenen teftiş ve tahkîk ve müfredâtları sicilâtından ihrâc ve ber mûceb-i defter-i müfredât vaz'u'l- yed olanlardan zimmetlerinde bir akçe ve bir habbesi ketb ve ihfâ itdurtmeyesiz tekmiî tahsîl ve mûmzâ ve mahtûm cânib-i beytu'l- mâle irsâl ve îsâl olunub ketm ve ihfâ ve izâhattan gâyetu'l-gâye hazer eylesiz diyü fermân-i âlîşânım sâdir olmuşdur mûcebince âmel olasız, hilâfından hazer eylesiz ve's- selâm. Tahriren evâsıtı rebî'u'l- evvel li sene semân ve seb'ine ve miete ve elf

El-Mahrûse-i İstanbul. Mûcebince mektûb-i yeniçeri Ağâsı

numara 21

Hâlâ Pendik? Kâdîsi izzetlu faziletlu Efendi Hazretleri' nin huzûr-i izzet mevkûlerine der ve da'vet sâfiyet muhabbet füzûn ve mütesellimin vâfiyât ittihâzından sonra inhâ mühebbâtımızdur ki;

Kadimul eyyâmdan bâ hatt-ı hümâyûn şevket-makrûn Dergâh-ı âlî yeniçerilerinden postâl bahâ ta'yîn ve ihsân buyurulan kolluk hâlâ taht-i hükûmetinizde vâkî' yasâkçı olan refî' olunub yerine üslub-i sâbık üzre Dergâh-ı Ali yeniçerilerinden altmış bölük Ali Beşe' nâm yoldâş işbu bin yüz yetmiş sekiz senesi mâh-i Şa'bân-i şerîf guresinden on iki ay temâminadeğin yalnız bir deynek verilub yasâkçı zâbit nasb ve ta'yîn olunub işbu mektûb tahrîr ve irsâl huzûrleri kılınadı inşâ'llâh Te'âlâ vusûl buldukda gerekdur ki merkûm yasakçılık umûrini kıyâm ve istihdâm eyleyub âhari müdâhele itturmeyesiz ve tarafınıza mürâca'at eylediği umûr-i husûslerinde hasebu's-şer'î i'ânet eyleyup mugâyir-i kânûn bir kimesneye rencide itturmeyesi ve's- selâm. Fî 178 fî gurre-i Şa'bânî's-şerîf

El-muhlisu'd-dâ'î Ömer Kethüdâ yeniçeriyân-i Dergâh-ı âlî

numara 22

Şeri'at şî'âr Kartal Kâdîsı Efendi zîde fazluhum ba'de's- selâm inhâ olunur ki zîr-i hükûmetinizde vâkî' Dergâh-ı âlî yeniçeri serdârı olan refî' olunub yerine üslûb-i sâbık üzre kıdvetu'l- emâsil ve'l- akrân altmış yedi cemâ'âtinden es-Seyyid ve yeniçeri ağâlarından Mehmed Ağâ zîde kadruhû serdâr ve zâbit nasb ve ta'yîn olunmağla işbu mektûb tahrîre kıyâm itturdub âhar müdâhele itturmeyesiz ol tarafda vâkî' Dergâh-ı âlî yeniçerileri ve cebeci ve tûğc ve toparabacı ve kul oğulları ve alimân acemileri cümlesi sâye üzerlerine serdâr ve zâbita bilub sözünden taşra ve re'yinden hâric vaz' hareketde bulunmayub itâ'at ve inkıyâd üzre olasız ve tevâif-i merkûmünden bilâ vâris-i ma'rûf fevt olanların muhalefât-i destî ve kârları serdâr-i merkûme kabz itturdub ma'rifet-i şer'le Sûk-ı Sultânide fûrûht ve hâsıl olan nukûdini mûmzâ ve mahtûm müfredât defterleriyle cânib-i beytu'l- mâle irsâl ve îsâl ittüresiz ve sen ki serdar-i mûmâ ileyhimsiz mukîm ve musâfirden zuhûr iden erâzil ve eşkiyâyı zabt ve rabtlarına ve şikâh-i beledinde emn ve râhatlerine bâ'ism-i mâl ıtlâk olunur kudret sıhhasına mebrûk vucûde getürmeğe mücedded say'î olub mûceb-i mektûble âmel olasız.

Tahrîren evâil-i şehr-i Şa'bânü'l- muzazam li sene semân ve seb'ine ve miete ve elf

numara 23

Mefâhiru'l- kuzât ve'l- hükkâm me'âdinu'l-fezâil ve'l- hükkâm Üsküdar' dan Canik'e varınca kuzât ve nüvvâb vesair a'yân-i valiye hitâben Gürcistân'a Başbûğa ta'yîn olan vezîr Çıldır vâlisî Hasan Paşâ' ya ma'iyetine bulunmaları için Canik sancağında tahrîr ve fermân olunan piyâde askerlerini i'lân ve bahşîşleri için hazîneden i'zâm olunan akçe gediklerinden Ali Ağâ bile Kartal'a duhûl kifâyet Mikdâri Çelebî vârid olunur.

Fî 15 Şa'bân sene 1178

numara 24

(OKUNAMADI) mefâhiru'l- kuzad ve'l- hükkâm Üsküdar' dan Çıldır'a varınca yol üzerinde vâkı' kuzât ve nüvvâb vesâir a'yân-i

vilâyeta hitâben Gürcistân'a ve Gürci seferine levâzim cem' ve tedarik için hazîne gediklilerinden Osmân Ağâ yediyle Kartal'a duhûl kifâyet mikdârı cebeli ta'yîn ve irsâl oluna. Fî 26 Şa'bân sene 187

numara 25

Şâm-i şerîf'den Üsküdar' a varınca yol üzerined vâkı' ulemâ-i kirâm ve kuzât ve nüvvâb zevî'l- ihtirâm zîde fathulum a'yân-i voyvada zîde mecduhum kethüdâları ve serdârı zîde kadruhum inhâ olunur ki;

Nesf-i nefis-i hümâyûn hîrfet-i şehriyâri için hazîne Şam tarafından beher sene irsâli mu'ayyen ve mu'tâd olan leşker hazînesi tedârik irsâl olunmuşdur vusûlünde yeniçeri ve ta'yîn ve hıfz eyleyesiz. Fî 26 Şa'bân sene 178

numara 26

Vech-i tahrîr-i hurûf budur ki;

Mukâta'ât zimmetinde Gelibolu'da vâkı' merhûm ve ma'fûrun leh Sultân Orhân Gâzî tâbe serahu Hazretleri' nin binâ buyurdıkları câmi'-i şerîf evkâfindan olub Üsküdar muzâfâtından ber müceb-i şurût hatt-ı hümâyûn cânib-i mîrîden mâlikâne kayd ve fîrûht olunan Kartal ve tevâbi'i mukâta'âtını bâ berât-i âlîşân ber

vech-i iştirâk mâlikâne kayd olunub es-Seyyid Ahmed Efendi ve es-Seyyid Mehmed Ağâ işbu bin yüz yetmiş sekiz senesi martı ibtidâsından sene-i mezbûr Şubatının gâyetine deĝin zabt ve rabz eylemek üzere taraflarında hâzire üç bin beş yüz guruş deruhde ve iltizâm olunub ben dahi iltizâmı kabûl idüp biz dahi mukâta'a-i mezbûrden nısfı tarafımızda dâirende-i temessük Ebe zâde Süleymân Ağâ' ya yedi yüz elli guruşee iltizâm olunub bedel-i iltizâm sene-i mezbûre mâlına mahsûb olumak üzere ber vech-i tesbitîn bin guruş tarafımıza teslîm olunub ahz ve kabz olunmakla gerekdir ki Ağâ-yi mûmâ ileyh mukâta'ât-ı mezbûreyi hâsıl olan iş'âr-i şer'îye ve rûsûmat-ı örfiye ve cürm-i cinâyet ve bâd-i hevâ ol ve beytu'l-mâl-i âmme ve hâssa vesâir hukûki ve rûsûmât ve tâpû-yi zemîn olan ve kaçkun ve kâfe-i mahsûlât ve rûsûmat ve âidât-i kadîmden olageldiği üzere ahz ve kabz ve şurût-i siyâset üzere zabt ve rabt eyleyub vicâhen mine'l- vucûh sebeben mine'l- esbâb taraf-ı âhardan ve tarafınızdan bir ferd müdâhele ve mu'âraza eylemeleri. Tahrîren fi't-târîhi'l- mezbûr sene 1178

numara 27

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki:

Bâ berât-i âlîşân-i mâlikâne mutasarrıf olduğım Harameyn-i şerîfeyn e tâbî' Sardunya ve tevâbî'î mukâta'asını işbu bin yüz yetmiş sekiz senesi martı ibtidâsından şubatı gâyetine varınca sene-i kâmile zabt eylemek üzere hıfzu'l-vesîka kıdvetu'l-emâsil ve'l- akrân izzetlu Ali Ağâ zîde kadruhuye sene-i sâbıka üzere tefvîz ve ilzâm olunub mûmâ ileyh dahi ber vech-i muharrer deruhde ve iltizâm ve kabûl itmekle seneteyn-i sâbıkada ola geldiği ve mu'tâd-i kadîm üzere vâkı' a'şâr-i şer'îye ve rûsûmat-ı örfiye ve tâpû-yi zemîn olan ve kaçkun ve beytu'l- mâl-i âmme ve hâssa ve bâd-i hevâ ve sâir cüz'i ve külli tahâssurât ve hâsılâtı her ne ise zabt ve rabt idüp tarafımızdan ve taraf-ı âhardan vechen müdâhele ve mûmâna'at olunması için ibuzâbitâna tahrîr ve i'tâ olundu. Fî't- târîhi'l- mezbûr

numara 28

Mâ'lûm ola ki Üsküdar' dan Keban Ma'den' ine varınca yol üzerinde vâkı' kuzât vesâir zâbitâna giden Der-aliyyeye verilecek hazîne ve ma'den Emîni olan el-Hâcc Mustafâ Ağâ ademiyle Üsküdar' dan Kartal' ve en andan Gekbuze'ye irsâl olundu. Fî 23 şevvâl sene 178

numara 29

Hâlâ Bendirek Kâdîsı izzetlu faziletlu Efendi Hazretleri'nin Nâzırı izzet mevkûriye vezîr ve havât-i sâfiyât-i muhabbet füzûn ve azîz Süleymân vâfiyât-i mev'ûd nümûn ilhâkdan hâlî inhâ-yi muhebbâtımız budur ki kadîmu'l- (...) bâ hattî-hümâyûn şevket-makrûn Dergâh-ı Ali yeniçerilerine postal bahâ ta'yîn ve ihsân buyurulan kulluklardan hânû baht-ı hükûmetimizde vâkı' yasakçı olan yoldaş refî' olunub yerine üslûb-i saik üzre Dergâh-i âlî yeniçerilerinden nâm yoldâş işbu bin yüz yetmi sekiz senesi mâh-i zi'l-ka'de guresinden sene-i kâmile si on iki ay temâmına değin yalnız bir değnek verilub yasakçı nasb ve ta'yîn olunmağla işbu mektûb tahrîr ve irsâl merhûzleri kılındı vusûlünde gerekdur ki merkûm yasakçı umûrlerinde kıyâm ve istihdâm eyleyub âhari müdâhele ittirmeyub tarafınıza mürâca'at eylediği umûr-i husûslerine hasebu's- şer'î ve'l- kânûn imdâ ve i'ânet eyleyub hilâf-i şer'-i şerîf ve mugâyir-i kânûn-i münîf bir kimesneye rencide itturmeyesiz. Tahrîren fi't-târîhi'l- mezbûr

numara 30

Astâne-i sa'âdetlerinden Çıldır'a varınca yol üzerinde vâkı' kazâların Kâdîlarına hitâben sâdır olan emr-i celîli's- şâni'l-mübîn olan mübâşirân ile dört yük hazîne sâyen Kartal'a gelub yedlerinde olan mücebince Çelebî ta'yîn olunub Gekbuze cânibine irsâl olunur bi vakit olduğundan kazâ ahâlîlerin Çelebî virmemek imdâd eylediklerinde kapû Kethüdâsı Mustafâ Efendi âdemlerinden

Berât-i şerîf mücebince Mehmed el-Hâcc Hasan

el-Hâcc Mehmed müderrisinden

numara 31

Akzâ kuzâti'l- müslimîn ilâ vülâti'l- müvahhidîn ma'denu'l- fazl ve'l- yakîn refî' i'lâmi's- şerîf ve'l- mezîd vâris-i ulûmu'l- Enbiyâ ve'l- mürselîn ve el-muhtas bi mezid inâyeti'l- melikü'l- mu'în Üsküdar Kâdîsı Mevlânâ zîdet fezâili tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsil olacak mâ'lûm ola ki kazâ-i mezkûre muzâfâtından Kartal nâhiyesine tâbi' Yuvacık nâm karyede vâkı' el-Hâcc Hasan nâm sâhibu'l- hayrın müceddeden binâ eylediği mescid-i şerîf-i münîr vaz' olunub câmi'-i şerîf olmağla tahmîl olunduğuna binâen işbu dârende-i fermân-i hümâyûn bâkî mezbûr el-Hâcc Hasan

kendi etyeb-i menâlerinden mescid-i mezkûre müceddeden minber vaz' ve salavat-u Cuma ve iydîn edâ olunmak için izn-i hümâyûn ricâsına istid'â-yi inâyet itmeğin izn-i hümâyûn erzâni kılınub buyurdum ki; Hükm-i şerîfim vardukda kürsi-i mescid-i mezkûr eimme-i hanîfe-i Rıdvâna'llâhu Te'âlâ aleyhi ecma'în tecvîz gördükleri mahallede ise kendi etyeb-i menâlerinden müceddeden minber vazî itturdub berât-i şerîfim hatîb nasb ve ta'yîn olundukdan sonra evkât-i salavat-i Cuma ve iydîn ittürdesin şöyle bilub alâmet-i şerîfe i'timâd kılaslar ve's-selâm. Hasılı İslambol

numara 32

Berât-i âlîşân el-Hâcc Hasan

Üsküdar muzâffâtından Kartal nâhiyesine tâbî' Yuvacık nâm karyedi vâkî' sahab-i hayrâtdan el-Hâcc Hasan nâm sâhibu'l- hayrin izn- i hümâyûn müceddeden binâ eylediği câmi'-i şerîfde hatîb olmağın nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağla erbâb-i istihâkdan işbu râfi '-i tevkî'-i refî'-i hümâyûn Mevlânâ Hasan Halife her vecihle lâyük ve mahal ve müstehak olmağın yevm iki akçe tevcîh olunub yedine berât-i şerîf-i âlîşânın verilmek için istid'â-i inayet itmeğin sadaka idup buyrûk-i hümâyûnum virdum ve buyurdum ki ba'de'l- yevm Mevlânâ -i mezbûr Hasan Halife varub zikr olunan câmi'-i şerifde hitâbet ve hatîb olub hizmet-i lâzıme şurû' ve müvedda kılınduktan sonra yevmî iki akçe vazîfesiyle mutasarrıf olub vâkî' oldukça devam-i ömr-i devletim uçun ve gâye-i mürâvemet göstere. Ol bâbda taraf-ı âhardan dahl ve ta'arruz kılınmayalar şöyle bilub hilâfet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahriren fî'l- evâhiri'l-zi'l-ka'de. Li sene semâne ve seb'in ve miete ve elf.

Hasılı İslambol

numara 33

Üsküdar Kâdîsı zîdet fezâile ve mefâhiru'l- kuzât ve'l- hükkâm ma'denu'l- fezâil ve'l- hükkâm Gelibolu ve Karamürsel ve Yazıköyi ve Yalakâbâd ve Gemlik ve Müdânya ve Taşköpri ve sâir ol havâlîde olan kuzât ve nüvvaz zîde fazluhum ve mefâhiru'l- emâsil ve'l- akrân zikr olunan kazâların serdârı ve mukâta'ât ve evkâf zâbitleri vesâir zâbitân ve iskele Emînleri ve a'yân-i vilâyet zîde kadruhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olacak.

Mâ'lûm ola ki taşradan Astâne-i aliyemde ol dahi gelmemek ve sahîh erbâb-i mesâlihden olanlar ile erbâb-i ticâretten olanlardan mâ'adâsı () tarîkıyla bu tarafa salıverilub i'âdelerine ihtimâm ve dikkat eylemeniz için her bâr evâmir-i aliyemle tenbîh-i ekîd olunmakda iken âdem-i ihtimâm ve i'timâdınızdan nâşî bu esnâda bazen öğücü ve bazen bilâ maslahat ve serseri mekûlesi ve da'vâcı nâmıyla cem'iyet ile mechûlu'l-ahvâl kimesneler Astâne-i aliyeme gelub ibâdullâh beyhûde der'-i ümem ve muzâyakalarına bâ'is olduklarından dâru'l-ayn müşâhede olunmakdan nâşî ceste ceste ahz ve kâbzı ve vaz' ve semtli ve semtlerince mahallerine i'âde ve sevk ve tesyîr olunub lakin mu'ayyen ve mübeyyin olanlarına

gereği gibi tenbîhi lâzım gelenlere tenbîhe te'kîd ve ekîd ve değinmeyenleri isimleri resimleriye i'lâm eyleyesin vesselâm. Tahrîrâtı evâsıt-i muharrem sene seb'î ve semânin ve miete ve elf

El-Mahrûse-i İstanbul

numara 34

Yakacık karyesinde sâkin Otuz İbrâhîm bin Hasan meclis-i şer'-hatîrde tophâne'de vâkı' Karabaş mahallesinde sâkin işbu bâ'isetu'l- vesîka Bostâni el-Hâcc Mehmed ibni el-Hâcc Sâlih ve şerîki Atik veledi Barohi mahzarlarında bi tav'î ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp akd-i âti'l- zikrin sudûrine değin yedinde mülki ve hakkım olub ra'iyet toprağında Havza nâm mevkî'de vâkı' bir tarafı- Hüseyin Ağâ ve el-Hâcc Mustafâ Ağâ bâğçesi v ebir tarafı el-Hâcc İbrâhîm vereseşi bâğı ve bir tarafı boz hâlî ve bir tarafı tarîk-i âmme ile Mahdûd ve tahminen sekiz dönüm kürümi mülk-i eşcârıyla ceviz ve kavun bâğımı ve yine bir buçuk dönüm hudûd dâhilinde vâkı' tarlayı (..) sâhib-i arz müşteriyân-i mezbûrune iki yüz elli iki guruşe (...) vekîle bey' ve teslîm ve temlîk eylediğimde ol dahi ber vech-i muharre iştirâ ve tesellüm ve temelluk ve kabz ve kabûl eylediklerinden sonra semeni olan meblağ- ı mezkûri iki yüz elli iki guruş benim zimmetimde ve ba'de'l- edâ dakîk Kâdî semeninden iki yüz elli iki guruş deynim olub deyn-i mezkûre mukâssi ve mahsûb anlar dahi ber vech-i muharrer mukâsse ve kabûl idüp fimâ ba'd ma'ru'z- zikr bâğçede benim kat'an alâka ve medhalim kalmayub müşteriyân-i mezkûrânın mülk-i müşterâları ve hakk-ı sarıhleri olmuştur keyfemâ yeşâ ve yahtâr mutasarrıf olsun

didikde gibbe't- tasdîkî'ş- şer'î mâ vak'a bi't- taleb katb olundı. Fî'l- yevmu't- târîhi'l- aşere min saferu'l-hayr li sene seb've semânin ve miete ve elf

Şuhûdu'l-hâl

İmâm Mustafâ Efendi

Hüseyin bin Kadâm Zâbita

Çolak Ali Beşe

Kansız oğlu Mollâ Mehmed

Hasan Usta

Ahmed Efendi

Serdâr Mehmed Ekir Efendi

Hüseyin Ağâ

numara 35

Medine-i Üsküdar' a muzafa Adalar nâhiyesine tâbi' Kartal kasabasında mütemekkin iken târîh-i i'lâmdan beş sene mukaddem hâlik olan Monalaki veledi Mihâl nâm hâlikin verâseti li ebeveyn er karındanış Metro ile li ebeveyn kız karındaşı Panabot'a münhasıra olub merkûme Metro dahi hâlik olub verâseti sülbi sagîr oğlu Mihalaki ve sülbiye-i sagîre kızı Semataniya'ya inhisârı ba'de't-tahakkukî'ş- şer'î mezbûre Panabota'nın zevci ve tarafından husûs-i âti'l- beyânda vekîl-i şerisi ve sagîrân-i merkûmânı kibel-i şer'-i enverden mansûbleri işbu bâ'isu'l- i'lâm Yorgaki nâm zimmî kasaba-i mezbûre mütemekkin iken bundan akdem hâlik olan Mastor? Yani veledi Kostantin'in evlâd-ı sigârının ve Çeddeleri Garofolya nâm Nasrâniye ma'rifetleriyle bi'l- vekâle ve bi'l- vesâye uzuren da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp yalnız hâlik-i merkûm Manolaki huyûtinde târîh-i ilamdan beş sene mukaddem kasaba-i mezbûrede vâkî' bir bâb mülk-i Bakkâl dükkanini sekiz yüz guruşe hâlik-i merkûm Master yani'ye bey' ve teslîm ve temlik idüp mübaya'a hüccetini virmekle tarafından temlik eylediği Yani zimmî müsbetli? Ayazma nâm mahalde vâkî' etrâf-i erba'ası Metro ve Kostani mülkleri ve dere ve tarîk-i âmme ile

mahdûd ve tahminen dört dönün bir kıt'a bi'r-i mâ' bâğını fuzûli mübaya'a hüccetine idhâl İttürdikde ba'dehu bâyi'-i muvekkile-i merkûm Manolaki tarafından husûs-i mezkûr ol târîhde hâlik-i merkûm Mastor Yani'den suâl olundukda bâğ-ı mahdûd-i mezkûr ma'ru'z- zikr Bakkâl dükkânının mübaya'a hüccetine fuzûli idhâl ve tahrîr itturdurken ve hâlik-i merkûmun yedinde mülki olduğunu ikrâr ve ittihâd itmişken kasaba-i mezbûre zevcenin terekesinden olmak za'mıyla bâğ-ı mahdûd-i mezkûri zevc-i hâlik-i merkûm Mastor Yani'nin defter-i kassâmına idhâl mezâd ider diyu ba'de'd- da'vâ ve kasaba-i mezbûre civârında fi'l-hakîka hüccet-i mezbûrde tahrîr olduğına binaen zevcinin defter-i kassâma idhâl murâd eylediğini ikrâr lakin zevc-i hâlik-i merkûm Mastor Yani ber minvâl-i muharrer hüccet-i mezbûreye fuzûli idhâl olduğunu ve hâlik-i merkûm Manolaki'nin duyûninde hüccet-i mezbûrun tahrîr olduğundan sonra merkûm Monalaki'nin mülki olduğuna ikrâr ve işhâd eylediğin inkâr itmeğin vekîl ve vâsî-i merkûm vech-i meşrûh üzre şuhûd ve udul ile ba'de'l- isbât zevce-i vasiye-i mezbûre mu'ârazadan men' olunub bâğ-ı mahdûd-i mezkûr tereke-i hâlik-i merkûm Manolaki'nin olmak üzre tenbîh olduğu bi'l- iltimâs henûz vufûr-i âlîlerine i'lâm olundu bâkî emr ve fermân hazret-i min lehu'l- emrindir. Fî 20 cemaziyeh ahir sene 1170

Şuhûdu'l-hâl

Uncu Zâde Süleymân Efendi ibni Haydar

numara 36

Medine-i Üsküdar' a muzâfe Adalar nâhiyesine tâbi' Kartal karyesinde mütemekkin Papa Luka veledi Yorgaki Meclis-i Şer'-i Şerîf-i Enverde işbu bâ'isetu'l- sefer Elniya binti Korniş veledi Benati tarafından ber vech-i âtî tasdîka vekîl-i müsecceli Mastoryani veledi Kostanti nâm zimmî müvâcehesinde ikrâr-i tâm ve takrîr-i kelâm idüp bey'-i âti'l- zikrin vukû'ına değin yedimed mülküm olub karye-i mezbûrede vâkî' etrâf-ı erba'ası Arab oğlu Dimitri ve Nerzani mülki ve Dimitri mükleri ve tarîk-i âmme ile mahdûd fevkânî iki bâb oda ve iki sofa tahtânî iki bâb oda ve dehliz ve kenif ve iki bi'r-i mâ' ve tahtında ahur ve bir mahzen ve eşcâr-i müsmire ve gayr-i müsmireyi hâvî bâğçeyi müştemil mülk-i menzilimi tarafından icâb ve kabûli hâvî bey'-i bati sahîh-i şer'-i ile bin iki yüz guruşe

muvekkile-i mezbûre Alniya'ya bey' ve teslîm ve temlîk eylediğimi ol dahi ber vech-i muharrer iştiar ve teslîm ve temlîk ve kabûl idup semeni olan meblağ-ı mezkûr bin iki yüz guruş yedinden temâmen ve kâmilen ahz ve kabz eyledum ba'de'l- yevm menzili- mahdûd-i mezkûrde cümletu't-tevâbi' ve'l- levâhik ve kâfetu't-tahakkuk ve'l- mürâfik aslâ benim alâka ve medhalim kalmayub müşteriye-i müvekkile-i mezbûre İlniya Nasrâniyenin mülk-i müşterasi v ehakk-ı sırfı olmuşdur. Dilediği gibi mutasarrıf olsun didikde gıbbe't- tasdîkı'ş- şer'î mâ vak'a bi't- taleb ketb olundu. Fî'l- yevmu's- sabi vel işrîn min şevvâli'l- mükerrerem li sene hamse ve sittin ve mieteyn ve el

Şuhûdu'l-hâl

Mollâ Kâsım el-Hâcc Hasan ibni Hüseyin ibni Ahmed Çelebî İbrâhîm Beşe

El-Hâcc sman ibni el-Hâcc Mustafâ Ağâ

Kirkor Manakob

Yori veledi Yani

Kostanti veledi Korniş

Kassâm dâiresinde Feyzullâh Efendi neyâbetinde kayd olunmayub bu mahalle kayd olunmuşdur.

numara 37

Medine-i Üsküdar' a muzâfe Adalar nâhiyesinetâbi' Kartal kasabasında mütemekkin Bakkâl oğlu Tanas veledi Yorgi Meclis-i Şer'-i Hâzirada sülb-i kebîr oğlu işbu râfi 'i't-terkîm Maolaki zimmî müvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idup akd-i âti'l- zikrin sudûrinedeğin yedimed mülküm olub vakf tarâfında vâkı' bir tarafı David oğlu Tanaş bâğı ve bir tarafı Ali zâde oğlu tarlası ve bir tarafı Hacı Bekos karındâşı bâğı ve bir tarafı tarîk-i âmme iley mahdûd tahminen altı dönüm kürûmi mülkinde bir kıt'a kavun bâğı tarafından icâb ve kabûli hâvî bey'-i bât-i sahîh-i şer'î ile oğlum müşteri-i mezbûre iki yüz guruşe bey' ve teslîm ve temlîk eylediğimi ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve tesellum ve kabûl idüp semeni olan meblağ-ı mezkûr iki yüz guruşun mukâbelesine müte'allik âmme-i da'vâdan oğlum merkûmun

zimmelerini ibrâ-i âmme kat'-i iştirâ'ıyla ibrâ iskât eyledum fimâ ba'd bâğ-ı mahdûd-i mezkûrde benim kat'an alâka ve medhalim kalmayub oğlum müşteri-i merkûm Nikolaki'nin mülk-i müşterâsı olmuştur didikde ba'de't- tasdîkî's- şer'î mâ vak'a bi't- taleb ketb olundu. Fî şehri-i cemâziye'l- ahire li sene semane ve seb'in ve miete ve elf

Şuhûdu'l-hâl

Ahırnaki

Ohan

Ahmed Efendi

Kâsım Efendi

Süleymân Ağâ

El-Hâcc Mustafa Ağâ

Osmân Yazıcı

Kaysariyeli Mehmed Ağâ

Acı Mihail

numara 38

Medine-i Üsküdar' a muzâfe Adalar nâhiyesine tâbi' Pendik nâm karyede bekârâne tâifesi ser dâ'ileri Feyzî ve Hasan İbrâhîm Çakır ibni Mehmed ve Ca'fer ibni Mehmed ve Hüseyin ibni Velî karye-i mezkûre mezbûre ahâlîlerinden dahi Laskori ve Koni Acı Limya ve Ârî ve Dimitri ve Acı Londari Oskolya ve Liba oğlu Dimitri ve Yorgaki ve Frankovili Limandri ve Toraki nâm zimmîlerin bi'l- cem'ihim meclis-i şer'e gelub her birleri takrîr-i kelâm idüp fi'l- asl Anadolu' da olub karye-i mezbûrede rençberlik vech üzre sâkin olan aksamali Mehmed nâm kimesne karye-i mezbûre Kaçar oğlu odası önünde tarîk-i âmmede ale's- sabâh kendi tûfengine nizâm virir iken bi-kazâ-i Te'âlâ tûfengin boşanub kendini mecrûh eyledi üzerlerine varilub keşf olunmasını taleb ideruz didiklerinde tefîşte bulunub zeyl-i vesîkada muharreru'l- esâmî kimesneler ile üzerlerine varilub eser-i cerh ta'miz olundukda

sol kolunda kurşun yarası rü'yet ve müşâhede olunub mecrûh- i merkûmden cârih suâl olundukda be kazâi'llâh-i Te'âlâ mahal-i mezkûrede kendi tûfengine nizâm virirken tûfenik boşanub kendi kendimi mecrûh eyledurdum ve diyetume müte'allik kimesne ile da'va ve nizâ'ım yokdur didiğini mahallinde ketb ve tahrîr olmağın mâ vak'a bi't- taleb ketb olundu. Fî'l- yevmu'l- hamis ve'l- işrîn min şehr-i rebî'u'l- evvel li sene seb ve seb'ine ve miete ve elf.

Şuhûdu'l-hâl

Tokatlı Mehmed Usta ibni Abdullâh

Yazıcı Mehmed Efendi

Muharrem Zileli oğlu

Na'lbend Halîl Ahmed

İbrâhîm sarâyi Ali el-Hâcc Ahmed oğlu Mehmed

numara 39

Kartal kasabasında mütemekkin iken bundan akdem hâlik olan Santeman Yani veledi Yamandri nâm zimmînin verâseti zevce-i metrûkesi Panabot binti Frankovili Nasrâniye ile sülb-i sagîr oğlu Nikolaki ve sagîre kızı Afnodu'ye münhasıra olduğu ba'de't- tahakkukî'ş-şer'î sagîrân-i merkûmânın bâ hüccet-i şer'îye vâsî-i mansûbesi olan anaları mesfûre talebiyle hâlik-i merkûmun tahrîr ve amel-i sahîh ile amel olunub bi'l- ma'rifeti'ş-şer'îye beyne'l- verâse taksîm olunan müfredât defteridur ki ber vech-i âtî zikr olunur.

Fî 15 rebî'u'l- ahir sene 179

Ma'lûmu'l- müştemilât bir bâb menzil der kasaba-i mezbûr guruş 36000

Ma'lûmu'l- müştemilan bir bâb dükkân der kasaba-i mezbûr guruş 72000

Maldiye Dağında vâkî' bir kıt'a ceviz ve kavun bâğı guruş 72000 fi 12

Mezkûr dağın üst tarafında varir cedîd birkita ceviz bâğçesi fi 9 guruş 48771

Oda ve dükkânında mevcûd bel ve çaba ve kazma ve esvâb ber vechi tahmin gurus̄ 12000

Cem'an yekûn gurus̄ 240000

Minhu'l- ihrâcât helâk-i merkûb olan nesne mesârif gurus̄ 1800

Resm-i kısmet gurus̄ 6000

Harc-ı bahşîş-i vesâyet ve nezâet ve taksîm gurus̄ 1920

Kâtibiye ve kalemiye gurus̄ 840

Huddâmiye ve kayd-i defteriye gurus̄ 840

Yekûn gurus̄ 11400

Sahhu'l- bâkî gurus̄ 228600

Hisse-i zevcetu'l-mersûn gurus̄ 28573

Hisse-i ibni'l- mezkûr gurus̄ 133350

Hisse-i binti'l- mesfûr gurus̄ 66675

numara 40

Medine-i Üskûdar' a muzâfe Adalar nâhiyesine tâbi' Dolaroba karyesi sâkin İmâm Abdülfettâh Efendi ibni'l- İmâm Velîyüddîn Efendi meclis-i şer'-i hatîrde işbu vâkî' râfî 'i't- terkîm Mevrali Kostantin veledi Makrodiç müvâcehesinde bi ta'e ikrâr ve takrîr-i kelâm idup akd-i âti'l- zikrin sudûrinedeğin yedimed mülküm olub temennâ? toprağında vâkî' bir taraf-ı el-Hâcc Halîl Efendi bostânı ve iki tarafı el-Hâcc Ömer oğlu Dervîş Ali bostani ve bir tarafı tariki- cadde ile mahdûd tahminen beş dönüm kürûm-i mülki ve beş sene icârlı ve su yollu ceviz ve kavun bâğçemi tarafından icâb ve kabûli hâvî şurût-i müfsideden ârif bey' -i bât-i sahîh-i şer'î ile müşteri-i mersûm Kostendili'ye iki yüz gurus̄e bey' ve teslîm ve temlîk eylediğimde ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve tesellum ve temellük ve kabz ve kabûl eyledikten sonra semeni lan meblağ-ı mezkûr iki yüz gurus̄ müşteri-i mersûm Kostendil yedinden bi't- temâm ve'l-Kemâl ahz ve kabz eyledim fimâ ba'd bâğ-ı

mahdûd-i mezkûri vicâhen mine'l- vucûh ve sebeben mine'l- esbâb kat'an ve kat'iyeten benim alâka ve medhalim kalmayub müşteri-i merkûm Kostendil zimmînin mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sahîhi olmuşdur keyfemâ ve tahtâr mutasarrıf olsun didikde gibbe't- tasdîkî's- şer'î mâ vak'a bi't- taleb ketb olundu. Tahriren fi'l- yevmu'l- salese aşere min şehr-i rebi' u'l- ahir li sene tis'a ve seb'ine ve miete ve elf

Şuhûdu'l-hâl

Dervîş Ali bin el-Hâcc Mehmed

Arnavud Ali Bayrâkdârı Ahmed Efendi bin Ahmed

Yazı köyli İbrâhîm Beşe

El-Hâcc Ahmed oğlu Mehmed Beşe

El-Hâcc halli bin Mehmed

El-Hâcc süleyna bin ebu Halîl Şükri Efendi

Kayserili Mehmed Ağâ

Temme'l- kelâm fi haze'l- mekâm Es-Seyyid İsmâîl el-müvellâ-i hilâfe be-nâhiye-i Adalar nemîka el-fakîru'l- dâ'î şâne gufire leh.

numara 41

Medine-i Üsküdar nâhiyesinden Adalar nâhiyesi Kartal kasabasında sâkin bundan akdem mürd olan Yano zimmî Nuk veledi kebîr oğlu Kosta veledi kebîr oğlu Yanakî sagîr Kosti ve Locu veledi sagîr kızı Maryebo bi'l- irsin intikâl iden hisse-si İrsiyelerini taleb eyledüklerinde kebili's- şer'-i âli bende bu bi'l- irsin kalan hisse-i irsiyelerini Vâsî-i Korti'ye teslîm eyledum diyü inkâr vâsî Korta meclisi cû.

numara 42

Yâ Allâh berât-i Bismillahi 'r-rahmani 'r-rahim Yâ Muhammed.

Fahri'l-kuzâtî'l-müteşerri'în faziletlü es-Seyyid Mehmed Efendi dâme muvafiken hüküm ki;

Ba'de't- tahiyetu'l-vâfiye inhâ olunur ki işbu sene-i tis'a ve seb'in ve miete ve elf mâh-i cemâziye'l- evveli gurrelerinden zabt itmek üzere Medine-i Üsküdar'a muzâfe Adalar nâhiyesinin neyâbeti tarafımızdan cenâbınıza nevfiz ve sipâriş olunmuşdur gerekdur ki nahipe-i mezbûreyi gurre-i merkumeden bi'd- neyâbe zabt ve rabt ve beyne'l-ahari kemâ yenbeği icrâ-i ahkâm-i şer'-i âlî idüp cadde-i şeri'at-i garrâdan sermû inhirâfa cevâz göstermeyesiz vesselâm.

El-fakîr es-Seyyid Mehmed Masûm La'î zâde el-kadi. Be Medine-i Üsküdar

Yâ Rab dilimi sehv-i hatâdan sakla

Endişemi tezvîr-i riyâdan sakla

numara 43

Ta'yîn olunan Mehmed Ağâ yediyle vâsıl olacak mâ'lûm ola ki ma'den-i mezkûrden Astâne-i aliyye' ye gelecek zer ve sîm hazînesine ve mâla vâsıl ve mahfûz vukıyyeyi ta'yîn olunduğı kayd. Fî 4 cemâziye'l- evveli sene 179

numara 44

Medine-i Üsküdar' a muzâfe adalar nâhiyesine tâbi' Pendik karyesinde mütememkkin Haraknos veledi Sahar nâm zimmî meclis-i şer'-i şerîfde işbu bâ'isu'l- sefer dâmâdı Kosta veledi Todori ve kızı Kiryaki'ye mazharlarında bi ta'î ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp akd-i âti'l- zikrin sudûrinedeğin silk-i mülkümde münselik olub karye-i mezbûrede vâkı' taraf-ı Acı Mihalar menzili ve bir tarafı kendi menzili ve bir tarafı damadı Kosta menzili ve bir tarafı tarîk-i âmme ile mahdu ve fevkânî iki bâb odave vüstada iki bâb oda ve tahtında bir ahur ve kenifi müştemil mülk-i menzilimin fevkânî beru oda-i vasatında bir oda ve nisf-ı ahur dâmâdım Kosti'ye ve nisf-ı fevkânî bir oda-i vasatında bir bâb oda ve nisf-ı ahiri cem'-i tevâbi'-i levâhıkıyle ve kâfetu'l-hukûk merâfî' ile tarafından icâb ve kabûli hâvî bey'-i bâti-i kait ile yalnız üç yüz guruş merkûmâna bey' ve teslîm eyledim. Anlar daha minvâl-i muharrer üzere iştirâ ve teslîm ve kabz eyleyub menzil-i mahdûd-i mezkûre benim kat'an alâka ve medhalim kalmayub dâmâdım ile kızım nâm kimesnelerin mülk-i müşterâsıdır didikde keyfemâ yeşâ ve tahtâr mutasarrıf ve mutasarrıfe olsunlar yedlerine hüccet i'tâ olunsun.

Didikde gıbbe't- tasdîkî'ş- şer'î ma huve'l- vâkî' bi't- taleb ketb olundı. Tahriren fi'l- yevmu's- tis'a aşare min şehri cemâziye'l- evveli li sene tis'a ve seb'în ve miete ve elef.

Şuhûdu'l-hâl

İstikar veledi Hiristodori

Yorgakim veledi Korsi

Kirankolo veledi Yamatiri

Kostontin veledi Kanola

Osmân Ağâ

İmâm Kâsım Efendi

Efendi serdâr-i sâbık Mehmed

numara 45

Medine-i Üsküdar' a muzâfe Adalar nâhiyesine tâbi' Pendik nâm kardeye mütemekkin Metro veledi Bolihron, Meclisi Şer'-i Tâhir Lâzımı't-Tevkîrde işbu râfi 'u't- terkîm kassâb Uskoliye veledi Rafadiro müvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp akd-i âti'l- zikrin sudûrine değin yedimed mülküm olub ve karye-i mezbûre vâkî' bir tarafı Andaki menzili ve bir tarafı ketebi menzili ve bir tarafı mesfûr ile iştirâk diyü üç tarafı tarîk-i âmme ile mahdûd tûlen ve arzen bi hesâb terbi'-i ümenâ elli zirâ' kapû etrâfi taş divar ile mülk-i menzil arsamı tarafından icâb ve kabûli hâvî şurût-i müfsideden ârî bey'-i bati sahîh-i şer'î ile müşteri-i merkûme elli sekiz guruşe bey' ve teslîm ve temlîk eylediğimde ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve tesellüm ve temellük ve kabz ve kabûl idüp semeni olan meblağ-ı mezbûr elli sekiz gurus müşteri-i mersûm yedinen bi't- temâm ve'l- Kemâl ahz ve kab eyledim fimâ ba'd arsa-i mahdûd-i mezkûrde vicâhen mine'l- vucûh ve sebeben mine'l- esbâb kat'an ve kat'iyeten benim alâka ve medhalim kalmayub müşteri-i merkûm Uskoliye zimmînin mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarf-ı sırfı olmuşdur keyfemâ yeşâ ve tahtâr mutasarrıf olsun didikde gıbbe't- tasdîkî'ş- şer'î mâ vak'a bi't- taleb ketb olundu.

Tahriren fî'l- yevmu's- salis min cemâziye'l- ahire li sene tis'a ve tis'in ve miete ve elf

Şuhûdu'l-hâl

(OKUNAMADI) Sahar Kirkor

Yamadi oğlu Yamanraki

Acı Yorgaki veledi Tekfur

Dimitri veledi Listan

İlya veledi Letalen

Kostanti veledi Acı Kanboli

Hacer oğlu Frankobolu

numara 46

Medinen-i Üsküdar' a muzâfe Adalar mâhîyesine tâbî' Kartal kasabasında mütemekkiye olub velâ vech-i şer'î üzre ma'rûfe olan Deniye binti Acı Makrodiç nâm Nasrâniye Meclis-i Şer'-i Hatîrde li ebevey kız karındâşî işbu râfî 'u't-terkîm Hiristo Acı Makrodiçi Nasrâniye tarafından vech-i âti'l- beyânda tasdîkaa vekîl-i müseccel-i şer'îsi olan zevci Sergiz veledi Avaniş zimmî müvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp babamız hâlik-i merkûmun hîn-i helâkinde bi'l- cümle terekesinden defter-i kassâmdan hâric ez defter dört kise akçenin ve on beş aded Ağâ tahtası ve üç vukıyye hiyar çekirdeği ve dört vukıyye kabak çekirdeği ve otuz aded kokoreç haçiri ve yüz aded kokoreç kazığının mevcûd ise aynilerinden ve müstehleke ise kıymet-i şer'îyesinden ve dahi vakf toprağında Dermân ayazmasın kurbinde vâkî' bir tarafı Acı Baron bâğı ve bir tarafı tavşan bâğı ve bir tarafı Asyayi bostânı ve bir tarafı tarîk-ı âmme ile mahdûd tahminen üç dönüm ber kabûli ve müsbete icâreli bâğçenin nısfı babamızdan müntakil ve nısf-ı aharı kız karındâşım mesfûrden otuz guruşe iştirâ eylediğim nısfinden ve dahi kasaba-i mezbûrede vâkî' beyne'l- ahâlî ve'l-cirân ma'lûmu'l- hudûd bir bâb kebîr menzili bi'l- cümleti't-tevâbî' babam hâlik-i merkûm hîn-i helâkinden üç sene mukaddem hibe ve teslîm eylemiştir. Müddet-i hîn-i helâkinde defter-i kassâma idhâl ve

beyne'l- verese tevzî' ve taksîm olunub verâsetimi müvekkile-i mesfûrden taleb iderum suâl olunub ber vech-i muharrer aliverilmesi matlûbumdur didikde gibbe's- suâl mezbûr Sergis vekâleten cevâbında tereke-i hâlik-i merkûmun cem'î müşterekâtı ba'de't- tahrîr ve't- taksîm ber mûceb-i defter-i kassâm mesfûr Deniyenin hisse-i irsiye-i şer'îyesine isâbet ve intikâl iden bir yük otuz iki bin dört yüz altmış üç akçe hâk mukâbelesinde vakf toprağında Dermân ayazma kurbına vâfi lede'l- ahâlî ve'l- cirân ma'lûmu'l- hudûd aldı dönüm bir kıt'a fıstık bâğının ve mahal-i mezbûran da vâkî' beş dönüm bir kıt'a kavun bâğının ve yine Maldebe toprağında vâkî' on beş dönüm bir kıt'a ceviz ve kavun ve Altun taş bâğının ve yine Medlur ayâzma kurbında vâkî' dört dönüm bir kıt'a fıstık bâğının ve yine Hâliidiye toprağında vâkî' dört dönüm bir kıt'a ceviz bâğçesi ve yine kasaba-i mezbûrede vâkî' bir bâb kebîr menzilin nısfı ve sâir eşyânın dahi nısfleri târîh-i kadîmden bir buçuk sene mukaddem bi't- tirâzi hissesi için ta'yîn ve tahsîs ve kabûl ve teslîm idüp husûs-i mevâda dâhil-i defter ve hâric ez defter tereke-i hâlik-i merkûme mûte'allika âmme-i da'vâdan ahdihümâ ve ibrâ ve iskât eyledim dididikde ol adha ber vech-i muharrer ibrâ -i mezburi inkâr idüp muvekkil-i mesfûrden def'-i müşterâsına mutâbık beyine taleb olundukda (...) nasâradan beynlerinde müstakim olalgeldikleri Karabet Karavan veledi Murâd ve Satasador veledi Samakar ve Tekikonos veledi Aci Baksacı ve her biri beyyinehu'l-inhâdan kemâl-i vufûd-i mezkûr hazirûn olub esuru'l-iştihâdu'l-hakîka işbu müdde'îye-i mesfûre Deniye binti Makrodiç Nasrâniye târîh-i mezkûrden bir buçuk sene mukaddem Bâlâ da mezkûr altı kıt'a bâğların ve bir kıt'a ve beş vişne bâğçesinin ve bir bâb menzilin nısfleri vesâir eşyâların nısfleri bir yük otuz altı bin akçedir. Yüz altmış üç akçe mukâbelesinde bi't- tirâzi hisse için ba'de't- tahsîs ve teslîm eyleyub huus-i mirâsa ve dâhil-i defter ve hâric ez defter ve ehâriz ez defterdur ki bi'l- ahare mesfûr-i mâ'lûm âmme-i da'vâdan ahdumâ ol zimmetini ibrâ-i âmme ile ibrâ ve iskât eylediler bu husûse bu vech üzre şâhidlerin şehâdet dahi iderüz diyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'îye ittiklerinde ba'de't- ta'dîl ve't- tezkiye inhâ ve beynleri makbûl olduktan sonra mesfûr deniye dahi ber vech-i muharrer îrâd-i mezkûri bi tav'îha ikrâr itmeğın mûcebince (...) mu'ârazadan men' birle ma huve'l- vâkî' bi't- taleb ketb olundu. Fî 6 cemâziye'l- ahir sene 179

Şuhûdu'l-hâl

Dâmâdı Mehmed

Mollâ Sâlih bin Hüseyin

Hâcî Ahmed bin Mehmed

Ahmed Efendi

Hür bin Mollâ Mustafâ

İsmain Efendi

Helvacı Mehmed

Na'lbûr İbrâhîm

Voyvoda Süleymân Ağâ

Yazıcı Mehmed Niri

ve Akkürek İsmâîl

numara 47

Medinen-i Üsküdar' a muzâfe Adalar mâhîyesine tâbi' Kartal kasabasında mütemekkin olup sahîfe-i zeyl-i vesîkada murarreru'l-esâmî kimesneler ta'rîfleriyle ma'rûfe olan Gül binti Acı Skardiçi Nasrâniye meclis-i şer'-i hatîr lâzîmu't- tevkîrde li ebeveyn karındâşı olup şahsi kezâlik sevk olan işbu râfi 'etu'r-rakîm Deniye Nasrâniye müvâcehesinde bi tav'îha ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp zikr-i âtî vukû'ına değin yedimde mülk-i mevrûsum olup kasaba-i mezbûrde toprağında Derman kurbinde vâkı' bir tarafı Acı Barun bâğı ve bir tarafı Tavşan bâğı ve bir tarafı ispâyi zimmî bostânı ve bir tarafı tarîk- âmme ile mahdûd ve ile mahdûd taminen üç dönüm bir kıt'a ve kapû taş divârlı vişne bâğçesinin mülki bâğçesinin nısfı benim ve nısf-ı aharı mesfûr Deniye'nın olmağla el-hâlet-i hazîhi bâğçe-i mezkûrde olan nıfs hisse-i şâyi'âmı meccânen mesfûr Deniye'ye temlîk ve teslîm eylediğinde ol dahi temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl eyledikten sonra mesfûr Deniye'ye on beş guruş dahi i'tâ idüp ol dahi mukâbelesinde ma'ru'z- zikr bâğçenin derûninde olan su kuyusunun su yollarıyla nısfiyet üzre bana temlîk ve ben dahi temellük ve kabûl eyledim. Lakin kuyu-yi mezkurun vaktinde suyini benim ol mahalle karîb bostânıma icrâya bâğçe-i mezkurun derûninde Samaşi oğlu bostânından mesfûre Deniye'nin

Akçavuş bâğının hendeğinden nuzûl ve bostânımı sulamak üzre ve kuyu-yi mezkûrun nısfı bana temlik eylemek üzre her birimiz ta'ahhüd ve etabz ve rabt idüp takrîrimize tascil ve hüccet olunub yedlerimize i'tâ olunmak matlubuzdur. Didikde gıbbe't- tasdîkî'l-mu'ayyen huve'l- vâkı' bi't- taleb ketb olunur. Tahriren fi'l- yevmu't-tâsi' min cemâziye'l- ahire li sene tis'a ve seb'in ve miete ve elf

Şuhûdu'l-hâl

Değirmenci Kirkor

Ohan Demurci Agob

Dikiçi ulak

Aşkel Kostosandra Kayyum

Kara Ahmed ibni Mehmed

El-Hâcc Mahmûd Ağâ

Serdâr Mehmed Ağâ bin Ali

Voyvoda-i sâbık Ahmed Ağâ

Voyvoda Süleymân Ağâ

numara 48

Medinen-i Üsküdar' a muzâfe Adalar mâhîyesine tâbî' Kartal kasabasında Mütemekkin olub sahîfe-i zeyl-i vesîkada murarreru'l-esâmî kimesneler ta'rîfleriyle ma'rûfe olan Kül binti Acı Makrodiç Nasrâniye meclis-i şer'-i hatîr lâzımu't-tevkîrde kız karındâşı olub kezâlik sahs-ı ma'rûfe olan işbu râfi 'etu'r-rakîm Deniye Nasrâniye müvâcehesinde bi tav'ihâ ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp akd-i âtî sudurinedeğın yedimde mülk-i mevrûsum olub kasaba-i mezbûrde toprağında Dermân ayazmâsı kurbinde Vâkı' bir tarafı Acı Lirab oğlu Boros bostânı ve bir tarafı Mûsâ Ağâ bâğı ve bir tarafı Kel begos veresesi bâğı ve bir tarafı tariki-âmme ile mahdûd ve tahminen altı dönüm kürûmi mülki bir kıt'a ve bir aded su kuyulu fıstık bâğçesinin nısfı benim ve nısf-ı aharı ırsen karındâşım mesfûre Deniye Nasrâniyenin olmağla el-hâlet-i hazihi benim bâğçe-i mezkûrde olan nıfs hissemi

tarafından icâb ve kabûli hâvî şurût-i müfsideden ârî bey'-i bâti sahîh-i şer'îye ile mesfûreye iki yüz guruşe bey' ve teslîm ve temlîk eylediğinde ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve tesellüm ve temellük ve kabz ve kabûl idüb semen-i olan meblağ-ı mezkûr iki yüz guruş müşteri-yi mezbûre Deniye yedinden temâmen ahz ve kabz idüb bâğ-ı mezkûrun nısf hissemin gabni ve takrîrine müte'allika âmme-i da'vâdan müşteri-i mesfûr Deniye'nin zimmeti ibrâ ve iskât eyledim fimâ ba'd nısf-ı hisse-i şâyi'âmda kat'an alâka ve medhalim kalmayub bâğ-ı mezkûrun irsen ve şirâen mecmû'î müşteriye-i mesfûre nin mülki- mahsûsi olmuştur. Keyfemâ yeşâ ve yahtar mutasarıf olsun. Didikde gibbe't- tasdîk'l-mu'ayyen mâ vak'a bi't- taleb ketb olundu. Fî'l- yevmu't- tâsi'min cemâziye'l- ahire li sene tis'a ve seb'in ve miete ve elf

Şuhûdu'l-hâl

Değirmenci Kirkor

Dikiçi ulak

Ohan veledi Marata

Temurci Agob

Kara Ahmed Beşe

El-Hâcc Mahmûd Ağâ

Serdâr Ahmed Ağâ

Voyvoda-i sabık Ahmed Ağâ

Voyvoda Süleymân Ağâ

numara 49

Medinen-i Üsküdar' a muzâfe Adalar mâhîyesine tâbi' Kartal kasabasında Mütemekkin olub sahîfe-i zeyl-i vesîkada murarreru'l-esâmî kimesneler ta'rîfleriyle ma'rûfe olan Deniye binti Aci Makrodiç Nasrâniye meclis-i şer'-i hatîr li ebeveyn kız karındâşı olub kezâlik sahs-ı ma'rûfe olan işbu râfi 'etu'r-rakîm Kel Nasrâniye müvâcehesinde bi tav'ihâ ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb akd-i âti'l- zikrin sudurinedeğin yedimde mülk-i mevrûsum olub Hâlidide toprağında Vâkî' bir tarafı

eniştem Sergis bostâni ve bir tarafı Acı Bekos oğlu Bekoğos bâğı ve bir tarafı tarık-i âmme ile mahdûd ve tahminen dört dönüm kürûmi mülki bir kıt'a harâb kavun bâğının nısfı benim ve nısf-ı aharı karındâşım mesfûre Kel Nasrâniyenin olmağla el-hâlet-i hazihi benim bâğçe-i mezkûrde olan nıfs hisse-i şâyı'âmı tarafından icâb ve kabûli hâvî şurût-i müfsideden ârî bey'-i bâti sahîh-i şer'îye ile müşteri-i mesfûreye yüz guruşe bey' ve teslim ve temlik eylediğinde ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve tesellüm ve temellük ve kabz ve kabûl idüb semen-i olan meblağ-ı mezkûr yüz guruş müşteri-yi mesfûre yedinden temâmen ahz ve kabz eyleyub bâğ-ı mezkûrde olan nısf hissemın gabni ve takrîrine müte'allika âmme-i da'vâdan müşteri-i mesfûr kel Nasrâniyenin Zimmeti ibrâ-i âmme ile ibrâ ve iskât eyledim fimâ ba'd mahdûd-i mezkûrun nısf-ı hisse-i şâyı'ında vicâhen mine'l- vucûh ve sebeben mine'l- esbâb kat'an ve kat'ıyyeten benim alâka ve medhalim kalmayub bâğ-ı mahdûd-i mezkûrun irsen ve şirâen mecmû'î müşteriye-i mesfûre Kel Nasrâniyenin mülki- mahzı olmuşdur. Keyfemâ yeşâ ve yahtar mutasarrıf olsun didikde gıbbe't- tasdîki'ş-şer'î mâ vak'a bi't- taleb ketb olundı. Fî'l- yevmu't- tâsi' min cemâziye'l- ahire li sene tis'a ve seb'in ve miete ve elf

Şuhûdu'l-hâl

Değirmenci Kirkor

Dikiçi ulak

Ohan veledi Marata

Temurci Agob

Kara Ahmed Beşe

El-Hâcc Mahmûd Ağâ

Serdâr Ahmed Ağâ

Voyvoda-i sabık Ahmed Ağâ

Voyvoda Süleymân Ağâ

numara 50

Emiru'l- ümerâ'i'l-kirâm kebîru'l-küberâ'i'l-fihâm zevî'l- kadr ve'l- ihtirâm sâhibu'l-izz ve'l- ihtirâm mine'l-muhtas bi-mezid inâyeti'l- melikü'l- alâ ber vech-i aralık Kocaili sancağını mutasarrıfı dâme el-ikbâlehu ve mefâhiru'l- fukahat ve'l- hükkâm ma'denu'l- fezâil ve'l-hükkâm Kartal'dan Çınarcık'a varınca iznikmed Göz kurbında vâkı' kuzât ve nüvvâb zîde fazluhûum ve mefâhiru'l- emâsil ve'l- akrân sardarlari vesâir zâbitân zîde kadrum tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl lacak mâ'lûm ola ki;

Astâne' i sa'âdetümde sâkin ibâdullâhın erzâk-ı yevmiyeleriçün Bahr-i siyâh tarafından tedârik ve isticlâb olunan hintayı hafiyeten kayıklar re'isleri vesâir kimesneler iştirâ ev bir tarikle kayıklara vazı ve ol mahalde nakl eyledikleri tahkiken ve sahîhen ihbâr olunub bu hâlet-i müessefe Astâne-i sa'âdetümde mukim ibâdullâhın maâşlarına ve kılet ve zarûret ve fûrûhtine bâ'is olduğundan gayri Astâne'ye gelemeyenden taşraya zahîre naklı evâmir-i şerîfemde mecmû' iken yollarda zıkr ve hîle ile hinta ve zehâyir-i sâirenin taşralara nakl ve fûrûht olunacağına bir dürlü rızâ-yi hümâyûnum olmayub bu mel'anete cesâret idenlerin ahz ve te'dîbi ve tahrîr ve tezkiri ehem-i hemâm-i devlet-i aliyyemde olmağla ba'de'l- yevm iskelelerinde İslambol'dan varan kayıklara gereği gibi bakub uşâkçı anbârlarından tersâne-i âmirem anbârlarına gelub İslambol hârici olmakdan nâşi fûrûht olunub İslambol gümrüğü Emîninden yedlerinde tezkireli olanlardan maada kayıklar derûninden bulunan hintayı ahz ve bir mahal-i mahfûza vaz' ve hıfz ve aşâkçı hintasından gayri hintayı götürenleri eyyen min kâne ahz ve muhkem habs idüp kayıkta zuhûr iden hintanın mikdârını ve re'is ve sâhibesinin isimlerini Der- aliyyem tahrîr i'lâma müsâra'at ve bu bâbda tenfîz-i emr-i şerîfime i'mâz idenlerin bilâ emân haklarından gelinmek mutasammet ve muhakak olduğın bilerek bu emr-i memnû'ı gâyetü'l- gâye nezâret ve ihtimâm ve sayy ve ikdâm eyleyub sermû i'mâz ve müsâmahadan be gâyet tevakkî ve mücânebet eylemeniz babında ferman-i âlişânım sair olmuşdur mübâşir ta'yîn olunan sadr-i a'zâm çukâdârı (silik) vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref yâfte sâdır olan fermân-i vâcibu'l- ittibâ' ve lâzimu'l- imtisâlimin mazmûni itâ'at makrûniyla âmel olub hilâfından gâyetü'l- gâye ilgâya hazer ve mücânebet eyleyesiz. Şöyle Bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılarsız. Tahriren fi evâil-i recebu'l- fert li sene tis'a seb'in ve miete ve elf. Mahrûse-i İstanbul

numara 51

Medinen-i Üsküdar' a muzâfe Adalar mâhîyesine tâbi' Kartal kasabasında Mütemekkin ketahon veledi Ağob zimmî meclis-i şer'-i hatîr lâzımı't- tevkîrde li ebeveyn er karındâşı Vartan Ohan menzili ve benim âhar menzilim ve kurbinde Dülger Varkasi menzili ve tarîk-ı âmme ile mahdûd fevkânî iki bâb oda ve tahmini otuz ve bir mikdâr havluyi ve kazgâl ocağı ve yetmiş zirağ bâğçeyi müştemil mülk-i menzilimin nısfı benim olub ve nısf-ı aharı karındâşım merkûmun olmağla el-hâlet-i hazîhi benim menzil-i mezkûrde olan nısf hisse-i şâyi'âsında altmış zirâ' bâğçeyi ve kazgan ocağı bana mu'ayyen ve tahsîs ve teslîm idüp ben dahi ber vech-i muharrer ahz ve tesellum ve kabz ve kabûl eyleyub menzil-i mezkûr derûninde vâkı' vesâir menzil- merkûm Markos ile müşterek olmak üzre ta'dâd eyledükten sonra menzil-i mahdûd -i mezkûrun karındâşım merkûm Markos zimmînin mülk-i mahzı olmuştur. Vicâhen mine'l- vucûh benim alâka ve medhalim yokdur didiği kayd-i şerh olmuştur.

fi recebu'l- ferd sene 1179

Şuhûdu'l-hâl

İsmâîl Beşe

El-Hâcc Memiş Beşe

Duhân Mehmed Beşe

Nalbende İbrâhîm

Ahmed Efendi

Yazıcı Kirkor

Yağmur oğlu Mihail

Acı Baron

Yakûb veledi Pedros

Kabriyel veledi Acı Baron

Ohan veledi Marata

Asayi veledi Tanaş

Zader Körük

Zader Avakin

numara 52

Medinen-i Üsküdar' a muz fe Adalar m h yesine t bi' Ada-i keb r karyesinde mütemekkin Kokota binti Maola Nasr niye tarafından ber vech-i  ti'l- bey nda vek li olduğu şahs-i vechi- Şer'-i  rif n Tefani veledi Tokodoki ve Manolaki veledi Dimitraki ve Yamatraki veledi Panabot zimm leri Őeh detleriyle b 'isu'l- vek le Salamata veledi Yamandri zimm  meclis-i Şer'-i hat r d m dı işbu r fi 'i't- terk m kaya oğlu Kostanti veledi Todoraki zimim m v cehesinde bi'l- vek le ikr r ve takr r-i kel m idüp müvekkilim mesf renni yedinde mülki olub karye-i mezb rede v k  bir tarafı Nikolaki menzili ve bir tarafı Yamandri d kk n  ve bir tarafı Derko d kk ni ve bir tarafı tar k-ı h ss ile mahd d bir b b mülk-i mahzenimi tarafından ic b v ekabuli h v  Şurud-i müfsideden  r  bey'-i b t-i sah h-i Şer' ye ile müşteri-i merk me yüz guruşe bey' ve tesl m teml k idüp ol dahi ber vech-i muharrer iŐtir  ve tesellüm ve temellük ve kabz ve kab l eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezk r yüz guruş müvekkilim mesf r Kokona Nasr niye d m dı müşteri-i merk m Kostanti zimm  yedinden tem men ahz ve kabz eyleyub fim  ba'd mahzed-i mahd d-i mezk rde vic hen mine'l- vuc h ve sebeben mine'l- esb b müvekkilim mezb re Kokona Nasr niyenin kat'an al ka ve medhali kalmayub, d m dı müşteri-i merk me Kostanti zimm nin mülk-i m Őter s  ve hakk-ı sar h-i sah hi olmuştur. Keyfe m  yeŐ  ve yahtar mutasarrıf olsun. Didikde gıbbe't- tasd k Ő- Şer'  m  vak'a bi't- taleb ketb olunur. Tahriren fi'l- yevmu's- sel se aşere min recebu'l- ferd li sene tis'a ve seb'in ve miete ve elf

Őuh du'l-h l

Feyzull h Mehmed AĞ 

Ali AĞ  ibni S leym n

Mehmed Usta

Çolak Ali Beşe

Ahmed Efendi

Çakıcı oğlu Feyzî

Acı Dimitraki veledi Yani

Tanaş veledi Borgasi

Şişman Andon

Monaloyaki

Berse Yasef

numara 53

Medinen-i Üsküdar' a muzâfe Adalar mâhîyesine tâbî' Kartal kasabasında mütemekkin Markos ve Ketahon veledi Agop ve li ebeveyn kız karındaşları olub şahs-i vech-i şer'î üzre ma'rûfe olan Maryem Nasrâniyeye her biri meclis-i şer'-i hatîr de liebeveyn kız karındaşları olub şahs-ı kezâlik ma'rûfe olan bâ'isu'l- vesîka Margîret Nasrâniye müvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp akd-i âti'l- zikrin sudurinedeğin yedimde mülk-i mevrûsum olub kasaba-i mezbûrede vâkı' bir tarafı el-Hâcc Mustafâ Ağâ peykâr odası ve iki tarafı atîk Hân arsası ve bir tarafı tarîk-i âmme ile mahdûd tahminen bir bâb oda mülk-i peykâr odası altı sahim i'tibârıyla ikişer sehim sagîrân-i merkûman Kenahon zimmînin ve bir sehimi mesfûre maryem Nasrâniye bâğı olub ve bir sehini dahi müşteri-i mersûme Margarit Nasrâniyenin olmağla el-hâlet-i hazihi hazini oda-i mezkûrde olan zikr olunan sihâmları tarafından icâb ve kabûli hâvî şurût-i müfsideden ârî bey'-i bât-i sahîh-i şer'îye ile müşteri-i mesfûre Margîret Nasrâniyeye yüz otuz guruşe bey' ve teslîm ve temlîk eylediğimizde ol daih ber vech-i muharrer iştirâ ve tesellum temülluk kabûl eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezkûri yüz otuz guruş ba'de't- tahsîs temâmen her birimiz müşteri-i mesfûre yedinden temâmen ahz v ekabzu fimâ ba'd oda-i mahdûd-i mezkûr de olan sihâm-i mezkûrumuze vicâhen mine'l- vucûh ve sebeben mine'l- esbâb benim kat'an alâka ve medhalim kalmayub oda-i mezkûrun

mecmû'î irsen ve şirâen mülk-i mahzı olmuşdur. Didikde gıbbe't- tasdîkî'ş- şer'î mâ vak'a bi't- taleb ketb olunur. Fî 4 recebu'l- ferd sene 179

Şuhûdu'l-hâl

Ahmed Efendi

Na'lbend İbrâhîm Berber Memiş beş

Duhân Mehmed Beşe

Ahmed Beşe

Yazıcı Kirkor

Begos veledi Petdors Yağmur oğlu Aci Mikail

Aci Baron veledi Kabriel

Duhân veledi Marata

Asyayi veledi Tamas

Zader Körük

numara 54

Medinen-i Üsküdar' a muzâfe Adalar mâhîyesine tâbî' Kartal kasabasında sâkin-i mütemekkin olub şahisları vech-i şer'î üzre ma'rûfe olan Maryem ve Margerit ibneti Agob nasrâniyeler meclis-i şer'-i hatîr lâzımı't- tevkîrde Liebeveyn er karındaşları olub işbe râfi 'u't- terkîm Markos ve Ketahon müvâcehesinde her biri ikrâr ve takrîr- i kelâm bundam akdem karındâşım olub hâlik olan Vilas zimmînin alti sehinden i'tibâriyla birer sehimi bize ve ikişer sehimi merkûmân Markos ve Ketahon'a isâbeti ve istikâr iden kasaba-i mezbûrede vari etrâf-ı erba'ası Vartan ve zevcesi menzili ve Pedros ve Metroli ve karındaşımız merkûm Ketahoni yeri ve Merter Dülger veresesi mükleri ve tarîk-i âmme ile mahdûd fevkânî iki bâb oda ve tahminen otuz ve bir mikdâr havlu ve kazgan ocağı ve merhûm Ketahoni ile müşterek sihâmen v eyetmiş zirâ' bağçeyi müstemil mülk-i menzil dört yüz elli guruş hüccet-i takdîm olub takdîm-i meblağ-ı mezkûrde işbu yetmiş ben guruş hissemizi nakden

yedlerinden temâmen ba'de'l- ahz ve'l- kabûl ve yine Savak nâm mevkî'de vâkî' lede'l- ahâlî ve'l- cirân ma'lûmu'l- hudûd alt dönüm fıstık bāğından altı yüz çubuğı ve yine Hâliidiye toprağında cevizi kurbinde vâkî' altı dönüm Hasan Çâvûş bāğından altı yüz çubuğını ve yine Ulu yol altında vâkî' dört buçuk dönüm çâvûşî ve kavun bāğından altı yüz çubuğı ve yine vakf toprağında Derman kurbinde vâkî' üç dönüt yerli bāğından üç yüz çubuğı ba'de'l- ifrâz alâmât-ı fâsıla ve ve vâle vaz' ıyla bizim hissemiz için bi't- tirâzi ta'yîn ve tahsîs ve teslîm biz dahi ber vech-i muharrer ahz ve kabz ve teslîm ve kabûl idüp fimâ ba'd menzil-i mezkûrun mecmû'ıyla ve bāğ-ı mezbûrûn mu'ayyenin olunan hisselerimizden mâ'adâsında kaat ve katieten ve dahi mümeyyiz ma'lûmu'l- eşyâ-yi mütenevvi'adan sihâm-i mezkûr üzre hisselerimizi yedlerinden temâmen ahz ve kabz eyleyüb kezâlik eşyâ-yi mütenevvi'ada irsen ve alâka ve medhalimiz kalmayub husûs-i tereke-i hâlik karındâşımız Markos'a müte'allika âmme-i da'vâdan ve kâfe-i mutâlebât ve esmân-ı muhâsemâtdan karındâşımız merkûmân Markos ve Ketahon zimmîlerden ibrâ ve sikat eyleyub her birimiz ahârın ibrâsını kabûl eyledik. Didiklerinde gıbbe't- tasdîk ış- şer'î mâ vak'a bi't- taleb ketb olunur. Fî 4 recebu'l- ferd sene 179

Şuhûdu'l-hâl

Ahmed Efendi

Na'lbend İbrâhîm

Duhân Mehmed

Berber Memiş Beşe

Berber Memiş Beşe

İshak

Yazıcı Kirkor

Begos veledi Petdors Yağmur oğlu Aci Mikail

Aci Baron veledi Kabriel

Duhân veledi Marata

Asyayi veledi Tamas

Zader Körük

Zader Avakim

numara 55

İzzet me'âb şeri'at nisâb hâlâ Adalar nâhiyesinde nâibimiz Efendi kâmyâb.

Ba'de't- tahiyatu'l-vâfiye inhâ olunur ki;

Hamdu li'llâhi Te'âlâ işbu mâh-i Şa'bânu'l- mu'azzamının gurresi isneyn günü ale's-seher şevketlü kerâmetlu muhâbbetlu kudretle velî-imetimiz Efendimiz Pâdişâh-i âlişân Hazretleri'nin sülb-i pâk-i tâbnâklarından bir duhter-i pâkire ahter zebûr nehr-i vücûd ve isimleri Beyhân Sultân ismiyle müsemmâ buyurulub kudûm-i meymenet lüzûmleri çun ibtidâsı bâ fermân-i âlî yarınki çehârşembe gününden olub üç gün ve üç gece donanmâ-yi hümâyûn ve şehir âyîn-i mu'tâd-i kadîm ve tâb-i müstedîm olduğına binâen sâbıkde olduğu vech üzre dekâkin ashâbını huzûrinde da'vet ve herkes dükkânlarını tezyîn ve Leyâlîde dahi karâr ve izhâr-i eser-i işhâde tenbîhe ibtidâr eylemelerini nâhiye-i mezbûre ahâlîsine tenbih ve tefhîm eyleyesin vesselâm. fî 2 Şa'bânu'l- muzzam sene 1179 el-fakîr es-Seyyid Mehmed Ma'sûm La'li zâde el-kadi

be-medine-i Üsküdar

numara 56

Medinen-i Üsküdar' a muzâfe Adalar mâhiyesine tâbî' Kartal kasabasında sâkin iken bundan akdem duyûn terekesinden ez yed olduğu hâlde fevt olan Süleymân Ağâ ibni Ahmed' in verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Ayişe ibneti el-Hâcc Mustafâ Ağâ nâm Hâtûn ile sülb-i sagîr oğlu Süleymân ve sagîre kızı Selime'ye münhasıra ba'dehu sagîr-i mezbûr Süleymân fevt olub verâseti anası mezbûre Hâtûn ile li ebevyen kız karındâşı mezbûre Selime'ye ve li üm er karındâşı es-Seyyid Mehmed Sâdık ibni es-Seyyid İbrâhîm nâm kimesneye münhasıran olduktan sonra zevce-i mezbûre kendi nefsinden asıl ve sagîre mezbûre Selime tarafından bâ hüccet-i şer'îye Ayişe Hâtûn tarafından ber vech-i âtî ikrâr ve i'tâ

hüccet ve kefil olduğu zât-i mezbûreyi ârifân el-Hâcc Mahmûd Ağâ ibni Ali ve el-Hâcc Mehmed ibni el-Hâcc Mehmed ve Kat Ahmed bin Mehmed şehâdetleriyle vekâleti Sâbit olan mezbûr es-Seyyid Mehmed Sâdık vekâleten ve kendi nisfından dahi asâleten meclis-i şer'-i hati ve lâzımu't- tevkîrde işbu bâ'isetu'l- vesîka Kılınçî zâde Monlâ Hasan bin Ali mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idup ber müceb-i defter-i kassâm ba'de't- tahrîr ve'l- taksîm müteveffât-i evvel-i mezbûren biez irsen intikâl iden Hâliidiye dağında vâkı' biratraf-ı avaş oğulları bāğı ve bir tarafı Kalfa oğlu Acı Baron bağı ve iki tarafı tariki- âmme ile mahdûd dokuz bin iki yüz doksan beş buçuk Çâvûş ve sekiz bin iki yüz otuz sekiz çubuk kavun ve mahlût ve peşin icârlı bir kıt'a bāğçe münâdiye lisânıyla kurabında ve Denlibat? Başı nâmıyla müte'allika olub mezbûr Monlâ Hasan üzerinde on ikişer akçeye Çâvûş çubuğunun beheri ve onar akçeye kavun çubuğu beheri cem'an bir yük doksan üç bin dokuz yüz yigirmi akçeden karâr ve ziyâde ile taleb-i âhari zuhûr itmeyup ve bāğ-ı mahdûd-i mezkurun ve peşin icâriyla el-yevm ber vech-i muharrer semeni misli olduğunu nikâk-i sahîhetu'l-kelimât kimesneleer ihbârlarıyla inde'ş- şer'î'l- evner zâhir olduğundan hâli bāğ-ı mahdûd-i mezkûr semeni misli ile müteveffât-i evvel-i mezbûrun duyûn-i müsbetesiyçun edaya kıbel-i şer'den me'zûn olduğımıza binâen müşteri-i mezbûr Monlâ Hasan' a tarafından icâb ve kabûli hâvî şurût-i müfsideden ârî bey'-i bâti sahîh-i şer'î ile her birimiz asâleten ve vesâyeten bey' ve teslîm ve temlîk eylediğimiz ol daha ber vech-i muharrer iştirâ ve teslîm ve temlîk ve kablu ve kabûl idüp semen-i misli olan meblağ-ı mezkûr doksan üç bin dokuz yüz yigirmi akçeyi müşteri-i mezbûr Monlâ Hasan yedinen her birimizi asâleten ve vesâyeten temâmen ahz ve kabuz eyleyub fimâ ba'd bāğ-ı mahdûd-i mezkûrdevicâhen mine'l-vucûh kat'an ve katien bizim asâleten ve vesâyeten alâka ve medhalimiz kalmayub müşteri-i mezbûr Monlâ Hasan bin Ali' nin mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sırfı mahzı olmuşdur keyfemâ yeşâ ve yahtar mutasarrıf olsun. Didikde gibbe't- tasdîkî'ş- şer'î mâ vak'a bi't- taleb ketb olundı. Tahriren fi'l- yevmu't- tâsi' min recebu'l- ferd li sene tis'a ve seb'in ve miete ve elf

Şuhûdu'l-hâl

Arabacı zâde Selîm Mustafâ

Karamani Monlâ Ahmed

Duhân Mehmed Beşe

Helvacı İbrâhîm Beşe

Na'lbend İbrâhîm Beşe

Hasan ustü Efendi

İbrâhîm Odabaşı

Kayserili Mehmed Ağâ

Ahmed Ağâ

Hasan Ağâ

El-Hâcc Hasan ğa

Na'lbend Velî Beşe

numara 57

Medinen-i Üsküdar' a muzâfe Adalar nâhîyesine tâbî' Kartal kasabasında sâkine olub zât-i vech-i meşrûh üzre ma'rûfe olan Ayişe binti el-Hâcc İbrâhîm Efendi nâm Hâtûn meclis-i şer'-i hatîr lâzımu't- tevkîrde işbu bâ'isetu'l- vesîka Halîl Beşe bin Hasan mahzarında bi nefsihâ ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Halîl Beşe zevc-i dâhilim olub beynimizde hüsn-i zindegân ve imtizâcımız olmayub beni talâk-ı tâlibe ve mufârakata râğıb olduğım ecilden zimmetimde mütekarrir ve ma'kûdun aleyh olan on iki bin altı yüz akçe mihr-i mu'accele ve nafaka-i iddet-i mâ'lûmem üzerine ve mev'ûnet süknâm dahi kendi üzerime olmak üzre zevcem mezbûr ile muhâsebe-i sahîha-i şer'îye ile hali' olduğumuzda hali'-i mezbûri ba'de'l- kabûl zevciyet mukîm iken mezbûr Halîl Beşe târîh-i kitâba gelince üç sene benim bâğ ve bostân ve tarlalarım hasılı vâridâtlarından ba'de'l- harc vel mesârif üç yüz guruş ve (...) bey' idüp elli guruş deynimden cebren alub kendüsi kürk aldı diyü kırk guruş ki cem'an üç yüz doksan guruş hakkım taleb ve da'vâ eylediğimde ol dahi meblağ-ı mezkurden kırk iki guruş Mehmed Ağâ' ya ve def'e yedi guruş ve Dünbelekçi Hasan Ağâ' ya eyli beş guşu ve kadına kırk guruş ve Kalaycı Velî Beşe zevcesine dokuz guruş cem'an yüz elli üç guruş deynimi emrim ile her birine ba'de'l- edâ meblağ-ı

bâkî-i mezkurun mutâlebesine ve'l- hâsıl hukûk-i zevciyet vesâir ahz ve i'tâya müte'allika ame-i da'vâ ve kâfe-i mutalebât ve esmâl-ı muhâsebattan ebedihimâ âharın zimmetini ibar-i âmme iley ibrâ ve sikat idüp her biimiz aharın iştirâsın ba'de'l- kabûl fimâ ba'd mezbûr Halîl Beşe kalbinde benim için vicâhen mine'l- vucûh hâk ve alakam kalmadı didikde gibbe't- tasdîkî's- şer'î mâ vak'a bi't- taleb ketb olununur Tahriren fî'l- yevmu'r- râbi' min Şa'bânu'l- mu'azzam li sene tis'a ve seb'in ve miete ve elf

Şuhûdu'l-hâl

Deham oğlu Hasan osta

Serdâr Mehmed

Feyzî bin Ahmed

Ahmed Ağâ

Hüseyin Ağâ

El-Hâcc Mustafâ

Na'lbend İbrâhîm Beşe

Balıkçı Halîl Beşe

Kayıkçı Dervîş Halîl Beşe

Es-Seyyid Mehmed Feyzî

Kalender İbrâhîm

numara 58

Medinen-i Üsküdar' a muzâfe Adalar mâhîyesine tâbi' Maldebe karyesinde mütemekkin iken bundan akdem hâlik olan Makrodisi veledi Hanii zimmînin vereseşi zevce-i- metrûkesi Margırıt Anastas Nasrâniye ile sülb-i sagır oğulları takvane ve Sergisve anası Tohoriye binti Lotran nasraniyeye münhasıra olduktan sonra zevce-i mesfûre kendi nefsinden asıl ve bâ hüccet-i şer'îye ile vâsî olub sagırân-i merkûmân taraflarından vâsîleri anası mesfûre ile vâsî kezâlik tarafından

vekîl-i müsccel-i şerisi olan zevce-i mesfûri babası merkûm Anastas veledi Todorimeclis-i şer'-i hatîrde Medine-i mezbûrede milel-i taraf tâifesinde işbu râfi 'u't- terkîm Şayli Duni İsrail veledi (boş) ve vâsî-i mansûbesi bi'l- vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp müvekilem mesfûretân mevrûsleri olub hailk-i merkûm Likori ve zimmî merkûm İsrail zimmîye bâ temessük mezbûr karz-i şer'iyeden altı yüz guruş vâcibu'l- edâ deyni olub deyn-i mezkûri nakden virmeği kudretleri olmamağla beyneri ıslâh olunub nakden elli guruş merkûm İsrail'e def' ve teslîm bâkî yüz elli guruş ukâbelesinde bi't- tirâzi tereke-i hâlik-i- merkûmun ile'l- helâk yedinde mülki olub ve ba'de'l- helâk mevrûse-i müvekkilûn-i mesfûrune isâbet ve iş'âr iden karye-i mezbûr toprağında Mezârlık-ı mersûsede vâkı' bir tarafı Koca Süleymân bâğı ve birtarafı Acı İstornasi bâğı ve bir tarafı İsnoros bâğı ve bir tarafı tarîk-i âmme ile mahdûd tahminen dört dönüm bir kıza kürûmi mülki yerli bâğında tarafından icâb ve kabûli Hâvî bey'-i bât-i sahihi şer'îye ile yüz elil guruş kıymet ile merkûm İsrail bey' ve teslîm ve temlîk eylediklerinde ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve tesellüm ve temelluk ve kabz ve kabûl idüp fimâ başd bâğ-ı mezkûrde müvakilun-i verese-i mesfûrunun kat'an ve katiyeten alâka ve medhalleri kalmayub merkûm israil zimmînin deyn-i mezkûri mukâbelesinde mülk-i müşterâsı olmuştur.

Didikde gıbbe't- tasdîkî's- şer'î mâ vak'a bi't- taleb ketb olundu.

Fî 28 recebu'l- ferd sene 179

Şuhûdu'l-hâl

Na'lbend Ahmed Ağâ

Serdâr Mehmed Ağâ

Ahmed Ağâ

Ahmed Efendi

Mollâ Ömer

Ber ber Abdurrahman

Maslule

Kalaycı Duma

Acı Ankeli

Angeli velidi İstobani

Yarankil veledi Korsi

numara 59

Medinen-i Üsküdar' a muzâfe Adalar mâhîyesine tâbi' Dolaroba karyesinde sâkine Rafiye binti Şenbal Halîl Beşe nâm Hâtûn tarafından ber vechi- âti'l- beyani vekîli olduğu zât-i mezbûre bil ma'rifeti's- şer'îye ârifân imâm Abdülfettâh Efendi ibni'l- imâm Velîyüddîn Efendi ve İsmâîl oğlu Mehmed Beşe ibni Mustafâ ve Kullukçi Mehmed Beşe bin Sâlih şehâdetleriyle sâbitu'l- vekâle babası merkûm Halîl Beşe ibni Ahmed meclis-i şer'-i hatîr lâzımu't- tevkîrde işbu bâ'isu'l- vesîka Kürt oğlu mehmmmed bin Hüseyin mahzarında bi'l- vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp akd-i âti'l- zikrin kendüsine vekîl-i müvekkilem kızım mezbûrenin yedined mülki olub Pendik karyesi toprağında Tavşan tepe nâm mevkî'de vâkî' bir tarafı yeni köyli Mustafâ bâğı ve bir taraf Na'lbûr oğlu tarlası ve bir tarafı Feyzî İsmâîl tarlası ve bir tarafı tariki- âmme ile mahdûd tahminen on iki dönüm kürümi mülki birkita koca kavun bâğı tarafından icâb ve kabûli hâvî şurût-i müfsideden bey'-i bât-i sahîh-i reşîye ile müşteri-i mezbûreye altmış guruşe bey' ve teslîm ve temlîk idüp ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve tesellümve tesellüm ve kabz ve kabûl eyledikden sonra semein olan meblağ-ı mezkûr altmış guruş müşteri-i mezbûr yedinden müvekkilim kızım mezbûre temâmen ahz ve kab eyleyüp fimâ ba'd bâğ-ı mahdûd-i mezkuri vicâhen mine'l- vucûh sebeben mine'l- esbâb kat'an ve kat'iyenen müvekkilim kızım mezbûretanın alâka ve medhali kalmayub müşteri-i mezbûr Mehmed Beşe' nin mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîh-i mahzı olmuşdur keyfemâ yeşâ ve yahdar mutasarrıf olsun. Didikde gibbe't- tasdîkî's- şer'î mâ vak'a bi't- taleb ketb olunandı. Fî 29 recebu'l- ferd sene 179

Şuhûdu'l-hâl

Kayseriyeli Mehmed Efendi

Serdâr- ı sabik Mehmed Ağâ

İmâm vekîli Osmân Efendi

Mustafâ Beşe ibni Ahmed

Resûl oğlu Hüseyin

Hâlî Beşe İbrâhîm

El-Hâcc Süleymân ibni Ahmed

El-Hâcc Ahmed oğlu Mehmed Beşe

Otuz Ali Beşe

Ahmed Efendi

numara 60

Bidâet Bismillahi 'r-rahmani 'r-rahim. Yâ Fettâh Yâ Rezzâk Yâ Allâh Yâ Ganî Yâ Hafî.

Mefâhiru'l- kuzâti'l- müteşerri'în Mevlânâ Mehmed Reşîd Efendi el-mükerrem ba'de't- tahiyyatu'l- vâfiye inhâ olunur ki işbu sene-i tis'a ve seb'in ve miete ve elf mâh-i Şa'bânu'l- mu'azzamın onuncu gününden zabt itmek üzere medinen-i Üsküdar' a muzafa Adalar nâhiyesinin umûr-i şer'îyesi tarafından cenâbınıza tefvîz ve sipâriş olunmuşdur ki gerekdir ki yevm-i mezburden mezbûrede vâkı' olan muhallefât-i mevtâ-i askeriyeyi dahi beyne'l- verese tahrîr ve bi'l-farîzati's-şer'îye tevzî' ve taksîm idüp cadde-i Hakdan sermû'l-hirâf itmeyesiz vesselâm. Harrere mine't-târîhi'l- mezbûr el-merkûm. El-fakîr Lağlî zâde es-Seyyid Mehmed Ma'sûb el kadi.

be Medine-i Üsküdar

numara 61

Medinen-i Üsküdar' a muzâfe Adalar mâhîyesine tâbi' Adalar nâhiyesine tâbi' Dolayoba karyesinde sâkin Seyyid Ahmed bin es-Seyyid Abdullâh kendi nefsinden asâleten ve validesi Nefise binti Ahmed Hâtûn ve zevcesi Hadîce binti mollâ Mustafâ Hâtûn taraflarından ber vechi âti'l- beyânda vekîlleri oludđı zât-i

mezbûretân bi'l- ma'rifeti's- şer'îye arifân olan İsmâîl ve Oflu Mehmed Beşe ibni Mustafâ ve Kalyoncu Mehmed Beşe bin Sâlih ve Bulgar Osmân Beşe işbu râfi 'i't-terkin Kassâb Todoraki veledi Petro zimmî müvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp akd-i ati'l- zikrin sudurinedeğin müvekkilân-i mezbûretân ile yedimizde mülk-i mevrûsumuz olub karye-i mezbûre toprağında Zeytunli ağıl altında vâkı' bir taraftan mezbûr Kalyoncu Mehmed Beşe bağı ve bir tarafı es-Seyyid Sâlih bâğı ve bir tarafı Fatmâ Hâtûn bâğı ve bir tarafı tariki- âmme ile mahdûd ve tahminen altı buçuk dömün ve benim milâdan? İştirâ eylediğim bir buçuk dönüm cean sekiz dönüm kürümi mülki bir kıt'a mahlût eşcâr-i müsmire ve gayri- müsmire hâvî havra ve Çâvûş bâğı tarafından icâb ve kabûli hâvî şurût-i müfsideden arî bey'-i bât-i sahîh-i şer'î ile müşteri-i – mesfûre zimmîye üç yüz otuz beş guruşa bey' ve teslim ve temlik eylediğimizde ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve tesellum ve temellük ve kabz ve kabuz eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr üç yüz otuz beş guruşi mesfûr zimmî yedinen her birimiz ba'de't- tahsîs temâmen ahz ve kabz eyleyub fimâ ba'd ma'ru'z- zikr bâğda vicâhen mine'l- vucûh ve sebeben mine'l- esbâb kat'an ve katiyeten vesâle ve vekâle alâka ve medhalimiz kalmayub müşteri-i merkûm Todoraki zimmînin mülk-i müşterasi ve hakk-ı sarîh-i sahîhi omludur keyfemâ yeşâ ve yahtar mutasarrıf olsun.

Didikde gıbbe't- tasdîkı's- şer'î mâ vak'a bi't- taleb ketb olunur.

Tahiren fi'l- yevmu'r- râbi' aşere min Şa'bânu'l- mu'azzam li sene tis'a ve seb'in ve miete ve elf.

Şuhûdu'l-hâl

El-Hâcc Süleymân bin Ahmed

Halîl Beşe bin Ahmed

Bâzâr köyli İbrâhîm Beşe

Abdurrahman bin Bulgar Osmân

Musatfâ Beşe bin Osmân

Çoban oğlu Mustafâ Beşe

Çoban oğlu birahim Beşe

Çoban oğlu Mehmed Beşe

Çoban Ali oğlu Mustafâ Beşe

numara 62

Medine-i Üsküdar' a muzâfe Adalar nâhiyesine tâbi' Hâlidîye karyesinde mütemekkin Nikola veledi Yarafil nâm zimmî meclis-i şer'-i hatîr lâzımı't- tevkîrde sülbî kebîr oğlu bâ'isu't-terim Yarafil zimmî müvâcehesinde bi tav'î ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp akd-i âti'l- zikrin sudûrinedeğin yedimed mülküm olub kareyi-mezkûrede vâkı' ikitarafı Aleksî menzili ve bir tarafı İslambolli ve Manol veresesis bâğçeleri ve tarafeyni tariki- âmme ile mahdûd fevkâni bir bâb oda ve bir sofa vasatında üç bâb oda ve bir kenif ve tahtında mahzen ve bir mikdâr havli eşcâr-i müsmire ve gayri- müsmirei have bâğçe ve bi'r-i mâ' ve bir harmân dibek ve ahur ve zokâk kapusini müştemil hmülk-i menzilimi aleyhi't-tevâbi' ve'l- levâhik ve kâfetu'l- hukûk ve'l- mürâfik tarafından icâb ve kabûli hâvî ve şurud-i müfsideden ârî bey'-i bât-i sahîh-i şer'î ile müşteri-i merkûm oğlum Yarafil zimmiye be yüz guruşe bey' ve teslîm ve temlîk eylediğimde ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve tesellum ve temelluk ve kabz ve kabûl idüp semeni olan meblağ- mezbûr beş yüz guruşeun yüz elli guruşini yedinden temâmen az ve kabz ve kabûl eyledum semeni meblağ-ı bâkî üç yüz elli guruşun mutâlebesinden müte'allika âmme-i da'vâdan oğlum Yarafil zimmînin zimmetini ibrâ-i âmme ve kat'î'n-nizâ'ina ibrâ ve iskât eyledum fimâ ba'd mâ'rûz zikr menziled vicâhen mine'l-vucûh ve sebeben mine'l- esbâb benim alâka ve medhalim kalmayub oğlum müetri-i merkûm Yarafil zimmînin mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîh-i sahîhi olmuşdur keyfemâ yeşâ ve yahtar mutasarraf olsun didikde gıbbe't- tasdîkî'ş- şer'î mâ vak'a bi't- taleb ketb olundu.

Harrere fi'l- yevmu's- sabi aşere ve şehr-i ramazânu'l- mübarek li sene tis'a ve seb'in ve miete ve elf

Şuhûdu'l-hâl

Abdülkâdir bin Hasan

İsmail Beşe bin Hüseyin

Ali Beşe bin Ali

Selîm Beşe bin Ömer

Kâsım Beşe bin Ahmed

Mollâ Ömer bin Abdurrahman

Ma'den Mollâ Mustafâ

Kuris veledi Toraki

Semur oğlu Petro

Apostol veledi Anaştas

Anaştas Horistasi

numara 63

Akza kuzâti'l-müslimîn evlâ vülâti'l- mu'eddîn ma'denu'l- fazl ve'l- yakîn râfi '-i i'lâmi'ş-şer'î ve'd-dîn vâris-i ulûm-i Enbiyâ ve'l- mürselîn el-muhtas bi-mezîd inâyeti'l- melikü'l- mü'în Mevlânâ Üsküdar Kâdîsı zîde fezâilu ve mefâhiru'l- kuzât ve'l- hükkâm ma'denu'l- fezâil ve'l- hükkâm Gekbuze ve Karamürsel ve Yalakabâd ve Bâzârköyi (...) ve Müdanyâ ve Taşgiri vesâiru'l-havâlide kuzât ve nüvvâb zîde fazluhum ve mefâhiru'l- emâsil ve'l- akrân serdâr ve muhafizân ve evkâf zâbitleri vesâir zâbitân ve iskele eminleri ve a'yân-i vilâyet zîde kadruhum Tevkî'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak mâ'lûm ola ki taşradan Astâne-i aliyyeme ögücü gelecek ve sahîh erbâb-i maslahattan olanlar ile erbabi ticâretten olanlardan mâ'adâ sen ki bu tarafa vürûd ve uburine bir tarikle ruhsat ve cevâz göstermemek için evâmir-i aliyyemde bi'l- ittifâk tenbîh-i âlîden hâlî olmadıkığna binâen evâmir-i şerîfimin ale'd-devâm infâz ve icrâsına sarf ve mukadreret eylemeniz lâzım ve lâbed iken âdem-i ihtimâmınızdan nâşî murâd iden eşhâs hâlâ gelmek üzere olub bu abda sunûh iden sühûh iden şâhıslardan i'mâz olunmak birtürlü mensûr olmamağla fimâ ba'd ber vech-i muharrer ögücülerinin ve bilâ maslahat Astâne-i sa'âdetüme gelmek murâd idenlerin bi'd- defa'ât sâdır olan evâmir-i şerîfem mantûklarınca kâin hakân hurûrlarına ruhsat gösterilibu alâ eyyi hâ izleri üzere vilâyetlerine i'âde ve ircâ'-i âlîlerine bi'l- ittifâk say'' ve dikkat eylemeniz için te'kîd ve ihmâk ve bu def'a

dahi işbu emr-i şerifim isdâr ile irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde hükûmetinizde olan hür ve mugâyirleri üslûb-i sâbık üzre bir hoşça zabt ve hıfz ve dikkat ve erbâb-i mesâlihden olduğu mu'ayyen olduktan sonar bir veya iki neferden ziyâdesinin vürûdlerine berren ve bahren ve bilâ muselleh kimesneleri sefinelere almamak üzre iskeleleri ve ihdâs iden sefine re'islerine ve zâbitânlarına muhkem tenbîh ve te'kîd olunarak bu tarafa salıverilmemek ihbâr ve yâhûd bu tarafda ahz olunmak lâzım gelur ise her kim olur ise olsun bilâ emân eşedd-i cezâ ve mücâzât olunmacağı muhakkak bilip ana göre fermân-i âlîşânım sâdır olmuşdur buyurdum ki vusûl buldukda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte sudûr olan fermân-i vâcibu'l- ittibağ ve lâzimu'l- imtisâlimin mazmûn-i itâ'at makruni ile âmel hilâfindan gâyetu'l- gâye ihrâz elyeyesiz. Alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsız. Tahîren evâhir-i Şa'bânu'l- mu'azzam sene seb'î ve tis'in ve miete ve elf.

el-Mahrûse-i İslâmbol

numara 64

Kıdvetu'l- nüvvâb el-müteşerri'nin Üsküdar kazâsı musakkafâtından Kartal nahiyesine naibi Mevlânâ zîde ilmuhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olacak mâ'lûm olaki kıdvetu'l- emâsil ve'l- akrân Ahmed zîde kadruhu sūdde-i sa'âdetüme arz-ı hâl idup mukâta'at-i harameynden Üsküdar kazasi musakkafâtından Gekbuze' de vâkî' merhûm ve mağfurun leh Sultân Orhân Gâzî tâbe serahu câmi'-i şerif evkâfî musakkafâtından nefsi-i Kartal ve tevâbi'i mukâta'asının nıfs hissesine mutasarrıf olan Seyyid mehmede zîde kadruhu nisf-i hisse-i mezbûri bin yüz yetmiş dokuz senesi martı ibtidâsından şubati gâyetine glicen tabz ve nıfs hisseye âid olan mahsûlât ve rüsûâtın ahz ve kabz eylemek ve taraf-ı âhardan müdâhele olunmamak için bunun yedine memhûr ve mâ'lûmun bih temessuk verilidğini bidurur temessüki mücebince hisse-i mezbûre kendüye hinta ve vâkî' olan mahsûlleri sevki kânûn ve defter mucebicne ahz ve kabiz itturilub mugâyir-i temessuk âhardan müdâhele olunmamak bâbında hükmi-i hümâyûnim ricâ itmeğin temesuki mücebince zabt iddürilmek emrim olmuşdur buyurdum di hükmi-i şerifin vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzre âmel dahi husûsî mezbuer temâm mukayyed ve temessüküne nazar idup göresin mukâta'at-i mezkûri nisf hissesi mutasarrıf-ı mûmâ ileyh tarafından işbu sene-i mübârekede buna deruhde ve iltizâ olunub yedine memhûr ve mâ'lûmun bih temessük verilmiş ise temessüki mücebince zabt ve nısfh hisseye aid

olan mahsûl ve rusûmi kânûn ve defter mucebicne ahz ve zabt ittürdilub mugâyi-i temessük ahardan bir ferde müdâhele ve ta'arruz ittirmeyub mazmûn-i emr-i şerîfimle âmel olasın. Şöyle bilesin alamet-i şerîfe i'timâd kılasın.

Tahrîren fi evahir-i şehri cemâziye'l- ahire Li sene tis'a ve seb'in ve miete ve elf

numara 65

Bidâet Bismillahi 'r-rahmani 'r-rahim.

Hâlâ Maldebe'i kebîr ve sair Kâdîsi izzetlu faziletlü Efendi Hazretleri'ne mezid ağrâz-i ittihâkında külli muhabbâtımız oldur ki kadîm eyyâmdan hatt-ı hümâyûn şevket-makrûn dirgahi- âlî yeniçeri postal bahâ ta'yîn ve ihsân buyurulan kolada hâlâ taht-i hükûmetinizde vâkî' yasakçı olan refî' olunub yerine işbu mu'ayyen olan Dergâh-i âlî yeniçerilerinden es-Seyyid Ahmed Ağâ nâm yoldâ işbu bin yüz yetmiş dokuz senesi mâh-i Şa'bân-i şerîfi guresinden senesi temâmına değin yalnız iki dengin verilub yasakçı ve zâbiti nasb ve ta'yîn olunmağın işbu mektûbi tahrîr ve irsâl ve huzûrleri kılındı bi mennihi Te'âlâ vusûlinde gerekdur ki; merkûm yasakçı umûrinde kıyam ve istihdâm eyleyub Efendii müdâhele itturmeyub tarafına mürâca'at eylediği umûr ve husûslerde bi hasebi's-şer'î ve'l- kânûn imdad ve i'ânet eyleyub hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i kânûn bir kimesneye rencîde ve te'kîd ettirmeyesin. Tahrîren fi't- târîhi'l- mezkûr

numara 66

Büyükada karyesi mütemekkinlerinden olub sahs-i zeyl-i vesîkada muharreru'l- esâmî kimesneler ta'rîfleriyle marife olan Kasandi binti Hirustondi Nasrâniye meclis-i şer'-i hatîr ve lâzımu't- tevkîrde li ebeveyn er karındâşı işbu râfi 'u't- terkîm Yorgi zimmî müvâcehesinde bi tav'a ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp karye-i mezbûrede vâkî' bir tarafı Çiftçi oğlu Kosta menzili ve bir tarafı Lirody ve tarafeyn tarîk-i âmme ile mahdûd fevkânî iki bâb oda ve bir sofa ve tahtında iki göz dükkân ile zokâk kapûsi müstemil mülk-i menzilir dört sehîm i'tibârıyla üç sehîmi karındâşım merkûmun olub ve bir sehîmi benim olmakla menzil-i mezkûrde olan bir sehîm hissemi târîh-i kitâbdan üç sene mukaddem işbu hazir bi'l- meclis Manolaki veledi Dimitraki tarafından vekilim olub ve Kaya oğlu Kosta veledi Yorgaki ve Mabata veledi Yamandri zimmiler iştihâd itmişdim merkûm manolaik bi'l- vekâle

altmış guruş semen-i makbûza tarafından icâb ve kabûl idüp târîh-i mezkurden beru karındâşım merkûm mülkiyet üzre tasarruf ider mukaddemâ verilen hücceti zâyî' itmekle el-hâlet-i hazîhi takrîrimi tashîs ve hüccet olunmak matlûbumdur.

Didikde gıbbe't- tasdîkî's- şer'î mâ vak'a bi't- taleb ketbi olundu.

Tahriren fî'l- yevmu's- salis ve'l- işrîn min şevvâli'l- mükerrem li sene tis'a ve seb'in ve miete ve elf

Şuhûdu'l-hâl

Es-Seyyid Ahmed Ağâ

Kayıkçı Hüseyin Beşe

Kayıkçı Süleymân Beşe

Mehmed Usta

İmâm ibni Bekir Efendi

Ahmed Efendi

Çiftçi oğlu Kosta Samandlarik

Yanaki veledi Banabot

Panabot veledi Sam

Korota dimizri veledi Sam

numara 67,

Şeri'at şî'âr Kartal kadısı Efendi zîde fazluhum ba'de's- selâm inhâ olunur ki zîr-i hükûmetimizde vâkî' Dergâh-i âlî yeniçerileri serdair refî' olunub yerine üslûb-i sâbık üzre kıdvetu'l- emâsil ve'l- akrân zîde kadruhu serdâr-i zâbit nasb ve ta'yîn olunmağın işbu mektûb tahrîr ve irsâl olundu inşâ'llâh Te'âlâ vusûlünde gerekdur ki mûmâ ileyhi serdârlığı umûrinde kıyâm eyleyüb âhari müdâhele itturmeyesin ve ol tarafda vâkî' dirgah-i âlî yeniçerileri ve cebeci ve topçu ve tob arabacısı ve kul oğulları ve gulemân acemi cümlesini üzerine serdâr ve zâbit bilub süzünde taşra ve

râyetinden hâric vaz' ve harekede bulunmayub itâ'at ve inkıyâd üzre olalar ve tuğrâ-i merkûmunden bilâ vâris-i ma'rûf fvet olanların muhallefâ ve metrûkâtlarını serdâr-ı merkûme kabz itturdub ma'rifet-i şernle sûk-i sultânîde furûht ve hâsıl olan nukûdini mûmzâ ve mahtûm müfredât defteriyle cânib-i beytu'l- mâle irsâl ve îsâl ittüresiz ve sen ki serdâr-i mûmâ ileyhimsiz mukîm ve musâfîr zuhûr iden erâzil ve eşhân zabt ve rabzlarına sükkân-i beldenin emn ve râhetlerine bâ'is hidemât-i müstahsene-i mebrûrde vucûda götürme mecid say' olub mûceb-i mektûb ile âmel olasız. Tahriren eveami-i şehr-i şevvâli'l- mükerrem Sene tis' ve sebin ve mite ve elf

numara 68

Medinen-i Üsküdar' a muzâfe Adalar mâhîyesine tâbi' Berkos adası karyesinde mütemekkin Aleksandars ve Kostaki ve Sanas veledi Boskon zimmiler ve vâlideleri Topça bindi Dimitri Nasrâniye ve merkûm Aleksandri kendi nefisinden Acı Markondi Kostati ve Sanadi ve Zavcyice tarafından ber vech-i âti'l- beyânda vekîlleri olduğı Sahari veledi Petras ve Hiristodoli velid Dupedri zimmîler şehâdetleriyle sâbitu'l- vekâlesi olub vekâleten meclis-i şer'-i hatîr ve lâzımu't- tevkîrde râfi 'etu'r-rakîm Kemirnoz veledi Aleksandri zimmî muvcahesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp karye-i mezbûrede vâkî' bir aafi Uskoli zimmî tershânesi ve bir tarafı leb-i derya ve iki tarafı tarîk-i âmme ile mahdûd fevkânî iki bâb oda ve tahtında iki sofa ve iki kenif Bakkâl dükkânı ve zokâk kapûsini müştemil mülk-i menzili târîh-i vesîkadan sekiz sene mukaddem babamız merkûm Moskone zimmî tarafından bi'l- icâb ve'l- kabûl merkûm Libernoz zimmîye altı yüz guruş semeni makbûza bâten bey' ve teslîm ve temlîk idüp ol daha târîh-i mezbûrden ber vech-i muharrer iştirâ ve teslîm ve temlîk ve kabz ve kabûl idüp târîh-i mezkûrden beru merkûm Libernoz zimmî mülkiyet üzre menzil-i mezkûre mutasarıf idi lakin babamız merkûm Moskone ba'de hâlik olub merkûm Libernoz zimmî yedine hüccetin verilmesinden benim asâleten ve vekâleten takrîrim tescîl ve hüccüt olunub ba'de't- tescîl merkûm Libordon zimmî yedine i'tâ olunması matlûbumdur didikde gibbe't- tasdîkî's- şer'î mâ vak'a bi't- taleb ketb olundu. Tahriren fi'l- yevmu'l- hâdî işrîn min zi'l-ka'de'i's- şerîf li sene tis'a ve seb'in ve miete ve elf

Şuhûdu'l-hâl

Es-Seyyid Ahmed Ağâ

Kayıkçı Süleymân

Ebûbekir Efendi

Mehmed ustaf

Ahmed Efendi

Kaya oğlu Kostati

Çifti oğlu Kostati

Koçi veledi Dimitraki

Apostol veledi Dimitri

Kırdoka Dimitri

Yanaki veledi Panabo

numara 69

Medinen-i Üsküdar' a muzâfe Adalar mâhîyesine tâbi' Kartal Kasabasında Mütemekkin iken bundan akdem hâlik olan İbrahim veledi Karbet zimmînin verâsetizi zevce-i metrûkesi Sar ibneti Karabet Nasrâniye ile li ebeveyn emmisi oğlunun oğlu Pedros veledi Serb zimmiye münhasıra terekesinin rub' i zevcesi mesfûre Sera'ya ve sülüs-i erba'î merkûm Petros'a isâbeti ba'de't- tahakkukı'ş- şer'î işbu râfi 'etu'r-terkîm merkûm Petros zimmî meclis-i şer'-i hatîr lâzîmu't- tevkîrde zât-i zeyl-i vesîkada muharreru'l- esâmî-i müslimîn ta'rîfleriyle ma'rûfe olan zevce-i mesfûre Sare Nasrâniye muvcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mevrûsum hâlik-i mersun Abraham nâm zimmînin emlâkinden olub kasaba-i mezbûre hâricinde ze'âmet toprağı dimekle ma'rûf cevizler nâm mahalle karîb mevkı'de vâkı' bir tarafı Değirmecni Kirkor zimmî bâğı ve bir tarafı İskorloti zimmî bâğı ve bir tarafı benim bâğım ve bir tarafı tarîk-i hâss ile mahdûd tahminen yedi dönüm mikdârı, çâvûş üzümü ve havut üzümü müştemil bir kıt'a kürümi mülk-i bâğı mesfûr Abraham helâkinden altı gün mukaddem hasta ve sâhibu'l- firâş olup hâl-i marizinde tasarrufâtı (...) olmadığı hâlde zevcesi mezbureye üç yüz guruş deyni mukâbelesinde bey' idüp ve ol hastalıktan firâşından kalkmadan ertesi günü

hâlik olmuşken mezuber Sara dahi mülk-i müşterâsi olmak za'mıyla bâğ-ı mezkûre bi gayr-i hâk vaz'-i yed ider bey'-i mezkûrun âdem-i sıhhatine binâen suâl olunub tashîh-i merkûm üzre bâğ-ı mezkûrun sülûs-i erba'ından kasr-ı yed ve bana teslîme tenbîh olunmak matlûbumdur didikde gibbe's- suâl merkûme Sara cevâbında f'l- hakîka zevcem hâlik-i mesfûr Abraham hastağıl ve sâhib-i firâş iken bâğ-ı mezkuri deyni mukâbelesinde baan bey' idüp ve haslatılık firâşında kalmadan altıncı günü hâlik oldu diyü bey'-i mezkûri merâhi savnında olduğu ikrâr ve i'tirâf itekle alâ mûceb-i ikrâriha bâğ-ı mezkûrun sülûs-i erba'asından kasr-ı yed ve merkûm Pedros'a teslîme tenbîh birle ma huve'l- vâkı' bi't- taleb ketb olundu. Tahriren f'l- yevmu'l- aşer min zi'l-ka'de'iş-şerîf li sen tis'a ve sebin ve miete ve elf

Şuhûdu'l-hâl

Kayseriyeli Mehmed Ağâ

El-Hâcc Mehmed Ağâ

Ahmed Ağâ İrveli

Şehir Kethüdâsı Ahmed Beşe

Ahmed Efendi

Kazgancı oğlu Begos

Aci Miakil

Papas Kifork

Ohan velid Marata

Maksud veledi Yani

Yazıcı Kirkor

Dülger Hacador Zafiri veledi Yani

numara 70

Medinen-i Üsküdar' a muzâfe Adalar mâhîyesine tâbi' Kartal nâhiyesinde vâkı' Keşa? demekle ma'rûf Ermenî kinisyası fukarâsının nukûd-i mevkûfesinin mütevellîsi olan Kazgacı oğlu Okuci veledi Petros zimmî meclsi-i şer'de işbu râfî '-i terkîm Omeş veledi Hacador muvcehesinde bi't- tevliye ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp Akd-i âti'l- zikrin sudûrinedeğin vâkf-i mezkûrun mülki olub Abdurrahman Ağâ toprağında vâkı' Acı badem nâm mevkı'de vâkı' bir tarafı Kara kulaç Mehmed Beşe bâğı ve bir tarafı Solak oğlu Mûsâ ve bir tarafı icârlı ve bir kıt'a sermâye-i tescîl-i kavi ve bâdî bâğımı tarafından icâb ve kabûli hâvî ve şurût-i müfsideden ârî bey'-i bât-i sahîh-i şer'-i ile müşteri-i mesfûre yüz elli beş guruşe bey' ve teslîm ve temlîk eyledikde ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve tesellum ve temelluk ve kabz ve kabûl eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezkûri yüz elli beş guruş müşteri-i merkûm yedinden bi't- temâm ve'l- Kemâl (...) vakf için ahz ve kabz eyledum fimâ ba'd zikr-i murûr iden bâğımı bi't- tevliye hasebiyle müşterâsı ve hakk-ı sırfı olmuştur keyfemâ yeşâ ve yahtar mutasarraf olsun didikde gıbbe't- tasdîkî's- şer'î mâ vak'a bi't- taleb ketb olunur.

Tahriren Fi's- sâni ve'l- işrîn min şehr-i muharremu'l-harâm li sene tis'a ve seb'in ve miete ve elf

Şuhûdu'l-hâl

Serdâr Mehmed Ağâ

Berber Memiş

Duhâni hemed Beşe

Hâcî İbrâhîm oğlu Ahmed Efendi

Kirkor

Acı Sahak

Ohan ibni Kirs Acı Baron

Acı Mikail

numara 71

İ'lâm mucebince âmel olunmak bâbında buyuruldu;

Ma'rûz dâ'î devlet mekineleridir.

Fî'l- asl Rûmili'de vâkı' Yanya ahâlîsinden olub Kâdî köyde fırını- cedîdde simitçilerin vechi üzre simitçi olan sahibi- arz-ı hâl Anastas veledi Zoto nâm zimmî meclis-i şer'-de mukîm olub derûn-i arz-ı hâlde mezkûru'l- esâmî Yorgo veledi milor zimmî muvâcehesinde bi tav'î ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp Medine-i Üsküdar' a muzâfe Adalar nâhiyesine tâbi' Heybeli adasında kâin bir tarafı kinisâ havlusi ve bir tarafı merkûmun âhar mülki ve bir tarafı tarîk-i âmme ile mahdûd bir bâb kendinin mülki etmekçi ve simitçi furunında çörekçi esnâfımızdan olub bundan akdem hâlik olan Karina binti Yani veledi Papa dMo zimmî zimmetinde cihet-i karzdan ancak iki yüz elil gurusu alacak hakkım olub kıbeli'l- ahz hâlik olmağla hâlik-i merkûm karina binti Yani zimmînin terekesini mesfûr Yorlomi zimmiden emânet olmağla ben dahi taleb iderum diyü da'vâya tasaddî itmişdim el-hâlet-i hazihi beynimizde tevfiik olunub bi't- tirâzi furun-i mezkûrde rızâmla ihrâc oluncayadek furun-i mezkûr benim ve ne aharik gediği olmamala kadîm üzre senedi altmış gurusu nân-i azîz ve kebed tabh itmek üzer bana icâr ben dahi ber vech-i muharrer furun-i mezkûri altmış gurusu icârî ba'de'l- kabûl da'vâ-yi mezkûremi ben meccânen fâriğ olub ol dahi icâr-i mezkûri ziyâde taleb itmemeğe üzre beynimizde nizâm verilub ve mugâyir-i nizâm hareket itmemeğe her biri ta'ahhüd eyledik didiklerinde Ferhâd mahallesinde ba'de't- tescîl bi't- tezkiye huzûr-i âlîlerine i'lâm olundu bâkî emr ve fermân hazret-i min lehu'l- emrindir. Fî 10 muharrem sene 180

numara 72

Medine-i Üsküdar'a muzâfe Adalar nâhiyesine tâbi' Maldebe karyesinde mütemekkiye iken bundan akdem hâlike olan Fermayo binti Acı Manol Nasrâniyenin verese-i münhasırasından sadr-i kebîr oğlu Kostati ve kebîre kızı Dümine taraflarından ber vech-i âti'l- beyânda vekîlleri olduğu Manolaki Dimitri ve Şişman Andon veledi Yani zimmîler şehâdetleriyle vekâleti sâbit olan yine sadr-i kebîr oğlu kendi nefisinden asıl ve sagîr oğlu Yorgi ve sagîre kızı Furusin taraflarından bâ hüccet-i şer'îye vâsîleri olan Hermos veledi Asfori zimmî meclis-i Şer'î hatîr lâzımu't- tevkîrde işbu râfi 'i't- terkîm Nikola veledi Limornuz zimmî

muvâcehesinde vekâleten ve asahalet vesâyeten ikrâr ve takrîr-i Kelâm idüp karye-i mezbûre toprağında Uluyol üstünde vâkı' bir tarafı merkûm nikoli bâğı ve bir tarafı Soya TatmizAnaştasi bâğı ve bir tarafı Likori veresesı bâğı ve bir tarafı tarîk-i âmme ile mahdûd tahminen dört dönüm kürümi Mülki bir kıt'a yerli bâğı hâlik-i mesfûrenin mülki ve ba'de'l- helâke bana ve müvükiletân-i mesfûrâne ve vâsîyeleri Veldogam Sagîrân-i mersûmâna sekiz sehim i'tibâriyle iki sehimı bana ve ikişer sehimı merkûmân Kostati veYorgi'ye ve birer sehimı Mesfûretân Dosna ve Furusen'ye isâbet itmişdi el-hâlet-i hazihi bâğî mahdûd-i mezkûrun hâsılı hazîne vefâltmemekle ben ve müvekkilân kendi hisselerimizi merkûm Nikola zimmiye bey' ve ferâğ itmekle sagîrân-i merkûmanın hisseleri dahi Ma'an bey' olunum semeninin nemâsıyla infâ ve iksâ olunmak haklarında enfa'' olunmağla bâ izni'ş-şer'î tarafından İcâb ve kabûli hâvî bey'-i bât-i sahîh-i şer'î ile asâleten ve vekâleten ve vesâyeten yetmiş guruşe merkûm Nikola zimmiye Bey' ve teslîm ve temlîk eylediğimde ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve tesellüm ve temellük ve kabûl idüp semen-i mezkûr yetmiş guruşe yedinden asaleten ve vesakelet ve vesayeten temâmen ahz ve kabz eyleyub ba'de'l- yevm bâğ-ı mahdûd-i mezkûrde benim ve gerek müvekkilen ve gerek sagîrân-i mezbûrânı kat'an ve kat'ieten alâka ve medhalimiz kalmayub müşteri-i merkûm Nikola zimmînin mülk-i müşterâsı olmuştur.

Didikde gibbe't- tasdîkı'ş- şer'î mâ vak'a bi't- taleb ketb ilundı.

Harrere fi'l- yevmu't- tâsî' ve'l- işrîn min şehr-i muharremu'l-harâm li sene semân ve miete ve elf.

Şuhûdu'l-hâl

Monlâ Ali bin Mehmed

Kanbur Abdullâh Beşe

Büyük Süleymân Beşe

Es-Seyyid Ahmed Beşe

Es-Seyyid Hasan Beşe

Kürt İbrâhîm Beşe

Ahmed Efendi

Todoraki veledi Kuriş

Rafael veledi Nikola

Garofalo veledi Küpli Borones Yani

Anaştaş veledi Yorgi

numara 73

Medinen-i Üsküdar' a muzâfe Adalar mâhîyesine tâbi' Kartal kasabasında mütemekkin Aci İstefani veledi Hirisotdoli kendi nefsinden asıl ve li üm er karındâşı Frankolo veledi Yanadri zimmî tarafından ber vechi âti'l- beyanda vekîli olduğı Acı Yorgi veleid Todor ve Maho Haribo veledi Kiryako ve Sir şehâdetleriyle vekâleti sâbit olub vekâleten meclis-i şer'î-i hazir lâzımu't- tevkîrde istendili işbu râfi 'i't- terkîm Bakkâl Kostati veledi İstarpordi müvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp akd-i âti'l- zikrin sudûrinedeğın ale'l- iştirâkı's-sevi' karındâşım merkûm Frankovilo ile yedimizde mülkümüz olub karye-i mezbûrede vâkı' iki tarafı bizim bâğçe ve menzilimiz ve bir taarfı arsa-i hâlîyemiz ve bir tarafı bâğçe ve menzilimize münthehi tarîk-i hâss ile mahdûd tahtânî bir bâb mülk-i odayı tûlen ve arzen bi hesâb-i şer'-i on beş zirâ' arsasıyla tarafından icâb ve kabûli hâvî şurût-i müfsideden ârî bey'-i bati sahîh-i şer'îye ile müşteri-i merkûme yüz on guruş bey' ve teslim ve temlik eylediğımızde ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ tesellüm ve temelluk ve kabz ve kabûl eylediğinden sonar semeni olan meblağ-ı mezkûr yüz on guruş müşteri-i merkûm yedinen her birimiz ba'de't- tahsîs temâmen ahz ve kabz eyleyub fîmâ ba'd ma'ru'z- zikr odada vicâhen mine'l- vucûh ve sebeben mine'l- esbâb kat'an ve kat'ieten benim ve müvekkilim merkûmun alâka ve medhalimiz kalmabu müşteri-i merkûmun tarîk-i hâss müştereken mülk-i müteresı ve hakk-ı sırfı olmuşdur keyfemâ yeşâ ve yahtar mutasarrıf olsun didikde gibbe't- tasdîkı's- şer'-i mâ vak'a bi't- taleb ketb olundi.

Tahiren fi'r-râbi' aşere bin saferu'l-hayr li sene semânin ve miete ve elf

Şuhûdu'l-hâl

Halîl Beşe ibni Ahmed

Elhac Süleymân ibni Ahmed

Nalbed Zekerriyâ bin Mehmed

Berber Memiş Beşe ibni Velî

Berber Mehmed Emîn bir Hüseyin

Mollâ hüseyin bin Velî

Kirkor veledi Panos

Ağilo veledi Todori

Aci Londeri veleid asilokos

Dimitri veledi Lukas

Lazkiri veledi Kosta

Surani Çukderik veledi Yorgi

Aci Simoni veledi Kasevari zimim

El-emr-i hesbemâ hurrîre fihi nemîka el-fakîr ilehy izzi şâne

Ahmed el-müvellâ-i hilâfe be Medine-i Galata el-Mahrûse

numara 74

Medinen-i Üsküdar' a muzâfe Büyük Ada dimekle ma'rûf adada mütemekkin Logori veledi Yani nâm zimim meclis-i şer'-i şerîf-i enverde Mahrûse-i Galata'da kâin francalacı tâifesinden işbu hâмили'r-rakîm Yani veledi Papa Ziçal nâm zimim müvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp adai- mezkûrde vâkı' târîh-i kitâpdan seki sene mukaddem kenid mülküm olmak üzere müceddeden bir furun binâ idüp ve furun-i mezkûrde gâh francala ve gâh nân-i azizi tabh olunagelub lakin furun-i mezkûrun derûninde mevcûd gedikta'bir olunur on binâ köşe ve onç kürek ve bir kagzan ve on tahta ve yedi köşe ve bir tekne ve iki sebet ve sâir alat-i lâzîmesini

tarafından icâb ve kabûli hâvî ve şurût-i müfsideden ârî bey'-i bâti sahîh-i şer'î ve safka-i vâhîde ile yüz guruşe merkûm Yani'ye bey' ve teslîm ve temlîk eylediğimde ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve ahz ve kabz eyelyub bey'-i mezkûrun takrîr-i vukû'ına mûte'allika âmme-i da'vâdan her birimiz âharın zimmetini ibrâ ve iskât eyledik fimâ ba'd gedik ta'bîr olunur alat-i lazimeî mezkûre merkûm Yani'nin mülk-i müşterâî ve hakk-ı sırfi olub benim alâka ve medhâlim kalbayup zikr olan furuni ve üzerinde kâin dört bâb odasıyla ma'an târîh-i kitâb gurrsinden beher sene ellişer guruşe merkûm Yani'ye icâr ve teslîm eylediğimde ol dahi ber vech-i muharrer isticâr ve kabûl itmeğın mâ vak'a bi't- taleb ketb olundu. Fî'l- yevmu'l- hâmiş ve'l- işrîn min muharremu'l-harâm li sen semânin ve miete ve elf

Şuhûdu'l-hâl

Abdurrahman bin Emrullâh

Osmân bin Hüseyin

Baba Hasan bin Abdullâh

El-Hâcc Ömer bin Mehmed

Ali Çelebî bin ahmed

numara 75

Kıdvetu'l- nüvvâb el-müteşerri'în Üsküdar kazâsından Kartal nahiyesi nâibi Mevlânâ zîde ilmuhu tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olacak mâ'lûm olaki Üsküdar' a muzafa Adalar nâhiyesine taib Ada-i kebîr re'âyâları südde-i sa'âdetüme arz-ı hâl idup birkaç seneden beru efrenc tâifesinden bazıları mücerred hirâsetlerin icrâ için müsâfîret tarîkıyla Ada-i merkûme varub nice gün müsafir ve fesâd ve ta'addîyâta stasadid idegeldiklerinden bu sene-i mübâreke de dahi yanlarında papaslarıyla varun Ada-i mezbûre derûnında geşt u güzar ve evlâd ve i'yâllerine ta'arruz ve envâ'-ı cevr ve ezâ tahrîk ve izlâlî eylediklerinden mâ'adâ âv bahânesiyle bâğ ve bâğçelerini çiğneyub külli zarar ve ziyân ve elver arasında tüfenk ve fişenkler atup iki nefer kızların üzerine ateş tutuşub a'zâları muhterik olub cerrâh yedine giriftâr ve zûlm ve ta'addîlerini nihâyeti olmadığın bundan akdem arz-ı hâlleriyel inhâ ve tazallüm-i hâl eylediklerine binâen sâdır olan fermân-i âlişâna imtisâlen sen ki Mevlânâ-i mûmâ

ileyhsin mübâşir ta'yîn Abdullâh Çâvûş zîde kadruhu ma'rifetile cerîdede isimleri mastûr on beş neferden mütecâviz kimesneler ile taht-i hükûmetinizde olan Ada-i mezbûre varub Yorgaki nâm zimmînin sagîre kızı Furusini ile harlure binit Yanaki nâm Nasrâniye Ada-i mezbûrede vâkı' menzillerinde mahrûk yakdıkların hâlde akd-i meclis-i şer'î olundukda mesfûr Acı Yanaki ve mesfire Maripore cevâblarında Ada-i mezkûrde musâfireten mütemekkin efrenc tâifesinden Arnavotan Francalunun mütemekkin olduğu menzilinde üç aydan beru papuç cem'î ve tedârikelediği ve âhar kal'a ? tasvîri ve hevâ-i fişenkleri leyllen menzillerimiz hâricinde vâkı' arsada bilâ izn-i şer'î ve bilâ emr-i münîfi idüp mesfure Marpore kendi menzili havlisinde durur iken bir kimesne havâ-i top fişengi baan isâbet ve göynümden dizlerime ve bacaklarıma varınca ihrak bi'n- nâr ve mesfûr Yorgaki dahi fişengin hadd-i kör benim dahi mesfure sagîre kızımın iki ellerini ihrâk eyleyub keşf olunmasın matlûbumuzdur didiklerinde Ada-i mezkûre mütemekkinlerinden hüsn ve ihtiyâreden Marya binti Yorgi ve Alaki binti Anuce ve Alçiryani binti Porgof nâm Nasraniyeren mahrûk-i mesfûretânin a'zâlarına rü'yet ve ber vech-i muharrer her biri ihrâk olduklarını haber vermeleriyle ba'de'l- keşfve'l- mu'âyene sâir ahâlî -i Ada-i mezbûrden beş nefer zimmîlerin zevceleri dahi havflarından nâşî bayilub akılları zâyî' olmak rütbesine resîde olduğu zâhir olub fişengin atılan mahalde dahi Manol nâm zimmînin mülk-i bâğçesi civârının pûşîdeis mühterik olduğu rü'yet olundukdansonra cem'î-i gafîr sâir ahâlî -i Adadan meclis-i ma'kûd-i mezkûrde efrenc tâifesinin hâlleri aşîkar olundukda her birleri tazallüm-i hâl idüp el-yevm Adamızda efrenc tâifesinden bir türlü emn ve rahatımız olmayub bâğ ve bâğçe ve tarlamızda hîle ve şîkâr kasdıyla mazarratları ez yed perişânul-hâ olmamıza bâ'is olduklarından mâ'adâ attıkları fişeng her biri semâda ihrâk misal salâh gösterüp bu güne harekât-i nâ ber câda olduklarını bi'l- ihbâr hakîkat-i hâli bi'l- iltimâs taraflarından i'lân ve re'âyâyı mezbûre dahi bi'd-defa'ât arz-ı hâlleriyle mesfûrlerin adai- mezbûrden ihrâclarını istirhâm eylediklerinden evlâd ve iyâllerine hürmeten fimâ ba'd durmak üzere mesfûrlerin emvâl ve eşyâlarıyla Ada-i mezbûrden egerce ihrâc ve evlâd ve i'yâlleri yed-i tasallutlerinden tahlîs olunub ancak mesfûrlerin ihrâclarıçyu yedlerinde senedleri olmamakla fimâ ba'd mesfûrler Ada-i mezburde durmak ve ber takrib ile varırlar ise ihrâc olunmaları için bir kıt'a tuğrâ-yi emr-i şerifim i'tâ olunmasın istid'â-i inayet eyledikelir ecilden vech-i meşrûh üzere âmel olunmak fermanım olmağın imdi eyyam-i sa'âdet encâmımda re'âyâ fukarâsını şer ve meklerinden tahlîse mezid takayyud ve ihtimâm eylemek bâbında fermân-i

âlîşânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfim vusûl buldukda ol bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte sudûr olan vâcibu'l- ittibâ' ve lâzimu'l- imtisâlimin mazmûn- i itâ'at makrûnıyla âmel olub hilâfına rızâ ve cevâz göstermeyesin. Şöyle bilesin alamet-i şerîfe i'timâd kılasın tahrîren. Fî evâil-i şehri cemâziye'l- ahire Li sene tis'a ve seb'în ve miete ve elf

numara 76

Medinen-i Üsküdar' a muzâfe Adalar mâhîyesine tâbi' Bendak karyesinde mütemekkin İrisi ve Silya ibneti Mihalic Nasrâniyeler taraflarından ber vech-i âti'l- beyânda vekîlleri olduğu zât-i mesfûretân bi'l- ma'rifeti's- şer'îye ârifân Vâsıl veledi Panabot ve Yamandra ve Atkordesesi ve Sir şehâdetleriyle sâbitu'l- vekâlesi olan Apostal veledi Manol zimmî meclis-i şer'-i hatîrde işbu râfi 'i't- terkîm Ezhiraga binti Hiristo Nasrâniye müvâcehesinde bi'l- vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp akd-i âti'l- zikrin sudurinedeğin müvekkilem mesfûr Tâtar yedlerinde mülki olub karye-i mezbûzde vâkî' bir tarafı Kostati zimmî havlusi ve bir tarafı Sâliye Nasrâniye menzili ve bir tarafı tarîk-i hâ ve bir tarafı tarîk-i âmme mahdûd fevkânî iki bâb oda ve havlu ve kenif ve zokâk kapusini müştemil mülk-i menzillerimi bil cümle et- tevâbi' ve'l- levâhik ve kâfetu'l-hukûk ve'l- mürâfik tarafından icâb ve kabûli hâvî şürüt-i müfsideden ârî bey'-i bâti sahîh-i şer'îy ile müteri-i mesfireey yüz guruşe bey' ve teslîm ve temlîk eylediğimde ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve tesellum temellük ve ve kabz ve kabûl idüp semini olan meblağ-ı mezbûr yüz guruşe müşteri-i mesfûre yedinden müvekkilem mesfûretân Nasraniyeler temâmen ahz ve kabz eyleyup fimâ ba'd sâlifuz- zikr menziled kat'an ve katieten alâka ve medhalleri kalmayub müşteriye-i mesfûretânın mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur. Keyfemâ yeşâ ve yahtar mutasarrîfe olsun. Didikde gıbbe't- tasdîkî's- şer'î mâ vak'a bi't- taleb ketb olundu. Tahrîren fî'l- yevmu'r- râbi' aşere bin şehri rebi'u'l-ulâ li sene tis'a ve seb'în ve miete ve elf

Şuhûdu'l-hâl

Uskorleye veledi Zafiri

Yorgaki veledi Sunduki

Kostati veledi Kanilo

Todori veledi Petro

Acı Kirkor veledi Askari

Andon veledi İlya

Hanas veledi Tarankıl

Felemmâ hâisu'l-kitâbe fî haddi'l-me'âm (...) şeref icrâi'l-ahkâm

Nemîka el-fakîr İlyeh İzzi şân memed Reşîd en-nâibu be nâhiye-i Adalar gufire leh mûhûr

numara 77

Huve

Fahru'l-kuzâtu'l-ikrâm el-Hâcc Mustafâ Efendi dâme muvakkiken ba'de't-tahiyyatu'l- vâfiye inhâ olunur ki işbu sene-i semânnin ve miete ve elf rebî'u'l- ahiri guresinden zabt itmek üzere mutasarrıf olduğumuz Adalar nâhiyesinin umûr-i şer'îyesi kısmet-i askeriyesiyle tarafımızdan cenâbınıza tefvîz ve sipâriş olunmuşdur gerekdur ki gurre-i merkûmeden nâhiye-i mezbûreyi zabt ve beyne'l- ahâlî icâr-i ahkâm-i şer'î-i Ali idüp cadde-i şerî'at-i garrâdan sermu inhirâfa cevâz ve ruhsat göstermeyesiz vesselâm.

El-fakîr es-Seyyid Mehmed el-kadi be Medine-i Üsküdar

numara 78

Fî'l- asl Ulah'da vâkı' Manastir karyesi ahâlîsinden olup Medine-i Üsküdar' a muzâfe Adalar nahiyesine tâbî' ada-i kebîr karyesinde mütemekkin olup Ano binti Hüdâverdi nâm Nasrâniye meclis-i şer-i hatîrde işbu râfi 'i't- terkîm Kanolo veledi Yanadri zimmî müvâcehesinde bi tav'ihâ ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp merkem Konolo zimmî târîh-i kitâbdan iki sene üç ay mukaddem evlâd-ı sigârından Yanabola ve Lerbeha'yi rü'yet ve menzil derûninde hizmetlu ben senevî yigirmişer gurusu ile ve bir furunun sengibi ? cebe ve bir manis alaca entari ve bir burgasi entari ve bir değirmi baş yemenisi üzerine istihdâ itmekle ben dahi üzere ile hizmet ider mekûlesinden olduğum ecilden evlâd-i sigârısı rü'yet ve menzil derûnında iki sene üç

ay hizmetin sibkat idüp zimmetinde müctemi' olan yetmiş bir guruş hakkımımı mesfûr Kanilo zimmî baan temâmen def' ve teslîm eylediğinde ben dahi meblağ- 1 mezkur yetmiş bir guruşu yedinde ahz ve kabz eyleyub ma'ru'z- zikr ücretimden mesfûr Kanilo zimmî yedinde ve zimmetined bir akçe ve bir habbebâkî kalmabu fimâ ba'd husûsi rü'yet-i mezkûre müte'allika âmme-i da'vâdan ve zimmetimi ibrâ ve iskât eylediğimde ol dahi ibrâsini kabûl eyledi didikde gibbe't- tasdîkîş- şer'î mâ vak'a bi't- taleb ketb olundu.

Tahriren fî'l- yevmu's-sânî ve'l- işrîn mi şehr-i rebî'u'l- ahire li sene semânin ve seb'in ve miete ve elf.

Şuhûdu'l-hâl

Es-Seyyid Ahmed Ağâ

Ahmed Efendi

Hammâmcı Halîl Beşe

Es-Seyyid Mustafâ

Es-Seyyid Uzun Mustafâ

Yamandri veledi Panabot

Minolaki vledi Petraki ve Metro veledi Hermoz

Andon veledi İstorsonos

Hermoz veledi Eksari

Bodan veledi Hemsara

Avanis veledi Mahmarik

Papa Yakim veledi Papa Andon

Avanis veledi Ohan

numara 79

Medinen-i Üsküdar' a muzâfe Adalar nâhiyesine tâbi' Pendik karyesinde mütemekkim galita veledi Sornoron zimim ve zevcesi olub şahs-i vech-i şerhi üzre ma'rûfe olan Hirson binti Morsofune Nasrâniye meclis-i şer'î hatîred işbu râfi 'i't-terkîm Kostati veledi Acı Kanilo zimmî müvâcehesinde her biri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp akd-i adil zikrin sudûrinedeğin yedimizde ale'l- iştirâki's-sevî mülkümüz olub karye-i mezbûrede vâkî' bir tarafı Tarandokal menzili ve bir tarafı Acı Sahali menzili ve bi tarafı Sağır Pelas zimmî menzili ve bir tarafı tarîk-i âmme ile mahdûd fevkânî iki bâb oda ve bir cedîd sofa ve bir kenif oda ve ve tahtında ahur ve kenif ve zokâk havluyi müştamil mülk-i menzilimizi bi'l- cümle't-tevâbi' ve'l- levâhik ve kâfetu'l- hukûk tarafından icâb ve kabûli hâvî şurût-i müfsideden ârî bey'-i bâdî sahîh-i şer'î ile müşteri-i mesfûre üç yüz kırk guruşe bey' ve teslim ve temlik ve yedimizde ol daha ber vech-i muharrer iştirâ ve teslim ve kabûl eylediğinden sonar semin olan meblağ-ı mezkûr üç yüz kırk guruşi müşteri-i merkûm yedinden bi't-temâm ve'l- Kemâl ahz ve kabz eyleyup menzil-i mezkûrun gabn ve takrîrine müte'allika âmme-i da'vâdan müşteri-i merkumün zimmetini ibrâ-i âmme ile ibrâ ve iskât eyledi fimâ ba'd menzil-i mahddu-i mezkûrde bizim kat'an ve kat'iyeten alâka ve medhâlimiz kalmamyup müteri-i merkûmun mülk-i müşterâsı olmuştur keyfemâ yeşâ ve yahtar mutasarrıf olsun. Didiklerinde gibbe't- tasdîkı's- şer'î mâ vak'a bi't- taleb ketb olundu.

Tahrîren fil yevmu'r- râbi' aşere min cemâziye'l- ahire li sene semân ve miete ve elf

şuhûdu'l-hâl

Divid Ahmed Ağâ

Süleymân Ağâ

Ahmed eef

Kalyonci Mehmed Beşe

El-Hâcc Ahmed Velî ibni Mehmed Beşe

Na'lbend Halil Beşe

Lazok veledi Kosta

Acı Lontari veledi Vasikos

Kerasteci Yasefal veledi Soli

Berber Ustorinos veleied Hiristodoli

Andonaki veledi İlya

Yanmadri veleid Tokodos

Morali toodri veledi Yorgi zimmî

numara 80

Medine-i Üsküdar' a muzâfe Adalar nâhiyesine tâbi' Kartal kasabasında sâkin iken bundan akdem vefât iden Kırmızı oğlu dimekle ma'rûf İsmâil Beşe ibni İbrâhîm nâm kimesnenin verâseti verese-i münhasırasından zevcesi kendi nefsinden asil vesagire kızı Nefise'nin bâ hüccet-i şer'îye vâsîsi Zeyneb binti Hâtûn tarafından ber vech-i atî âhari vekîl olduğu zât-i mezbûreyi ârifân Ahmed Efendi ibni Hüseyin birâderi Velî şehâdetleriyle sâbitu'l- vekâlesi uci Velî Beşe ibni İbrâhîm meclis-i şer'- i hatîrde işbu bâ'isetu'l- vesika Na'lbend İbrâhîm Ağâ ibni Hüseyin mahzarında bi'l- vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp Abdurrahman timâri toprağında Acıbadem nâm mevzi'de vâkı' etrâf-ı erba'ası Na'lbend oğlu Mehmed bâğı ve Yakacıklı tarlası ve İslâmbolli Sarraf zimmî bostânı ve es-Seyyid Abdülkâdir bâğı ve tarîk-i âmme ile mahdûd tahminen iki buçuk dönüm kürümi mülk bir kıt'a Çâvûş bağı müteveffâ-yi merkûmun mülki ve ba'de'l- vefât semeni müvekkilim zevcem mezbûreye ve sabık esmâni vâsîsi olduğu sagîre-i mezbûreye isâbet ve intikâl itmişdi el-hâlet-i hazihi bâğı mezkûrin hâmil harcına vefâ itmemekle muvekkil-i mezbûrekendi hissesi mezbûr İbrâhîm Ağâ' ya bey' murâd itmekle sagîre-i mezbûrenin hissesi dahi ma'an bey' olunub semenin nemâsıyla infâk ve iksâ ve bâğlarının cümle ücretini virmek hakkında enfa' ve evlâ olmağla bi'l- izni's-şer'î tarafından icâb ve kabûli hâvî bey'-i bâti sahîh-i şer'î ile bâğ-ı mahdûd-i mezkûri asaleten ve vesâyeten semen-i misli olan altmış guruşe mezubur İbrâhîm Ağâ' ya bey' ve teslîm ve temlîk eylediğinde ol dahi

ber vech-i muharrer iştirâ ve tesellum ve temelluk ve kabz ve kabûl idüp semeni olan meblağ-ı mezkûr altmış guruş yedinden asaleten ve vesayeten ahz ve kabz eyledi ba'de'l- yevm bâğ-ı mahdûd-i mezkûrde vicâhen mine'l- vucûh gerek müvekkilem mezbûrenin ve gerek sagîre-i mezbûre Nefise'nin kat'an ve kat'iyeten alâka ve medhalleri kalmayub müşteri-i mezbûr ibrahîm Ağâ' nın mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sırfi olmuştur keyfemâ yeşâ ve yahtar mutasarrıf olsun didikde gıbbe't- tasdîkîş- şer'î mâ vak'a bi't- taleb ketb olundı. Fî'l- yevmu't- tâsî' aşere min cemâziye'l-ulâ li sene semân ve miete ve elf

Şuhûdu'l-hâl

Serdâr Ahmed Beşe

Hasan Usta

Hâncı Süleymân

Na'lbend Halîl

Osmân Ağâ

Na'lbend Zekerriyâ'

Deli Mehmed bin Hasan

Hâncı Dervîş Halîl bEşe

Tuğrâ-i garrâ ile berât-i şerîfdir fi 12 Şa'bân sene 180

numara 81

Kapuci oğullarından râfi '-i tevkî'-i refî'i'ş- şân-i hâkânî el-Hâcc Ahmed veledi Abdullâh bevâb-i südde-i sa'âdetüme gelub Üsküdar kazâsının mihferbaşlık ve ihtisâbından mâ'adâ Üsküdar nevâhisinden İstavroz ve Kuzguncuk ve Pendik ve Darıca ve Tuzla ve Kartal ve Maldebe ve Çengal ve Adalar ve Karye-i Kâdî ve tevâbi'î ve ihzâiyesi Kapuci oğullarına mahsûs ve sekiz bin beş yüz akçe bir hisse olmak üzere mutasarrıf olan Hüseyin nüvvâb yedinde olan berât i virüp zikr olunan ihtisâb ve ihzariyeden hüsn-i rızâsıyla ferâh ve kasr-ı yed idüp biri hâlî ve hizmet-i lâzimesi mu'attal ve bu erbâb-i istihkâkın ve her vecihle muhal ve müstehak olmağla

sâlifü'z- zikr nevâhilerin ihtisâb ve ihzâriyesi mezkûr Hüseyin nüvvâbın kasr-ı yedinden kendüye tevcîh olunub yedine berât-i şerîfim verilmek için iftihârü'l-emâcid ve'l- ekârim bi'l- fî'il baş kapûi başı Osmân dâme mecdühû tarafından memhûr terk verilmekle inâyet rica itmeğin mücebince tevcîh idip işbu berât-i sa'âdet âyât ve behcet-i garrayi verdum ve buyurdum ki ba'de'l- yevm mezkûr el-Hâcc Ahmed veledi Abdullâh bevvâb ve rü'yet Üsküdar kazâsının muhızırbaşlık ve ihtisâbıdan mâ'adâ Üsküdar nevâhisinin İstavroz ve Kuzgunccuk ve Pendik ve Darıca ve Tuzla ve Kartal ve Mâldebe ve Cengal ve Adalar ve karye-i kadi ve tevâbi'î ihtisam ve ihzâriyesine yalnız sekiz bin beş yüz akçe bir hisse olmak üzere fâriğ-i merkûm Hüseyin bevvâbın yerine mütasarraf olub hizmet-i lâzimesini (...) mer'î ve mü'eddâ kıldıktan sonra ol bâbda efrâd ve ehemmiyetden ehîm-i akd-i mebâni'vâkı'-ı mevâkı'olmayub dahl ve ta'arruz kılmayalar şöyle bileler alâmet-i şerîfime i'timâd kılalar Tahriren fî'l- yevmu'l- hâmiş ve'l- işrîn min saferu'l-hayr li sene semânin ve miete ve elf

numara 82

Hâlâ Mâldepe i kebir ve sagır Kâdîsı izzetlu faziletlu Efendi Hazretleri'nin huzûrlarında mezîd ağrâz inhâ olunduktan sonra muhebbâtımız oldur ki kadîm-i eyyâmıdan bâ hatt-ı hümâyûn şevket-makrûn Dergâh-i âlî yeniçerilerine postal bahâ ta'yîn ve ihsân buyurulub kolluklaran hâlâ taht-i hükûmetiniz vâkı' yasâkçı olan refî' olunub yerine üslub-i sâbık Üzre Dergâh-ı Ali yeniçerilerinden es-Seyyid Ahmed Ağâ ile (boş) nâm yoldâş işbu bin yüz seksen senesi mâh-i Şa'bân-i şerîf guresinden senesi temâminadeğin yalnız bir deynek verilub yasâkçı Zâbita nasb ve ta'yîn olunmağın işbu mektûb tahrîr ve inşâ olundu vusûlünde yasakçılık umûrine kıyâm ve istihdâm eyleyub âhari müdâhele itturmeyup ve tarafınıza mürâca'at eylediği umûr-i husûslerinde gibbe's-şer'î ve'l- kânûn imdâd ve i'ânet eyleyup hilâf-i şer'î mugâyir-i kânûn bir kimesneye rencide ve remîde itturmeyesin. Tahriren fî't-târîhi'l- mezkûr

numara 83

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki;

Kocaili sancağında Gekbuze nâhiyesinde Yuvacık ve Kartal tarafında vâkı' dokuz yüz akçe bâ berât-i şerîf-i Âlişân ile Yenice kal'a müstahfizlığı gediği tımâra

mutasarrıfı olduğım timârinin işbu bin yüz seksen senesi martı ibtidâsında sene-i mezbûr şubat gâyetine gelicen bir senelik altmış akçe işbu bâ'isu'l- temsil izzetlü Hüseyin Ağâ ve soman Ağâ'ya sene-i sâbıkları mücebince beş yüz guruş deruhde ve iltizâm olunub bedel-i iltizâmı olan meblağ-ı mezbûri Ağâ-yi Mezbûrân yedlerinden temâmen ve kâmilen ahz ve kabz idüp gerekdur ki sene-i mezbûrun temâmınadeğın tarafıma ait olan iş'âr-i şer'îye ve rusüm-i örfiye ve tâpu-yi zemîn ve nısf -ı bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet ve resm-i urusâne ve yuva ve kaçkun vesâirin cü'z ve küll her ne ise sene-i sâbıkâlarında alınageldiği minvâl-i meşrûh üzre Ağâ-yi mezbûrânın üzerunuze zâbita bilub her ne dürlü mürâca'at olunur ise Ağâ-yi mezbûrân ile eyleyesin.

Her hâlde zâbita bilesun diyü bundan mukaddem ve mu'ahhar târihiyle temessüküm zuhûr ider ise bir dürlü âmel ve i'tibâra olunmaya ancak yedelime vaz' ve i'tâ olunan temessük ile âmel olunmak babında işbu zabt itmekliği verildi tarafımdan ve taraf-ı âhardan bir gayri kimesne dahl ve ta'arruz kılınmayalar vesselâm.

Hâlâ mustahfiz-ı Yenice kal'ası Mustafâ Mütesellim

numara 84

Medinen-i Üsküdar' a muzâfe Adalar mâhîyesine tâbi' Maldebe karyesinde mütemekkinlerinden Nikola veledi rafael zimim meclis-i Şer'-i Hatîr Lâzımu't- Tevkîrde sülb-i kebîr oğlu işbu râfi 'u't- terkîm Kostati zimmî müvâcehesinde bi tav'ihim ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp akd-i âti'l- zikrin sudûrinedeğın yedimde mülküm olub karye-i mezkûre- mezbûre de vâkı' bir tarafı Yeniköyi deresi ve bir tarafı Ankelo zimim menzili ve bir tarafı Hiristo zimmî menzili ve bir tarafı tarîk-ı âmme ile mahdûd fevkânî iki bâb oda ve tahtında ahur ve zokâk kapûsi müştemil mülk-i menzilimi cümletu't-tevâbi' ve'l- levâhik dört yüz guruşe ve yine iki aded bâğ beli ve dört aded cacam ve iki aded tencerev e bir ganem tepsi ve bir yorgan ve bir banyoli tahtası ve dört peşkir ve bir alaca kilim ve bir lâze ve bir direk ve bostânlırda vâkı' dört aded direk ve dört aded sırik ve dört aded batman ve dört aded kendir ve bir kördil ve mâ'lûm-i mevhûmi musakkafa-i vâfia kırk guruşimi tarafından icâb ve kabûli hâvî şurût-i mufside den arî bey'-i bâti sahîh-i şer'î ile oğlum müşter-i merkûm Mustafâ Kostati zimmiye bey' ve teslîm ve temlîk eylediğimde ol dahi ber

vech-i muharrer iştiar ve tesellüm ve temelluk ve kabz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr dört yüz kırk guruş oğlum müşteri-i merkûm kızım Versaya'nın emrim ile cihâzıyla sarf ve istihlâk eylediğimi ba'de ahır-ı mezkûrlerden menzilde ve eşyâ-i tahrîr-i mezkûrde vicâhen mine'l- vucûh ve sebeben mine'l- esbâb kat'an ve kat'ieten benim aalâkave medhalim kalmayub oğlum müşteri-i mezbûrun mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sırfı sahîhi olmuştur. Keyfemâ yeşâ ve yahtar mutasarrıf olsun didikde gıbbe't- tasdîki's- şer'î mâ vak'a bi't- taleb ketb olunandı.

Tahriren fî'l- yevmu's- sadis ve'l- işrîn zi'l-hicce'i's-şerîfe li sene semânin ve miete ve elf

Şuhûdu'l-hâl

Es-Seyyid Ahmed Ağâ

Kalyoncu Mehmed Ağâ

Ahmed Efendi

Monlâ Ali

Anaştas vereli Yorgi

Acı (silik) veldi Korniş

Rafael veledi Nikola

Astadinos Kanilo Kodaş veledi Rafael

numara 85

Medinen-i Üsküdar' a muzâfe Adalar mâhîyesine tâbi' dolayoba karyesinde sâkin Bulgar oğlu mehmed Beşe ibni Mustafâ nâm kimesne tarafından vech-i âti'l- beyânda vekîli olduğu Halîl Beşe ibni hamde ve Tanburacı oğlu Ali Beşe ibni Mehmed şehâdetleriyle sâbitu'l- vekâle Bâzârköyle Edhem Beşe ibni Ali meclis-i şer'-i hatîrde damadır ve kızı işbu bâ'isetu'l- vesîka mâ'lûm Halîl Beşe ibni Mehmed ve Habîbe binti İsmâîl mahzarında bi'l- vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp akd-i âti'l- zikrin sudûrinedeğin müvekkilim mezbûri yedined mülki olub Temana? Toprağında Altunli ağıl altında vari bir tarafı Abdullâh Beşe oğlu Ahmed Beşe tarlası ve bir

tarafı Bulgar oğlu Halîl Beşe bağı ve bir tarafı Ömer Re'is bağı ve bir tarafı tarîk-i âmme ile mahdûd tahminen üç dönüm kürümi mülki bir kıt'a kavun ve fıstık bağı altmış guşe ve yine vakf toprağında ayazma kurbında vâkı' bir tarafı Şimal Velî bağı ve bir tarafı karındâşı Halîl Beşe bağı ve bir tarafı Bulgar oğlu Osmân Beşe bağı ve bir tarafı tarîk-i âmme ile mahdûd tahminen beş dönüm üzüm mülki birbirine muttasıl iki kuvun koca bağı kırk guruşe ve yine karye-i mezbûrede vâkı' bir arafı müvekkilim mezbûre münzili ve bir tarafı Kara oğlu oğlu Ahmed Beşe veresesi bâğçesi ve bir tarafı Keleş Mustafâ gül bâğçesi ve bir tarafı İslıcı oğlu İsmâîl tarlasıyla mahdûd tahminen iki dönüm ibdâ-i müşmûla eşcârlı mülk-i bâğçesi yigirmi guruşa ve yien altı ve kayalar kırımani altı guruşe ve iki guruşe iki aded tencere ve iki kapak dört adet sahan iki guruşe tarafından icâb ve kabûli şurût-i muf-sideden ârif bey'-i bâti sahihi-i şer'îye ile müşteri-yi mezbûre be safka-i vâhide yüz otuz guruşe bey' ve teslim ve temlik idüp anlar dahi ber vech-i muharrer ale'l- iştirâki's-sevi iştirâ ve tesellum ve temelluk ve kabz ve kabûl eyleyub semen olan meblağ-ı mezkûr yüz otuz guruşun mukâbelesinde âmme-i da'vâdan müvekkilim mezbûr Mehmed Beşe müşteriyân-i mezbûrân Halîl ve Habîbe'nin zimmitini ibrâ ve iskât idüp fimâ ba'd ma'ru'z- zikr iki kıt'a bâğda ve bir kıt'a bâğçede ve bir gazganda ve iki tencerede ve dört sahanda ve ve vicâhen mine'l- vucûh ve sebeben mine'l- esbâb kat'an ve kat'ieten muvekkilim mezbûr alâka ve medahil kalmayub müşteriyâî-i mezbûrânı ale'l- iştirâki's-sevi mülk-i müşterâları olmuşdur keyfemâ yeşâân ve yahtarân mutasarraf olsunlar.

Didikde gıbbe't- tasdîkî's- şer'î mâ vak'a bi't- taleb ketb olundu.

Fî 9 muharrem sene 181

Şuhûdu'l-hâl

Memed ibni Mustafâ

İsmâîl Beşe ibni Mehmed

Osmân Efendi

Na'lbend Hüseyin Beşe

Na'lbend Velî

Na'lbend Halîl Beşe

Berber Mustafâ Hüsnî

Kürd Hüseyin Beşe

Na'lbend Velî

numara 86

Mahrûse-i Galata'da vâkı' Sultân Bâyezîd mahallesinde mütemekkek Kürkçi Yorgaki ve Mantadiye veledi Kostati nâm karındâşlar taraflarından ber vech-i âti'l-beyanda vekîlleri olduğı merkûm Yorgaki zimmî mesfûre Mandoroye'nin oğlu olub zât-i bi'l- ma'rifeti's- şer'îye ârifân Panderzi veledi Kırko ve Mirasyedi Yorga veledi Manol zimmîler şehâdetleriyle sâbitu'l- vekâlele Keri veledi Andome ve Zitraci veledi Kistermori meclis-i şer'îye bâğcı tâifesinden işbu râfi 'u't- terkîm Panabot tarantafil ve Mersuvansil Berber bi'l- vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp akd-i âti'l-zikrin sudûrinedeğın müvekkilân-i merkûmanın li ebeveyn er karındaşları olub Medine-i Üsküdar' a muzâfe Adalar nâhiyesine tâbi' Eskiyele? Adasında vâkı' bir tarafı Acı Yanaki menzili ve bir tarafı diğerkarındaşları Anhorus menzilvi kayikhânesi ve bir tarafı manâstire ve tarîk-i âmme ve bi tarafı tarîk-i hâs leb-i deryâ ile fevkânî iki baba oda ve iki sofa ve dehliz ve bir matbah ve kenif ve tahtında havlı ve odaların hızâsında manastıra çıkar tarîk-i âmmeyi muhtevi eşcâr-i müsmire ve gayr-i müsmire hâvî üç kıt'a bi'r-i mâ'i mütemil mülk-i menzil-i mevrûslerini bi'l-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık ve kâfetu'l-hukûk tarafından icâb ve kabûli hâvî ve şurût-i müfsideden âri bey'-i bati sahîh-i şer'î ile müşteri-i merkûmeye yedi yüz elli guruşe bey' ve teslim ve temlik ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve tesellum ve temelluk ve kabz ve kabûl eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezkur yedi yüz elil guruş müşteri-i merkûm yedinden müvekkilân-i mezkûran bi Kadri'l-husûs temâmen ahz ve kabz eyleyub fimâ ba'd zikr-i tahrîrâtdan menziline vicâhen mine'l-vucûh ve sebeben mine'l- esbâb müvekkilân-i mezbûranın Yorgaki ve Mantoriye'nin kat'an ve kat'ieen alâka ve medhalleri kalmayub müşteri-i merkûm Panabot'un mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sırfleridur keyfemâ yeşâ yeşâ ve yahtar mutasarrif olsun didiklerinde gibbe't- tasdîki's- şer'î mâ vak'a bi't- taleb ketb olundi. Fi 15 muharrem sene 181

Şuhûdu'l-hâl

El-Hâcc Mahmûd Beşe

Es-Seyyid Ahmed Ağâ

Kürd Ahmed Ağâ

Süleymân Ağâ

Ahmed Efendi

Monlâ İbrâhîm

Korniş ve Anadolidi veledi Yorgi ve Papa İsyali veledi Nikola

Berber Sola veleid Sibot

Yorgaki veledi Yanako Aci Hiristo veled Tanaşi

Tanaş ve Dimitri veledi Sorkir

numara 87

Akzâ kuzâti'l-müslimîn evlâ vülâti'l- mu'eddîn ma'denu'l- fazl ve'l- yakîn râfi'i i'lâmi'ş-şer'î ve'd-dîn Vâris-i ulûm-i Enbiyâ ve'l- mürselîn el-muhtas bi-mezîd inâyeti'l- melikü'l- mü'în Mevlânâ Üsküdar Kâdîsı zîde fezâilu kadîyu'l-kuzât ve'l- hükkem ma'denu'l- fezâil ve'l- hükkâm Mevlânâ Kartal Kâdîsı zîde fezâiluhum Harameyn-i muhteremeyne tâbi' evkâfindan İstanbul' da vâkı' merhûm Şehzâde Sultân Mehmed Hân tâbe serhu evkâf-ı musakkafâtından olub Kıdvetu'l- emâsil ve'l- akrân es-Seyyid Ahmed zîde kadruhu işbu sene-i mübârekede iştirâen uhdesinde olan Maldepe ve tevâbi'i mukâta'ası hudûdi dâhilinde vâkı' arâzî ve tâpû ile verile gelen mahaller öteden beru voyvoda temessükilyel zabt ve rabt olunu gelmişken bu esnâda mukâta'a-i mezbure karyeleri re'âyâları zabt ve nısfın tâpû temessüküne âdem-i rağbet birle bazen kuzât ve nüvvâb hüccetleriyle ve bazen bâlâsına fuzûli zabt idüp îrâd-i mukâta'a kesr u noksân tertibine bâ'is olmağla o mekulelerin yedlerinde olan senedlerine ma'rifet-i şer'le ba'de't- tanzîm arâzî-i vakfı kuzât ve nuvvab hüccetleriyle zabt idenlerin yedlerinde olan senedleri ahz ve mucebicne tâpû temessuki verilub ve hiç senedleri olmayanlar dahi müceddeden tâpû temessüki

verilub fimâ ba'd kuzât ve nüvvâb hüccetleriyle arâzî-i vakf zabt itturmek üzere arz-ı hâlleri istid'â itmekle zikr olunan Maldepe ve tevâbi' mukâta'ası senevî dört bin iki yüz elli guruşi mâl ile Ali Arif Bey' in mâlikâne uhdesine olduğu ve bu mekûle arâzî mutasarrıflerinin yedlerinde olan temessükleri ma'rifet-i şer'le yoklanub yedlerinde ma'mûlun bih temessükanti olanlar ibkâ ve zâyi' olanlara meccânen temessüt ve olmayanlarca müceddeden temessük verilmek ve yedlerinde ferâğ ve intikâl eylediği takdîrce kadîmi üzere zabt ve mukâta'a tarafından tâpû temessüki verilub kadi ve nüvvâb hücceti ile alınub satılması şurûtinden idüğü haremeyn muhâsebesinde derkenâr olunmağla şurûti mücebincne emr-i şerîfim verilmek bâbında iftihâru'l- ümerâ ve'l- ekâbir müstehcim-i cem'î'l-me'ân v2_667084/2bi'l-fi'il baş defterdârım İbrâhîm Sârem? Dâme uluvvuhu telhûsu'l-temlik imdi telhîs mücebince âmel olunmak bâbında fermân-i âlişânımı sıdk ve ihsân buyurulduğu Hükm-i Şerîfimi vardukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere âmel idüp dahi vakf-ı mezbûre arâzîsine mutasarrı olanların yedlerinde olan temessükleri ma'rifet-i şer'le yoklanub yedlerinde ma'mûlun bil temessükâtî olanlara ibkâ ve zâyi' olanlara da meccânen temessük ve olmayanlara da müceddeden temessük virup ve yedlerine ferâğ ve intikâl olduğu takdîrce kadîmi üzere zabt-i mukâta'a tarafından tâpû temessüki virup mugâyir-i şurût-i verâset ile cânib-i mukâta'aya tahrîre cesâret itturmeyesin. Şöyle bilesun alâmet-i şerîfe i'timâd kılasun. Tahriren er-râbi' aşere bin zi'l-ka'de'i-ş-şerîf sene 180

numara 88

Kartal kasabasında mütemekkin Acı Todori veledi Soylannuz zimmî meclisi-şer'-i hafîrde işbu râfi 'u't- terkîm Kostati veledi Yorgaki zimmî müvâcehesinde bi tav'a ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp akd-i âti'l- zikrin sudûrinedeğin yedimde mülküm olub kasaba-i mezbûrede vâkı' yedimde mülküm olub kasaba-i mezbûrede vâkı' bir tarafı Dimitraki menzili ve bir tarafı Şişman Tanaş menzili ve bir tarafı kal'a divarı ve bazen Kostadi menzili arsası ve bir tarafı tarîk-i âmme ile mahdûd fevkânî iki bâb oda ve dehliz ve tahtında ahur ve bir mikdâr havlu ve kenif ve bi'r-i mâ' müştemil bir bâb mülk-i menzil terekemi bi'l- cümleti't-tevâbi' ve'l- levâhik ve kâfetu'l- hukûk ve'l- mürâfik Sûk-i Sultânî'de ba'de'l- müzâyede üç yüz guruş ve yine kapâğıyla altmış beş vukıyye arakâk kazganı semen altmış beş guruşe tarafından icâb ve kabûli hâvî şurût-i müfsideden ârî bey'-i bâti sahîh-i şer'î ile müşteri-i merkûm Kostati zimmîye cem'an üç yüz altmış beş guruşe bey' ve teslim ve temlik eyeldiğimde ol

daha ber vech-i muharrer iştirâ ve tesellum ve temelluk ve kabz ve kabûl eyledikten sonra semeni misilleri olan meblağ-ı mezkûr üç yüz altım beş guruş müşteri-i merkûm yedinden bi't- temâm ve'l- Kemâl ahz ve kabz eyledim nezil-i mezkûrun ve kazgani- mezbûrûn gabnıtakrîrlerine müte'allika âmme-i da'vâdan zimmeti ibrâ ve iskât eyledum fimâ ba'd zikr-i murûr iden menzilde ve zimematda vicâhen mine'l- vucûh ve sebeben mine'l- esbâb kat'an ve kat'ieten benim alâka ve medhalim müşteri-i merkûm Kostati zimmînin mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sırfı olmuştur. Keyfemâ yeşâ ve yahtar mutasarrıf olsun. Didikde gıbbe't- tasdîki's- şer'î mâ vak'a bi't- talebketb olundu. Fî'l- yevmu's- salis min şehr-i rebi'u'l- ahir li sene ahadi ve semânin ve miete ve elf

Şuhûdu'l-hâl

Şehir Kethüdâsı Ahmed Beşe

Yemişci el-Hâcc Ahmed

Kassâm es-Seyyid Hâcî Ahmed Efendi

İmâm Kâsım Efendi

Aşçılar Kâtibi Ali Efendi

Osmân Ağâ

Serdâr Mehmed Ağâ bin Ali

Manol veledi Yanas Nikogosi veledi Nikos

Acı Yanaki veledi Hirosto Tanaş veledi Hirsot

Papa Dimo veledi Kostiti Zanbini veledi İstarpuş dur

numara 89

Yâ Fettâh Yâ mu'în

İzzet-me'âb şeref-nisâb Mevlânâ el-Hâcc Mustafâ Efendi kâmyâb.

Ba'de't- tahiyyatu'l- vâfiye inhâ olunur ki mutasarrıf olduğumuz Üsküdar muzaffâtından Kartal kazâsının neyâbeti işbu sene-i ehadi ve semânin ve miete ve elf şehri rebi'u'l- ahiri guresinden tarafımızdan sana tefvîz olunmuşdur ki kazâ-i mezbûri gurre-i mezbûreden zabt ve rabta ve beyne'l- ahâlî icrâ-i ahkâm-i şer'-i âlî idüp vukû' bulan mevtâ-yi askeriyemuhallefâtın dahi tahrîr ve terkîm ve beyne'l- verese bi'l- farîzati's- şer'îye tevzî' ve taksîm eylesin vesselâm.

El-fakîr Velîyüddîn Efendi zâde Mehmed Emîn el-Kâdî be Medine-i Üsküdar

numara 90

Kartal kasabasında mütemekkin Acı Todoraki veledi Soyanoz zimmî meclis-i şer'î hatîrde işbu râfi '-i terkîmemmim Markar veledi İstefani zimmî müvâcehesinde ikrâr-i ve takrîr-i kelâm idüp akd-i âti'l- zikrin sudûrine değin yedimde mülküm olup vakf toprağında (...) kurbında vâkî' etrâf-ı erba'ası imâm Hâcî Mustafâ vereseşi tarlası ve Karamürselli oğlu Banati ve zevcesi bağı ve tarîk-i âmme ile mahdûd tahminen iki dönüm kürümü mülk bir kıt'a kuvun ve kavis bağçesi tarafından icâb ve kabûli hâvî şurût-i müfsideden ârî bey' -i bâti sahihi şer'î ile müşter-i merkûm Markar zimmîye otuz guruşe bey' ve teslim ve temlîk eylediğimde ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve tesellum ve kabûl idüp meblağ-ı mezkûr otuz guruşi müşteri-i merkûm yedinen bi't-temâm ve'l- Kemâl ahz ve kabz eyledim fimâ ba'd zikr-i murûr iden baçede vicâhen mine'l- vucûh ve sebeben mine'l- esbâb kat'an ve katieten benim alâka ve medhalim kalmayub müşteri-i merkûm müşteri-i merkûm Markar zimmînin mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sırfi olmuşdur.

Keyfemâ yeşâ ve yahtar mutasarrıf olsun didikde gıbbe't- tasdîki's- şer'î mâ vak'a bi't- taleb ketb olundu. Tahrîren fî'l- yevmu't- tâsi' aşere min şehri rebi'u'l- ahire li sene ehadi ve semânin ve miete ve elf

Şuhûdu'l-hâl

Ahmed Efendi

Kara Ahmed bin memed

Monlâ Hüseyin Ağâ

Kalbur Ahmed Ağâ

Osmân Ağâ

Mahuci Bilovarani

Kostadi veledi Yorgaki

Artin veledi Yakob

Temurci Toros

Ohan veledi Marata dır

numara 91

Kıdvetu'l- nüvvâb el-müteşerri'în Kartal ve Pendik nâhiyeleri nâibleri zîde ilmuhu ve mefâhiru'l- emâsil ve'l- akrân.

Bu husûse bu def'a Der-aliyyem'de kazâi mübâşir ta'yîn olan ve mi'mâr kalfalarından ve a'yân-i vilâyet iş erleri zîde kadrum tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak mâ'lûm olaki Kartal karyesi ahâlîleri tarafından bu def'a der-aliyye'ne vürûd iden arz-ı hâlleri mefâhimende bi emri'llâhi Te'âlâ vâkı' olan şiddet-i bârân ve nuzûl-i tûl-i suûbeti nöbeti ile Kartal karyesinde müceddedden bin ve inşâ olunan câmi'-i şerîfinin sakfı ve divârları münhedim ve pencere camları şikest ve harâbe-müşrif olduğundan gayri Pendik karyesinde Maldebe cibâlinedeğin vâkı' olan cisrleri külli münhedim olduğundan mâ'adâ derûn-i Kartaliyede vâkı' dört aded cisrler dahi harâb olub leb-i deryâ'olmak hasebiyle vâkı' olan sebilde tarîk-i caddede kadîme münderis olmak mübâşir murûr ve ubûr iden ebnâ-i sebiller ve ulaklar rehnümâ ile zâhir-i karyeden emrâr teklifine giriftâr olmalarına fimâ ba'd münhedim olan cisrler ile münderis olan tarîk ta'mîr ve tethireri husûline Der-sa'âdetde hâric olduğunını ve

tarîk-i caddede vâkı' sâbıkan Dâru's- sa'âde'i'ş-şerîfem Ağası müteveffâ el-Hâcc Beşir Ağâ' nın binâ ve icrâ eylediği iki aded çeşme ile sâbıkan gümrü Emînü müteveffâ İsmâil' in binâ eylediği çeşmenin künkleri ve bazı mahalleri ta'mîre muhtâc olmağla karye-i mezbûreden murûr iden Hüccâc-i müslimîn vesâir ebnâ-i sebile hürmeten zıkr lunan câmi'-i şerîf ev tarîk ve cısr ve çeşmelerin ta'mîr ve termîm olunması istid'â eylemeleriyle sen ki mübâşir-i mûmâ ileyhsin mahalline muvakkat terâh ve sûfut ve mübâşirinin ve erbâb-i namâz vukûf ma'rifetleriyle kârh-i vesîka tedkîk ve taharrî iderek zıkr olunan câmi'-i şerîf ile cüsûrun ta'mîrleri ve tarîkin termimi ve çeşmeler ile su yollarının kezâlik ta'mîr ve termimlerini başka başka keşf ve mu'âyene ve memhûr ve mûmzâ defterleri Der-aliyyeme göndermek fermânım olmağın imdi işbu emr-i âlîşânım ile ol tarafa vusûlünde bu mekûle vâkı' olan ta'mîrâtın keyfiyetini mesârifinin kemiyeti mâ'lûm olmak için ulakların keşf olmak fâize-i mergube-i mîrîyeden olmağla her hâlde cânib-i mîrî ve evkâf-ı mesârif kesîreden siyânet olunarak zıkr olunan câmi'-i şerîf başka ve cısrleri başka ve üç aded çeşmelerin dahi muhtâc-i ta'mîr olan su yollarını başka başka marifte-i şer'î ve ma'rifet-i mübâşirinin vesâir erbâb-i vukûf ma'rifetleriyle bi't- taharri keşf ve mu'âyene ve alâ vechi'l- sıhhate başka başka memhûr ve mûmzâ keşf-i defterleri Der-aliyye' me göndermeğe ihtimâm ve dikkat ve lüzûmi olmayan mahalleri defter-i keşfe idhâl ile cânib-i mîrîye cesâret müceb olacak hallerden ziyâde tehâşşî ve mücânebet eylesin ve söz ki Kartal ve Pendik nâibleri mûmâ ileyhima vesâirlersiz müceb-i emr-i şerîfimle âmel ve hareket ve zıkr olunan câmi' ve cısrlerin ve çeşmelerin muhtâc-i ta'mîr olan mahalleri mûmâ ileyh mübâşeretiyile kemâh-i vesîka tedkîk ve taharri iderek başka başka keşf ve mu'âyene ve memhûr ve mûmzâ keşf-i defterleri Der-aliyye' ye irsâle mûmeyyiz dahi ihtimâm ve dikkat ve mesârif-i kesire irâtla cânib-i mîrîye hasâreti müstelzem olacak halâtda ziyâde tevakkî ve mübâ'âdet eylemeniz bâbında fermân-i âlîşân sâdır olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte sudûr olan işbu emr-i şerîf-i celîli'ş- şân vâcibu'l- ittibâ' ve lâzimu'l- imtisâlimin mazmûni itâ'at makrûni ile âmel olub hilâfiyla vaz' ve hareketden be gâyet ihtizâz ve ictinâb eylesin.

Şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın.

Tahrîren el-yevmu't- tâsi' cemâziye'l- evveli Li sene ahadi ve semâni ve miete ve elf

numara 92

Kıdvetu'l- nüvvâb el-müteşerri'în Kartal ve Pendik nâhiyeleri nâibleri zîde ilmuhâ ve kıdvetu'l- emâsil ve'l- akrân bu husûse binâ emini ta'yîn olunan Ali zide kadruhu tevkî'-i refî'-i nülayun vâsıl olacak.

Mâ'lûm ola ki bâ'Rabbi'llâhi Te'âlâ vâkı' olan şiddet-i bârân ve nuzûl-i tûl-i takrîbi ile Kartal kasabasında müceddedden binâ ve inşâ olunan câmi'-i şerîfinin sakfı ve divârları münhedim ve pencere camları şikest ve harâbe müşrif olduğundan gayri Pendik karyesinde Maldebe cibâlinedeğin vâkı' olan cisrleri bi'l- külliye münhedim olan Kartal'da vâkı' dört aded cisrler dahi harâb olub leb-i deryâ' olmak hasebiyle Vâkı' olan sebilde tarîk-i caddede kadîme münderis olmağın sâire bu mekûle vâkı' olan ta'mîratın keyfiyetini mâ'lûm olmak için ol ulaklar keşf olunmak fâide-i gayriyeden olduğana binâen bi'l- fi'il Başdefterdârım sadrım İbrâhîm dâme uluvvuhunun tarafında ta'yîn olunan Hasan zîde kadruhu ve ma'iyetine me'mûr mi'mâr kalfası ma'rifetiyle şer'le keşf ve mu'âyene olunub gelen müfredat defteri mücebince mi'mârân-ı Hâssa İbrâhîm zîde mecdühû ma'rifetiyle iktizâsına göre fiyâtı vaz' ve hesâb olundukda ta'mîrât-i câmi'-i şerîf ve leylen tarîk-i cadde ile Pendik karyesinde vâkı' iki aded ahşâbi cisrin ve kaldırımlar ve Maldebe karyesi kurbında vâkı' kezâlik ahşâbi cisrt ve kaldırımların mecmû'ı mesârifinde beş bin sekiz yüz altmış yed guruş ve müteveffâ Beşir Ağâ' nın çemesinin su yolları ta'mîrâtı Dâru's- sa'âde'i'ş-şerîfm yazıcısı zîde mecdühû ma'rifetiyle vakfi- tarafından ve timâr-i sâbık ishâk la iki aded çemesinin vakfi olmamakla hâlâ gerek ebniye-i Mehmed Emîn zîde mecdühû tarafında künde malıyla ve zikr olunan câmi'-i şerîfinin ve cisrler ve kaldırımların cânib-i mîrîde ta'mîr ve tekmîller itturulmasına irâde-i aliyyem ta'alluk eylediğine binâen müteveffâ el-Hâcc Beşir Ağâ' nın vâsi-i sâbık İshâk'ın çeşmelei su yolları mûmâ ileyhâ ma'rifetiyle ta'mîr ve tekmîl itturmek üzere başka başka sûretleri verilmekle zikr olunan câmi'-i şerîf ve cisrler ve kaldırımlar sen ki binâ emini mûmâ ileyhın senden her vecihle sadâkat ve istikâmet me'mûl ve muntazır olmağla ebniye-i mezkûrlerin mesârifi olan meblağ-ı mezbûrun kusuri dahi vaktiyle verilmek üzere şimdilik ale'l- hesâb üç bin guruş ber vech-i nak hazîne-i âmiremde sana verilmeğın ma'rifetinle bir gün evvel ta'mîr ve tekmîl olunmak fermânım olmağın hasetsen işbu emr-i âlîşânım isdâr olmuşdur imdi vusûlünde ol tarîkle vardığında yedine verilen memhûr ve mûmzâ sûret-i defterde taharri ve takdîm olunduğı üzere ebniye-i mezkûrenin lâzımelerini tedârik ve temhir

iderek der akab ta'mîrlerine mübşeret idüp az vakitte fena bulmamak şartıyla metîn ve müstahkem olmak üzere bir gün evvel gereği gibi ta'mîr ve tekâmîl eylemek mezîd takayyud ve ihtimâm ve hilâf-i emr-i şerîfim bi hevâ mahalli akçev e mühimmata sarfla izâ'at beytu'l- mâl-i müsîmîn eylemekde be gâyet tahaşşî ve mücâneabet eylesin ve siz ki nâib-i mûmâ ileyhsin. Sizin dahi müceb-i emr-i şerîfimle âmel ve hareket eylemek babında fermân-i âlîşânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte sudûr olan işbu emr-i şerîf-i celîli's- şânım vâcibu'l- ittibâ'ım ve lâzimu'l- imtisâlimin mazmûnı itâ'at makrûnıyla âmel olun hilâfından ziyâde tehâşşî ve mücânebet eylesiniz.

Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfime i'timâd kılasız.

Tahrire fi'l- yevmu's- sâdis aşere cemâziye'l- ahir li sene ehadi ve semâni ve miete ve elf

numara 93

Düstûrûn-i mûkerrem ve müşîrûn-i müfehhumûn nizâmu'l- âlem müdîri'l- umûri'l-cumhûru'l-kalem.

Üsküdar' dan Şâm-i şerîfe varınca yol üzerinde ve yemîn ve yesârında vâkî' olan vüzerâ-i a'zâm edemâ'llâhu Te'âlâ iclâlehu ve e'azîm ve ümerâi'l-küberâ'i'l- fihâm ve'l- ihtirâm kuzât ve hükâm ma'denu'l- fezâil ve'l- ikrâm Kâdî zîde fazluhum, mütesellimler ve Kethüdâlar ve yeniçeri serdârları ve kavvâs ve evkâf zâbitleri ve a'yân-i vilâyet zîde kadruhum; tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olacak.

Mâ'lûm ola ki; Hameyn-i şerîfeyn ahâlîsine ala vechi irsal oluna gelen sürre-i hümâyûn sehâvet-makrûnum işbu sene-i mübâreke de dahi hazîne-i amirenden nakd ihrâc ve iclâl ve devlet-i aliyyemden sâbık Tersâne-i âmire emini ve hâlâ galata voyvodası olub sürre emini nasb olunan iftihâru'l- emâcid ve'l- a'yân Ali zîde mecdühûye teslim olunub menâzil emini ve muhâfaz-i güzine takayyud-i tâm ile konakçı ta'yîn olunub sâir levâzımı her ne ise kadr-i kifâye tedârik ber mu'tâd-i kadîm ri'âyet ve mahfûz eylesin. Emr-i şerîfime i'timâd kılasın. Fî 15 recebu'l- ferd sene 181

numara 94

Kartal kasabasında mütemekkim Rudiye binti Nikola nasraniye tarafından ber vechi âti'l- zikrin ikrârına ve i'tâ-i hüccet.

Vekîli olduğu zât-i mezbûreyi bi'l- ma'rûfeti'ş-şer'îye ârifân İlya veledi Lefter ve Margiret veledi Mihail ve Panabot veledi Anaştas zimmîler şehâdetleriyle sâbitu'l-vekalesi hâlâ zevce Tevlize veledi Mardodi zimmî meclisi şer'-i hatîrde işbu râfi 'i't-terkîm Kanilo Beğdosi veledi Variseme zimmî müvâcehesinde bi'l- vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp müvekkilem zevcem mesfûrenni yedinde mülki olub nâhiye-i mezbûreye tâbî' Maldebe karyesinde vâkî' etrâfi- erba'ası karışı Yorgakiş menzili ve Anaştası havlusi ve leb-i derya ve tarîk-i âmme ile mahdûd fevkânî bir bâb oda ve bir matbah ve sofa ve tahtnad havlu ve kenif ve zokâk kapûsını müştemil mülk-imenzilini târîh-i kitâbdan on sekiz sene mukaddem taraından bi'l- iacab ve'l- kabûl işbu merkûm Kinol Bğdosi zimmîye doksan altı guruş semeni makbûza bâten bey' ve teslîm ve temlîk idüp ol dahi târîh-i mezkûrde ber vech-i muharrer iştirâ ve tesellüm ve temellük ve kabz ve kabûl eyleyup târîh-i mezkûrden beru merkûm Kanilo Bados zimmî mülkiyet üzremenzil-i mezkûri tasarruf ider lakin yedined olan hüccet-i şer'îyesi zâyî' olmuşdi el-hâlet-i hazihi takrîrleri tescîl ve hüccet olunub merkûm Kanilo Bağdos zimim yedine vaz' ve i'tâ olunmak matlûbumdur. Didikde gıbbe't- tasdîkî'ş- şer'î mâ vak'a bi't- taleb ketb olundu.

Fî'l- yevmu'l- hâdî ve'l- işrîn min recebu'l- ferd li sene ahadi ve semânin ve miete ve elf.

şuhûdu'l-hâl

Hüseyin Ağâ

Kayıkcı Hüseyin Beşe

Ahmed Efendi

Hüseyin Usta

(silik)

Panoli veledi Rali

Acı Yamandri

Acı Yanaki

Acı Ankeli

Anaştas

Paranfil

numara 95

Kartal kasabasında mütemekkin Maksûd veledi Sinân nâm zimmî meclisi-şer'î-î şerîf-i enverde Vilâyet-i Anadolu'da Kayseriye kazâsına tâbî Afkerî? Nâm karye kurbunda savb Karabet manâstırı ittisâlinde vâkî çeşmenin yolları ta'mîriyün akâra tebdili meşrût nukûd-i mevkûfeye meşrûtiyet üzre mütevellî olan işbu bâ'isu'l-kitâb Banos veledi Kirkor zimmî müvâcehesinde ikrâr-i tâm ve takrîr-i kelâm idüp akd-i âti'l- zikrin sudûrine değîn yedimde mülk ve hakkım olub kasaba-i mezbûrede vâkî bir taraftan Komori zimim menzili ve bir taraftan Korniş veresesi mülki ve kal'a hisârı ve bir taraftan Avak zimmî menzili ve bir taraftan tarîk-i âmme ile mahdûd tûlen ve arzen bi hisâb-i terbî'i seksen zirâ' arsasına mebnî aliya da bir bâb oda ve bir sofa ve bir tahtu'l-teşâ ve vasatında bir bâb oda ve bir sofa ve bir matbah ve tahtında bir bâb oda ve bodrum ve havlu ve kenif ve zokâk kapusını müştemil mülk-i menzilimi cümetu't-tevâbî' ve'l- mülâhık ve kâfetu'l- hukûk ve'l- mürâfık tarafından icâb ve kabûli hâvî bey'-i bâti sahîh-i şer'î ile vakf-ı mezkûr için mütevellî-i mersûm Banos zimmîye üç yüz guruş bey' ve teslîm eylediğimde ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve teslîm eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezkûrun yüz guruş mâl-ı vakf-ı mezkûrden mütevellî-i mersûm yedinden ahz ve kabz idüp menzil-i mezkûr vakf-ı merkûm müstekilâtından olduğundan sonra mütevellî-i mezbûr bir kıt'a temessük mantûkınca menzil-i mahdûd-i mezkûri iki yüz guruş icâre-i mu'accele ve beher yevm birer akçe icâre-i mü'eccele ile cânib-i vakfdan Bi't- tevliye baan icâr ve teslîm ve tahtından bâkî iki yüz guruş mu'accele-i mezbûr iki yüz guruş mukasse ve mahsûb eyledikde ben dahi ber vech-i muharrer isticâr ve tesellum ve mukasse ve kabûl idüp bey'-i mezbûrun gabi ve takrîrine ve muaccele-i mezkûrenin âdem-i istikâsına müte'allik âmme-i da'vâdan Cânib-i vakf-ı merkûm ile mütevellî-i merkûm Banos'dan her birini ibrâ-i âmme ile ibrâ ve iskât

eyledim. Didikde gıbbe't- tasdıkı'ş- şer'î mâ vak'a bi't- taleb ketb olundu. Fî 24
recebu'l- fert sene 181

Şuhûdu'l-hâl

Değirmenci Kirkor veledi Panos

Kerastaci Sakar velei Moli

Aci Mikail veledi Kaspar

Mekim Avanis veledi Makrodic

Adak veledi Sefail

Aci Sahak veledi Avanis

Baraci veledi Petrso

Derda Kaniyo Yoz veledi Yani

Artin veledi Kirkor

Mütevellî

numara 96

Pendik karyesinde mütemekkin Çoban Yani veledi İstefan zimmî meclis/i şer'î hatîrde sülbiye kebîre kızı Vedomar işbu râfi 'i't- terkîm perakende Nasrâniye ve Yorgani veledi Panabot zimim müvâcehesinde bi tav'î ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp akd-i âti'l-zikrin sudûrinedeğin yedimde mülküm ve hakkım olub karye-i mezbûrede vâkı' bir tarafı Perado ve Banapot menzili ve bir tarafı Surali Kanaş menzili ve bir tarafı Çoban Ustanbolli menzili ve bir atrafı tarîk-i Âmme iley mahdûd fekanı iki bâb oda ve tantında bir sofa ve mahzen ve zokâk kapuyi müştemil mülk-i menzilimi bil cümleti't-tevâbi' tarafından icâb ve kabûli havî şurût-i müfsideden ârif bey'-i bâti sahîh-i şer'î ile müşteriyân-i mersûmâna iki yüz guruşe bey' ve teslim ve temlik ve eylediğimde anlar dahi ber vech-i muharrer ale'l- iştirâki's- sevi işitar ve tesellum ve temelluk ve kabz ve kabûl eylediklerinde mülk-i semen olan meblağ-ı mezkûr ikrâr ve i'tirâf iyüz guruş müşteriyân-i mezbûrun yedinden bi't- temâm ve'l-

Kemâl ahz ve kabz eyledim fimâ ba'd zikr-i murûr iden menzilde ve vicâhen mine'l-
vucûh ve sebeben mine'l- esbâb kat'an ve kat'ieten benim alâka ve medhalim
kalmayub müşteri-i mezbûrenin ale'l- iştirâki's- sevi mülk-i müşterâları ve hakk-ı
sırfleri olmutur keyfemâ yeşâ ve yahtar mutasarrıf olunsalar. Didikde gıbbe't-
tasdîki's- şer'î mâ vak'a bi't- taleb ketb olundı. Fî'l- yevmu't- tâsi' ve'l- işrîn min
recebu'l- ferd li sene ehadi ve semânin ve miete ve elf

Şuhûdu'l-hâl

Vâsıl veledi Panabod

Franko Polo veleid Hâcî Yamandri

Kiryako veledi Panos

Maçoti veledi Panabod

Uskuleb veledi Ravi

Panabot veledi Taranfil

Acı Londeri veledi Vasilkos

numara 97

Kıdvetu'l- nüvvâb el-müteşerri'în Kartal nâhiyesi nâibi zîde ilmuhu tevkî'-i
refî'-i hümâyûn vâsıl olacak;

Mâ'lûm olaki sen ki Mevlânâ-yi mûmâ ileyh el-Hâcc Mustafâ zidi ilmuhusun
südde-i sa'âdetüme mektûb gönderub hâlâ baş defterdârım olan iftihâru'l- emâcid
ve'l- ekâbir ibrahahim Sadremdâme uluvvuhû; çukâdârından nâhiye-i mezbûre tâbî'
Pendik karyesinde vâkı' hünnâb koruları ebniyesine ta'yîn olunan Sügüli Ahmed bin
Abdullâh meclis-i şer'e karye-i mezbuer şubası İbrâhîm ibni Ahmed Efendi dimekle
ma'rûf kimesne mahzarında çırâklık üzerine ta'yîn olunan refiki Mustafâ bin İsmâil
ile bu esnâda bâzâr günü mu'temed olduğım amaleden divârcı tâifesinden Asbaho ve
Yorgi vesâir divârcı zimmîler işlerinde icrâ üzereler iken subaşı mezbûr tamâğ-ı
nâsından nâşî bi gayr-i hâk mezkûrleri ahz ve habs ve tecrîm murâd itmekle ben daha
tahlis murâd eylediğimde subaşı-i mezbûr avânesiyle üzerime hücûm ve urun

diyücek bizi ortaya alıp sol kaşım üstüne supa ile darb ve cerh vücûdumi Kara bere eyeldiklerinden mâ'adâ üzerime mevcûd kırk guruş rubhi bir altun saat ve beyâz kise derûninde mahlût sikke altun ve bir çift babuç ve bir efes zâyî' ve gasb. Eylediler. Deyü adva ve gibbe's- suâl subaşı merkûm yevm-i mezbûrde ber vech-i muharrer mu'râk? ikrâr lakin müdde-i mezbûr Ahmed' i darb ittim merkûm Ahmed baan şutûm-i galîze ile şutûm eyledi. "Ben dahi merkûm Mustafâ' ya birkaç değnek darb eyledim". Didikden mâ'adâ ahâlî-i Karye-i Pendik bi'l- müvâcehe subaşı mezbûrun bi gayr-i hâk ibâdullâhi tecrîm-i âdet-i müstemiresi olduğunu inhâ itmeleriyle vâkı'-i hâlî bi'l- iltimâs arz eyledikleri ecilden merkûmün keyfiteyini ahâlîden istihbâr ve zameni i'lâm akabinde Çâvûş ma'rifetiyle merkûm subaşı Astâne-i sa'âdetüme ihbâr olunmak bâbında fermân-i âlişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki divân-i hümâyûnum çâvûşlarındndan mübeşir ta'yîn olunan kıdvetu'l-emâsil ve'l- akrân İbrâhîm Çâvûş zîde kadruhu; vusûl buldukda bub bâbda sâdır olan emr-i mezbûri âmel dahi subaşı-i mezbûri Çâvûşi mûmâ ileyh ma'rifetiyle Der-aliyyeme ihtar ve keyfiteyini ahâlîden istihbâr ve zameni üzre i'lâm elyepu mazzâm-i emr-i şerîfimle âmel olasın. Şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsın. Fî evâil-i şehri-i Şa'bânu'l- mu'azzam Li sene ahadi ve semâni ve miete ve elf

numara 98

Kıdvetu'l- nüvvâb el-müteşerri'în Kartal nâhiyesi nâibi zîde ilmuhu tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olacak;

Mâ'lûm olaki Hameyn-i muhteremeyne tâbi' evkâfindan İslambol'da vâkı' merhûm ve ma'fûrun leh Şehzâde Sultân Mehmed Hân tâbe serahû evkâfi musakkafâtından olub Arifiyeli Seyyid zîde mecdühû Efendi mâlikânei uhdesinde olan Uhdesinde olan Maldepe ve tevâbi'i mukâta'ası defter-i hâkânîsiyle hâsılı tahtında öşri-i mâhiye ve rûsûm-i dönüm ve bâğ sadâka tahrîr ve hâsıl-i kayd olunmakdan nâşî kayd olan mâhiyenin öşri ile mevcûd bostân bâğları iktizâ iden rûsûm önümleri kânûn ve teftir-i hâkânî mücebince (silik) tahviz olunmak iktizâ iden deyni bazıları mugâyir-i defter-i hâkânî ican iden öşri-i mâhiye ve rûsûm-i dönüm bâğâtının edâ sına ta'dîl ve tahâllut ve bu takrîb ile mâl-ı mukâta'aya emr (silik) cesâret idüp ihtilâl-i nizâm-i mugayri târî olmağla fimâ ba'd kânûn ve defter-i hâkânî ve kadîmden olageldiği üzre nizâmı üzre lâzım gelen öşri mâhî ve rûsum-i dönüm bâğâtının ve sâir hisse-i rûsûmâtı ve âidâtı cem' ve tahsîl olunub mugayri-

kânûn ve defterh0i hakin hiç ferd ta'lil ve muhâlefet itturilmemek üzer emr-i şerîfim sudûrini istid'â-i da'vâ ve evkâf-i merhûm ve mağfurun leh şehzade Sultân Mehmed Hân tâbe serâhu Bâyezîd Küfî mahallesinde cezâresinde tâbi' Ördekçıyan ve Horâsân re'âyâ ile karye-i Maldebe ve'l- mahsûl ve tahtında öşr-i hiyârî ve gerû? ve öşr-i mâhî ve dönüm bâğâtı fi sekizer açe ve hinta-i yekûn ma'a gayn ? on dört bin yedi yüz on beş akçe yazı ve yine karye mezbûre tahtında üç yüz yigirim iki dönüm bâğâtı ve harâb şey ile defter-i evkâf muharrer kalemlî tahrîr ve defter olunmuşdur bu takrîrce karye-i mezbûrenin öşr-i mâhî ve dönüm bâğât ve sâir mahsûlât-ı vakf-i mezbûr tarafından zabt olunmak iktizâ eylediğini iftihâru'l- emacit ve'l- ekârim defter-i hâkânî harameneyn Emîni el-Hâcc Yûsûf dâme mecdühû arz itmekle mukâta'a-i mezbûr senevî dört bin iki yüz elli gurus timâr ile mir-i mûmâ ileyhın mâlikâne uhdesinde olduğu harameneyn muhâsebesinden derkenâr olunmakla Emîn-i mûmâ ileyhın arz mücebince emr-i şerîfim verilmek bâbında iftihâru'l- ümerâ ve'l- ekâbir müstecmi'-i cem'î'ul-me'âli ve'l- muzâf bi'l- fi'il başdefterdârım Sarım dâme uluvvuhû telhis itmekle imdi telhîs mucbicne âmel olunmak bâbında fermân-i âlişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki; hükm-i şerîf vardukda, bu bâbda sâdır olan emrim üzre âmel idüp dahi mukâta'a-i mezkûre ber vech-i mâlikâne mûmâ ileyhın uhdesine olub karye-i mezbûrenin öşr-i mâhiye ve dönüm-ü bâğât mukâta'a-i mezbûre hasıl-ı kayd olmağla ber müceb-i defter-i hâkânî karye-i mezbûre hasıl olan öşr-i mâhî ve dönüm bâğât vesâir mahsûlât ve rûsûmâtını mukâta'a-i mersûme mutasarrıfı tarafından zabt ve rabt ve ahz ve kabz ve cem' ve tahsîl itturdub mugâyir-i emr-i âlişân kimesneye ta'lil ve muhâlefet ittürmeyub izâhat-ı emvâli- mîrîyeden beğayet ihtirâz ve'l- mücânebet eylesin. Şöyle bilesin alameti- şerîfime i'timâd kılasın vesselâm. Tahrîren yevmu's- sâni aşere bin Şa'bân li sene âhari ve semânin ve miete ve elf

numara 99

Pendik karyesinde mütemekkin Andon veledi Panabot Nerudi meclis-i şer'-i hatîrde işbu râfî 'u't- terkîm Apostol veedi Yorgaki zimim müvâcehesinde bi tav'î ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp akd-i âti'l- zikrin sudûrinedeğin yedimed mülk-i mevrusum olub karye-i mezkûre/ mezbûred vâkı' Adak Aposi menzili Kabdez zimmî havlusi ve Bandezi zimmî mahzeni ve Simidci vâsıl zimim menzili ve tarîk-i âmme ile mahdûd fevkânî iki bâb oda ve tahtında havlu ve bi'r-i mâ' ve zokâk kapusını müştemil mülk-i menzilimi bi cümleti't-tevâbi' ve'l- levâhık ve kâfetu'l- hukûk ve'l-

mürâfık tarafından icâb ve kabûli hâvî şurût-i müfsideden ârî bey'-i bati sahîh-i şer'î ile müşteri-i merkûm Apostol zimmîye yüz yigirmi guruşe bey' ve teslîm ve temlîk eylediğimde ol dahi ber vech-i muharrer iştiar ve tesellum ve temelluk ve kabz ve kabûl eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr yüz yigirmi guruşi müşteri-i merkûm yedinen bi't- temâm ve'l- Kemâl ahz ve kabz idüp menzil-i mahdûd-i mezkûri gabni ve takrîrine müte'allika âmme-i da'vâdan zimmetini ibrâ-i âmme kat'î'l-terâcla ibrâ ve iskât eyledim fimâ ba'd müşteri-i mahdûd-i mezkûrde kat'an ve kat'iyeten benim alâka ve medhalim kalmayub müşteri-i mersûmun mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sırfı olmuşdur keyfemâ yeşâ ve yahtar mutasarrıf olsun. Didikde gıbbe't-tasdîkîş- şer'î mâ vak'a bi't- taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l- yevmu't- tâsî' ve'l- işrîn min Şa'bânu'l- Mu'azzam li sene ahadi ve semânin ve mieteyn ve elf

Şuhûdu'l-hâl

Osmân Ağâ

Ömer yazıcı

Ahmed Efendi

Na'lbend Halîl Beşe

numara 100

Medinen-i Üsküdar'a muzâfe Adalar nâhiyesine tâbi' Ada-i kebîr karyesinde mütemekkin Lico Panabot veledi İlya zimmî meclis-i şer'-i hatîrde zevcesi olub şahs-ı ma'rûfe olan işbu râfi 'i't- terkîm Zalfırice binti İstefan Nasrâniye müvâcehesinde bi'tav'a züre takrîr-i kelâm idüp akd-i âti'l- zikrin vukû'ine değin yedimde mülküm ve hakkım olub karye-i mezbûrede vâkî' bir tarafı Tanaş zevcesi menzili ve iki tarafı benim evlâdlarımın menzili ve bir tarafı tarîk-i âmme ile mahdûd fevkânî bir bâb odave taşra ve tahtında havyu ve bi'r-i mâ'yi müştemil mülk-i menzilimi tarafından icâb ve kabûli hâvî bey'-i bati sahîh-i şer'î ile zevcem müşteriye-i mezbureye altmış guruşa bey' ve teslîm ve temlîk eylediimde ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve temelluk ve tesellum ve kabz ve kabûl eyledikten sonar semeni olan meblağ-ı mezkûr altmış guruş zevcem müşteriye-i merkûm Zafîriçe nasrâniye yedinden bi't-temam ve'l- Kemâl ahz ve kabz eyledim fimâ ba'd menzil-i mahdûd-i mezkûrdevicâhen mine'l- vucûh ve sebeben mine'l- esbâb kat'an ve kat'iyeten benim

alâka ve medhalim kalmayub zevcem müşteri-i mersume Zafirice Nasraniyenin mülk-i müşteri-i ve hakk-ı sırf-ı sahîhi olmuştur keyfemâ yeşâ ve yahtar mutasarrıf olsun. Didikde gıbbe't- tasdîkı's- şer'î mâ vak'a bi't- taleb ketb olundu. Tahriren fi gurre-i Şa'bânu'l- mu'azzam li sene ahadi ve semânin ve mieteyn ve elf

Şuhûdu'l-hâl

Es-Seyyid Ahmed Ağâ ibni es-Seyyid Ahmed

Hammâlcı es-Seyyid Mustafâ

Ahmed Efendi

Monlâ Hüseyin Efendi

Kayıkçı Mehmed Beşe

Acı Dimitraki

ve Manolaki Yamandri

ve Dimitraki veledi Manol

ve Kibase Panabot

Dülger Yanaki

numara 101

Yâ Fettâh Yâ Rezzâk Yâ Hâfız Yâ Mu'în Yâ Ganî

İzzet-me'âb şeri'at nisâb Mevlânâ Beşikçi? zâde es-Seyyid Mehmed Selîm Efendi kâmyâb.

Ba'de't- tahiyyetu'l-vâfiye inhâ olunur ki mutasarrıf olduğım Medine-i-Üsküdar muzaffâtından Kartal kazâsının (OKUNAMADI) işbu sene-i ehadi ve semân ve miete ve elf ramazânu'l- mübâreki gurresinden uhdende tevîz ve sipâriz olunmuştur gerekidir ki kazâ-i merkûmi gurre-i mezkûrde zabt ve rabta beyne'l- ahâlî ümerâ-i ahkâm-i şer'-i âlî Ahmed Ağâ ahkâm-i şer'-i âlî iderse ve uku bulan mevtây-

i (...) askeriye muhalledâtı dahi tahrîr ve terkîm ve beyne'l- verese bi'l- farîzati's-
şer'îye ve tevdî' ve taksîm eylesin vesselam.

Hurrirer fi't-târîhi'l-merkûm

el-abdî'd-dâ'î lil devleti'l-aliyye el-Hâcc Mehmed Paşâ el-Kâdî be Medine-i Üsküdar

numara 102

Merhûm müşârun ileyh es-Seyyid Yaşmakçı zâde Cennet-mekân es-Seyyid
Mehmed Selîm Efendi hazretlerine bu fakîr dâmâd olmak mukadrer-i ileyh olub
müşârun ileyh Hazretleri sadâret-i Anadolu pâyesini ihrâz idüp Rûmili Kâsaskeri
olmadan vefât itmişdidir. Rahmeten aleyh . Ene'l-fakîr Naîm

numara 103

Derûn-i temessük olan Ömer Yazıcı tasrih olunduğı vech üzre şirketten hüsn-ı
rızâsıyla azl ve fesh-i şirket idüp mütevellî ibrahîm Efendi' nin vekîli kâınpederi
Halîl Efendi' ye temessükün red ve def' idüp yedlerinde bir akçe ve bir habbe alacak
hakları olmadığı bu mahalle şerh verildi. Fî 19 muharrem sene 182

Şuhûdu'l-hâl

Serdâr Ahmed Ağâ

Kavahi İbrâhîm Beşe

Arnavud Ali Beşe

Ahmed Efendi

Voyvoda Ahmed Ağâ

Voyvoda Süleymân Ağâ

numara 104

Vech-i tahrîr-i hurûf budur ki;

Evlâdiyet-i meşrûtiyet üzere mütevellîsi olduğım Gekbuze kasabasında vâkı' kadîm merhûm Gâzî Feyzullâh Paşâ evkâfî mukâta'alarından Adalar nâhiyesine tâbî' Pendik mukâta'ası işbu bin yüz seksen bir senesi martı ibtidâsından sene-i mezbûr şubatı gâyetine gelinceye değin bir sene zabt ve rabt itmek üzere sene-i sâbı olan bin sekiz üz guruş mâl-ı vakfî temâmen mukâta'a-i mezkûrden tarafımıza teslim olunduktan sonra taraf-ı vakfdan ber vech-i emânet olmak üzere iltizâmın olmakla işbu sene-i mübâreke mukâta'a-i mezkûrden hâsıl olan iş'âr-i şer'îye ve cürm-i cinâyet ve vâkı' olan mahlûlden ve her ne olur ise olsun işbu Hâfîzu'l-temessük Ömer Yazıcıyla sene-i mezbûr temâmında hesâb olundukda ikzida iden mâl-i vakf olan bin sekiz yüz guruş edâ olunduktan sonra fâizinden akçeyi kendimizin olub biz akçeleri mezbûr Ömer Yazıcı'nın olmak üzere merkûm ve iki akçesi kendimin olmak üzere merkûm ile beynimizde bu vechi üzere ta'ahhüd olduğımı müşîr işbu temessük tahrîr yedine vaz' olunmuşdur. Fî 8 Şa'bân sene 181

Mütevellî-i vakf ber vech-i meşrût İbrâhîm Beşe

numara 105

Hâlâ Pendik Kâdîsı izzetlü fazilet lu Efendi Hazretleri' nin huzûrlarına Medine-i Üskûdar ilhâkından sonra inhâ-i muhtâcımız oldur ki kadîmu'l-eyyâmndan bâ hatt-ı hümâyûn şevket-makrûn dergâh-i âlî yeniçerilerine postal bahâ ta'yîn ve ihsân buyurulan kollukdan hâlâ taht-i hükûmetinizde vâkı' yasakçı olan ref' olunub yerine üslûb-i sâbık üzere Dergâh-ı âlî yeniçerilerinden hasan (...) Beşe işbu bin yüz seksenbir senesi mâh-i Şa'bânı guresinden senesi temâmına değin yalnız bir değnek verilub yasakçı ve zâbita nasb ve ta'yîn olunmak işbu mektûb tahrîr ve risal olundi vusûlünde gerekdir ki merkûm yasakçı umûrine kıyâm ve istihdâm eyleyub ahari müdâhele ittirmeyub tarafınıza mürâca'at eylediği umûr-i husûslerine bi hasebi's-şer'î ve kânûn üzere ihanet eyleyub hilâf-i şer'î ve mugâyiri- kânûn bir kimesneye rencide ve remîde ittirmeyesin. Tahriren fî't- târîhi'l- mezkûr.

Kethüdâ Yûsûf Ağâ

numara 106

Bâ'is-i tahrîr-i hurûf budur ki;

Hâlâ ber vech-i mâlikâne mutasarrıf olduğım Maldebe ve tevâbi'i mukâta'asının işbu bin yüz seksen bir senesi martı ibtidâsından şubat gâyetine gelicen bir sene kâmiletu'n-nizâmen zabt ve ta'şîrine tâlib ve râğıb işbu dârende-i temessük Mehmed Emîn adet deruhde ve iltizâm olub ol dahi tefevvüzi ve iltizâm itmekle işbu mazbatântahrir ve i'tâ olundı gerekdir ki mukata-i mezbûreyi sene-i mezbûre martı ibtidâsından şubatı gâyetine gelince birsene kamile zabt ve tağşîr idüp i'şâr-i şer'îye ve rûsûm-i örfiye ve tâpû-yi zemîn ve kaçkun ve bâd-i hevâne vecihle ahz olunagelmiş ise merkûm dahi ol vechile bir nisbet üzre ahz ve tahsîline tarafımızdan ve taraf-ı âhardan bir ferd mâni' ve müdâhele olmaya.

El-fakîr Arif Ali Bey musatarrıf-ı vâkf-ı mezbûre

numara 107

Hâlâ Kartal naibi Efendi Hazretleri ba'de't- tahiyetu'l-vâfiye inhâ olunur ki Maldebe sagîr ve kebîr yasakçı refî' yerine işbu seksen senesi on iki ay temâminadegin mâh-i Şa'bân guresinden birsene yeniçeri yoldaşlarından Hasan Beşe nasb v yasakçı ta'yîn olunmuşdur vesselâm.

Fî 12 zi'l-ka'de sene 181

numara 108

Üsküdar' dan Konya varınca kuzâtu'l-kirâm esb keşân mukâta'ası ağası Ahmed Nefî sadr-i a'zâm Tâtarlarından Halîl mübâşeretiyile Üsküdar' dan Kartal' a dâhil olduğu kayd şod. Fî 28 zi'l-ka'de sene 181

Bâ fermân-i âlî tescîl

numara 109

Kıdvetu'l- emâcid ve'l- a'yân hasekiyân- i hassadan zikr-i âtî şakîlerin ahz ve Der-aliyye'ne ihzârlarına hasetsen () ta'yîn olunan Mehmed Emîn Haseki zîde mecdühû ve mefâhiru'l- kuzât ve'l- hükkâm ma'denu'l- fezâil ve'l- hükkâm eşkiyâ-yi

mezbûrenin geşt ve güzâr üzre oldukları mahalleri uzat ve nüvvâb zîde fazlulum ve mefâhiru'l- emâsil ve'l- akrân yeniçeri serdâri vesâir zâbitân zîde kadrumum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olacak.

Ma'lum olaki Emir Ahmed nâm müfsid iki sene mukaddem cezâsı tertîb olunan Kürt Velî nâm şakînın refik olduğına binâen ol hinde firâr ve hâlâ yine zuhûr idüp yanında olan on bir nefer refekâsı eşkıyâ ile İznikmid havâlilerinden ve Gekbuze ve Taşgiri kurâsı ve sâir koru-yi hümâyûnum dâhilinde vâkı' karyede serseir get u güzâr ve ebnâ-i sebille itâle-i dest-hasâr üzre oldukları Der-aliyyeme sıhhatı ihbâr olunmağın sen ki Haseki-i mûmâ ileyhimsiz eşkıyâ-i mezbûre havâle-i merkûmede olmakda bulunur ise serdârân ve zâbitân-i mûmâ ileyhim ile bi'l- ittifâk alâ eyyi hâl cümlesi ahz ve Der-sa'âdetüme ihzar için sen hassaten mübâşir ta'yîn olunmuşundur.

İmdi işbu emr-i şerîfimle ol tarafa varub sâlifuz- zikr emn-i hudûd-i kazâsı şakîler el-yevm hangi yerde olduklarını gereği gibi haber alub ibrâz-i hüsn-i tedbir ve gayret iderek mûmâ ileyhimle bi'l- ittifâk buldukları yerlerde mecmû'na ahz ve kabz idüp bu tarafa ihzarlarına say' ve ihtimâm eyleyub sû-i tedbîr ve hareketten nâşî eşkıyâ-i mezbûre ahz olunub âhar taraflara firâr eylemelerinden ve bu vesile ile ahâlî ve re'âyâdan akçe ahzına ve şekâvetle medhali olmayanları ta'addiye tasaddîden ziyâde hazer ve mücânebet eyleyesin ve siz ki muam ileyhimsiz ber vech-i muharre fermanım oldukda üzre? Eşkıyâ-i mezbûrenin Haseki-i mûmâ ileyh mübâşeretiyle ol havâlilerde buldukları mahallerde yani vech-i imkân ahz ve ihsârlarına her birlerinin medid say' ve gayret ve bu bâbda musâfadan cümleliz gâyetu'l- gâye tehâşşî ve mübâderet ve infâz-i emr-i hümâyûnume ale'l- ittifâk hareket eylemeniz bâbında fermân-i âlîşânım sâdır olmuşdur.

Buyurdum ki vusûl buldukda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte sudûr olan fermân-i vâcibu'l- imtisâlimin mazmûn-i münîfi üzre itâ'at ve makrûnıyla âmel olub hilâfından gâyetu'l- gâye tehâşşî ve mücanebe eyleyesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfime i'timâd kılasın. Tahrîren fi evahir-i şehri zi'l-ka'de li sene âhari ve semânin ve miete ve elf. mücebince mektûb-i sadr-ı a'zâmı kaydıdır.

numara 110

Ma'rûz dâ'î devlet-i aliyyeleridir ki;

Medine-i Üsküdar' a muzâfe Adalar nâhiyesine tâbi' Maldebe karyesi ahâlîlerinden baba Pertani veledi Manol zimmî ile kocabalarından Atamar veledi Apostol ve Sofiyonoz veledi Molove ve Parafil veledi Nikola zimmîler iltimâslarıyla mukaddemâ ahz için verilen mürâsele mücebince târîh-i i'lâmdan geçen sene yine karye-i mezbûrede mütemekkin Katerina binti Matoraki Nasrâniyeye kendüye ecnebiden olan Manolaki veledi Dimitraki zimmî menzilenalub cümle ma'rifetle menziline ahz ve huzûr-i şer'e ihzar ve her birlerini başka başka istiğsarolunduklarından her biri seleflerin ber vech-i muharrer ikrâr ve i'tirâf itmeleriyle mesfûrân Zahiye ve Nasrâniyeye zâbiti ma'rifetiyle takrîr olunduğı Kartal mahkemesine ba'de't- tescîl bi'l- iltimâs huzûr-i alîlerine i'lâm olundu. Bâkî emr ve fermân hazret-i min lehu'l- emrindir. Fî 22 zi'l-hicce sene 181

numara 111

Defter-i muhâsebe harameyn-i şerîfeyn mufassala Kartal ve tevâbi'i vâkf an evvel mart-ı tâbi' vâkf-i merhûm Sultân Orhân Gâzî tâbe serâhu der Gekbuze deruhde seyyid Ahmed Ağâ nıfs ve Hâcî Mustafâ Ağâ ruhb ve Süleymân Ağâ rub' hisse ber vech-i mâlikâne

Aded-i kalemiye 150, Mâl 1966, Guruş 2116 .5

Tenzîl bâ hatt-ı hümâyûn şevket makrûn fî 18 Şevvâl sene 1180

Ba'de defter-i muhâsebe harameynu'l-muhteremeyn vakfi merhûm mağfurun leh Sultân Orhân Gâzî der-Gekbuze

Mukâta'atı Kartal ve tevâbi'ihâ ve an evvel-i mart sene 1181

Seyyid Mehmed Ağâ nıfsı ve Ebe zâde Hâcî Mustafâ Ağâ rub' ve Süleymân Ağâ rub'

Mâl aded-i kalemiye ve tenzîl 100, Guruş 1966.5

Tenzîl vâkı' a sâniye ber müceb-i hatt- ihümayun şevket makrûn bâ fermân-i âlî el- vâkı' fi 18 rebi' u'l- evvel sene 1181

1866.5 yalnız bin sekiz yüz altmış altı buçuk guruşdur

Bin yüz seksen senesine mahsûben Harameyni'l-şerifeyn mukâta'atı mâlından bâ hatt-ı hümayûn tenzîl olunan mâldan mâ'adâ bu edfa dahi fukarâ-i ra'iyetin mâllarına merhameten def'a-i sâniye olmak üzer kesen bir senesine mahsûben ma'lûmu'l- mikdâr mâl tenzîl olunmak murâd-i hümayûn Hazretleri şehensâhi buyurulmağla mikdâr-i tenzilleri kalemine kayd ve ashâb-ı mâlikâne yedlerine sûret fimâ ba'd mahallerine sicillâta tebz olunduğunu müşîr vürûd iden i'lâmları zabt ve defterhâne-i âmirede zabt olunmak bâbında mübârek hatt-ı hümayûn merhametmakrûn şeref-rîz sudûr ve şeref -bahş sudûr olan mübârek hatt-ı hümayûn inâyet makrûn mücebince hâlâ bi'l- fi'il Başdefterdâr olan iftihârul- ümerâ ve'l- ekabir sa'âdetlü İbrâhîm Sârem Efendi dâme uluvvuhuye hitâben fermân-i âlişânım sâdir olmağın Efendi-i mûmâ ileyh ma'rifetiyle asıl müfredât defteri Harameyni'l-şerifeyn muhâsebesine kayd ve hıfz olunub iktizâ iden sûretleri ve ilm u haberleri verildiği ve defter-i mezkûrde bâlâda muharrer ve mastûr Kartal ve tevâbi'i mukâta'asının mâlından dahi yüz guruş hatt ve tenzîl olunmala ber müceb-i şurût-i hatt-ı hümayûn merhamet-makrûn ve sâdir olan fermân-i celîli'- şân mevhûbet nümûn işbu sûret-i mukâta'ai mezbûrun vâkı' olduğu kazânın sicillâtına sebt olunduğu müşîr i'lâm gelub kalemine kayd ve hıfz ittirmek için nizâm-i yâfte olan tenzîlât zimmetinde verilen sûretde şurût-i mürâ'ât olunmak üzere mukâta'a-i merkûmenin ma'rifetleri es-Seyyid Mehmet Ağâ ve hacı Mustafâ Ağâ ve Süleymân Ağâ taraflarına işbu sûret verildi.

Et-târîhi'l- mezkûr

numara 112

Fî'l- asl Rûmili ahâlîsinden olup Kâdîköyün'de mütemekkin iken Medine-i Üsküdar' a muzâfe o Adalar nâhiyesine tâbi' Pendik karyesine gelub koyun bey' ba'de Rûmili'ne arâm ve Rûmili'nde hâlik olan Çoban Ustoyoko veledi Yanko zimmînin zâhirde vâris-i ma'rûfî olmayub terekesi cânib-i beytu'l- mâle âid olmağla karye-i mezkûre-i mezbûre Pendik zâbiti ve Emîn-i beytu'l- mâli olan Halîl Efendi ibni Ali taleb ve ma'rifetleriyle hâlik-i merkûmun yine karye-i mezbûrede

mütemekkin Kassâb Oskoliye zimmîde koyu semeninden bâkî tahsîl olunan meblağ ı
defteri dur ki ber vech-i âtî zikr olunur.

Fî 7 safer sene 182

Tahsîl olunan merkûm Uskoli'den Guruş 192

Minha Harc-i defter-i kassâm guruş 100

Hüddâmiye ve muhziirlere guruş 30

Kâtibiye guruş 30

Resm-i Emîn guruş 192

Hüddâm emini guruş 30

Yekûn guruş 382

Sahhu'l- bâkî guruş 1538

an Emîn-i mûmâ ileyh

numara 113

Kartal kazâsında sâkin Serdâr Mehmed Ağâ ibni Ali meclis-i şer'-i hatîrde işbu bâ'isu'l- vesila Köle Hasan bin Ahmed mahzarında bi tav'î ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp bundan akdem Rûmili'nde ilbasân ahâlîisnden olub Yalakabâd'da Akkarye'de rençberlik vechi üzre sâkin iken fevt olan Arnavudcuk İbrâhîm ibni Abdullâh'ın zahirde vâris-i ma'rûfi olmayub işbu mezbûr Hasan'ın zimmetinde yüz otuz guruş alacak Hakkî olub ben dahi cânib-i beytu'l- mâl için bey'-i mezkûri ahzi murâd eylediğimde ol daha meblağ-ı mezbûr için dramın kurbında birbirine müttasıl iki kıt'a kavun ve kavis bâğların be tarîku'l- intikâli'l-âdî baan rehin vaz' itmişdi işbu târîh-i mezkûr Ağâ kapûsı beytu'l-mali tarafından Ağâ mektûbi ile kapû Kethüdâsı Mehmed Ağâ mübâşir ta'yîn olunub meblağ-ı mezkûri ber mûceb-i defter-i kassâm benden ahz ben dahi mezbûr Hasan'dan temâmen ahz ve kabz eyledim fimâ ba'd meblağ-ı mezkûr yüz otuz guruşden mezbûr Hasan zimmetined bir akçe ve bir habbe bâkî kalmayub vaz' eylediği istiklâl hüccetini ba'de ittifâk mezbûr Köle Hasan'ın yedine vaz' olunmağı ma huve'l- vâkı' bi't- taleb ketb olundu.

Fî'l- yevmu'r- râbî' min saferu'l-hayr hayer.

Li sene isnâni ve semânin ve miete ve elf

Şuhûdu'l-hâl

Na'lbend İbrâhîm Ağâ

Ahmemd Efendi

Na'lbend Halîl Beşe

Hâcî Süleymân Beşe

Aşçı Hüseyin Beşe ibni Velî

Hâcî Dervîş Halîl Beşe

Kapû Kethüdâsı Mehmed Ağâ

numara 114

Mahmiye-i İslâmbol'da Draman'da sâkin Aşıcı başı vakfının meşrûtiyet üzere mütevellîsi olan Monlâ İbrâhîm bir Halîl nâm kimesne Meclis-i şer'-i işbu bâ'isetu'l-vesîka Ahmed Ağâ ibni Velîyüddîn ve Süleymân Ağâ ibni el-Hâcc Mustafâ Ağâ mahzarlarında bi tav'îha ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mütevellîsi olduğum vakf-imezkurun yedine Üsküdar' a muzâfe Adalar nâhiyesine tâbî' Kartal kasabasına vâkî' subaşı Ağâsında mahsûs icâr ile icâr oluann sobaşı konağı bundan akdem kasaba-i mezbûrede bi emrillâhi Te'âlâ zuhûr iden ihrâkdan konağı-i mezkûrun bir mikdârı hedm olub ve Ağâ-yi mûmâ ileyh emrim ile min haysu'l- mecmû' elli üç buçuk harc ve sarf ve ta'mîr eyleyub yine Ağâ-yi mezkûr zimmetinde yetmiş sekiz senesi martı ibtidâsından şubâi gâyetinedeğin bir senelik yigirmi dört guruş icârım ve yetmiş dokuz senesi martı ibtidâsından Şa'bân gayetinedeğin bir senelik oner guruş icârına mebnî bin haysu'l- mecmû' elli dört alacağından elli üç buçuk guruş harc ve mesâriflerine bi't- tirâzi mukâss mahsûb anlar dahi mukâsse ve kabûl eyleyub meblağ-ı bâkî zimmetlernde olan yigirmi (silik) seneteyn-i mezkûreteynde senevî dörder yüz akçeden sekiz yüz akçe renizi mukâta'ât deynim olub meblağ-ı bâkî yigirim pareyi takâs mâ'adâ yedi yüz kırk akçe zimmetinde vâcibu'l- edâ

deynimdir didiği (silik) bi't- taleb ketb olundi. Fîl- yevmu's- samen ve'l- aşere min şevvâli'l- mükerrrem li sene tissa ve seb'in ve miete ve elf

Şuhûdu'l-hâl

Serdâr Ahmed Ağâ

El-Hâcc Mahmûd Ağâ

Na'lbend İbrâhîm Beşe

Hüseyin Beşe bin Mehmed

Ahmed Efendi

Berber Memiş Beşe

Hâcî Süleymân Beşe

Berber Mehmed beşi Karındâşı

numara 115

Maldebe karyesinde sâkin Mustafâ beşe ibni Sâlih meclis-i şer'-i hatîrde li ebeveyn er karındâşı işbu bâ'isu'l- vesîka Mehmed Beşe ibni Sâlih mahzarında bi tav'i ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp akd-i âti'l- zikrin sudûrine değîn yedimde mülküm olub nâhiye-i mezbûreye tâbi' Samandıra karyesinde vâkı' etrâf-ı erba'ı Korkuluk zâde Ali Beşe ve Hâcî oğlu Feyzullâh ve Abdûlbaki zâde İbrâhîm Beşe menzilleri ve tarîk-i âmme ile mahdûd fevkânî ikrâr ve i'tirâf iki bâb oda ve iki sofa ve bir sundurma kenif ve tahtında iki bâb ahur ve bir samanlık ve furun ve bir mikdâr havlu ve bâğçe ve bi'r-i mâ'yi müştamil mülk-i menzulin nısfı benim olub ve nısf-ı âhari karındâşım mezbûr Mehmed Beşe' nin olmağla el-hâlet-i hazihi ben mezil-i mezkûrde olan nısf-ı hisse-i şâyi'âmı tarafından icâb ve kabûli hâvî şurût-i müfsideden ârî bey'-i bâti sahîh-i şer'î ile karındâşım müşteri-i mezbûr Mehmed Beşe' ye otuz guruş bey' ve teslîm ve temlîk eylediğmied ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve tesellüm ve temelluk ve kabz ve kabûl eyledikten osnar semeni olan meblağı- mezkûr otuz guruşi karındâşım müşteri-i mezbûr yedinden temâmen ahz ve kabz eyledim fimâ ba'd ma'ru'z- zikr menzilde olan nısf-ı hisse-i şâyi'âmda vicâhen

mine'l- vucûh ve sebeben mine'l- esbâb kat'an benim alâka ve medhalim kalmayub karındâşım müşteri-i mezbûr Mehmed Beşe' nin mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sırf-ı sahîhi olmuştur keyfemâ yeşâ ve yahtar mutasarrıf olsun didikde gıbbe't- tasdîkı'ş-şer'î mâ vak'a bi't- taleb ketb olundu. Fî'l- yevmu'l- hâdî aşere min şehr-i rebî'u'l- evvel li sene isneyn ve semâni ve miete ve elf

Şuhûdu'l-hâl

Serdâr Ahmed Ağâ

Na'lbûr İbrâhîm Ağâ

Ahmed Efendi

Monlâ Abdullâh ibni elahc Mehmed

Hüseyin Ağâ bin musatfa

Ömer Ağâ bin Mustafâ

Es-Seyyid Emrullâh bin Mehmed

Korkuluk zâde Ali Beşe

Abdülbâkî zâde İbrâhîm Beşe

numara 116

Anadolu cânibinde Medine-i Üsküdar' da Adana'ya varınca gevherçile buluna mahallerde tertîb-i sâni üzre güherçile mübaya'ası bâbında sâdır olan emr-i âlişân sadr-i a'zâm Tâtarlarından Abdullâh Tâtar yediyle vürûd Kartal kasabası zâbitân ve a'yân vesâir ihtiyârları müvâcmhelerinde feth ve kirâ'et ve bu mahalle kayd olundu.

numara 117

Sahîh erbâb-i mesâlihden mâ'adâ serseri ve öğücilerinin Astâne'ye murûr ve öbürleri men'olunmak bâbında sâdır olan emr-i âlişân cihân-metâ' Tâtar-i sadr-ı a'zâmile vürûd idüp ve a'yân-i vilâyet müvâcehelerinde feth ve kirâet ve mahalle

kayd olundu. ve bu sûretde sadr-ı a'zâm mektupi vârid olmuştur. Fî 25 rebi'ul-evvel seen 1182

numara 118

Keban ve Ergani ma'denlerine sermâye olmak üzere Astâne' den Tâtar Hamza ve Hâcî Sâlih Ağâ yediyle Kartal mahkemesine vürûd cebeli ve Kartal' dan ta'yîn Olunan kayd şod .Fî 27 cemâziye'l- ulâ sene 182

numara 119

Iftihâru'l-emâcid ve'l- ekârim, câmi 'u'l-mehâmid v e'l-hükkâm el-muhtass bi-mezîd-i inâyet'l-meliki'd-dâim hâlâ Hasas bostancıbaşı olan dâme mecdühü tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olacak mâ'lûm ola ki;

Üsküdar' a muzâfe Kartal nâhiyesine tâbî' Heleke ve Yalakabâd ve Astâne' de Kalafât yeri nâm mahallerden gerek kayıkçu ve gerek sâir eşhâs beş ve altışar müttefikten İstanbul' dan fâhişe avretler alub kayık ile Kınalı adasına ve Servi adada ve Büyük Adalar'dan ikişer üçer gece beynûnet ve mel'aneltelirin icrâ eyledikten sonar re'âyâ fukarâsının cebren ganem ve keçilerini zebh ve sâir me'kûlât ve meşrûbâtlarına dahi bir akçe virme-yub nakdi meccânen meccânen ekl ve şürb eylediklerinden başka rencide ve ta'addîlerinin nihâyeti oladğını Adalar sobaşısi Hasan zîde kadruhu sen ki bostnacı başı-i mûmâ ileyhsin tarafınla inhâ ve olmağla eşkiyâ ber vech-i meşrûh me'anetleri icrâ için Adalar'a geldiklerinde ahz ve fâhişeleriyle ma'an huzûr-i asafâneye ihzârları için subaşısi merkûmûn ma'iyetine mübâşir ta'yîn olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrini istid'â olundığına binâen vechi meşrûh üzere amel olunmak fermanım olmağın; imdi sen ki bostancıbaşı-i muam ileyhsin tarafından subaşı mûmâ ileyhin ma'iyetine derkâr gûzar mübâşir ta'yîn olunmağla eşkiyâ-i itâle geldiklerinde bi eyy-i hâl ahz ve fâhişeleriyle ma'an huzûr-i âsafîye ihzâra ziyâde takayyud ve ihtimâm eyleyub lakin bu husûsı (...) sevâsiyla fukarâsı rencide-i zûlm ve ta'addî ruhsat göstermekden gâyetu'l- gâye hazer ve mücânebet olunamk bâbında fermân-i âlîşânım sâdir olmuştur.

Buyurdum ki vusûl buldukda âmel kılub mazmûn-i itâ'at makrûni ile âmel olunub hilâfından tehâşşî ve mücânebet eyleyesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfime i'timâd kılâsın. Fî selh-i cemâziye'l- ulâ sene 182

numara 120

Akzâ kuzâti'l-müslimîn evlâ vülâti'l- muvahhidîn sa'âdetü'l-fezâil ve'l-yakîn râfi '-i i'lâmi's-şer'at ve'd-dîn Vâris-i ulûm-i Enbiyâ ve'l- mürselîn el-muhtas bi-mezîd inâyeti'l- melikü'l- mü'în Anadolu' nun Orta kolu yemin ve yesârıyla nihâyeatine varınca vâkı' olan sevâli-i a'zâm zîde fezâihim ve mefâhiru'l- kuzât ve'l- hükkâm ma'denu'l- fezâil ve'l- hükkâm mahall-i mezkûrede vâkı' kazâların kuzât ve nüvvam zîde fezâilihim ve mefâhiru'l- emâsil ve'l- akrân Dergâh-i mü'âllâm yeniçerileri serdârları ve zâbitleri ve a'yân-i vilâyet ve iş erleri da'vât ve alemdârân ve evkâf ihtiyarları zîde kadruhum tevkî'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak mâ'lûm ola ki Moskov keferesi mümeckininini temlîk ve lehluyi kendüye teb'îd ittürmek üzre hudûd-i islâmiyeye kasd-i fikr- i fesâdında olduğı âşikâr ve derûn-i Lehlu askerini ihrâc eylemesi tenbîh ve te'kîd olundukda âdem-i kabûl eylediğinden başka hudûd-i islâmiyede vâkı' balta ? vesâir mahallede tup ve tüfenk ve edât-ı sâire-i harbe ile gönderdiği askeri ehl-i İslam üzerlerine hücûm ve muhârebe ve mukâtele ile ehl-i islâmdan bir kaça nefer kimesnelere katl ve i'dâmlarına ihtisâr eylediğine binâen husûs-i mezkûr bizzât huzûr-i te'lîsi'n-nûr-i hümâyûn mu'adelet-makrûnumla bi'l-cümle vüzerâ-i a'zâm ve ulemâ-i fihâm ve ocaklar a'vât ve zâbitâna vesâir ricâl-i devlet-i aliylemde akd-i meclis-i müşârvete olundukda Moskov keferesinin bu misillu hareketi (silik) nakz-i ahdi iş'âr itmekle üzerine varılmak ve şer ve şutûrinden bilâd-i a'yâr te'essî ve tahlîs kılınmak meşrû'olduğuna ulemâ-i a'lâm bi'l-ittifâk cevâb virüp ve i'lân olundu. Nusret devâ Hazreti Resûl-i erkem salla'llâhu Te'âlâ aleyhi ve selem in zîr-i sâye-i himâyetlerine dustûr-i ekrem ve müşîr-i müfehham nizâmu'l- âlem nâzim-i menazimu'l-vüzerâ-i a'zâm ve vekîl-i mutlak kaviyyu'l-himem Hasan Paşâ edemâ'llâhu Te'âlâ iclâlehu vezâ'if-i bi't-tedbîr-i iktidârehu ve ikbalehu işbu sene-i mübârekede evvel bahâr hiccesine bi'l- cümle ocaklar ve ağvât-i neferât ve Dergâh-i mü'âllâm gedikleri vesâir umûmen nüvvâb-i askeri ile bi tevfikî Sübhâhehu ve Te'âlâ Der-aliyyemden azîmet ve Moskov keferesinin kahr ve tedmîrine azîmet eylemek emr-i sevâb idüğünü ocak-i ricâl dahi müstahseni görmeleriyle Moskov keferesinin kahr ve i'dâmları esbâbına teşebbüs ve tedârigân kavî i'dâdına temessük olunub vezîr-i a'zâm müşârun ileyh sancakağ-ı şerîf ve cümel ocaklar ve neferât ve ecnâs-ı tevâif-i askeri-i sâire ile akâllet-i ferîka çehâr ve kazâ ve i'dâ-i kelimâtu'llâhi aleyih için dua ve fâtiha olub müste'inâyât-i Te'âlâ tarîk-i duhûlinden evvel ordû-yi hümâyûnum Astâne'i aliyemden hareket ve

Dâvûd Paşâ uhdesinde nasb-i hayâm nusret ve andan dahi savb-i maksût e sür'at-i mertebeye cezm-i niyet olunmak binâen aleyih hamiyetin nâmûs-i şer'-i Ahmedî ve gayretdârân-ı dîn-i Muhammedî olan i'bâda mebnî ümenâ ve mukaddesin ve nûr-i dîn ve Devlet-i aliyyemden kazâ ve çehâr eyâletleri vâcibe-i hayât ve lâzimu'l- kazâ mu'tâd olub tevkîri- asker ve tedbîr-i leşker ve nusret-i sâir mühim olmaktan nâşî(silik) havâlinin orta ve sağ ve sol kollarına olan erbâb-i cehd ve güzide-i ihtiyâdın (kesik) nevrûzden evvel Edirne sahrâsına gelub Ordû-yi hümâyûnume mülâki olmaları esbâbları kalyon yeniçeri ve cebeci ve topçı ve top arabacı ve cenk ve harbe kâdir tevânâ ve bahâdir kol oğulları bir ferd geru kalmayub cümlesi serdârları bayrâkları ile vakt-i mezkûreden Edirne sahrâsına gelüb ordû-yi hümâyûnume mülâkkı ve sancağ-ı şerîf altında mevcûd bulunanları yanında fermân-i âlişânın sâdır olmağın vusûlünde gerekdur ki sâdır olan fermân-i celîli'ş- şânım mazmûnının itâ'at makrûnına imtisâlen ve kazâlarınızda serdâr bayrâkları küşâda ve taht-ı kazâlarınızda mevcûd tevvâb-i asâkirler-i merkûmunun ber minvâl-i muharrer Edirne sahrâsında Ordû-yi hümâyûnume mevcûd bulunmaları üzre Hâzır ve âmâde vaktiyle hareket ve azîmet eylemeleri için mevhûm-i emr-i âlişânım herkese i'lâm ve işa'ât ve mecmû'i-i nâs olan mahallere münâdiler nidâsıyla kazâ-i müslimîn haber ve matlûbden ziyâde tenbîh ve te'kîd eyleyub dağınık ahvât ve alemdâran ve serdengeçriyân dahi kezâlik dâm-i dermiyân ve vakti- mezkûrde savb-i me'mûrlerinde mevcûd bulunmaları için muhibbâ ve bizler tâb ve tevân eylemelerine ihtimâm ve tevâbi'-i mezkûrân bir ferd geru kalmamasına mezîd ihtimâm eyleyub ancak ber takrîb ile neferât mekûlesinden ihtilâli râbita zâbitlerine ve re'âyâ ve fukarâyâ tasallud ve ta'addîce ve sermû zûlm misillü ocaklarına zinhâr ve zinhâr cevâz ve ruhsat gösterilmeyub rızâ'i'llâha muvâfık ve rızâ-i hümâyûnume mutâbık hareket ve üslûbe azîmetlerine tahrîr ve hilâfıyla vaz' ve hareketden ter'îb eyleyesiz diyü iftihâru'l- ümerâ ve'l- ekâbir bi'l- fi'il Dergâh-i mü'âllâm yeniçerileri Ağâsı olan Osmân dâme uluvvuhu tarafından mektûb verilmekle vech-i meşrûh üzre âmel ve hareket ve hilâfından gâyetu'l- gâye ictinâb ve mücânebet younmak abında fermân-i âlişânım sâdır Olmuşdur. Buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-i celîli'l- kadrum ve Ağâ-yi mûmâ ileyh tarafından verilen mühürlü mektûb mücebince âmel ve hareket olunub hilâfından gâyetu'l- gâye ihtiraz ve ictinab eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren evâil-i şehri cemâziye'l- ahire li sene isneni ve semânin ve mieteyn ve elf

numara 121

Şeri'at şî'âr Üsküdar' a tâbi' nevâhide Kartal ve Gekbuze ve Karamürsel ve Beykoz ve Şele ve Ağaçlı ve Taşgeri ve Kaymas nâib leri Efendiler zîde ilmuhum ve mefâhiru'l- emâsil ve'l- akrân mahalle-i mezkûr nâibinin yeniçeri serdârları ve a'yân-i vilâyet iş erleri ve evkâf ihtiyarları zîde kadrumu inhâ olunur ki memâlik-i Mahrûsede vakî' re'âyâ ve berâya ve bi'l- cümle fukarâ emâneti'llâh O olub sefer ve haferde ve her hâlde zûlm ve ta'addîden nâşî ârâmiş ve şerefiye ve âsâyışleri Ahmed Bey üzerlerine lâzım ve lâbet ve himâyet vesiyânetleri her kese mühim ve vâcib idüğü ve henûz seferden murâd gîr-i düşmandan te'mîn-i bilâd ve ibâd idüğü ve husûsi yeniçeri ocağı Şer'-i garrânın hizmetkârı ve re'âyâ ve fukarânın kol ve kolluk ile himâyet ve siyânetleri olduğı küçük ve büyük bi'l- cümle ahâlî-i islâmın mâ'lûmi iken bu hilâlde sefer-i hümâyûnum tahakkukı şuyû' ve herkes ve 'reyaa ve fukarâsını siyânet olundukda ziyâde himâyet eylemek ve ecnebiye-i zimmetleri iken kasaba-i mezbûrelerde bazı sefer bevâ'l-hûd seyyâh ?seferliyuz diyü envâ'-ı fesâdâne zimmetleri iken kasaba-i mezbûrelerde ve mugâyir-i rızâ-i münîf e harekete gerdân-firâz ve re'âyâ ve fukarâya zûlm ve rencidesâz oldukları sahîhen tarafmıza inhâ ve ihbâr olunmağın bu misillü harekâtlarına aslâ aslâ ve kat'an Rızâ'llâh ve rızâ-i Pâdişâhi v cevâz olmamağla imdi bu mekûle hilâf-ı rızâ harekâtle vukû'ına sermû rızâ ve cevâz göstermeyub herkesi kendi arzıyla tedârik rü'yet ve fukarâ zümresi min külli'l- vucûh mezâlimden himâyet ve siyânet olunub âsâyışleri olur ise cümle ittifâkıyla ahz ve gayreti- lil gayr kal'a bend olunmalarıçün mahbûsen Astâne-i sa'âdete ihzar ve bu husûse ziyâde ihtimâm ve sarf-i iktidâr eylemek bâbında işbu mektûb tahrîr ve kaydı irsâl olunmuşdur inşâ'llâh Te'âlâ vusûlünde gerekdur ki gereğı gibi her kese tenbîh ve te'kîd ve kat'an fukarâ ve zu'efâya seferliyuz.

Deyü kimesneye mikdâr-i zerre zûlm ve ta'addî ittürmeyub fevke'l-matlûb himâyet ve siyânet eyleyup istemeyenler olur ise der akab ahz ve sâire gayret için Astâne-i aliyyeye ihzâr ve ecli't-te'dîb kal'a bend olunmasına dikkat ve ittimâm eyleyub hilâf-ı vaz' ve hareketden enfâ ve müceb-i mektûbiyle âmel olasiz. Tahrîren evasıt-ı şehr-i cemâziye'l- ahire li sene insani ve semânin ve miete ve elf. Osmân

numara 122

Kartal kasabasında mütemekkin Panabot veledi Hersorodi meclis-i şer'-i hatîrde işbu râfi 'it- terkîm Manos veledi Masaridi müvâcehesinde bi'tav'î ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp akd-i alid zikrin sudûrinedeğin yedimde mülküm ve hakkım olub Abdurrahman Ağâ timârı toprağında Kabir kapû kurbıda kâin iki tarafı Saveri bâğları ve bir tarafı benim tarlam ve Panabot tarlası ve bir tarafı tarîk-ı âmme ile mahdûd tahminen dört dönüm kürümüm-i mülki bir kıt'a ve peşîn icârlı bir kıt'a bi'r-i mâ'yi müştemil fıstık bâğımı tarafından icâb ve kabûli hâvî şurût-i muftideden arî bey'-i bâti sahîh-i şer'î ile müşteri-i merkûm e altı yüz yetmiş guruşe bey' ve teslîm ve temlîk eylediğimde ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve tesellum ve temelluk ve kabz ve kabûl eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr iki yüz yetmiş guruş müşteri-i merkûm yedinden bi't- temâm ve'l- Kemâl ahz ve kabz eyledim fîmâ ba'd zikr-i murûr iden bâğı vicâhen mine'l- vucûh ve sebeben mine'l- esbâb kat'an ve kat'iyeten benim alâka ve medhalim kalmayub müşteri-i mezbûrun mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sırfi olmuşdur keyfemâ yeşâ ve yahtar mutasarıf olsun. Didikde gibbe't- tasdîkî's- şer'î mâ vak'a bi't- taleb ketb olundu. Tahrîren fî'l- yevmu't- tâsî' aşere min cemâziye'l- ahir li sene insen ve semâninve miete ve elf.

Şuhûdu'l-hâl

Kayseriyeli Hamdî

Serdâr Mehmed Ağâ

Ahmed Efendi

Îmâm Kâsım Efendi

Hâcî Süleymân Beşe

Na'lband Kalender Hüseyin

Attâr Monlâ Ahmed

Tanaş

Aci yanaki

Aci Mikil

Avak

Aci Sahak

numara 123

Bidâyet Bismillahi 'r-rahmani 'r-rahim. Yâ Fettâh, Yâ Rezzâk, Yâ Ganî, Yâ müfettihi'l-ebvâb iftâhlenâ hayre'l-bâb

İzzet-me'âb şeref-nisâb Mevlânâ Hüseyin Efendi kâmyâb ba'de't- tahiyyatı'l- vafiye inhâ olunur ki ber vech-i mansûb umurm-i şer'îyesine me'mûr olduğum Üsküdar muzaffâtından Kart al kazâsının umûr-i şer'îyesi işbu sene-i isnâni ve semânin ve miete ve elf recebu'l- ferdi gurrelerinden kazâ-i mezbûr taramızdan cenâbınıza tefvîz ve sipariş olunmuştur. Gerekdur ki kazâ-i mezbûri gurre-i merkûmeden zabt idüp beyne'l- ahâlî icrâya ahkâm-i Şer'-i Alî eyleyub beyne'l- verese bi'l- farîzati's- şer'îye taksîmde ihtimâm idüp ve vâkı'a olan mevtâ-yi askeriye muhallefâtını tahrîrden hâlî olmayub câdde-i şer'-i mutahharadan sermû inhirâf göstermeyesiz vesselam.

El-fakîr Mehmed Arif el-kadi be-medine-i Üsküdar

numara 124

Medine-i Üsküdar' a muzâfe Adalar nâhiyesine tâbi' Heybeli adası karyesinde mütemekkin Panzeri Re'is veledi Drafodili meclis-i şer'-i hatîrde Mahmiye-i İslâmbol' da vâkı' Kirmez mahallesinde mütemekkim işbu râfi 'i't- terkîm İstüraki veledi Koni zimmî müvâcehesined ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp akd-i adil zikrin sudûrinedeğin yedimde mülküm ve hakkım olub karye-i mezbûrede vâkı' bir tarafı Abdullâh Mirandi Yorgo menzili ve mahzeni ve bir tarafı Komyanoz oğlu Kostati menzili ve bir tarafı kinisya odası ve bir darafı tarîk-i âmme ile mahdûd tabaka-i ulyâsında bir bâb köşk ve vüstâsında üç bâb oda ve dehliz ve matbah ve kenif ve tahtında bir kepenk bakkâl dükkâni ve bir mikdâr havlu ve iki zokâk kapusını müştemil mülk-i menzilin nisfi benim olub ve nisf-ı âharı zevcem Desponi Nasrâniyenin olmağla el-hâlet-i hazihi mezil-i mezkûrdeolan şibu hisse-i şaiyamı tarafından icâb ve kabûli hâvî şurût-i müfsideden ârî bey'-i bâti sahîh-i şer'îye ile

müşter-i merkûme beş yüz guruşe bey' ve teslîm ve temlîk eylediğimde ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve tesellum ve temelluk ve kabz ve kabûl idüp semeni olan meblağ-ı mezkûr beş yüz guruş müşteri-i merkûm yedinden bi't- temâm ve'l- Kemâl ahz ve kabz idim menzil-i mezkûrde olan nısf-ı hisse-i şâyi'ânın gabnı mevrûse müte'allika âmme-i da'vâdan müşteri-i merkûm İsnoraki zimmînin zimmetini ibrâ âmme kat'î ş-şer'îyle ibrâ ve iskât eyledim fimâ ba'd menzil-i mahdûd-i mezkûrde olan nısf-ı hisse-i şâyi'âmı vicâhen mine'l- vucûh ve sebeben mine'l- esbâb kat'an ve kat'iyeten alâka ve medhalim kalmayup ahari zevcem mesfûrenin olub ve nısf-ı hisse-i şâyi'imı müşteri-i mezbûrenin mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sırfı olmuşdur keyfemâ yeşâ ve yahdar mutasarıf olsun. Didikte gıbbe't- tasdîkiş- şer'î mâ vak'a bi't- taleb ketb olundu. Fî gurre-i recebu'l- ferd li sene isnâni ve miete ve elf.

Şuhûdu'l-hâl

Divari Ahmed Ağâ

Ahmed Efendi

Monlâ Hüseyin

Kayıkcı Hüseyin Beşe

Hammalcı Mehmed Beşe

Acı Yorgaki

Korniş Mersi

Miranberi Yorgo

Koni veledi Kadife

Berber Sola Vasiliden

Aniste veledi Yorgo

Panderi veledi Anaştas

numara 125

Yine merkûm Panzeri Re'is menzili mezkûrun nısfı zevcesi Desponi binti Dimitraki nasrâniyeye beş yüz guruş bey' ve teslîm ve temlîk idüp hisse-i mezkûri gabni takrîrine müte'allika âmme-i da'vâdan zimmetini ibrâ ve iskât eyledim. ve kabz-i semen eyledim didiği hüccetin kaydı gabni kezâlik kemâ fi's-sâbık. Fî gurre-i recebu'l- ferd sene 182

numara 126

Kartal karyesinde mütemekkin işbu râfi'û'l-kitâb Hiristo Dolos veledi Lefter Meclis-i şer'-i hatîr lâzımı't- tevkîrde zikr-i âtî dükkana vaz'u'l- yed olan Maryor binti Acı dimitrâki Nasrâniye tarafından ber vech-i âti'l- beyânda vekîli olduğu zât-i mezbûreyi bi'l- ma'rifeti's- şer'îye ârifân Likori veleid Acı Dimitraki ve İlya veledi Telfterdeder şehâdetleriyle sâbitu'l- vekâlesi olan zevci Yanaki veledi Mihail zimmî müvâcehesinde üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp kasaba-i mezbûrede çarşuda vâkı' bir taafi Şa'bân Yani veleresis dükkânî ve bir tarafı Daynizi menzili ve bir tarafı Acı dimitraki vereessi dükkânî ve bir tarafı tarîk-i âmme ilemahdûd fevkânî iki bâb oda ve sofa ve tahtında iki kenif Bakkâl dükkânî ve sofa ve mahzen ve evkâf kapusını müştemil mülk-i dükkânın yigirmi sehim i'tibârıyla on sehim beinm olub ve altı sehim evled-i sigârıyla ve Taviçe'nın olub ve üç sehibi mersûme Maryonun olub ve bir sehim Sara Landafîle nasrâniyenin evlâd-i sigârının olmakla mesfûr Maryone sihâm-i mezkûre üzere üç sehimini kabzı semen kılup teslîm-i bey' itmişdir lakin dükkân-i mezkûrde benim on sehim hissem zikr-i murûr iden üç sehim hisseye ben şefi'im hatta zikr olunan bey' ve nisârî istimâ' eyledüğüm hüccette bilâ te'hîr ol meclisde taleb-i safka eyledum didikde mesfûr Hacador bey' ve şirâsından abâ ve kadem alub işbu merkûm Hiristo Dolas ziminin ber vech-i muharrer hisse-i mezkûre şefi'i olduğumuz her biri ikrâr ve i'tirâf idincek müdde'î-i mezbûre hisse-i mezkûr ba'de'l- hükm merkûm Hiristo Dolos zimmî meclis-i ma'kûd-i mezkûrden Karabet veledi Lirkor zimmî muvcehesinde ikra ve takrîr-i kelâm idüp dükkân-i mezkûred olan üç sehim hisseyi şefi'adan alub yine yetmiş beş guruş merkûm Karbet zimmîye bey' ve teslîm ve temlîk idüp ol dahi bervch-i muharrer iştirâ ve tesellum ve temelluk ve kabz ve kabûl idüp kabz-i zemen eyledim hisse-i mezkûrde vicâhen mine'l- vucûh benim alâka ve medhâlim kalmadı didiğin kayd şod. Fî 8 recebu'l- ferd sene 182

Şuhûdu'l-hâl

Voyvoda Ahmed Efendi

Ahmed Efendi

Monlâ Hüseyin

Bostânli Hüseyin Beşe

Seyyid Ahmed Beşe

Na'lbend Halîl Beşe

Nalbed İbrâhîm Ağâ

Kayseriye Mehmed Ağâ

ve gayruhum

Bekkos veledi Pedros

Acı Mikail veledi Kasper

Dikici Mikail veledi Vartan

Ohan veledi Marata

Kistolodri veledi Hacador

numara 127

Kartal' da Kirkori velid Acı Dîmitraki zimim li ebeveyn kız karındâşı Maryo binti Acı Dimitraki Nasrâniye bâlâda mezkûr dükkânda üç sehim hissengin iki sehim kendünün olup kız karındaşına tefyîz mesfûr Maryor e kebîr dükkanda olan bir sehim hissesini karındâşı Likoriye ta'yîn her biri bi't- tirâzi kabûl ve teslîm eyeldiği bu mahalle Şerh ve nüsha-i sâni olup hüccet bu mahalle şehr verildi.

Fî 5 recebu'l- ferd sene 182

numara 128

Üsküdar' dan Şâm-i şerîfe varınca yol üzerlerinde vezîr-i a'zâm ve kuzât ve nüvvâb ve a'yân-i vilâyet voyvoda ve serdârları zîde fazluhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olacak işbu sene-i mübâreke sâkabaşı nasb ve ta'yîn olunan Hâssa hasekilerinden (silik) zîde mecdühû ümenâ-i vesâya tüfenk-endâz ile berâber îsâl ve teslîm eylediniz. Fî 27 recebu'l- ferd sene 182

numara 129

Üskûdar'dan Şâm-i şerîfe varınca yol üzerlerined vezîr-i a'zâm ve kuzât ve nüvvâb ve a'yân-i vilâyet voyvoda ve serdârları zîde fazluhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olacak mâ'lûm ola ki işbu sene-i mübârekede sakabaşı nasb ve ta'yîn olunan Hâssa-i hümâyûn bekçi ve cebelu ve tüfenk- endâz kazâda birbirine îsâl ve teslîm eyle. Deyü fermân-i âlişân sâdır olmuştur. Fî 23 recebu'l- ferd sene 1282

numara 130

Sol kolu nihâyetine varınca vâkî' serdengeçti ve serdârı atîk ve cedîd Ağâ ve cebeci ve tûci ve kol oğulları ve alimâ acebi örtüsine her biri mahallerine münâsib istifâdelerinden sefareti ile acâleten eyyâm-i şitâya yağmalayup gitmek üzre surûr-i vech-i mübâşir ta'yîn olunan Dergâh-i âlî Ağâlarından Turnâcı abşî Hamdî kolları ma'rifetleriyle serdâr ve serdengeçti Ağâları bayrâkları küşâd her biri umûm asker ile revân olunmak üzre ta'yîni Kartal' a dâhil ve feth ve kırâet-i mazmûn-i münîfi cümleye i'lân ve işa'ât olunarak her biri (..) merâsimini ba'de'l- edâ ve ortalarıyla gitmek üzre ta'ahhüd eyledikleri. Fî recebu'l- fert sene 182

numara 131

Kıdvetu'l- nüvvâb el-müteşerri'în Üsküdar kazâsında nâibu'ş-şer'î Mevlânâ zîde ilmuhum ve mefâhiru'l- emâsil ve'l- akrân voyvoda vesâir a'yân ve zâbitân ve Tersâne-i âmirem tarafından bu husûse mübâşir ta'yîn olunan zîde kadruhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olacak mâ'lûm olaki evvel bahârda Bahr-i siyâh cânibien ihrâcı müktezâ ince-i donanmâ-i hümâyûnum sefâyininden Tersâne-i âmirem sahâsında müceddeden binâ ve inşâ ve techîzleri fermânım olan şahtûr cebelerin lâzîme-i inşâ için gekbuze kazâsına kat' ve nakli tertîb olunan elli bin yedi yüz kırk aded ecnas-i kerâstein kat'î ve nakilen mübâşeret olundukda ödeten beru kazâ-i

mezbûr ahâlîleri vârid ve tekfil sâireleri edâ ve ve tekâsil ve tesâmipleri olmayub ancak kazâ-i mezbûr Memi ? mahallinde vâkı' olmakla matlûb olan ecnas-i kerâste sinin nakli fetî-i vâfir-i gayriye muhtâc ve ahâlî-i kazâyâ su'ubet târî ve arabaları kalîl olub şiddet-i şitâ tabrib eylemekden nâşî nakl-i kerâste te'hîri dahi kalmamak için civârlarında vâkı' Kartal kazâsının arabaları kesîr ve nalk olunacak kerâste Kartal' a yakın olub ahâlîleri ale'd-devâm kerâste nakl ile me'lûf olduklarını bundan mukaddemce Gekbuze nâibi i'lâm ve sâbiken tersâne-i âmirem emini resmi Ahmed Efendi dâme mecdühû takrîriyle inzimâm ve bu mekûle musta'cile emmihimi mîrîyeden mu'âf v gayr-i mu'âf ve havâsi ve evkâf ve yeniçeri vesâireleri bi'l- cümle dâhiller olmalarıyla icâb iden ücret-i nakliyeleri Emîn-i mûmâ ileyh tarafından verilmek üzere Kartal kazâsından mikdâr-i kifâyeye arabalar tedârik ve mîrî kerâsteyi tahmîl v iskeleye nakl ittirmek üzere bundan mukaddemce emr-i âlîşânım isdâr-i vusûline sâbık-i mûmâ ileyh tarafından ol cânibe irsâl olunmuşdur el-hâlet-i hazihi donanmâ-yi hümâyûnum dikkat ve hareketi takrîbidüp iktizâ iden sefâyin bir gün akdem inşâ ve tekmîlini maslahatı zimmetinde tersâne-i abirem emaneti devlet-i aliyyemde sâbıkan şikk-ı evvel defterdârı olan İbrâhîm Sarem zîde uluvvuhunun uhde-i ihtimâmına tevîz ve ihâle olunmakla zikr olunan kerâsteden dahi her ne mikdâr bâkî kalmış ise müsta'cilen Kartal kazâsında dahi kifâyet mikdârı arabalar tedârik ve ta'yîni birle iskelereler nakillene ihtimâm olunmak üzere te'kîden ve isti'câlen işbu emr-i âlîşânım isdâr ve irsâl olunmuşdur buyurdum ki.

İmdi siz ki nâib ve voyvoda-i mûmâ ileyhimâ vesâirlersiz zikr olunan ecnas-i kerâsteden her ne mikdâr kalmış ise bir saat mukaddem aralar ile iskeleye nakl sizlerden matlûb-i hümâyûnum olmağla ma'âza'llâh bundan böyle dahi bu husûsde sermû kusurlerinin ihsâsı olunur ise mazhar-i inâyet ve ikab olunacakları mâ'lûmunuz olsun. Müktezâ-yi hareke ve mîrî fiyâti üzere icâb iden ücret-i nakliyeleri Emîn-i lâhik mûmâ ileyh tarafından an nakd ashâbına verilmek şartıyla Kartal kazâsından mikdâr-i kifâyeye arabalar tedârik ve mîrî kerâstenin bir kıt'ası geruye kalmamak üzere mecmû'ının ma'rifetleriniz ve mübâşir-i merkûm ma'rifetiyle arabalara tahmîl ve iskeleye nakl ve tesyîre müsâra'at ve eğer zikr olunan kerâste kazânız ahâlîleri ve arabacı tâifesi naklinde gadr ve illet ile ince-i donanmâ-yi hümâyûnum te'hîrine sebep ve illet olmaları lâzım gelur ise te'dîb ve gûşmâl olmaları tefhîme ve her ne tarıkla olur ise olsun mikdâr-i nakliye arabalar tedârik ve kerâste tahmîl ve iskeleye nakline ale'l- ittifak ihtimâm ve dikkat ve hilâfından hazer

ve mücanebe eylesiz ve sen ki mübâşiri merkûmsin fermân olduğu vecihle kûsûr kalan kerâste için Kartal kazâsı ahâlîlerine mikdâr-i kifâye arabalar tedârik iddurdüp ve mîrî kerâsteyi bilâ tevfiik tahmîl ve iskeleye naklve tesyîr ve edâ-i hizmetiyle ta'lil ve muhâlefet idenleri olur ise muhkem haklarından gelinmek için isim ve resimleri ile taharir ve inhaya müsâra'at ve matbul olan ecnas-i kerasteyi arabalar ile iskeleye nakl ittürmeğe saii ve ikdâm ve hilâfından ihtizâr-ı tâm eylemek bâbında fermân-i alîşânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfim vardıkda bub bâbda vech-i meşrûh üzere şeref yâfte sudûr olmuş işbu emr-i şerîf-i celîli's- şân vâcibu'l- ittibâ' ve lâzimu'l- imtisâlimin mazmûni itâ'at Maruni ile âmel olub hilâfından be gâyet ihtirâz ve içtinâb eylesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfime i'timâd kılısız veselâm. Harrier fî'l- yevmu'l- ehadi aşere min Şa'bânu'l- mu'azzam li sene isneyn ve semânin ve miete ve elf

numara 132

Mesfûr bulunduğu mahade ahz ve te'dîbâten Tersâne-i âmirede ma'rûz dâ'î devlet-i aliyleleridir ki çekdirme sefînelerinden birine vaz' olunmak üzer Der-sa'âdete ihzar olunmak için hükm Medine-i Üskûdar' a muzâfe Adalar nâhiyesine tâbi' ada-i kebîr karyesi ahâlîlerinden ve kocabaşlarından Acı Dimitraki ve Acı Tanaş ve Dülger Yanaki ve Yamandri ve Anasti Anaştaş ve Kifoktoz ve Kostati ve ve Kazgancı oğlu Kostati ve Manolaki ve ve Şişmam Andon zimmiler ile sâirleri meclis-i şer'î ihzâr olunan Kaya oğlu Kostati veledi Yorgaki zimmî müvâcehesinde ehr biri takrîr-i kelâm idüp ve ifâde-i merâm iderler ki merkûm Kaba oğlu Kostati zimmî kendi halinde olmayub hîlede mâhir ve tezvîrde zâhir her birimiz gûnâ gün zararı isâbet idüp sekrân olduğu hâlde boğuşti diyerek ana ve aded semeni şutum ile henk ve arz idüp hâlâ bâ hüccet-i şer'îye kocabaşlarının umûrine ve vâkî' olan salyânemizin tahsîlinde nizâmimize hâlel virup ta'tîl dâimen fıska mâil zimimdir kenduden bir türlü emn ve rahatımız yokdur hoşnûd değiluz diyü sû-i hâlini haber virup bundan böyle umûrimize bir dürlü karışmamak üzere islâh-ı nefis oluncayadeğin sefine-i sultânîyeden vaz' olunmak bâbında fermân-i âlî sudûriini rica ve niyaz iderüz diyub hallerimize merhameten hakikat-i hâlî der âdile i'lâm idüp ideyur diyü cümlesi ilhâh ve ibram itmeleriyle vâkî'yu'l-hâldır bi'l- iltimâs huzûr-i âlîlerine i'lâm olundu. Bâkî emr min lehu'l- emrindir. Fî 7 Şa'bân sene 182

numara 133

El-Abdî'd-dâ'î lil devletü'l-aliyyetu'l-(...) Hüseyin el-müvellâ-i hilâfe be nâhiye-i Adalar Temmetü'l-keâm fî'l- haze'l-mekâm Abdî el-fakîr ileyh izzî şân Hüseyin el- müvellai hilâfe be nâhiye-i adalar el-Kâdî (silik) gufire leh Manol Çurb'a hazîne mürâse-i şerh verilub Adalar'da vâkı' olan umûr-i şeriyyeyi taraf-ı şer'e irsâle ta'yîn olunduğı kayd şod. Fî selh-i zi'l-ka'de sene 182

numara 134

Bismillahi 'r-rahmani 'r-rahim ve bi nesta'în Allâhım adenu'l- Hâk Hakken etibbâ'a adenu'l-bâtıla bătılen ictinâba ber cem'iike Yâ Rahmanı'r-rahîm.

Elhamduli'llâhi'llezî hükmi alâ ibâde bi'l- ittibâ-i şeri'at Nebîyi'l-muhtâr ve nihâhum gamu'l-cevr ve'l- istikbâr ve's-selâtu ve's-selâmu alâ Muhammedî'llezî ed'ıye'l-nübüvveti be mahfire mine'l- münkeriîn ve beyne'l- hudûdi's-şer'ı'l- metîn dâbbetm-i da'vâhu bi'l- mu'cirât el-zâhirât ve beyyinâtu'l-bâhirât ve'z-zemhim nekibâti'l- mübînve alâ ve ashâbi's-şehidu'l-udûl ve alâ ummete ve fekihâ nihâ'l- fuhûl ve li ba'de fe hazihi ceîredu cedîden ve harîta-i ceyyidetu't-hazzetketeb surru'l- sükûk ve's- sicilât ve le zabıtu'd-de'âviyi'l-şer'ıye ve'l- mürâselât fî remin Abdî Vel-fakîr ileyh Lütfi Rabbi'l-Kadîr Şehzâde Hasan lil müvellâ-i hilâfe be nâhiye-i Adalar Min hicreti min lehu'l- ferdi's-şerer li sene isneyni ve semânin ve miete ve elf

İzzet-me'âb şeref-nisâb Mevlânâ fahru'l-eşrâf el-kuzât zevil- ihtirâm Şehzâde Hüseyin Efendi kâmyâb dâme muvaffiken gıbbe't- tahıyyatu'l- ve't- teslîm ihsâ inhâ olunur ki ber vech-i kazâ mutasarrıf olduğum Üsküdar kazâsı muzaffâtından Adalar nâhiyesinin umûr-i şer'ıyesi vâkı'a olan kımet-i askeriyesiyle ma'an işbu sene-i isnâni ve semânin ve miete ve elf zi'l-ka'de'i's-şerîfe guresinden zabt itmek üzer cenâbımıza tefvîz ve sipâriş olunur. Gerekdir ki nâhiye-i merkûme varub beyne'l- ahâlî icrâ-i şer'ı-i âlî idüp cadde-i şer'-i Muhammedîye'den sermû inhirâfa cevâz göstermeyesiz ve's-selâm.

El-fakîr Mehmed Arif el-Kâdî be Medine-i Üsküdar

numara 135

Allâh Velîyu't-tevfik ve mâ tevfi'ki'llâhi'l-âlîyu'l-azîm ve ufevvizu emri'llâhi mine'llâhi basîru bi'l- ibâd ve min tevekkeli ale'llâh inde'llâhi yehibbu'l- mütevekkilîn Allâhumme salli âla Muhammed selâten kâmileten ve sellem selâmen tâmen alâ Nebiyyi nehulle bihi'l-akd ve tenfericu bihi'l-kerb ve takazzâ bihi'l- ve'l- havârici ve tenâlu bihi'l-gâib ve Hüsnî'l-havâtim ve yestekiye'l-gemâm bi vechihi ve alâ alihi ve sahibhi vesellem alâ cem'î'l-enbiyâi ve'l- mürselîn ve sahâbeti'l-kerîm ve'l- hamduli'llâhi Rabbi'l-âlemûn a'seni Yâ giyâsu'l-müsteğisîn Yâ Latîfi'l-hayr yâ Hanifi'l-eltâf neccina mimmâ nehâf Yâ Rab Yâ Rab Yâ Rab Yâ Allâh temmetu'l- kelâm ve's- selâm.

Kartal kasabası İmâm Efendi el-mukır-i ra'ibi's- selâm hülâsa-i kelâm inhâ olunur ki;

Emîne binti Sâlih, tâlibi Mehmed bin Ahmed' e gıbbe'l-merâbitu'r-re'âbitu'l-nikâh tesmiye-i mühriyle akd-i nikâh eyleyesiz. Fî gurre-i z.a. sene 1182

Mine'l- fakîr da'î'llâhi el-Kâdî be Medine-i mezbûr

numara 136

Büyük Ada karyesinde mütemekkin iken bundan akdem duyûn-i şürekasından ez yed olduğu Halde hâlik olan Drako veledi Hiristo Dolos zimmînin verâseti zevce-i metrûkesi Zaviçe binti Hiristodolos nasrâniye ile sübl-i sagîr oğlu Dimitraki'ye münhasıra olduktan sonra hâlik-i merkûmun terekesini bey' ve duyûn-i müsbetesi edâya ve sagîr-i mezbûrun tesviye-i umûrlerine kıbel-i şer'-i enverden bâ hüccet-i şer'îye vâsî-i mansûbi olan zevce-i mesfûr kendi nefsinden asıl ve sagîr mezbûr tarafından vesâyetevekîl olduğu şahs-i ârifân Manolaki veledi Dimitraki ve Yamandaki veledi Berafil zimmîler şehâdetleriyle sâbitu'l- vekâlesi olan Anaştaş veledi veledi Panabot zimmî meclis-i şehri hatîrde zevce-i mesfûrenin li ebeveyn er karındâşı işbu râfi 'u't- terkîm panabot veledi Hiristodolos zimmî müvâcehesinde bi'l- vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp hâlik-i merkûmun ile'l- helâk yedinde mülki olub ba'de'l- helâk müvekkilem mesfûr Zaviçe'ye ve sagîr-i mezbûr irsen isâbet ve intikâl iden karye-i mezkûre- mezbûrede vâkî' bir tarafı Malarta ve Kanolu menzilleri ve bir tarafı diğer Malarata menzili ve bir tarafı ve bir tarafı tarîk-i âmme

ve tarîk-i hâss ile mahdûd fevkâni iki bâb oda ve dehliz ve kenif ve tahtında bir bâb oda ve mahzen ve bir mikdâr havlu veve iki zokâk kapûsini müştemil mülk-i menzili ik iyüz guruş ve yine karye-i mezbûrede vâkı' bir tarafı Acı Nikola menzili ve bir tarafı Yamandri dükkâni ve bir tarafı banabonaki menzili ve bir tarafı tarîk-ı âmme ile mahdûd ve bir sofa ve bir mahzen ve bir mikdâr havuliy ve kapûyi müştemil mülâki iki Bakkâl dükkânı yüz on beş guruş ve yine müvekkilem mesfûr ile sagîr-i mezbûrun ale'l- iştirâki's- seviyelerini mülkleri olub karye-i mezbûrede vâkı' etrâf-ı erba'ası Kana oğlu ve Malahata ve Kanolu ve Acı Nikola menzilleri ve bâğçesi ve tarîk-i hâss ile mahdûd Yamandri dükkâni ile mahdûd bir bâb mülk-i hamir mahzeni yüz on guruş ki cem'an dört yüz yigirmi beş guruş hâlik-i merkûmûn zarûreti deyni için bi'l- izni'y-şer'î tarafından icâb ve kabûli hâvî bey'-i bâti sahîh-i şer'î ile müşteri-i mezbûre dört yüz yigirm beş guruş müvekkilim mesfûre asâlete ve vesâyeten bey' ve teslîm ve temlik eylediğimde on dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve tesellum ve temelluk ve kabz ve kabûl eyledikten sonra semenleri olan meblağ-ı mezkûr dört yüz yigirmi beş guruş muvekkilem mesfûr zevc-i hâlik-i merkûmum zimmetinde vâcibu'l- edâ müşteri-i merkûme dört yüz yigirbi beş guruş deyni olub deyni- mezkûr bi't- tirâzi takâs ve mahsûb olduğu ber vech-i muharrer mukâsse ve kabûl idüp fimâ ba'd zikr-i murûr iden menzilineve dükkânda ve mahzende vicâhen mine'l- vucûh müvekkilim mesfûrenni ve sagîr-i mezbûrun kat'an alâka ve medhalleri kalmayub müşteri-i mezbûrun mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sırf olmuşdur didikde gibbe't- tasdîkiş- şer'î mâ vak'a bi't- taleb ketb olundu tahrir fl yevmu't- tâsî' ve'l- işrîn min cemâziye'l- ulâ li sene selas ve semânin ve miete ve lef

Şuhûdu'l-hâl

El-Hâcc Mahmûd Ağâ

Na'lbend İbrâhîm Ağâ

Ahmed Efendi

Hanci Ahmed Ağâ

Acı Dimitraki veledi Manol

Kubarci Yorgi veledi Nikola

Yamandri veledi Panabot

Yanaşı veledi Panabot

Elki veledi Kavas

Şişman Andon veledi

numara 137

Mefâhiru'l- kuzât ve'l- hükkâm ma'denu'l- feazil ve'l- kelâm Kartal' dan Müdanya'ya varınca yol üzerinde vâkı' kazâların Kâdîları ve nâibleri zîde fazluhum ve mefâhiru'l- emâsil ve'l- akrân bu husûse bu def'a hasetsen mübâşir ayin olunan hâlâ kalyonlar Halife-i sânisî Memiş ve Tersâne-i Âmirem tarafından me'mûr kılınan Kalyon Çâvûşları ve Kalyon Ağâları zîde kadruhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olacak mâ'lûm ola ki.

İ'dâ-yi dîn ve devlet-i aliyyem olan Moskov keferesinin nakz-i ahd ile hudûd-i islâiyeye sû-i kastlarından nâşî işbu sene-i mübâreke de üzerlerine sefer-i hümâyûnunm vâcib ve lâzib olub bi tevfik-i sübhânehu ve Te'âlâ ber vufuk ve'l- hân ahz-i târi intikâm için berrâ-i nusreti'l-nevâs ? Hazreti Seyyidi'l-enbiyâ aleyhi's-selât ve's- selâm ile serdâr-i Ekrem ve umûmen ricâl-i devlet-i aliyye ve kapû kullarım vesâir tavâif-i askeriye ve bahren dahi techîz olunan donanmâ-yi hümâyûnum kalyonlarıyla ince-i donanmâ sefineleri me'mûr kılınduğndan başka tüccâr sefinelerinden dahi isticâr olunan on üç kıt'a kalyon ve bregandi? ve lâh ve brikli sefineleri dahi deryâ Kapûdânı İbrâhîm Paşâ dâme me'âlîyenin ma'iyetinde olan donanmâ-yi Hümâyûnum sefâyni ile hizmet-i lazimedede mevcûd bulunmak üzere techîzlerine irâde-i aliyyem ta'alluk idüp sefâyn-i mezkûre kapûdânları dahi esfâr-i sâbıkada olageldiği üzere sâir sefâyn Kapûdânları misillü beyne'l- ekran temîz ve i'tibâr kılındıklarından gayri her birinin sefineleri techîz için kendu taraflarından tahrîr ve mevcûd idecekleri mellâh vesâir neferâtlarından mâ'adâ hîn-i muhârebede cenk ve harbe kâdir kalyoncu neferâtı dahi mevcûd bulunmak üzere Astâne-i sa'âdetümden mahalli-i sâirden tahrîr olunan başka tekmîl-i lâzım gelen bin nefere muhtâc ve el-hâlet-i hazihi donanmâ-yi hümâyûnum vakt-i hareketi hulûl ile tiz elden ol mikdâr neferâtın mümkün mertebesi mahalle-i merkûmedenî ve'l- havâlilerden tedârik ve tahrîr ve celb tesyîrlerinden lâbed olmağla sâbıkla olduğu

misillü bahr-i sefîde câhitde ihrâc olunan donanmâ-yi hümâyûnun kalyonları londân-i ? mevâciblerine âdem-i sirâyet şartıyla beher neferine kâ'ide kadîmleri üzre tevcîh i'tibârıyla ikişer kıt'a mevâcib verilmek üzre sâdır olan fermân-i âlîşânım mucebicne hâlâ deryâ kupûdânı Paşâ-yi mûmâ imeyh müvâcehesinde iftihâru'l-ümerâ ve'l-ekabir bi'l-fiil baş defterdârım el-Hâcc Ömer ve Haydar dâme uluvvuhu sefâheti ve hâlâ Tersâne-i âmirem Emîni Sarem ibrâhîm zîde uluvvuhu ittifakı ve Kapûdân ve patrona ve reyâlite-i ? hümâyûnum Kapûdânları ve limân acemileri ve ricâl-i Tersâne-i âmiremin inzimâm re'y ve inhâları ile lede't-tedârik ol havâlide iş'âr-i sâbika için dahi mîrîden ikişer kist mevâcimleri ile kalyon-i Londati tahrîri subûk olduğı cihetden takmil lâzım için matlûb olan sâlifuz- zikr bin nefer levendânın lâzım gelen ikişer kat' mevâcibleri ba'de't- taharri Der-alıyyeme vusûllerinde Kapûdân-i deryâ (silik) mûmâ ileyh ma'rifetiyle verilmek şartıyla bu def'a ber vech-i peşin verilecek birer kist mevâcibleri mûmâ ileyhim Memiş zîde kadruhu mübâşereti ve kalyonlar Çâvûşları ve Ağâları yedlerine teslim ol havâliye tesyîr olunbu meblağ-ı mezbûr yarâr kefilleri ile neferât-i tevezî' ve kıbel-i şer'den hüccet ahz olunduktan sonar neferât-i mezbûre sen ki Kayserili Mehmed ve memed Usta ve Mahmûd ve Kâsım zîde kadruhusun ma'rifetinle tedârik ve tahrîr ve tekmîline mübâşeret ve bir saat mukaddem tedârik Tersâne-i âmirede t mevcûd itturilmek için sana hitâben emr-i şerîfim sudurini mübâşir-i mûmâ ileyh istiad ve ber vech-i muharrer tekmîli lâzım için ol havâlilerden neferât tedârikine hasetsen me'mûr kılınmışsındır imdi işbu emr-i celîli'l- kadrum tarafına vardığı gibi mübâşir-i mûmâ ileyh ittifakıyla matlûb olan neferati bir saat mukaddem tedârik ve der-alıyyeme tesyiri senden matlûb-i hümâyûnum olduğı mâ'lûmunuz olub defterine tahrîr olunan kalyoncu neferatına ibtidâr bir kıt'a mevâcib verilmek kânûn iken Der-alıyyeme geldiklerinde kûsûri birer kist-ı mevâcibleriyle me'kûlâtıyçun iktizâ iden peksimed ve (silik) kalyoncu neferati gibi verilecek hamaliye i'lân birle birneferi alîl ve marîz olmayub tertibât-ı sefâyine vukûf cenk âlet-i harbe ve darbe kâdir ve ârif tevânâ yiğitler terğîb ve teşvîk eyledirrek ittihâz ve tedârik ve bir kist mevâcibleri mübâşir ile irsâl olunan mebâliğden verilmek üzre yarâr kefilleri ile neferât tevezî' ve Şer'iyeden hüccet ahz olunduktan sonra tahrîr ve ba'de't- tekmîl huzûr birer kist mevâcibleri dahi Der-alıyyeye ba'de'l- vusûl mübâşir mûmâ ileyh ma'rifetiyle tevezî' olunmak için bir saat mukaddem Der-alıyyeme irsâl ve îsâle ihtimâm ve dikkat olunub neferât-i mezkûrenin tedârikine iğrâz ile bu emr-i

ehemmin te'hîrine bâ'is olacak hâlâtdan vukû'ından ziyâde tehâşî ve mücanebez Eyleyesiz.

Siz ki Mevlânâ-i mûmâ ileyhimsiz husûs-i mûmâ ileyh ihâle olunduğuna bianen ber vech-i meşrûh matlûb olan levendânın tedârik ve irsâline kendüye mu'âvenet ve müzâheret ve hilâfından nevâhi ve mübâ'âdet eyleyesiz ve siz ki mübâşir ve Çâvûşler ve kalyon ağvânı merkûmunsiz sizin tenbîh olunduğı üzere ol havâlilerde bulunan neferâtı terğîb ve teşvîk ve mûmâ ileyh ma'rifetiyle ve kazâları ittifâkıyla ve ma'rifet-i mübâşirleriyle birer kıst-ı mevâcibleri yedine verilen meblağ-ı mezbûrden tevzî' ve kibel-i şer'den hüccet-i şer'îye ahz eylediğinden sonar birer kıst-ı mevâcibleri dahi mübâşir-i mûmâ ileyh muvâcehesinde verilmek için mu'accel Der-aliyyeme irsâl ve bu husûsde mübâşeret nâmıyla vesâir bahâne ile gerek mevâciblerinden bir akçe ketm ve kat'ından ve gerek ahâlî-i vilâyetden bir nesne mutâlebesinden ihfâ ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-i âlîşânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardukda bu bâbda vech-i meşrûl üzre şeref-yâfte sudûr olan işbu emr-i celîli's- şân vâcibu'l-ittibâ' ve lâzimu'l- imtisâlimin mazmûn-i itâ'at makrûnı ile âmel olub hilâfından be gâyet tehâşî ve mücânebet eyleyesin. Şöyle bilesin alamet-i şerîfe i'timâd kılasın.

Tahrîren fî'l- yevmu's- sadis aşere min şevvâli'l- mûkerrem Li sene insani ve semânin ve miete ve elf

numara 138

Vech-i tahrîr ve hurûf budur ki:

Harameyn-i şerifeyn evkâfından bâ berât-i şerîf-i âlîşân mutasarrıf olduğım Maldebe ve tevâbi'î mukâta'arı işbu bin yüz seksen iki senesi martı ibtidâsından şubat gâyetine gelince zabt ve rabz eylemek şartıyla dârende-i temessük izzetlü es-Seyyid Ahmed Ağâ' ya senei- sâbıkı üzre deruhde ve iltizâm ol dahi iltizâmını kabûl ve öteden beru mukâta'a-i mezbûre ne vecihle zabt ve rabt oluna gelmiş ise Ağâ-yi mûmâ ileyh dahi ol vecihe zabt ev rabt eylemesi için işbu temessükün ketb ve tahrîr olundu gerekdur ki mukâta'a-i mezbûrenin iş'âr-i şer'îye ve rûsûm-i örfiye tâpû-yi zemîn her ne ise min külli'l- vucûh ahz ve zabt idüp tarafımızdan (silik) ahardan ferd-i vâhid müdâhele ve ta'arruz eylemeyeler. Tahrîren fî't- târihi'l- mezbûr. El-fakîr ileyh Ali Arif mukâta'a-i mezbûr

numara 139

Hâlâ Maltepe-i kebîr ve sagîr Kâdîsı izzetlu faziletlu Efendi Hazretleri'nin huzûrlarına mezîd iğtirâz ittihâfından sonra sehl muhibbânemiz budur ki:

Kadîm-i eyyâmdan bâ hatt-i hümâyûn şevket makrûn Dergâh-i âlî yeniçerisi postal bahâ ta'yîn ve ihsân buyurulmağla kolluklarından hâlâ taht-ı hükûmetinizde vâkî' yasakçı olan refî' olunub yerine işbu sene-i sâbîka üzere Dergâh-i âlî yeniçerilerinden yigirmi beş bölük Seyyid Ahmed nâm yoldaş işbu bin yüz seksen iki senesi mâh-i şa'bân-i şerîfinin guresinden sene-i kâmile sine değîn yalnız iki değnek verilub yasakçı nasb ve ta'yîn olunmağın işbu mektûb tahrîr ve irsâl olundu.vusûlünde gerukdur ki merkûm yasakçılık umûrine kıyâm ve istihdam eyleyub âhari müdâhele itturmeyub tarafınıza mürâca'at eylediği umûr-u husûsilerine bi hasebi'ş-şer'î ve kânûn imdâd ve i'ânet eyleyub hilâf-i şer'î ve mugâyir-i kânûn bir kimesne rencide ve remîde itturmeyesun. Tahrîren fi't- târîhi'l- mezkûr

numara 140

Mefâhiru'l- kuzât ve'l- hükkâm sa'âdetu'y-fezâil ve'l- ahkâm Astâne-i sa'âdetümden Konya'ya varınca yol üzerined vâkî' olan Kâdîları zîde fazlhum ve mefâhiru'l- emâsil ve'l- akrân Kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları ve a'yân-i vilâyet iş erleri zîde kadruhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olacak.

Mâ'lûmun ola ki; Astâne-i sa'âdetümden Konya'ya gidecek hazîne'i'ş-şâni Konya'ya varınca yol üzeride her kağnınızın taht-ı kazâsına dâhil olur ise mu'ammen ve mahfûz yerlere kondurub gündüzlerde ve gecelerde yiğitlerden ve yollarda yanına kifâyet mikdârı yarâr ve mu'temedun aleyh tüfenk endâz âdemler koşub gerektiği gibi muhkem hıfz ve hirâset idilecek. Emîn ve sâlim birbirinize ulaşıdırub avk ve te'hîrden ve ihmâl ve müsâmahadan ve niyâz ile Allâh Te'âlâ menâzil ve merâhilde bir tarîkla mîrî hazîneye zarar ve ziyân irişturmekden be gâyet i tirâz ve ictinâb eyleyesin Alâmet-i şerifi i'timâd kılasın. Fî 12 zi'l-ka'de sene 185

Yük dokuz guruş 60000

Mübâşiri Süleymân Ağâ apra emini Ali Ağâ hüddâmi

numara 141

Mefâhiru'l- kuzât ve'l- hükkâm me'âdinu'l- fezâil ve'l- hükkâm Kal'acık ve Kastamonu ve Çerkeş ve Çorum ve Boyabad ve Gerede Kâdîları zîde fazluhum mefâhiru'l- emâsil ve'l- akrân kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdaları ve ayan-i vilâyet iş erleri zîde fazluhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olacak.

Mâ'lûm ola ki top arabacılar ocağından ordû-yi hümâyûne irsâl olunacak şahî çekub arabaları koşumları için mikdâr-i kifâye iktizâ iden top arabacılar neferâtının müceddeden tashîh olunmaları müktezâ olmağla neferât-i merkûme tahrîr olundukları muhallerden ordû-yi hümâyûna gelince esnâ-i râhda murûr ve nüzûl idecekleri menazilde icâb iden bahâsı ve ücretleri tekâliflerine takâsolunmak şartıyla mevcûdlerine her bir neferâtına yevmî birer çift nân ve her altı neferâtabir vukıyye guşt ta'yînâtları ile eşyâların ta'yînâtları ile eşyâları tahmîl için her on neferine bir re's mekârî bârgîri kazâ ahâlîleri taraflarından verilmesi fermânın olmağın imdi siz ki kuzât vesâirleri mûmâ ileyhimsiz neferât- imerkume tahrîr olundukları mahalden Ordû-yi hümâyûne gelince esnâ-i tarîkda her kangınız taht-ı kazâsıa varup dâhil olur ike mevcûdlerine göre her bir neferine yevmî bir çift nân ve her altı neferine bir vukıyye guşt ve ta'yînâtları ile eşyâları tahmîli için beher on neferine bir re's mekârî bârgîrleri ahâlî-i kazâ taraflarından tedârik olunbu taraflarına teslîm ve makbûleri müşîr mezkur defterleri tahsîliye ahal-i kazânın yedlerine hfz ittirilub neferât-i mezbûrenin ta'yînâtları husûsına zarûret ve muzâyaka çekturilmeği be gâyet ihtizâr ve ictinâb eylemeniz bâbında fermân-i âlişânım sâdır olmuşdur.

Buyurdum ki hükm-i şerifimle vardukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte sudûr olan işbu emr-i celîli's- şân vâcibu'l- imtisâlimin lâzım glen mazmûni itâ'at makrûni ile âmel olunub hilâfindan be gâyet ihtirâz ve ictinab eyleyesin. Şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın. Tahrîren fi'l- yevmu's- sadis şevvâli'l- mükererm fi 1820

numara 142

Fermân-i emr-i âlişân mantûkınca Kal'acık Ağâsı Hasan Kurbacı Ağâ mevcûd neferâtına Kartal dâhil olundukdu sûret-i emr-i âlişân bâlâda mezkûr emr-i üslûb üzre olmakla bu mahalle şerh.

numara 143

Pendik karyesinde mütemekkin Yorgo Veledi Hiristo Dolos zimmî meclis-i şer'-i hatired işbu râfî 'u't- terkîm Papa Asyayi veledi yani tarafından ber vech-i âti'l-tasdîka vekîli Ancilo veledi Toodri müvâcehesinde bi tav'î ikrâr ve takrîr-i kelâm idüpakd-i âti'l- zikrin sudûrinedeğin yedimde mülküm ve hakkım olub karye-i mezbure toprağında Kulgan kurbında vâkî' birtarafı Mimartoz bağı ve bir tarafı Bakçon oğulları bağı ve bir tarafı Sarı Luis veresesı bağı ve bir tarafı tarîk-i âmme ile mahdûd tahminen üç dönüm ol mülki ve peşinen icârlı bir kıt'a menzil bâğımı müşteri-i mesfûre bey'-i bâti sahîh-i şer'î ile altmış guruşe bey' ve teslim ve temlik eylediğimde ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve tesellum ve temelluk ve kabûl idüp meblağ-ı semen-i mezkûri altmış guruş yedinden bi't- temâm ve'l- Kemâl ahz ve kabz eyleyub bâğ-i mahdûd-i mezkûrun gabnı ve takrîrine müte'allika âmme-i da'vâdan ve mezbûrun zimmetini ibrâ-i âmme ve hükmi's-şer'le ibrâ ve ikar eyledim fimâ ba'd zikr-i murûr iden bâğda vicâhen mine'l- vucûh ve sebeben mine'l- esbâb kat'an ve kat'ieten benim alâka ve medhalim kalmayup müşteri-i mezbûrun mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sırfı omludur keyfemâ yeşâ ve yahtar mutasarrıf olsun. Didikde gibbe't- tasdîkî's- şer'î mâ vak'a bi't- taleb ketb olundu. Fî gurre-i zi'l-hicce'i's-şerîfe li sene insani ve semân ve miete ve elf

Şuhûdu'l-hâl

Kayseriyeli Mehmed Efendi

Nabend İbrâhîm Ağâ

Ahmed Efendi

Hüseyin Beşe ibni mehde

Kahveci Hâcî Serdâr Efendi

Anton veledi İlya

ve İlya veledi Satali

Acı Londori veledi

Aslokomi

ve Nikola veledi Yani

Oskoye veledi Rakiri

Unci Likor veledi Belkami

Yamandri veledi Panabot

Andon veledi Aspondos

Manolaki veledi Dimitraki

Derkenâr: Ada-i kebîr'de Papa İlyayi'nin mebâliğa hüccetidir

numara 144

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki:

Berât-i Şerîf-i Âlîşân ile mutasarrıf olduğım Yenice kal'ası mustahfiz timârlarından Kartal karyesi muzâfâtından Yakacık nâm karye ve gayriden Abdurrahman Ağâ timârı dimekle ma'rûf bin dokuz akçe an nakd yüz akçe ile ma'an iki bin akçe timârının işbu bin yüz seksen iki senesinin iltizâmını işbu tâlibi ve râğibi olan Darende-i temessük Beşiktaşlı Mustafâ Ağâ sene-i sâbıkı üzre bin yoz guruşe iltizâm ve bedel-i iltizâm olan meblağ-ı mezburi temâmen ve kâmilen ahz ve kabz olunub gerekdir ki timâr-i mezbûr re'âyâ ve zirâ'âtçileri ve üzerlerinize edâsı lâzım gelen iş'âr-i şer'îye ve rüsûm-i örfiye ve nısf-ı tâpû ile resm-i bâğ ve bâğçe ve kaçkun ve bive ve metrûkât ve resm-i bennâk ve resm-i arûsâne cû'z-i ve külli her ne ki âid ve raci olurse kânûn-i kadîm üzre dâmâdi mûmâ ileyhe edâ ve teslîm üzerlerine subaşî bileler tarafımızdan ve taraf-ı âhardan dahl olunmaya

Ali Ağâ mutasarrıf timâr-i merkûm Bâlâda mezkûr mukayyed temessük sene-i sâbıkâ üzre Tâhir' ve sehv olunmakla yüz akçede nakd-i hisse başka bir kıt'a temessük Seyyid Ali Ağâ mühürlü memhûr verildiği ecilde sicli-i mahfûza sene-i sâbıkâ tescîl üzer temessük vâhid müvâlli tescîl olunmuşdur lakin hakîkaten minvâl-i muharrer üzeredir.

numara 145

Şeri'at şî'âr Kartal Kâdîsı Efendi zîde fazlulum ba'de's- selâm inhâ olunur ki.

Zîr-i hükûmetinizde vâkı' Dergâh-i Ali yeniçerileri serdârları refî' olunub yerine üslûb-i sabık üzre kıdvetu'l- emâsil ve'l- akrân Altncı bölüğon Hasan Ağâ zîde kadruhu serdâr ve zabita nasbz ve ta'yîn olunmağın işbu mektûb tahrîr ve irsâl olundi inşâ'llâh Te'âlâ vusûlinde gerekdur ki mûmâ ileyhim serdârlığı umûrine kıyâm eyleyub âhari müdâhele ittürmeyesiz ol havâlide vâkı' Dergâh-i âlî bekçileriyle ve cebeci ve tûğci ve toparabacısı ve kol oğulları ve a'yân acemi cümlesi seni üzerlerine serdâr ve zâbita bilub sözünde taşra ve ra'iyetden hâric vaz' ve harekette bulunmayub itâ'at ve inkıyâd üzre olalar ve tavâif-i mersûmunden bilâ vâris-i ma'rûfî fevt olanlarının muhallefâtı kabz iturdub ma'rifet-i şer'le sûk-ı Sultânide furûht ve hasıl olan nukûdini mûmzâ ve mahtûm müfredât defterleriyle cânib-i beytu'l- mâle irsâl ve îsâl ittürdesiz ve sen ki serdâr-i mûmâ ileyhimsiz mukîm ve müsâfireden zuhûr iden erâzil ve eşkyânı zabt ve rabtlarına ve sükkân-i vilâyetin emn ve rahatlarına bâ'is hidemât-i müstahsene mîrîden vücûde geturmeği mücedded say' olub müceb-i mektûble âmel olası. Tahriren fî gurre-i şehr-i muharremu'l-harâm li sene selâse ve semânin ve miete ve elf. Vech-i tahrîr-i hurûf

numara 146

Ma'rûz dâ'î devlet-i aliyyeleri oldur ki.

Cânib-i şeri'at-i garrâdan mürsel müderrisîn-i kirâmdan mîrî Kâtibi Feyzullâh Efendi dâ'îleri sarây defteriyle Başbaki kolu Ağâlıkda mahsûs odaya varub akd-i meclis-i şer'-i şerîf ittükde Küplüce-i sagîr mukâta'ası mülhakâtından Kartal ve Gekbuze kazâlarına tâbî Soğancık ve Yakacık ve Payeler ve Aydınli ve Ormanlı karyeleri ahâlîlerinden ashâb-ı arz-ı hâl Mehmed Ağâ ve el-Hâcc Mehmed Ağâ ve Mustafâ Beşe ve Sâlih Beşe ve İbrâhîm Çelebî ve es-Seyyid Mehmed ve es-Seyyid Süleymân Beşe ve Hüseyin Usta ve İmâm Sâlih Emri nâm kimesneler meclis-i ma'kûd-i mezkûrde mukâta'a-i mezkûrenin sadis hissesine bâ berât-iâlîşân mutasarrıf olan Miftâh Ağâ zâde el-Hâcc Mehmed Ağâ mahzarında hâlâ rikâb-i kâmyâb başbâkı koli izzetli İbrâhîm Ağâ hâzır olduğu hâlde mukâta'a-i mezbûrenin mecmû' on sekiz seneden beru kazâmız sükkânından işbu hâzır bi'l- meclis Hasan Ağâ iltizâm iden müddet-i mezbûreden tağşîr ve rebîde bir kimesneye ta'dîl ve cevri

eylemediğinden biz ve sâir ahâlî kendüden râzı ve hoşnûd olub mukâta'a-i mezbûrenin mutasarrıfleri dahi hisselerini ke'l-evvel seksen iki senesine mezbûr Hüseyin Ağâ' ya iltizâm itmişken mezbûr el-Hâcc Mehmed Ağâ sene-i mezbûre manav tâifesinden el-Hâcc Süleymân nâm kimesneye iltizâm itmekle mezbûr el-Hâcc Süleymân müddet-i vafirden beru karyelerimizde sükûni sebebiyle evzâh ve etvârı mâ'lûmumuz ve bizleri ızrâr kaskında olacağı yakinen meczûmumuz olub ve henûz sadis hisse-i merkûmeye vaz'-i yedi dahi olmamakla azl idüp hisse-i mezbûresini ke'l-evvel merhûm Hüseyin Ağâ' ya iltizâmı itmesi matlûbumuzdur didiklerinde merkûm el-Hâcc Mehmed Ağâ dahi hakikat ilzâm tevkîl olmağla mezbûr Manav el-Hâcc Süleymân azl ve mukâta'a-i mezbûreden ber minvâl-i muharrer sadis hisesini seksen iki senesi marit ibtidâsından bir sene temâmına değin mezbûr Hüseyin Ağâ' ya beş yüz elli guruşi bedel-i makbûza iltizâm ol dahi ber minvâl-i muharrer iltizâm itmekle mültezem Hüseyin Ağâ' ya mukâta'ai mezbûreyi zabt ve ta'sîr itmek için emr-i âlî istid'â ve istirhâm eylemekden Mevlânâ-yi mûmâ ileyh mahallinde tahrîr ve meclis-i şer'e gelub alâ vukû'a inhâ eylediği mâ'lûm-i devletleri buyuruldukad ol bâbda emr ve fermânım re'y-i zîr-i âsâfânelerine menûtdur. Fî 8 muharremu'l-harâm sene 1183

numara 147

Üsküdar' dan Malatya ve Ergani ma'denine ve Keban madenine varacak otuz dört yük hazîne ki Malatya sancağı mutasarrıfı vezîr-i asafî Hâfız Mustafâ Paşâ tarafların ma'den-i merkûm sermaye hazînesidir ki; emr-i şerîf-i âlîşân ile Kartal kazâsına saferu'l-hayrın yigirmi yedinci yevm-i Cuma ertesi kuşluk vaktinde vâsıl olub emr-i şerîfim tescîline muhtâc olduğu işbu mahalle kayd şod. Fî 27 safer 1183 an yed-i Tâtar ağasi kadd-i vasîl ileyh

numara 148

(SİLİK) karyesinde sâkin Kahveci Kara Mehmed Beşe (silik) nâm kimesne tarafından ber vech-i âti'l- beyânda vekîli olduğu Serdâr Hüseyin ve Mehmed Beşe ibni Halil şehâdetleriyle sâbit olan otuz (silik) Beşe ibni Hasan nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîrde zevcesi olub zât-ı vech-i şer'î üzre maa'rûfe olan işbu bâ'isetu'l-vesîka Zeyneb binti İbrâhîm nâm Hâtûn mahzarında bi'l- vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp (SİLİK) âti'l- zikrin sudûrinedeğın müvekkilim mezbûrun yedined

mülki olup karye-i mezkûrede vâkı' bir tarafı- karındâşım Halîl menzili bir tarafı el-Hâcc Hasan Ağâ menzili ve bir tarafı tarîk-i hâss ve bir tarafı tarîk-i âmme ile mahdûd fevkânî iki bâb oda ve dehliz ve tahtında ahur bir mikdâr havlu ve zokâk kapusın müştemiş mülk-i menzilin nısf-ı şâyi'ı tarafından icâb ve kabûli hâvî şurût-i müfsideden ârî bey'-i bâti sahîh-i şer'îye ile zevce-i müşteri-yi mezbûreye elli guruşe bey' ve teslîm ve temlîk idüp ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ teslîm ve temlîk ve kabz ve kabûl eyledikten sonar semeni olan meblağ-ı mezbûr elli guruşe müşteri-i mezbûr yedinden muvekilim mezbûr bi't- temâm ve'l- Kemâl ve kabz eyleyup fimâ ba'd zıkr-i murûr iden menzilin nısf-ı şâyi'a vicâhen mine'l- vucûh sebeben mine'l- esbâb kat'an ve kat'ieten müvekkil-i mezbûrun alâka ve medhâlleri kalmayup zevce-i müşteri-i mezbûrenin mülk-i müşterasi ve hakk-ı sırfı olmuşdur keyfemâ yeşâ ve yahtar mutasarrıf olsun. Didikde gıbbe't- tasdîkî's- şer'î mâ vak'a bi't- taleb ketb olundu..Tahrîren fi'r-râbi' aşere min şehri-rebi'u'l- evvel li sene selase ve miete ve elf

Şuhûdu'l-hâl

Kayancı Osmân Beşe

Feyzullâh Beşe

Uzun el-Hâcc Mehmed

El-Hâcc Hasan Ağâ

Mustafâ Beşe ibni Hüseyin re'is

Ahmed Efendi ibni Hüseyin

Mehmed Leysi ? Ağâ ibni Hasan Ağâ

numara 149

Ahâlî -i kasaba ma'rifetiyle Gekbuze' ye giden cebelu için kadîm üzre beher cebelu yüz yigirmi akçe olub yine ke'l-evvel yüz yigirmi akçe (silik) lakin Üsküdar' a giden cebelu beher cülûs seksen akçe olub el-hâlet-i hazihi târîh-i mezkûrden beher cebelu için on akce daha zam olunub doksan akçe olmak üzre huzûr-i şer'de nizâm verildiği işbu mahalle şerh verildi. Fî 21 recebu'l- ferd sene 183

Şuhûdu'l-hâl

Mahzeni Hasan ibni Hüseyin

Osmân Ağâ

İbrâhîm Odabaş

Na'lbend İbrâhîm Ağâ

Helvacı İbrâhîm Beşe

Hâncı Ahmed Ağâ

Şehir Kethüdâi Süleymân Beşe

Ahmed Efendi

numara 150

Üsküdar' dan Canike varınca yol üzerlerinde vâkı' kazâlardan mukaddemen irsâl olunan hazîne-i ze'âmdan Fethullâh Ağâ yediyle Kartal' a dâhil olduğu bu mahalle şerh verildi vesselâm. Fî 27 recebu'l- ferd sene 183

numara 151

Astâne' den Ergani ve Kebat ma'denlerine giden hazîne Üsküdar' dan Kartal' a dâhil olduğu kayd şod. Fî 23 Şa'bân sene 183

numara 152

Medine-i Üsküdar' a muzâfe Adalar nâhiyesine tâbi' Ada-i kebîr karyesinde mutavattin Sakallu oğlu işbu Resuz veleid Yani zimmî tarafından ber vech-i âti'l- beyanda vekîli olduğu Kaya oğlu Kostati veleid Yorgaki ve Malata veledi Yamandi zimmîler şehâdetleriyel sâbitu'l- vekâlesi Tefani veledi Tokodos zimmî meclis-i şer'-i hatîrde işbu râfi 'i'l-kitâb Panabot veledi Todori zimmî müvâcehesinde bi'l- vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp akd-i âti'l- zikrin sudûrinedeğin muvekkil-i merkûmun yedinde mülki ve Hakkî olub karye-i mezbûrede vâkı' ikrâr ve i'tirâf itarafı benim menzilim ve mahzenim ve bir tarafı Vâsıl zimmî virânesi ve iki tarafı sahil-i bahr ve tarîk-i hâss ile mahdûd fevkânî iki bâb oda ve bir sundurma ve bir

matbah ve kenf ve tahtında bir bâb mahzen ve havluyi müştemil mülk-i menzilin nısf-ı şayii tarafından icâb ve kabûli hâvî şurût-i müfsideden ârî bey' -i bâti sahîh-i şer'î ile müşteri-i mezbûr iki yüz guruş bey' ve teslîm ve temlîk idüp ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve tesellum ve temelluk ve kabz vekabul eyledikten sonar semeni olan meblağ-ı mezkûr iki yüz guruşun mukâbelesinde ve menzil-i mezkûrun gabnı ve takrîrine müte'allika âmme-i da'vâdan müvekkilim müşteri-i mezbûr Panabot zimmînin zimmetini ibrâ-i âmme kat'î'u'ş-şer'le ibrâ ve iskât idüp fîmâ ba'd ma'ru'z- zikr menzilin nısf-ı şâyî'ında vicâhen mine'l- vucûh sebeben mine'l- esbâb muvekkilim merkûmun kat'an ve kat'ieten ve medhali kalmayub müşteri-i merkûm kitâb Panabot zimmînin mülk-i müşterâ ve hakk-ı sırfi omludur keyfemâ yeşâ ve yahtar mutasarrıf olsun didikde gıbbe't- tasdîkı'ş- şer'î mâ vak'a bi't- taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l- yevmu's- salis aşere bin recebu'l- ferd li sene tis'a ve seb'in ve miete ve elf

Şuhûdu'l-hâl

Kayseriye Mehmed Ağâ

Ali Ağâ ibni Süleymân Ağâ

Ahmed Efendi

Çulci Ali Beşe ibni Hüseyin

Mehmed Usta ibni Abdullâh

Manolaki veledi Dimitraki

Molamata veleid Yanadi

Yamandaki veledi Dülger Panabot

Panabonaki veleid Tanaş

Aci Dimitraki veledi Yani

Berber Yasef veledi Yovan

Şişman Andon

numara 153

İftihâru'l-emâcid ve'l- ekârim câmi 'u'l-mehâmid v e'l-hükkâm el-muhtass bi-
mezîd-i inâyet'l-melikü'l- iftihâr bi'l-fi'il Hâssa bostâncıbaşısı dâme mecdühû ve
mefâhiru'l- kuzât ve'l- hükkâm mu'âdelet ve'l-ekârim Kartal ve Gekbuze voyvodaları
ve Şile ve Akabad ve Taşgeri ve kazâ ve nâhiyelerinni Kâdîları ve nâibleri zîde
fazluhum ve mefâhiru'l- emâsil ve'l- akrân a'yân ve iş erlei zîde kadrumtevkî'-i
refi'-i hümâyûn vâsıl olacak.

Mâ'lûm ola ki işbu sene-i mübârekede bi'l- mecmû'evvel bahar-i hamiseden
âsârında i'dâ-i dîniyeden ahz ve intikâm ve seyyâr için bahr-i siyâh canibine
Gelibolu donanma-yi hümâyûnum kalyonları ve ince donanma-yi hümâyûnum
sefâyinleri tertîb ve irsâli muhim ve müktezâ olmağla gerek Tersâne-i âmiremde
mecud olan donanma-yi hümâyûnum kalyonları ve ince donanma-yi hümâyûnum
sefâyini ve gerek bundan mukaddemce müceddenen inşâlarına mübâşeret olunan
brigandi ve ince donanmam-yi hümayunum sefâyininden mâ'adâ bu def'a dahi
Tersâne-i âmirem sahasında hâlâ tersâne-i âmirem Emîni el-Hâcc Yûsûf dâme
mejdühû ma'rifetiyle aciletan ve müsâra'aten yigirmi kıt'a firkateyn sefâyini
inşâsına irâde-i seniyye-i mülükânem ta'alluk itmekle zikr olunan firkateyn
sefinelerin vufuk-i matlûb-i hümâyûnun üzere müddet-i kalîle inşâ ve tekmîllrine
vesile-i suhûlet olmak için iktizâ iden on iki bin sekiz yüz kıt'a ecnas-i kerâstenin
baş muhâsebeden ihrâc ve irsâl olunan mûmzâ ve sûret-i defterde terkîm ve tasrih
olunduğı üzere icâb iden ihrâc kat'i ve nakilleri Emîn-i mûmâ ileyh tarafından an nakd
verilmek şartıla ol mikdâr ecnâs-i kerâste ve bal ve kekbuze ve Yoros ve Şile ve
Akabad ve Taşgiri kazâ ve nâhiyeleri dahillerinde vâkı' Hâssa korularından zikr
olunan kazâ ve tevâbi'i ahâlîleri ma'rifetleriyle kat' ve nakl ittürilmek fermânım
olmağın hasetsen işbu emr-i celîli'l- kadrum kadrum isdâr ve tersame-i âmirem
Emîne çukâdâri el-Hâcc Ali mübâşeretiyile irsâ olunmuşdur imdi vusûlinde sen ki
Bostâncı başı mûmâ ileyhsin zikr olunan on iki binsekiz yüz kiza ecnâs-i kerâstenin
aciletan müsâra'aten kat' ve nakilleri ehem ve mühim-i lâzım-i ihtimâlinden idüeği
mâ'lûmun oldukda bu babta kat'i te'hîr ve rehâvete cevâz ve ruhsat göstermeyub
başmuhasabeden verilen mûmzâ sûret-i defter mücebince icâb iden ücreti şartıyla
tarafından mu'temed mübâşirler ta'yîn idüp ol mikdâr ecnas-i kerâsteyi zikr olunan
kazâ ve tevâbi' dâhillerinde vâkı'Hâssa korularından zikr oluann kazâ ve tevâbi'i
ahâlîlerine aciletan ve müsâra'aten kat'i ve nakl ittürilmek husûsına bezl ve say' ve

muakyed eyleyub rızâ-yi hümâyûnum hüsrevaneme mugâyir-i tekâsul ve nezâret misillü harekâtdan tehâşşî ve mübâderet eylesesiz ve siz ki kuzât ve nüvvâb ve a'yân-i vilâyet ve iş erlerisiz sizin dahi müceb-i emr-i şerîfim üzre âmel ve hareket eylemeniz bâbında fermân-i âlîşânım sâdır olmuştur.

İmdi buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardukda bu bâbda vechi meşrûh üzre şeref-yafte sudûr iden işbu emr-i şerîf-i celîliş- şân vâcibu'l- ittibâ' ve lâzimu'l- imtisâlimin mazmûni münîfi birle âmel olasiz şöyle bilesuz. Alamet-i şerife itimat kılasuz. Fî gurre-i Şa'bân sene 183

numara 154

Kıdvetül emâcid ve'l- ekârim (kesik) ve'l- ekârim el-muhtas bi mezid inâyetu'l-melikü'd- dâim bostâncı olan dâme mecdühû ve kıdvetu'l- nüvvâb el-müteşerri'în Kartal naibi Mevlânâ ve mefâhiru'l- emâsil ve'l- akrân zâbitân zîde kadruhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olacak.

Mâ'lûm ola ki bu sene-i mübarekede koru-yi hümâyûnume merbût kazâlardan inca donanma-yi hümâyûn sefineleri inşâları için emr-i şerîfimle matlûb olan on iki bin sekiz yüz aded ecnas-i kerâste Gekbuze ve Taşgiri ve Şile ve Akabad yoros kazâları ahâlîleri kat' ve nakle ta'ahhüd idüp yalnız Kartal kazâsı ahâlîsi beyhûde ta'alli ve muhâlefetkazâlarına isâbet iden iki bin iki yüz elli aded ecnas-i kerâste kat' ve nakle mûmâna'at ve ahâlîlerinden ve Osmân nâm kimesneler husûs-i mezbûrûn avk ve te'hîrine bâ'is oldukları kerâste-i merkûmenin ve nakline mübâşir ta'yîn olunan Hâssa Hasekilerinen Koru-yi hümâyûnum zabiti Mustafâ zîde kadruhu ve hisselerine isâbet iden ol mikdâr kerâste bir gün evvel koru-yi hümâyûnumden kat' ve nakl ve mîrî-i fîyâti üzre ma'rifet-i şer'le kayık isticâr ve bir saat mukaddem Tersâne-i âmireme îsâle müsâra'at eylemeniz için te'kîdi hâvî size hitaben emr-i şerîfim istid'â ve istid'âsı üzer emr-i şerîfim sudûrini (kesik) Tersâne-i âmirem Emîni iftihâru'l- emâcid ve'l- ekârim el-Hâcc Yûsûf dâme mecdühû takrîrleriyle iltimâs eylediğine binâen vech-i meşrûh üzre âmel olunmak fermânım olmağın sen ki Bostâncı-i mûmâ ileyhsin iltimâs ve nakle fermânım olan kerâsteden Kartal nâhiyesine isâbet iden iki bin iki yüz elli aded ecnas-ı keresteyi bir gün evvel koru-yi hümâyûnumden kat' ve nakl ve mîrî fîyâtı üzer ma'rifet-i şer'le kayıklar isticâr ve bir saat mukaddem Tersâne-i âmireye îsâl ittürmeğe mezid müsâra'at ve siz ki

Mevlânâ-yi vesâir mûmâ ileyhimsiz husûs-i mezkûr umûr-i müsta'cile-i mîrîden olduğı mâ'lûmunuz oldukda siz dahi ittifak bu bâbda ihtimâm ve dikkat ve muhâlefet idenleri eşedd-i ukûbet ile me'akîb olunacaklarını cümleye ifâde ve işâ'ât eyledik kerâste-i merkûmenin bir gün akdem ve bir saat mukaddem Tersâne-i amireme sevk ve îsâle say' ve gayret ve sarf-ı tâb ve tâkat eyleyub sermû iğmâz ve müsâmahadan (kesik) tarafınıza arci olacak vaz' ve hâletden her biriniz gâyetu'l- gâye hazer ve mücanebe eylemeniz bâbında fermân-i âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfim vusûl buldukda; bub bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yafte sudûr olan fermân-i vâcibu'l- ittibâ' ve lâzimu'l- imtisâlimin itâ'at makrûnı ile amel olub hilâfından gâyetu'l- gâye tehâşşî ve mücânebet eyleyesin. Şöyle bilesin alâmet-i şerîfei'timâd kılasuz. Harrere fî evâsiti- şevvâli'l-mükerrem li sene selase ve semânin ve miete ve elf.

Mûcebince mektûb-i bostanci Ağâ

numara 155

Ahmed Paşâ Hazretleri'nin miftâh ağası Mustafâ Ağâ ile Çerkeş cânibine giden hazîne yük on konakçısı Hasan Ağâ yediyle Üsküdar' dan Kartal' a dâhil olduğı kayd şod. Fî 11 şevvâl sene 1830

numara 156

Çıldır cânibine giden yük, on dokuz İmâm Efendi kâyin birâderi Şehsuvâr Haydar Efendi konakçısı Halîl yediyle Üsküdar' dan Kartal' a dâhili kayd şod. Fî 21 şevvâl sene 183

numara 157

Mudanya'ya giden mîrî hazîne yük iki yerli korucisiyle olmak üzre Emîn Mehmed Ağâ ile konakçısı Hâlîl yediyle kayd şod. Fî 24 şavval sene 183

numara 158

Akzâ kuzâti'l- müslimîn ilâ vülâti'l- müvahhidîn ma'denu'l- fazl ve'l- yakîn refî' i'lâmi'ş- şerîf ve'd- dîn zîde ulûmu'l- enbiyâ ve'l- mürselîn ve el-muhtas bi mezid inâyeti'l- melikü'l- mu'în Burusa Kâdîsı Mevlânâ zîdet fezâili ve kıdvetu'l-

nuvvâb el-müteşerri'în Kartal naibi Mevlânâ zîde ilmuhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olacak.

Mâ'lûm ola ki; Tersâne-i âmiremde inşâsi tertîb olunan İnce donanma-i hümâyûnum sefâyini lâzimesiyçün Kocaili sancağında vâkı' kazâ ve nevâhiyden kait ve nakle fermânım olan ecnas-i kerâstenin bi an akdem ve bir saat mukaddem kat' ve nakli bâbında mu'tâdi ve evâmir-i şerfimdendir sâdır olmuşken livâ-i mezbûrden Kartal kasabası sâkinlerinden Hüseyin Ağâ ve soman Yazıcı dimekle ma'rûf kimesneler evâmir-i aliyyeme âdem-i itâ'at birle ahâlî-i vilâyeti gayterin ve kerâstenni ta'tîlini mûceb olur harekâta mübâderet eylediklerine binâen te'dîbi ve gûşmâllerini icâb itmeğın sâdır oman fermân-i âlî mûcebince merkûmân Çâvûş mübâşeretiyle ahz ve Burusa' ya irsâl ve ala tarîkı'n-nefi Burusa' da mekes-i ikâmet itturdub itâ'atleri için emr-i şerifim sâdır olmadıkça bir hatve hareketlerine ruhsat verilmemek için divân-i hümâyûnum tarafından emr-i şerifim sureti iftiharî-emaciz ve'l- emarim başdefterdarım vekîli el-Hâcc Ömer ve ceddem dâme uluvvuhu i'lâm itmeğın i'lâmı mucebne merkûmân Çâvûş mübâşeretiyle ahz ve Burusa' ya menfiyen irsâl ve şurût mezkûr ile ikâmet ittürilmek fermanım olmağın imdi sen ki Kartal naibi Mevlânâ mûmâ ileyhimsiz mezbûrânı ta'yîn olunan Çâvûş mübâşeretiyle ahz ve Burusa' ya irsâl ve sen ki Burusa Kâdîsı muvalan-i mûmâ ileyhimsiz vusûllerinde Burusa' da menfiyen mekes ve ikâmet itturdub itlâları için emr-i şerifim sâdır olmadıkça bir hatve mahal-i âharaa hareketlerine ruhsatdan mübâ'âdet eylemek bâbında fermânım sadur olmuşdur.

Buyurdum ki divân-i hümâyûnumçâvûşlarından kıdvetu'l- emâsil ve'l- akrân Hasan Çâvûş zîde kadruhu vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yafte sudûr olan fermân-i vâcibu'l- ittibâ' ve lâzimu'l- imtisâlimin mazmûni itâ'at makrûnıyla âmel olub hilâfından gâyetu'l- gâye tehâşşî ve mücânebet eylesin. Şöyle bilesin.alâmet-i şerîfime i'timâd kılâsın. Tahriren fi'l- evahiri- şehri-i şevvâli'l- mükerrem li sene selase ve miete ve elf.

numara 159

Yâ Fettâh

İzzet-me'âb şeri'at nisâb fahru'l-kuzâtu'l-kirâm el-Hâcc Mustafâ Efendi dâme mecdühû tahiyatu'l- vafiye inhâ olunur ki işbu sene-i selase ve semânin ve mietey ve elf mâh-i zi'l-ka'de-i şerfe guresinden zabt itmek üzre Adalar nâhiyesinin umûr-i şer'îyesi kısmet-i askeriyesiyle cenâbınıza tevfiz ve sipâriş olunmuşdur gerekdir ki nâhiye-i mezbûri gurre-i merkûmeden zabt eyleyub beyne'l- ahâlî icâr-yi ahkâm-i şer'î âlî idüp cadde-i şer'-i şerîfden sermû inhirafa cevâz göstermeyesiz ve's- selâm. Mine'l- fakîru'l-hâdî Mehmed Kâdî

be Medine-i Üsküdar

numara 160

Mefâhiru'l- kuzât ve'l- hükkâm ma'denu'l- fezâil ve ikrâm Anadolu' da sol kolu Erzurum'a varicna vâkı' kuzât nüvvâb zîde fazluhum ve mefâhiru'l- emâsil ve'l- akrân mütesellimler ve Kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları ve havâs evkâf zâbitleri âmme-i timâr subaşıları ve bâcdârlar vesâir zâbitân ve a'yân-i vilayed zîde fazluhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olacak.

Mâ'lûm olaki Anadolu' da vâkı' beledât ve hisâr ve kasabât ve kurâda sâkin fukarâ –i ra'iyet ve sâir erbâb-i ticâret ve konar ve göçer aşayir ve kabâil ve hisârı ve seyyanen mâziyede sadir olan evâmir-i şerîfle ağnam götürülenlerin cümlesi diledikleri kimesnelere bilâ nizâ' bey' ile ittifâ'-ı besiyâr ve seyr ve kâr eyledikleri cümlenin mâ'lûmi ve bu sene-i mübâreke sâir senelere kıyâs olunmayub Anadolu tarafında kesret-i vefret üzre ağnam nevâdesi müktezâ olub ve Anadolu câniblerinde gelen ağnamdan çâşni dokulması men'-i külli ile men' olunmakdan nâşî bundan akdem sâdir olan emr-i şerîfim mücebince geçenlerde gelen (...) mu'berlerde Astâne-i sa'âdetüme koyun götürülenlerden mu'tâde mugâyir ala tarîkı'ş- şer'î nesne mutâlebe olunmak ve bu mekûle bey' için ağnam götürülenleri ağnamlarıyla emnen ve sâlimen astâne-i aliyyeme tesyîr olunmak fermânım ve sinîn-i sâireden ez yed ve vâfir-i fevke'l-me'sûl koyun sevk itturilmekin cümlenizden matlûb-i hümâyûnum olmağın te'kîden ve ikdâmen işbu emr-i şerîfim dahi isdâr ve kâimmekâmi rikab-i hümâyûnum çukâdârlarından kıdvetu'l- emâsil ve'l- akrân Ali zîde kadruhu ile irsâl

olunmuştur imdi Korgan ? ve celeb vesairlerinden götürdükleri koyunları rızâlarıyla diledikleri kimesneye bey' ve bahâlarıyla temâmmen ashâbına teslim olunmak ve kassâb başları vesâirleri tarafından çaşni tutulmayub vicâhen mine'l- vucûh cevr ve ta'addî olunmak üzere tenbîhi lâzım gelenlere muhkem tenbîh-i ekîd olduğu ve bu vakti sâir vakitle kıyas itmeyub Anadolu' dan me'mûrine ziyâde ağnâm gelmesiz sizden matlûb-i hümâyûnum olduğu ve ma'âza'llâh Te'âlâ ma'mûleden koyun gelur ise bir dürlü cevâzınız mesmû' olmayub hakkınızda mu'âmele-i şedîd-i şâhânem zuhure geleceği mâ'lûmunuz oldukda ağnâm kârınızı fikr ve mûlahâza ve koyun götürönlere murûr ve ubûr eyledikleri mahallerde mu'tâde mugâyir alâ tarîk bir akçe mutâlebe siyle bir dürlü rencîde ve remîde olunmaması husûslarını iktizâ idenlere muhkem tenbîh ve teşdîd ve kazâlarınızda türkmân ve celeb tâifeleri vesâir ashâb-ı ağnâm götürdüb kassâbbaşları vesâir taraflarından çaşni tutulmayacağını kötöreceklere koyunlardan bir adedi geru dönölmeyub satılmak üzere herkes rızâlarıyla istedikleri kimesnelere bey' itmeleri için hassaten ihtimâm olunduğı ve koyun sâhibleri götürdikleri ağnamda me'mûrlere ziyâde fâide idecekleri inhâ ve tebşîr eyledik.

Sinin-i sâireden ekser ve vâfir Astâne-i sa'âdetüme koyun nakline cümleyi teşvik ve tergîb ve ashâb-ı ağnâmın mevcûd olan koyunlarını bir gün mukaddem yola çıkardup Kemâl-i mu'âvenet ve muzâheret iderek selâmet ve emniyet birle aciletten ve müsâra'ate bu tarafa sevk ve tesyîre say' ve dikkat ve ale'l- ittifâksarf- ı tâb ve tâkat eylesin bu husûs Astâne-i sa'âdetümde sâkin ibâdullâhın lahm husûsinamuzâyakadan siyânetlerine ve koyun ashâbının kesb ve menfûslarına vesile ve sebep olmağla koyun götürönlere ser mevâzide ve zemîn geldiklerinde ve esnâ-i râhda mukdediri ta'addî ve rencîde olunmalarıyla matlûb-i rızâ-i şerîfim yok iken şöyle ki emr-i şerîfime mugâyir esnâ-i râhda hilâf-i mu'tâd mutâlebesi veyâhûd her vecihle ta'addî vukû'ı ve'l- hasıl vech-i ta'addîyat ile rencîde oldukları haber verilmek ve te'kîd olunmak lâzım gelur ise ol mekûleleri muhkem haklarından gelineceği mukarrer ve muhakkakdir el-hâlet-i hazîhi hareket birle işbu tenbîh-i hümâyûnum tenbîhât-i sâireye kıyas olunmayub maslahat hâlleri lâzım ise fevke'l- me'mûl kesret ve vefret üzere bu tarafa seri'en ve acilen kyun irsâline her birimiz bezl ve say' ve mukadrete ve safr-ı küll-i miknet eylemeleri bâbında fermân-i âlişân sâdir olmuşdur buyurdum ki vulu buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte sudûr olan fermân-i vâcibu'l- ittibâ' ve lâzimu'l- imtisâlimin mazmûni itâ'at makrûnıyla

âmel olub hilâfından hazer ve mücanebe eyleyesiz. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfeme i'timâd kılasız. Tahriren fi'l-evahir-i zi'l-ka'de'iş-şerîf li sene selase ve semânin ve miete ve elf

numara 161

Anadolu ve Rûmili'inde eşkinci zeamete ve timârlarına mutasarrıf iken alîl ve ihtiyâr olduklarına binâen tekâ'udi cebelu ile mukayyed olanlardan mâ'adâ tevâna ve kılıca kâdir nice kimesneler dahi sabî kaydıyla ze'âmet ve timârlara mutasarrıf olub kaydlarımızda sabî işâreti vardur diyü sefere gelmediklerinden dolayı yeni ve sancakları dahi bu mekûlelerin haber vermediklerinden bu anadeğın cebelu i'tâsıyla seferder vareset olmalarıyla bu keyfiyetin evlâd-i askeriyenin kanlarına ihtilâl-i nizâm ve teşviş ahvâllerine bais olduğuna binâen Anadolu' da ve Rûmili' nde bu misillu kayıdlarla timâr ve ze'âmete mutasarrıf olanların defterhâne-i âmiremde ve baş muhâsebede olan Kapûdân tetbi' ve iştigâra ve cebelu kayd olunduklarında târîhli fukarâ el-yevm tevânâ iktizâ idenlerin cebeluleri refi' refi' ve ilgâ vesâir neferi zümresine idhâl ile sahîh kuyûdâtı irâde-i aliyeme ta'alluk eylediği cümlesine işa'ât ve ifhâm olmak fermânım ve Anadolu'da olanlar iki buçuk ayadeğın ve Rûmili'nde olanlar bir buçuk ayadeğın sancaklarının küşâd iderek kayd.

numara 162

Çöre zâde binbaşı Ahmed Ağâ' nın neferâtıyla Kartal' a gelub ve murûr eyledikde bâ emr-i âlî yedinde olan mevkûfât defterine mîrî fiyâtı üzer Kartal' dan evrilen zehâyir ki defetr-i mevkûfât şa'îrin keyli otuz akçev e revgan-i sâdenin kaydı kırk akçe ve bir buçuk vukıyyesi sekiz akçe ve nân-i azizin beher çifti ikişer akçe ve lahm- ı ganemin kıyyesi onar kaçve kaydlarıdır. Fî 20 muharrem sene 184

Şa'îr key vukıyye 250 fiyât 30

Lahm-i ganem kıyye 250 fiyâti 10

Pirinçi fiyâtı kıyye 250

Revgan-i sâde fiyâtı 40 kıyye 62..

Nân-i azîz vukıyyet guruş 2000 beher çifti akçe 2

Ba'de mîrî fiyâtı üzre Ağâ-yi mûmâ ileyhden alınan meblağ-ı fî hasebu'l- mecmû' yüz otuz yedi Guruş alınmuştur meblağ-ı mezkûr esnâfına tevzî' olunmuştur ve'sselâm.

Hancılara alunub verilen kıyye 7500

Kassaba verilen kıyye 2500

Bakkâllara verilen kıyye 2000 revgandan 2500 sâdeden

Habbâza verilen kıyye guruş 200

Bâkîsi vilâyet ma'rifetiyel rü'yet ve hesâb olunacakdur ve's-selâm

numara 163

Bâ'is-i tahrîr-i hurûf oldur ki:

Hâlâ mukâta'a-i Harameyn-i şerifeynden Gekbuze' de vâkî' merhûm ve mağfurun leh Sultân Orhan Gâzî aleyhi rahmetu'l-bârî hazretleri'nin câmi'-i şerîfi evkâfi olub Medine-i Üsküdar' a muzâfe Kartal ve tevâbi'i mukâta'asının nıfs hisse-i mâlikaneyeye bâ berât-i şerîf-i âlîşân mutasarrıf olduğım nisf-ı hissemi işbu bin yüz seksen dört senesi martına mahsûb olmak üzre işbu Darende-i temesssük Süleymân Ağâ' ya sene-i sâbıkı üzre bin altı yüz yigirmi beş guruşe deruhde ve ilzâm ol dahi iltizâm ve kabûl idüp bedel-i iltizâm olan meblağ-ı mezbûr ber vech-i peşin tarafımıza teslîm eyleyub gerekdur ki; Mûmâ ileyh sene-i merkûmenin martı ibtidâsından şübati gâyetineedğin zabt ve rabt eyleyub hâsıl olan iş'âr-ı şer'îye ve rüsûmât-ı örfeyen ve tâpû-yi zemîn veresum ve rüsümm-i urûân ve cürm ve cinâyet vesâir her ne ise sene-i merkûmenin evvelinden ahirine değin hâsılatı cem'î ve tahsîl ve zabt ve rabt idüp tarafımızdan ve taraf-ı âhardan ferd-i vâhide Dahl ve ta'arruz eylemeye. Fî sene 1184 an mart ilâ şubat

Seyyid Mehmed mutasarrıf nasb hisse-i mâlikane -i mezbûre

numara 164

Devlet-i Aliyyeden İzmir cânibine giden mîrî hazîneye mahsûben bi't- temâm Medine-i Üsküdar' dan kasaba-i Kartal' a idhil olunduğı bu mahalle kayd şod. Sene 1184

numara 165

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki:

Evladiyet ve meşrutiyet üzere mütevellisi olan Gekbuze kasabasında vâkı' ceddem ve merhûm Gâzî Fazlullâh Paşâ evkâfından Adalar nâhiyesine tâbi' Pendik ve tevâbi'i mukâta'âsı işbu bin yüz seksen dört senesi mart-ı ibtidâsından sene-i mezbûre şubatı gâyetine gelinceye değin bir sene zabt ve rabt eylemek zûre kasd-i hisse için Kartal sâkinlerinden Kayserili Mehmed Ağâ ve Ömer Yazıcı nâm kimesneler temessûkin verilmişken lakin mezbûrlere re'âyâyı ve vakf ta'addî idüp iki def'a olmak üzere derûnlerinde ızlâle düşürüb nizâmları muhtel olmakla merkûmlerin yedlerine verilen temessûkle âmel olunmamak üzere işbu dârende-i temessûk umdetu'l-mefrûzu'l-kalem kayın pederim Halîl Efendi zîde kadruhuye ber vech-i emâneten deruhde ve iltizâm olunub ol dahi iltizâm kabûl itmeğın imdi mukâta'a-i mezbûr mefrûzu'l-kalem maktû'u'l-kadem min külli'l- vucûh serbestiyet olub iş'âr-i şer'îye ve rusûm-i örfiye ve cürm-i cinâyet ve bâd-i heva ve mâl-i gâyet ve mâl-ı mevkûd ve kaçkun ve rüsûm-i urûsân ve resm-i ispenç ve resm-ikolu ve resmi iskele ve beytu'l- mâl âmme ve Hâssa ve tâpû-yi zemîn ve kul ve câriye ve metrûkâta vesare cû'z-i ve külli mahsûlat ve rüsûmât bi'l- cümle her ne ise temâmen vâkf-i mezbûr için mûmâ ileyh ber vech-i emânet ahz ve kabz eyleyub ve siz ki re'âyâyaya i vakfsınız mûmâ ileyh üzerlerinizde voyvoda ve zâbitâ bilub şer'î şerîf ve kânûn-i münîf üzere sözünden tecâcuz eylemeyub mukâta'a-i mezbûrde olan umûrde mürâca'atı kendüye eylemek üzer bir sene ber vech-i emânet zabt ve rabt eylemek üzere mûmâ ileyh kayın pederim Halîl Efendi yedine zabtiçün işbu temessûkde mukaddem ve mu'ahhar târihiyle merkûm Kayesirli Mehmed ve Ömer yazıcı yedlerine temessûkleri zhur ider ise temessûk-i mezkûre (...) i'tibâr oluymaya işbu temessûk müma ileyh kayın pederim Halîl Efendye ber vech-i emânet bir sene zabt için işbi temessûk i'tâ olundu. Tarafımızdan ve taraf-ı âhardan hiçbir ferde dâhil ve ta'arruz eyleye vesselâm. Fî 22 zi'l-ka'de sene 184

El-mütevelli-i karye-i mezbûre İbrâhîm

numara 166

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki:

Rûmili hisârı mustahfz timârlarından bâ berât-i şerîf-i âlişân mutasarrıf olduğım Adalar nâhiyesine tâbi' Kurt karyesi timârında üç hisseden iki hisse olmak üzer işbu bin yüz seksen beş senesine mahsûben sene-i mezbûre marti ibtidâsından şubatı gâyetine gelince zabt ve rabz eylemek üzere timâr-i mezbûre iltizâmına tâlib olan kıdvetu'l- emâcid ve'l- akrân izzetlü Hasan Ağâ' ya yüz kırk guruşe iltizâm olunub anlar dahi iltizamı kabûl itmekel bedel-i iltizâm yüz kırk guruşi mezbûr Hüseyin Ağâ yedinden temâmen ahz ve kabz olunmağla Ağâ-yi mûmâ ileyhine işbu iltizâm ve zabt temessiki verildi gerekur ki sene-i mezbûred hâsıl olan iş'âr-i şer'îye ve rûsûmlat ve tâpû-i zemîn ve sâir bâd-i hevâ cû'z ve külli ve sene-i sâbıkaları minvâli üzere zabt ev rabt olageldikleri ol minvâl üzere zabt ve rabt eyleyub ağâ-yi mûmâ ileyhine işbu iltizâm temessükümüz verildi ve mukaddem ve mu'ahhar temessüküm zuhûr ider ise âmel lunub ancak bu temessükde âmel olunmak üzere tarafınızdan ve taraf-ı âhardan bir kimesne mâni' müdâhele olunmayarak fi't-târîhi'l- mezkûr

Defter-i tevzî'ât kazâ-i Kartal

Döşeke firkate adet 392 fiyât 12 guruş 4704

Ekze firkate adet guruş 687 fiyât 12 guruş 8240

Fenar döşek firkate adet 74 fiyât 12 guruş 888

Döşke firkate adet 228 fiyât 12 guruş 2736

Dul dörşesi kıç firkate adet 419 fiyât 12 guruş 5028

Preçoli anbarı firkate adet 299 fita 15 guruş 4485

Kemter firkate adet 199 fiyât 18 guruş 3582

Preçoli kebîr firkate adet 227 fiati 30 guruş 6810

Ayaklı iskarmate firkate adet 349 fiyât 16 guruş 5584

Köhne (kesik) adet 49 guruş 1470

Kaytana firkate adet guruş 2280 fiyât 120 guruş 2280

Dûni firkate adet 12 fiyât 180 guruş 2160

Arkası kış firkate adet 9 fiyâtı 240 guruş 2160

Babalık firkate adet 9 fiyât 30 guruş 280

Yeke dûni firkate adet 14 guruş 320

Dermandili firkate adet 4 fiyât 100 guruş 400

Tabak zorka firkate adet 4 fiyât 100 guruş 400

Omurluk firkate adet fiyât 120 guruş 600

Karyuzluk firkate adet 4 fiyât 120 guruş 480

Aded Guruş akçe

452 81

226 41

226 40

numara 167

Tahrîr-i hurûf oldur ki:

Ve meşrûtiyet üzre mütevellîsi olduğım Gekbuze' de vâkı' merhûm Gâzî Fazlullâh Paşâ evkâfından Üsküdar' a (silik) mukâta'ası işbu bin yüz seksen dört sensi martı ibtidâsından şubat-i gâyetine gelinceyedeğin zabt ve rabt eylemek üzer kıdvetu'l- emâsil ve'l- akrân Mehmed Ağâ yedinden tâleb ve rabet olub sene-i sâbıkı deruhde ve iltizâm olunub ol dahi iltizâmı kabûl itmeğin imdi mukâta'a-i mezbûrde hasıl olan iş'âr ve cürm u cinayet ve bâd-i hevâ ve bâd-i hevâ ve rûsûm-i urûsâna ve ispenc ve resm-i iskele ve resm-i bive ve resm-i meşrukâta (silik) ve câriye ve

beytu'l- mâl âmme ve Hâssa ve tâpû-yi zemîn her ne hâsıl olur ise vakf-ı şerîf için ve kabz ile nısf-ı mukâta'a için işbu temessük ve kadem yedine verildi nısf-ı âhari için her ne hâsıl olur ise, tarafına teslîm olunmak üzere mukâta'a-i mezkûrde hâsıl olan eş'âr-i şer'îyeden mâ'adâ cü'z-i ve külli (silik) vâkı' olan beytu'l- mâl-i âmme ve Hâssa ve tâpû-yi zemîn vâkı' oldukda on bin akçeden merkûm ancak beş bin akçesin alub mâ'adâsını tarafımıza teslîm eylemek üzere merkûm ile sizin tereke-i mezbûrede vech-i iştirâk zabt ve rabt olunmak üzere işbu temessükün nısfı mukâta'ât için i'tâ olunub imdi mukâta'a-i mezkûre nısfı- iltizâmı olan dokuz yüz guruş merkûm Mehmed Ağâ vakf-ı şerîf için ahz ve kabz olub ancak nısf-ı mukâta'ayı zabt ve rabz eylemek üzere işbu temessük verildi nısf-ı âhari tarafımızdan âmel olunmak üzere kayd olundu.

İbrâhîm el-mütevellî-i karye-i Pendik hâlâ

numara 168

Üsküdar Kâdîsı zîde fezâiluhum ve mefâhiru'l- kuzât ve'l- hükkâm ma'denu'l- fezâil ve'l- ekârim Gekbuze ve Yalakabâd ve Yıldız köyi ve Gemlik ve Mudanya ve Taşgeri ve sâir ol havâlide olan kazâların kuzât ve nüvvabi zîde fazluhum ve mefâhiru'l- emâsil ve'l- akrân serdârları ve evkâf zâbitleri vesâir zâbitân ve iskele eminleri ve a'yân zîde kadruhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olacak:

Mâ'lûm ola ki taşradan Astâne-i aliyyeme evvelce gelmemek ve sefer-i hümâyûna me'mûr vezâifi- askeriyeden âid ve müte'allik eşyâ götüren tüccâr ve sahih-i muslihunden mâ'adâ serseri gelmek isteyenlerin murûr ve ubûrine bir tarîkla ruhsat ve cevâz göstermek için Emr-i Âliyyem ile bi'd- defa'ât tenbîh ve te'kîd olduğına binâen em-i şerîfim ale'l- ikdâm ve icrâsın asafr mukadderet eylemek matlûb-i mulûkânem olmakdan nâşî bu bâbda sunûh iden tesâmihden iğmâz olmak bir dürlü meskûr olmamağla cümleliz bi'l- ittifak say' ve dikkat ve mukaddem ve bu def'a sâdır olan emr-i şerîfime mugayir hareketden ihtirâz ve ictinâb eylemeniz fermânım olmağın tenbîh olunmak işbu emr-i şerîfleisdâr-i rikab-i hümâyûnum kâimmekâmı Ağâlarınınan kıdvetu'l- emâsil ve'l- akrân Seyyid Ahmed zîde kadruhu ile irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde hükûmetinizde olan memur ve mu'burleri üslub-i sâbık üzere bir hoşça zabt ve hıfza dikkat ve ber vech-i muharrer sefer-i hümâyûn tavâif-i askeriyeden varub ticâretten ve sahih erba-i mesâlihden mâ'adâ Astâne-i

sa'âdetüme gelemek iradesi inceden olan öğücü ve bilâ maslahat kimesneleri sefineler almakmak ve bahren ve berren bu tarafa salıverilmemek üzere iskelelere alındı şod iden senife reislerine ve zabitalara muhkem tenbîh ve te'kîd olunarak erbâb-i mukâta'a (silik) murâd idenler erbâb-i mukâta'adan olduğu mu'ayyen olduktan sonra bir veya iki neferden ziyâdesinin bu tarafa murûrlarına izn ve ruhsat verilmeyub ol mekûlelerin bilâ tevfiik geru işlei üzerlerine ve vilâyetleri câniblerine i'âde ve irhâhlarına bezl ceht ve miknet idup bu bâbda cem' nâsda ta'kib ile sermû iğmâz ve rehâvet misillü vaz' ve hareket itmek üzere vusûlünde mugâyir-i emr-i şerîfimle âmel ve hilâfından gâyetu'l- gâye hazer eyleyesiz. Alâmet-i şefime i'timâd kılarsız. Fî evah-i şehri-i zil-ka'de'i's-şerîf erba'a ve semânin ev miete ve elf

Mûcebince mektûb-i kâimakâm-i rikab-i hümâyûn hâlâ

numara 169

Yâ Fettâh Yâ Rezzâk Yâ Kerîm;

Bidâyet Bismillahi 'r-rahmani 'r-rahim

Fahru'l-müderrişini'l-kirâm Kartal nâhiyesinde nâibi faziletli Efendi dâme mükerremen ba'de't- Tahiyatu'l- vafiye inhâ olunur ki işbu bin iki yüz seksen dört senesi mâh-i zil-hicce'i's-şerîfesi gurrelerinden Medine-i Üsküdar' a muzâfe Adalar nâhiyesinin umûr-i şer'îyesi kısmet-i askeriyesiyle cânibınıza ifâ ve tevfiiz ve sipâriş olunmuşdur gerekdir ki nâhiye-i merkûmeyi Gurre-i mezbûreden zabt eyleyub beyne'l- ahâlî icrâ-yi ahkâm-i şer'-i Muhammedîyeden sermû inhirafa cevâz göstermeyesiz ve's- selâm.

Mine'l- muhlis es-Seyyid İbrâhîm be Medine-i Üsküdar

Rabbi temmim müddet bi'l- hayr ve'r-refâh

numara 170

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki:

Kocaili sancağında Yenice kal'ası mustahfizlerinden Elçeler nâhiyesi Kartal ve Yakacık karyesinde Abdurrahman Ağâ timâri dimekle ma'rûf bâ berât-i âlîşân mutasarrıf olduğum timârımızın bin yüz seksen dört senesinin marti ibtidâsından şubat-

ı gâyesine gelinceyedeğin deruhde ve iltizâmına taleb ve rağbet olan izzetlu Hâcî (silik)bin yüz guruşe deruhde ve iltizâm olunub mûmâ ileyh dahi kabûl idüp ba'de'l-kabûl ve bedel-i iltizâmı olan meblağ-ı mezkûr bin yüz guruşi ber vech-i peşin temâmen yedinden ahz ve kabz olmağla yedine işbu hatt-ı temessük verilmişdir bi oennihi Te'âlâ gerektur ki müşârun ileyh vârub karye-i mezbûre ve tevâbi'î timârım karyelerine bir sene temâmınadeğin zabt ve rabt ile timârımızda hasıl-ı kayd olan a'sâr ve şer'îye ve tâpû-yi zemîn ber mu'tâd-i kadîm (kesik)olageldiği vech üzre ahz ve kaul idüp timârım derûninde mevrû'ı (kesik) aşere ve eser-i zer'î' idenleri mûmâ ileyh üzerlerine zâbita bilub ve vâkı' olan dahi mûmâ ileyhe mürâca'at edipü zabt ve tasarruf husûsına tarafımızdan ve taraf-ı aharan ferd-i vâhîde müdâhele ve ta'arruz itmeyeler. Fî 1184

El-fakîr Seyyid Ali sâhib-i timâr

numara 171

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki:

İşbu bin yüz kesen dört senesi martı ibtidâsından uhde-i iltizâmınızda olan Üsküdar kazâsına tâbi' Adalar tâbi' Soğancık ve Yakacık ve tevâbi' mukâta'asının sene-i mezbûr martı ibtidâsından şubat-ı gâyeisne (kesik)işbu Dârende-i temessük kıdvetu'l- emâsil izzetlu İsmâîl Ağâ' ya sene-i sâbıkı üzre deruhde ve iltizâm olunub mûmâ ileyh İsmâîl Ağâ dahi ber vech-i muharrer iltizâmı kabûl idüp bedel-i iltizâmı olan ol mikdâr meblağ-ı temâmen tarafımıza edâ ve teslîm eylediğinde biz dahi bi't-temâm ahz ve kabz idpü yedine işbu temessük verilmişdir gerekdir ki Ağâ-yi mûmâ ileyh sene-i mezbûre martı ibtidâsından şubatı gâyetinedeğin serbestiyet üzre vâkı' olan a'sâr-i şer'îye ve rüsûmat-i örfiye ve tâpû-yi zemîn e resm-i zemîn ve cürm ve cinâyet ve bive ve kaçkun ve (kesik)amme ve Hâssa külli ve cü'z-i her ne minvâl üzre akz ve kabz itturulmuş ise Ağâ-yi mezburdahi ol vechile zabt ve rabz ve serbestiyez üzre cem' ve tahsîline tarafınızdan ve taraf-ı âhardan dahl ve ta'arruz olunmaya ve's- selâm. El-mukatî' el-Hâcc (kesik) mültezem ve hâlâ

numara 172

Medinen-i Üsküdar' a muzâfe Adalar nâhîyesine tâbi' Karyalar kasabasında sâkin bundan akdem müteveffa Ayişe Hâtûn binti Abdullâh'ın vakf eylediği elli

guruş beher sene oni on bir buçuk ile irbâh olunub ribh-i mezbûrun nısfı Çalık Ahmed Ağâ' nını mektebinde mu'allimu'l-beyân ve nısf-ı âhari dahi Süleymân Ağâ câmi'inin mü'ezzînine olmak üzere vakf-i sahîh-i mû'ebbed ittiği hıfzen lil mekâl kayd şod. Fî 14 cemâziye'l-ahir sene 1187

numara 173

Debbâğ Emîn ile Kartal kazâl el-Hâcc Ahmed ve Pendik kazâsı İstarbo çiftliği ve ve Malatya kazâlî Koyun ve Receb Beşe vucûh-i belde Ömer Ağâ Veyis Ağâ ve Serdâr Hasan Ağâ ve Keser zâde Mehmed Ağâ ve Malatya zâbiti hassai-Haseki Mehmed Ağâ fî'l- cümle Korçuk deresi ma'a Çıkar ve Fermân deresi yigirmiş pare ma'an mu'tâd bu minvâl üzere râbita verildği kayd

numara 174

Pendik mütevellîsi İbrâhîm Ağâ' nını vekîli ve kâym pederi Halîl Efendi iltimâsıyla karye-i mezbûre ahâlîsinden mahlûl vâkî' olurse, merkûm Ömer Yazıcı mühürleyup mühürlemeden amel olunmamak üzere bu mahalle kayd olundu.

numara 175

Malatya'ya giden hazîne kahvece Likon kapûcibaş Ağâ Abdullâh Ağâ ile Yük on sekiz yük Üsküdar' dan Kartal' a dâhil olub cebelu ta'yîn olunub bu mahalle şerh verildi . Fî 20 recebu'l- ferd sene 182

Numara 176

Fî evahir-i zi'l-ka'de'iş-şerîf li sene selase ve semânni ve miete ve elf²değirmenci dakik-i nâni beher kilesi 225 akçe 3 harc-i râh cem'an yekûn 228 olmak üzere nizâm habbâz tâifesi ahi nân-i azîzi beher paper keyl kırkar dirhem akçe keyl 120 dirhem olmak üzere her biri ta'ahhüd kayd şod.

Fî 15 muharrem sene 184

Numara 177

Devlet-i Aliyyemden sefayin isticârına irsâl olunan hazîne yük Üsküdar kazâsı Kartal kazâsına idhâl olunduğı İşbu mahalle kayd şod.

Fî 25 sene 1175

ÖZGEÇMİŞ

10.12.1986 yılında Adıyaman'ın Çelikhan ilçesinde doğdum. İlk ve ortaokulu Çelikhan Yatılı İlköğretim Bölge Okulun'da okudum. 2005 de Çelikhan Lisesi'nden mezun oldum. 2007 yılında Kafkas Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü'nü kazandım. 2011 yılında mezun oldum aynı yıl eylül ayında Kafkas Üniversitesi Tarih / Yeniçağ tarihi bilim dalında Yüksek lisansa başladım.